

Externé hodnotenie Operačného programu Ľudské zdroje pre programové obdobie 2014 – 2020

realizované v rámci projektu
Technická pomoc OP ĽZ pre MPVSR SR 2019 - 2023

Hodnotenie pokroku k naplneniu cieľov PO Vzdelávanie v rámci OP ĽZ

ZÁVEREČNÁ HODNOTIACA SPRÁVA

Objednávateľ:

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Poskytovateľ:

Skupina dodávateľov v zložení: Octigon, a.s., Projektové služby, s.r.o., RADELA s.r.o.

Autori výstupov hodnotenia:

Lucie Bučinová
Vladimír Sodomka
Miroslav Košík

Za obsah, zistenia a odporúčania tejto hodnotiacej správy je zodpovedný Poskytovateľ. Vyjadrenia a názory uvedené v tejto správe sa nemusia nutne zhodovať s názormi Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Obsah

Zoznam použitých skratiek	5
Zoznam obrázkov	8
Zoznam tabuliek	9
Zhrnutie	11
Executive Summary	14
1 Kontext hodnotenia	18
2 Metodika hodnotenia	20
2.1 Terénny prieskum	21
2.2 Analýzy	22
3 Analytická časť	23
3.1 Vzdelávanie v SR v medzinárodnom kontexte	23
3.2 Finančný pokrok	27
3.3 Fyzický pokrok PO1	31
3.4 Cieľová skupina a účastníci aktivít projektov alebo dotknutí aktivitami projektov	45
3.5 Regionálna distribúcia podpory PO1 do najmenej rozvinutých okresov	46
4 Zistenia	51
4.1 Posúdenie napĺňania špecifických cieľov PO Vzdelávanie	51
EO1: Do akej miery sú naplnené špecifické ciele PO Vzdelávanie (definované v stratégii a intervenčnej logike) a do akej miery zodpovedajú identifikovaným výzvam, problémom a potrebám vo vzťahu k stratégii Európa 2020 a k stratégiám na národnej úrovni?	51
EO3: Do akej miery bol dosiahnutý pokrok pri plnení cieľov PO Vzdelávanie?	51
EO2: Do akej miery prispela PO Vzdelávanie k hodnotám výsledkových ukazovateľov?	64
EO4: Do akej miery sú naplnené očakávané výsledky?	64
EO5: Do akej miery sa odzrkadlili vonkajšie vplyvy na dosiahnutých výsledkoch?	77
EO6: Do akej miery sa napĺňajú spoločné a programovo špecifické ukazovatele PO Vzdelávanie a je možné minimalizovať prípadné riziko nenaplnenia cieľových hodnôt programovo špecifických ukazovateľov?	80
EO7: Do akej miery je systém zberu dát vo vzťahu k účastníkom vhodne nastavený alebo je možné zefektívniť a zjednodušiť proces získania týchto informácií?	88
EO8: Do akej miery bol dosiahnutý pokrok v rámci vzdelávania v najmenej rozvinutých okresoch?	91
4.2 Vyhodnotenie plnenia výkonnostného rámca PO Vzdelávanie	93
EO9: Do akej miery prispieva dosiahnutý pokrok v implementácii k plneniu výkonnostného rámca?	93
EO10: Do akej miery je dosahované priebežné plnenie ukazovateľov výkonnostného rámca a je možné minimalizovať prípadné riziko nenaplnenia ukazovateľov?	98
EO11: Do akej miery prispieva PO k napĺňaniu priorít a cieľov aktuálneho NPR?	103

EO12: Do akej miery prispieva PO k hodnotám výsledkových ukazovateľov a následne k napĺňaniu Stratégie Európa 2020?	105
4.3 Zhodnotenie hospodárnosti, účinnosti a účelnosti a vykonávania PO Vzdelávanie	110
EO13: Do akej miery je vykonávanie PO Vzdelávanie efektívne a hospodárne v súlade s finančnými alokáciami a v súlade s finančným plánom OP?	110
EO14: Do akej miery je možné zintenzívniť implementáciu PO Vzdelávanie?	130
EO15: Do akej miery je potrebné prijať nápravné opatrenia? Ak áno, aké?	141
5 Odporúčania	144
Prílohy	146
Príloha 1 – Zoznam osôb, s ktorými bol vedený rozhovor	147
Príloha 2 – Použité zdroje informácií	148

Zoznam použitých skratiek

ARK	Atlas rómskych komunit
BA	Bratislava
CKO	Centrálny koordinačný orgán
CO	Spoločný ukazovateľ výstupov (z angl. Common Outputs Indicator)
COVID-19	Infekčné ochorenie (z angl. Coronavirus disease 2019)
CR	Spoločný ukazovateľ výsledkov (z angl. Common Result Indicator)
CVTI SR	Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky
CŽV	Celoživotné vzdelávanie
DOP	Dopytovo-orientovaný projekt
DOP Vysoká škola pre prax	Dopytovo-orientované projekty Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe - Vysoká škola pre prax
EK	Európska komisia
ENRF	Európsky námorný a rybársky fond
EO	Evaluačná otázka
EP	Európsky parlament
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
EUR	Euro (mena)
GDPR	Zákon o ochrane osobných údajov (z angl. General Data Protection Regulation)
GYM	Gymnázium
IA MPSVR SR	Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR
IHV	Indikatívny harmonogram výziev
IKT	Informačné a komunikačné technológie
IP	Investičná priorita
ISCED	Stupeň vzdelania podľa medzinárodnej klasifikácie (z angl. International Standard Classification of Education)
IT	Informačné technológie
ITMS2014+	Centrálny informačný systém
KF	Kohézny fond
MF SR	Ministerstvo financií SR
MPC	Metodicko-pedagogické centrum
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MRK	Marginalizované rómske komunity
MRR	Menej rozvinuté regióny
MŠ	Materská škola

MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MU	Merateľný ukazovateľ
MVO	Mimovládne organizácie
NFP	Nenávratný finančný príspevok
NP	Národný projekt
NP DUAL	Národný projekt Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy
NP IT Akadémia	Národný projekt IT Akadémia - vzdelávanie pre 21. storočie
NP PIAAC	Národný projekt Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých (PIAAC)
NP POP	Národný projekt Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov
NP SOK	Národný projekt Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike
NP ŠOV	Národný projekt Škola otvorená všetkým
NP Štandardy	Národný projekt Štandardizáciou systému poradenstva a prevencie k inklúzii a úspešnosti na trhu práce
NP TEACHERS	Národný projekt Profesionálny rozvoj učiteľov (TEACHERS)
NPR SR	Národný program reforiem Slovenskej republiky
NPRVaV	Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania
NRO	Najmenej rozvinutý okres
NSK	Národná sústava kvalifikácií
NÚCEM	Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania
O	Špecifický ukazovateľ výstupov (z angl. Output Indicator)
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (z angl. Organisation for Economic Co-operation and Development)
OP	Operačný program
OP LZ	Operačný program Ľudské zdroje
OPV	Operačný program Vzdelávanie
OVP	Odborné vzdelávanie a príprava
OZ	Odborný zamestnanec
P	Projektový ukazovateľ (z angl. Project Indicator)
PA	Pedagogický asistent
PIAAC	Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých
PISA	Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť 15-ročných žiakov ZŠ a SŠ
PO	Prioritná os
PUŠD	Predčasné ukončenie školskej dochádzky
PZ	Pedagogický zamestnanec
R	Špecifický ukazovateľ výsledkov (z angl. Result Indicator)
RO	Radiaci orgán
SAAVŠ	Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo
SCO	Zjednodušené vykazovanie výdavkov

SILC	Štatistika príjmov a životných podmienok (z angl. EU Statistics on Income and Living Conditions)
SO	Sprostredkovateľský orgán
SOK	Systém overovania kvalifikácií
SOŠ	Stredná odborná škola
SP OP LZ	Strategický plán OP LZ na roky 2018 - 2020
SR	Slovenská republika
SŠ	Stredná škola
STEM	Spojenie disciplín vedy, techniky, inžinierstva a matematiky (z angl.
SZP	Sociálne znevýhodnené prostredie
ŠC	Špecifický cieľ
ŠIOV	Štátny inštitút odborného vzdelávania
ŠSJM	Štandardná stupnica jednotkových nákladov
ŠVVP	Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby
TIMMS	Štúdia zameraná na zisťovanie vedomostí a zručností z matematiky a prírodných vied žiakov 4. ročníka ZŠ (z angl. Trends in International Mathematics and Science Study)
VJM	Vyučovací jazyk maďarský
VO	Verejné obstarávanie
VR	Výkonnostný rámec
VRR	Viac rozvinuté regióny
VŠ	Vysoká škola
VÚDPaP	Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
ZŠ	Základná škola
ŽoNFP	Žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku
ŽoP	Žiadosť o platbu

Zoznam obrázkov

<i>Obrázok 1: Priemerné dosiahnuté skóre SR a krajín OECD v prírodovednej gramotnosti v jednotlivých cykloch štúdie PISA</i>	25
<i>Obrázok 2: Priemerné dosiahnuté skóre SR a krajín OECD v čitateľskej gramotnosti v jednotlivých cykloch štúdie PISA</i>	26
<i>Obrázok 3: Priemerné dosiahnuté skóre SR a krajín OECD v matematickej gramotnosti v jednotlivých cykloch štúdie PISA</i>	26
<i>Obrázok 4: Priemerné dosiahnuté skóre SR a krajín OECD vo finančnej gramotnosti v jednotlivých cykloch štúdie PISA</i>	27
<i>Obrázok 5: Programovo špecifické ukazovatele výstupu ŠC 1.1.1</i>	59
<i>Obrázok 6: Programovo špecifické ukazovatele výstupu ŠC 1.2.1</i>	60
<i>Obrázok 7: Programovo špecifické ukazovatele výstupu ŠC 1.3.1</i>	60
<i>Obrázok 8: Programovo špecifické ukazovatele výstupu ŠC 1.4.1</i>	61
<i>Obrázok 9: Programovo špecifické ukazovatele výsledku ŠC 1.1.1</i>	64
<i>Obrázok 10: Programovo špecifické ukazovatele výsledku ŠC 1.2.1</i>	65
<i>Obrázok 11: Programovo špecifické ukazovatele výsledku ŠC 1.3.1</i>	66
<i>Obrázok 12: Programovo špecifické ukazovatele výsledku ŠC 1.4.1</i>	67
<i>Obrázok 13: Otázka: Prináša/priniesol podľa Vás realizovaný projekt očakávané výsledky?</i>	67
<i>Obrázok 14: Počet podporených osôb podľa cieľových skupín</i>	81
<i>Obrázok 15: Spoločné ukazovatele okamžitých výsledkov</i>	82
<i>Obrázok 16: Otázka: Aké sú Vaše skúsenosti s Kartami účastníkov – zadávaním údajov o účastníkoch projektu?</i>	89
<i>Obrázok 17: Alokácie podpory PO1 v najmenej rozvinutých okresoch</i>	91
<i>Obrázok 18: Trend vývoja SR v jednotlivých hodnotených oblastiach testovania PISA</i>	106
<i>Obrázok 19: DOP - Počet predložených ŽoNFP (k 30. 6. 2020)</i>	132
<i>Obrázok 20: DOP – Podiel alokácie výzvy na prijatým ŽoNFP (k 30. 6. 2020)</i>	132
<i>Obrázok 21: DOP - Podiel schválených k prijatým ŽoNFP (k 30. 6. 2020)</i>	133
<i>Obrázok 22: Otázka: Ako hodnotíte administratívnu náročnosť spojenú s podaním žiadosti o NFP?</i> 134	
<i>Obrázok 23: Otázka: Ako hodnotíte administratívnu náročnosť spojenú s realizáciou Vášho projektu/projektov?</i>	135
<i>Obrázok 24: Miera schválenia a miera kontrahovania (k 30. 6. 2020)</i>	136

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Štruktúra PO1.....	18
Tabuľka 2: Prehľad NP a dopytovo-orientovaných výziev vstupujúcich do dotazníkového prieskumu	21
Tabuľka 3: Prehľad realizovaných rozhovorov	22
Tabuľka 4: Výsledky meraní v rokoch 2012, 2015, 2018.....	25
Tabuľka 5: Finančné alokácie na úrovni PO1 podľa kategórie regiónu (sumy v EUR)	28
Tabuľka 6a: DOP PO1 OP LŽ - stav zazmluvnenia a čerpania k 30. 6. 2020 (sumy v EUR).....	29
Tabuľka 6b: NP PO1 OP LŽ - stav zazmluvnenia a čerpania k 30. 6. 2020 (sumy v EUR)	30
Tabuľka 7: PO1 OP LŽ - stav zazmluvnenia a čerpania k 30. 6. 2020 (sumy v EUR).....	31
Tabuľka 8: Ukazovatele výsledkov špecifické pre program na účely ESF (hodnoty k 31. 12. 2019)	32
Tabuľka 9: Ukazovatele výstupov špecifické pre program na účely ESF (hodnoty k 31. 12. 2019).....	36
Tabuľka 10: Spoločné ukazovatele a ukazovatele špecifické pre program [článok 50 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013] (stav k 30.6.2020)	38
Tabuľka 11: Spoločné ukazovatele výstupov pre ESF.....	40
Tabuľka 12: Projektové ukazovatele	42
Tabuľka 13: Štruktúra cieľových skupín a účastníkov	45
Tabuľka 14: Rozdelenie súhrnných finančných údajov podľa umiestnenie (kraje)	46
Tabuľka 15: Rozdelenie finančných údajov vzorky projektov podľa krajov (EUR)	47
Tabuľka 16: Rozdelenie finančných údajov vzorky projektov podľa okresov (EUR).....	48
Tabuľka 17: Vzorka projektov podľa okresov realizácie.....	49
Tabuľka 18: Ukazovatele výstupov špecifické pre program na účely ESF (prehľad)	83
Tabuľka 19: Ukazovatele výsledkov špecifické pre program na účely ESF (prehľad).....	83
Tabuľka 20: Hodnoty ukazovateľov výkonnostného rámca PO1 OP LŽ	95
Tabuľka 21: Priebežné plnenie ukazovateľov výkonnostného rámca PO1 OP LŽ k 31.12. 2019.....	98
Tabuľka 22: Indikatívne rozdelenie alokácie PO1 podľa investičných priorít (sumy v EUR).....	110
Tabuľka 23: Porovnanie finančných objemov za NP a DOP PO1 (za zdroj ESF, sumy v EUR)	111
Tabuľka 24: Prehľad o početnosti a priebehu implementačného cyklu DOP v PO1.....	113
Tabuľka 25: Miera využívania plánovaných alokácií za NP (v EUR) k 30. 6. 2020	114
Tabuľka 26: Miera využívania plánovaných alokácií za DOP (v EUR) k 30. 6. 2020.....	115
Tabuľka 27: Prehľad dôležitých udalostí z vykonávania PO1 vo vzťahu k finančnej implementácii ...	116
Tabuľka 28: Vykonávanie Finančného plánu PO1 k 30. 6. 2020 (sumy v EUR)	119
Tabuľka 29: Priradenie projektov a finančných prostriedkov podľa IP za DOP PO1 (sumy v EUR)	122
Tabuľka 30: Priradenie projektov a finančných prostriedkov podľa IP za NP PO1 (sumy v EUR)	122
Tabuľka 31: Prepočet efektívnosti vybraných MU výstupu v nadväznosti na alokované, kontrahované a čerpané finančné zdroje PO1 (DOP+ NP)	123

<i>Tabuľka 32: Prepočet výdavkov na jednotku vybraných výstupov za DOP a NP v PO1</i>	<i>126</i>
<i>Tabuľka 33: Dopytovo-orientované výzvy prioritnej osi Vzdelávanie OP LZ a plán ich vyhlasovania v rámci Indikatívneho harmonogramu výziev (IHV)</i>	<i>131</i>
<i>Tabuľka 34: Prehľad dôvodov neschválených/nekontraovaných ŽoNFP</i>	<i>137</i>
<i>Tabuľka 35: Problémy a nápravné opatrenia</i>	<i>141</i>

Zhrnutie

Kontext

Pri tvorbe Operačného programu ľudské zdroje (ďalej len „OP LZ“) pre programové obdobie 2014 – 2020 sa vychádzalo z kľúčových dokumentov prijatých na pôde Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) a Európskej Únie (ďalej len „EÚ“) s cieľom nastaviť opatrenia tak, aby napĺňali národné ciele v súlade so stratégiou Európa 2020.

Riadením tohto operačného programu je poverené Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“). Implementáciu intervencií v rámci PO1 zabezpečuje najmä sprostredkovateľský orgán Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „SO MŠVVaŠ SR“).

Predmetom tohto hodnotenia je PO1 Vzdelávanie OP LZ 2014 – 2020 v rozsahu štyroch investičných priorít a im priradených špecifických cieľov. Intervencie sú financované z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu a z vlastných zdrojov prijímateľov v rámci spolufinancovania. V rámci PO1 sú implementované národné projekty (ďalej len „NP“) aj dopytovo-orientované projekty (ďalej len „DOP“).

Metodika hodnotenia

Predmetom hodnotenia bol pokrok k naplneniu cieľov PO1 k 31.12.2019, v prípade finančného pokroku PO1 k 30.6.2020. Hodnotenie PO1 sa uskutočnilo v mesiacoch august - december 2020. Išlo o prvú etapu hodnotenia PO1, kedy je hodnotený aktuálne dosiahnutý pokrok. Druhá etapa hodnotenia PO1 bude, v súlade so zadaním, prebiehať v prvom polroku 2022.

Hlavným zámerom hodnotenia bolo posúdenie napĺňania špecifických cieľov PO1, vyhodnotenie plnenia výkonnostného rámca, zhodnotenie hospodárnosti, účelnosti a účinnosti vykonávania PO1 a zhodnotenie príspevku PO k hodnotám výsledkových ukazovateľov na úrovni programu a následne k napĺňaniu Stratégie Európa 2020.

Hodnotenie prebiehalo na základe teórie zmeny PO1, ktorú hodnotitelia vypracovali na základe prvotnej analýzy existujúcej dokumentácie a dostupných dát z ITMS2014+, od MPSVR SR, MŠVVaŠ SR a prijímateľov projektov. Následne boli výsledky jednotlivých línií intervencie overené prostredníctvom kombinácie kvalitatívnych a kvantitatívnych údajov, ktoré hodnotitelia zozbierali formou polo-štruktúrovaných rozhovorov a dotazníkového prieskumu.

Do tejto etapy hodnotenia vstupovali NP a DOP, ktoré už boli ukončené alebo sa nachádzali v pokročilej fáze realizácie. Projekty, ktoré boli v čase začatia hodnotenia (8/2020) v procese schvaľovania alebo v ranej fáze realizácie, vstúpia do hodnotenia až v druhej etape v roku 2022.

Terénny prieskum realizovaný v rámci hodnotenia PO1 musel byť prispôbený obmedzeniam súvisiacim s pandemiou COVID-19. Všetky prieskumy boli preto realizované v on-line forme. Do dotazníkového prieskumu sa zapojilo 360 respondentov (144 dotazníkov vyplnili prijímatelia DOP, 216 respondentov predstavujú školy zapojené v NP). Polo-štruktúrované rozhovory prebehli so zástupcami SO MŠVVaŠ SR, odbornými sekciami MŠVVaŠ SR a zástupcami NP (celkovo 10 rozhovorov). Zistenia boli podrobené triangulácii a syntéze a na ich základe boli sformulované hlavné zistenia a odporúčania.

Hlavné zistenia

PO1 je špecifická tým, že popri NP sa v nej implementuje relatívne veľký počet menších DOP. K 30.6.2020 dosiahol počet predložených ŽoNFP na DOP 1 647, z ktorého bolo k uvedenému dátumu schválených 1 188 ŽoNFP a kontrahovaných 996 ŽoNFP. Po odpočítaní predčasne ukončených DOP

(52) je v štádiu implementácie 947 DOP. Tento fakt sa premieta do zvýšenej náročnosti na administratívne kapacity, ktoré významne ovplyvňujú efektivitu implementácie.

V prípade viacerých NP aj DOP v rámci PO1 došlo k oneskorenému spusteniu implementácie. To sa prejavuje v podobe oneskoreného plnenia stanovených cieľov a dosahovania cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov (ďalej len „MU“).

V rámci ŠC 1.1.1 bol doteraz dokončený NP ŠOV. Ostatné NP a DOP zamerané na inkluzívne vzdelávanie sú v stave realizácie, takže plnenie merateľných ukazovateľov dosahuje zatiaľ nízke hodnoty. Respondenti v dotazníkovom prieskume aj na osobných stretnutiach však potvrdili, že inkluzívne tímy pracujú efektívne, sú užitočné pre celú školu a očakávané výsledky v oblasti inkluzívneho vzdelávania sa im darí dosahovať. DOP zamerané na posilnenie kompetencií žiakov sú realizované v 138 základných školách a 66 gymnáziách. V projektoch dochádza k inovácii vzdelávacích programov tak, aby boli prispôsobené potrebám klásť dôraz na posilnenie čitateľských, matematických a prírodovedných kompetencií. Projekty sú stále v realizácii a plnenie výstupových ukazovateľov je preto nízke.

Z hľadiska dosahovania výsledkov je zrejmé, že nízke hodnoty vykazujú iba merateľné ukazovatele dlhodobých výsledkov a je predpoklad, že podľa aktuálne zazmluvnených projektov budú cieľové hodnoty dosiahnuté. Z vyššie uvedeného vyplýva, že doterajšie dosahovanie výsledkov v rámci ŠC 1.1.1 je uspokojivé.

ŠC 1.2.1 prioritne naplňajú intervencie implementované v rámci NP Duál, kde sa podarilo vytvoriť funkčný systém duálneho vzdelávania a uviesť ho do praxe. Možno preto konštatovať, že príspevok NP Duál k naplňaniu ŠC 1.2.1 je veľmi veľký a ŠC sa darí postupne naplňovať.

Podľa aktuálnych hodnôt merateľných ukazovateľov je počet účastníkov, ktorí absolvovali aktivity zamerané na podporu praktického vyučovania, relatívne nízky vo vzťahu k cieľovej hodnote. Z vyššie uvedeného vyplýva, že doterajšie dosahovanie výsledkov v rámci ŠC 1.2.1 je s výhradami uspokojivé.

Z pohľadu plnenia ŠC 1.3.1 je potrebné konštatovať, že doteraz nie je plne využitý potenciál disponibilnej alokácie na tento cieľ. V rámci výzvy Vysoká škola pre prax nebol na realizáciu vybraný žiadny projekt, okrem iného aj z dôvodu problémov pri výbere hodnotiteľov. NP IT Akadémia je oproti tomu vo veľmi pokročilej fáze realizácie. Hoci prínosy NP IT Akadémia sú vo vzťahu k vzdelávaniu žiakov vysoké, tento projekt je určený všetkým stupňom škôl a prínosy pre vysokoškolské vzdelávanie sú preto v obmedzenom rozsahu.

Hodnoty merateľných ukazovateľov výsledku boli k 31.12.2019 nulové a zhodnotiť reálny pokrok je preto problematické. Z vyššie uvedeného vyplýva, že doterajšie dosahovanie výsledkov v rámci ŠC 1.3.1 je skôr neuspokojivé.

Zásadný potenciálny prínos k plneniu ŠC 1.4.1 predstavuje pripravovaný systém overovania kvalifikácií, ktorý umožní dospelým počas svojho profesijného života reagovať na potreby trhu práce a prispôbovať tomu svoju kvalifikáciu a uplatnenie (NP SOK). DOP zamerané na vlastné vzdelávanie dospelých potom predstavujú komplementárne aktivity, ktoré sú nápomocné na získanie potrebných schopností a zručností.

Z merateľných ukazovateľov výsledku vyplýva, že počet účastníkov celoživotného vzdelávania, ktorí v čase odchodu získali alebo si zvýšili kvalifikáciu, je síce prekročený, ale čo sa týka účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou, cieľové hodnoty nie sú zďaleka naplnené.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že doterajšie dosahovanie výsledkov v rámci ŠC 1.4.1 je skôr neuspokojivé, pokiaľ sa však podarí NP SOK zrealizovať podľa plánu, je možné domnievať sa, že výsledky budú naplnené.

Príspevok realizovaných projektov v rámci výziev v PO1 po zohľadnení dosahovania hodnôt MU výstupu a výsledku a obsahového zamerania podporených aktivít, je možné hodnotiť ako skôr vysoký, a to voči všetkým určeným úlohám a prioritám uvedeným v aktuálnom NPR SR pre oblasť vzdelávania,

s výnimkou zvyšovania kvality vysokoškolského vzdelávania, kde je príspevok do istej miery limitovaný tým, že projekty sa ešte len začínajú implementovať a nie je preto možné ich vplyv objektívne zhodnotiť.

Vonkajšie vplyvy, ktoré ovplyvnili intervencie v PO1, sa ukazujú v legislatívnych zmenách (napr. zmena školského zákona, zákona o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania), socioekonomických zmenách (napr. úprava mzdového ohodnotenia pedagogických pracovníkov) a predovšetkým v obmedzeniach vyplývajúcich z pandémie COVID-19. Obmedzenie mobility sa negatívne prejavilo na dosahovaných výstupoch a výsledkoch pri projektoch, ktoré sú postavené na intenzívnom kontakte s cieľovou skupinou.

Vykonávanie PO1, ako aj plnenie finančného plánu, bolo významne (negatívne) ovplyvnené časovým oneskorením, najmä na začiatku pri nastavovaní intervencií a následne pri nastavení procesov na MŠVVŠ SR (na základe výsledkov auditov). To sa premietlo do nízkej miery kontrahovania a čerpania, s čím súviselo nepridelenie výkonnostnej rezervy a ďalšie zníženie alokácie PO1 (presun) v prospech výkonnejších PO OP LŽ.

V roku 2020 kontrahovanie výrazne akcelerovalo a k 30.6.2020 dosiahlo 388 950 918,28 EUR (EÚ + SR), čo znamená, že podľa finančného plánu sa podarilo kontrahovať takmer celú alokáciu PO1 (92,8 %). Hoci miera čerpania alokácie za PO1 akcelaruje, vzhľadom na pokročilé štádium implementácie ju hodnotitelia vnímajú ako nízku, so strednou úrovňou potenciálneho rizika nesplnenia finančného plánu. Preto zostáva naďalej dôležitá priebežne a konzistentne pokračovať v podpore žiadateľov a najmä prijímateľov, čo by malo pomôcť znížiť chybovosť a zrýchliť kľúčové implementačné procesy.

Správny pomer DOP a doplňujúcich (systémových) NP umožňuje vyššiu flexibilitu a operatívnosť pri projektovaní a dodržiavaní finančných alokácií, tento však musí vychádzať predovšetkým z podrobného poznania kontextu a situácie potenciálnych beneficentov. Od optimálne nastaveného pomeru DOP a NP v značnej miere závisí budúca výkonnosť implementácie podpory z ESF v oblasti vzdelávania. Nezanedbateľným príspevkom k hospodárnosti výdavkov v rámci projektov v PO1 je zvýšená miera využívania zjednodušeného vykazovania výdavkov (SCO), ktoré pozitívne vplyva na hospodárnosť a celkovú efektívnosť intervencií.

Negatívne dopady COVID-19 sú najväčším aktuálnym problémom, významne obmedzujú niektoré aktivity a predstavujú potenciálne riziko pre realizáciu projektov a implementáciu OP LŽ. V súčasnej situácii výrazne ovplyvnenej pandemiou COVID-19 je v prvom rade dôležité zabrániť spomaleniu implementácie – eliminovať oneskorenie a ďalšie negatívne vplyvy COVID-19 a zabrániť mimoriadnemu ukončovaniu a nenaplneniu projektov. Súčasne je dôležité vyriešiť výzvu na podporu prepojenia vysokoškolského vzdelávania s potrebami trhu. Následne je potrebné zamerať sa na udržanie a zvýšenie tempa implementácie (najmä prostredníctvom pokračujúcej intenzívnej a systematickej podpory žiadateľov a prijímateľov, posilnením kapacít implementačnej štruktúry a realizátorov, dodržiavaním (skrátением) lehôt, najmä pri VO a uľahčenie vykazovania). V tejto súvislosti je potrebné oceniť snahu MŠVVaŠ SR pri návrhu a realizácii opatrení na zvýšenie miery čerpania PO1 a na plánovanú podporu opatrení na riešenie krízovej situácie spôsobenej pandemiou COVID-19.

Executive Summary

Background

The development of the Human Resources Operational Programme (hereinafter referred to as "HR OP") for the programming period 2014-2020 has been based on key documents adopted in the Slovak Republic (hereinafter referred to as "SR") and the European Union (hereinafter referred to as "EU") to set up measures to meet national targets in accordance with the Europe 2020 Strategy.

The Ministry of Labour, Social Affairs and Family of the Slovak Republic (hereinafter referred to as "MoLSAF SR") has been assigned to manage this Operational Programme. The implementation of interventions within the Priority Axis 1 Education (hereinafter referred to as "PA1") is ensured mainly by the Intermediate Body of the Ministry of Education, Science, Research and Sport of the Slovak Republic (hereinafter referred to as "IB MoESRaS SR").

The subject of this evaluation is PA1 Education of the 2014-2020 HR OP with four investment priorities and specific objectives (SO) assigned to them. The interventions are financed from the European Social Fund and the beneficiaries' own resources through co-financing. Within PA1, national projects (hereinafter referred to as "NPs") as well as demand-oriented projects (hereinafter referred to as "DOPs") are implemented.

Evaluation Methodology

The subject of the evaluation was the progress regarding the fulfilment of the PA1 objectives as of 31 December 2019, in the case of the financial progress of PA1 as of 30 June 2020. The evaluation of PA1 was carried out from August to December 2020. This was the first phase of the evaluation of PA1, when the progress achieved at that point is evaluated. The second phase of the evaluation of PA1 will be carried out in the first half of 2022, in accordance with the assignment.

The main purpose of the evaluation was to assess the fulfilment of specific objectives of PA1, to evaluate the fulfilment of the performance framework, to evaluate the efficiency, relevance, and effectiveness of the PA1 implementation and to evaluate the contribution of the PA to the values of the performance indicators at programme level and subsequently to the implementation of the Europe 2020 Strategy.

The evaluation was carried out based on the theory of change of PA1, which the evaluators developed according to the initial analysis of the existing documentation and available data from ITMS2014+, from MoLSAF SR, MoESRaS SR and project beneficiaries. Subsequently, the results of the individual lines of intervention were verified through a combination of qualitative and quantitative data, which the evaluators collected in the form of semi-structured interviews and an online survey.

NPs and DOPs, which have already been completed or were in an advanced stage of implementation, were included in this phase of the evaluation. The projects that, at the time of the start of the evaluation (8/2020), were in the process of approval or in the early stages of implementation will only be included in the evaluation in the second phase in 2022.

The field phase carried out as part of the PA1 evaluation had to be adapted to the constraints related to the COVID-19 pandemic. All surveys were therefore carried out online. 360 respondents participated in the questionnaire survey (144 questionnaires were completed by the DOP recipients, 216 respondents represent schools involved in the NPs). Semi-structured interviews took place with representatives of the IB MoESRaS SR, professional sections of the MoESRaS SR and the representatives of the NPs (10 interviews in total). The findings have been subjected to triangulation and synthesis and key findings and recommendations were formulated.

Key Findings

PA1 is specific in that a relatively large number of smaller DOPs are implemented in it, in addition to NPs. As of 30 June 2020, the number of submitted applications for a non-repayable financial contribution for DOPs reached 1,647 out of which 1,188 applications were approved and 996 applications were contracted as of that date. After deducting prematurely terminated DOPs (52), 947 DOPs are in the implementation stage. This fact is reflected in the increased demands on administrative capacity, which significantly affect the effectiveness of implementation.

In the case of several NPs and DOPs within PA1, the start of implementation was delayed. This is reflected in the form of delayed fulfilment of set goals and achievement of target values of measurable indicators (hereinafter referred to as "MIs").

Under SO 1.1.1, the national project School open to everyone has been completed to date. Other NPs and DOPs focused on inclusive education are in the state of implementation, so the fulfilment of measurable indicators is still low. However, the respondents of the questionnaire survey and individual interviews confirmed that the inclusive teams work effectively, they are of benefit to the whole school and they manage to achieve the expected results in the field of inclusive education. DOPs aimed at strengthening pupils' competencies are implemented in 138 primary schools and 66 grammar schools. Within the projects, educational programmes are innovated so that they are adapted to emphasise the strengthening of literacy, mathematical and scientific competencies. The projects are still being implemented and the fulfilment of output indicators is therefore low.

In terms of achieving results, it is evident that low values demonstrate only measurable indicators of long-term results and it is assumed that according to the currently contracted projects, the target values will be achieved. It can be therefore concluded that the achievement of results under SO 1.1.1 is satisfactory so far.

SO 1.2.1 primarily fulfils the interventions implemented within the NP Dual, where a functional system of dual education was successfully developed and put into practice. Therefore, it can be stated that the contribution of NP Dual to the fulfilment of SO 1.2.1 is very large and the SO is gradually being fulfilled.

According to the current values of measurable indicators, the number of participants who have completed activities aimed at supporting vocational training is relatively low in relation to the target value. It follows from the above that the achievement of results under SO 1.2.1 is satisfactory with reservations.

Regarding the fulfilment of SO 1.3.1, it is necessary to state that the potential of available allocation for this objective has not been fully used so far. No project has been selected for implementation under the call University for Practice, inter alia, due to problems with the selection of evaluators. NP IT Academy, on the other hand, is in a very advanced phase of implementation. Although the benefits of NP IT Academy are high in relation to the education of pupils, this project is intended for all school levels and the benefits for higher education are therefore limited.

The values of measurable outcome indicators were zero as of 30 December 2019, and it is therefore problematic to assess its real progress. It follows from the above that the achievement of results under SO 1.3.1 is rather unsatisfactory.

A fundamental potential contribution to the fulfilment of SO 1.4.1 is the system of verification of qualifications currently being prepared, which will enable adults to respond to the needs of the labour market during their professional life and to adapt their qualifications and careers accordingly (NP Qualification verification system in the Slovak Republic). DOPs focused on self-education of adults then represent complementary activities that are helpful in acquiring the necessary abilities and skills.

Measurable outcome indicators show that the number of lifelong learning participants who have acquired or upgraded their qualifications at the time of completion is exceeded, but for low-skilled participants/participants with low qualifications, the target values are far from being met.

It follows from the above that the achievement of results under SO 1.4.1 is rather unsatisfactory so far but should the NP SOK (Qualification verification system in the Slovak Republic) be implemented as planned; it can be assumed that the results will be fulfilled.

The contribution of projects implemented within the calls in PA1 considering the achievement of the MI values of output, outcome and content focus of supported activities, can be assessed as rather high, compared to all identified tasks and priorities listed in the current National Reform Programme of the Slovak Republic for the field of education, with the exception of improving the quality of higher education, where the contribution is to some extent limited by the fact that projects are still at the beginning of their implementation and it is therefore not possible to objectively assess their impact.

External influences that had impact on the interventions within PA1 consist of legislative changes (e.g., change of the Education Act, *the Act on Quality Assurance in Higher Education*), socio-economic changes (e.g., adjustment of salary of teaching staff) and especially in restrictions resulting from the COVID-19 pandemic. The restriction of mobility had a negative impact on the outputs and results being achieved within the projects that are based on intensive contact with the target groups.

The implementation of PA1, as well as the fulfilment of the financial plan, was significantly (negatively) affected by the time delay, especially at the beginning when the interventions had been set up and subsequently when the processes at the MoESRaS SR (based on the audit results) were set up. This was reflected in the low rate of contracting and drawing funds, which was related to the non-allocation of the performance reserve and a further reduction in the allocation of PA1 (transfer) in favour of more effective PAs of the HR OP.

In 2020, contracting significantly accelerated and reached EUR 388,950,918.28 (EU + SR) as of 30 June 2020, which means that, according to the financial plan, almost the entire PA1 allocation was contracted (92.8%). Although the rate of drawing on the PA1 allocation accelerates, due to the advanced stage of implementation, the evaluators perceive it as low, with a medium level of potential risk of non-compliance with the financial plan. Therefore, it remains important to continue to support the applicants, and in particular the beneficiaries, on an ongoing and consistent basis, which should help reduce error rates and speed up the key implementation processes.

The right ratio of DOPs and complementary (systemic) NPs allows for greater flexibility and efficiency in planning and adhering to financial allocations, but this must be based primarily on a detailed knowledge of the context and situation of potential beneficiaries. The future performance of the implementation of support from the ESF in the field of education largely depends on the optimally set-up ratio of DOPs and NPs. A significant contribution to the expenditure efficiency within the projects in PA1 is the increased use of simplified cost options (SCOs), which has a positive impact on the efficiency and overall effectiveness of interventions.

Negative impacts of COVID-19 are the biggest current problem and they significantly limit some activities and pose a potential risk for the implementation of the projects and the implementation of the HR OP. In the current situation significantly affected by the COVID-19 pandemic, it is first and foremost important to avoid slowing down of the implementation - to eliminate delays and other negative impacts of COVID-19 and to prevent extraordinary termination and non-fulfilment of the projects. At the same time, it is important to address the challenge of creating the link between the higher education and the needs of the labour market. Subsequently, it is necessary to focus on maintaining and increasing the pace of the implementation (especially through continued intensive and systematic support of applicants and beneficiaries, strengthening the capacity of the implementation structure and implementers, meeting (shortening) deadlines, especially during the public procurement procedures and simplifying the reporting procedures). In this context, it is

necessary to appreciate the efforts of the MoESRaS SR in the design and implementation of measures to increase the rate of drawing PA1 and the planned support of measures to address the crisis caused by the COVID-19 pandemic.

1 Kontext hodnotenia

Rozhodnutím Európskej komisie z 9. decembra 2014 bol prijatý a schválený OP LZ pre programové obdobie 2014 – 2020.¹ Stratégia OP LZ vychádza z Národného programu reforiem Slovenskej republiky (ďalej len NPR SR) s cieľom nastaviť opatrenia tak, aby sa naplňali národné ciele v súlade so stratégiou Európa 2020. V programovom období 2014 – 2020 plní úlohu riadiaceho orgánu pre OP LZ MPSVR SR.

Predmetom tohto hodnotenia je prioritná os 1 Vzdelávanie v rozsahu štyroch investičných priorít a im priradených špecifických cieľov. Úlohu sprostredkovateľského orgánu PO1 vykonáva MŠVVaŠ SR. V rámci PO1 sú implementované národné projekty aj dopytovo-orientované projekty.

Tabuľka 1: Štruktúra PO1

<i>Investičná priorita prioritnej osi Vzdelávanie</i>	<i>Špecifický cieľ</i>
1.1 Zníženie a zabránenie predčasného skončenia školskej dochádzky a podporou prístupu ku kvalitnému predškolskému, základnému a stredoškolskému vzdelávaniu vrátane formálnych, neformálnych a bežných spôsobov vzdelávania za účelom opätovného začlenenia do vzdelávania a prípravy	1.1.1 <i>Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov</i>
1.2 Zvyšovanie významu trhu práce v oblasti systémov vzdelávania a odbornej prípravy, uľahčovanie prechodu od vzdelávania k zamestnanosti a zlepšovanie systémov odborného vzdelávania a prípravy a ich kvality, a to aj prostredníctvom mechanizmov na predvídanie zručností, úpravy učebných plánov a vytvárania a rozvoja systémov vzdelávania na pracovisku vrátane systémov duálneho vzdelávania a učňovského vzdelávania	1.2.1 <i>Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce</i>
1.3 Zlepšenie kvality, efektívnosti a prístupu k terciárnemu a ekvivalentnému vzdelávaniu s cieľom zvýšiť počet študujúcich a úroveň vzdelania, najmä v prípade znevýhodnených skupín	1.3.1 <i>Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce</i>
1.4 Zlepšenie rovnakého prístupu k celoživotnému vzdelávaniu pre všetky vekové skupiny v rámci formálneho, neformálneho a bežného vzdelávania, zvyšovania vedomostí, zručností a spôsobilostí pracovnej sily a podpory flexibilných spôsobov vzdelávania prostredníctvom usmerňovania pri výbere povolania a potvrdzovania nadobudnutých kompetencií	1.4.1 <i>Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehĺbovanie a zvyšovanie kvalifikácie</i>

Zdroj: OP LZ 2014 - 2020

¹ Európska komisia svojím vykonávacím rozhodnutím č. C(2014)9666 z 9. decembra 2014, ktorým sa schvaľujú určité prvky operačného programu "Ľudské zdroje" na podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu a osobitných rozpočtových prostriedkov pridelených na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti na Slovensku, prijala a schválila OP LZ pre nové programové obdobie 2014-2020. Dostupné na: https://www.ludskezdroje.gov.sk/data/web-documents/OP-AZ_verzia_5.0.pdf

Politický rámec

MŠVVaŠ SR v roku 2017 zverejnilo Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania „Učiace sa Slovensko“, ktorý sa stal východiskom pre uskutočnenie zásadnej reformy školstva. Tento dokument bol jedným zo základných východísk pre samotný *Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania* na roky 2018 – 2027 (ďalej len NPRVaV).

NPRVaV² určuje smerovanie slovenského školstva na nasledujúcich desať rokov (2018 - 2027). Dokument obsahuje dvanásť čiastkových cieľov (šesť pre regionálne školstvo a šesť pre vysoké školstvo) a 106 opatrení. Opatrenia sú rozpracované do implementačného plánu, ktorý pozostáva z piatich dvojročných na seba nadväzujúcich akčných plánov.

NPRVaV venuje osobitnú pozornosť trom prierezovým témam:

- rozvoj systému neformálneho vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania,
- integrácia a inklúzia marginalizovaných rómskych komunít a študentov zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- prepojenie systému výchovy a vzdelávania s potrebami ekonomiky a trhu práce.

Pri porovnaní týchto tém so špecifickými cieľmi PO1 je možné konštatovať, že existuje silné obsahové prepojenie medzi týmito dokumentmi a intervencie PO1 tak prispievajú k napĺňaniu cieľov NPRVaV. Základná filozofia, ktorá sa premieta do obsahu dokumentov, akcentuje celoživotný proces učenia sa človeka, čiže zahŕňa celkový systém vzdelávania od predprimárneho, cez základné, stredoškolské a vysokoškolské vzdelanie, až k celoživotným vzdelávacím aktivitám.

² Zdroj: <https://www.minedu.sk/17786-sk/narodny-program-rozvoja-vychovy-a-vzdelavania/>

2 Metodika hodnotenia

Hodnotenie pokroku k naplneniu cieľov PO1 Vzdelávanie v rámci OP LZ bolo uskutočnené v mesiacoch august 2020 – január 2021. Je súčasťou Rámcovej dohody o poskytovaní služieb číslo 2525/2019-M_OO uzatvorenej medzi MPSVR SR a skupinou dodávateľov Octigon, a.s., Projektové služby, s.r.o. a RADELA s.r.o. Použitá metodika vychádza z metodiky hodnotení schválenej v rámci Úvodnej správy k realizácii Externého hodnotenia operačného programu Ľudské zdroje pre programové obdobie 2014 – 2020.

Predmetné hodnotenie predstavuje prvú etapu hodnotenia PO1, v ktorej je hodnotený aktuálne dosiahnutý pokrok. Druhá etapa hodnotenia PO1 bude, v súlade so zadaním, prebiehať v prvom polroku 2022.

Hlavným zámerom hodnotenia bolo posúdenie napĺňania špecifických cieľov PO1, vyhodnotenie plnenia výkonnostného rámca, zhodnotenie hospodárnosti, účelnosti a účinnosti vykonávania PO1 a zhodnotenie príspevku k hodnotám ukazovateľov na úrovni programu a následne k napĺňaniu Stratégie Európa 2020 a Národnému programu reforiem SR 2020.

Prvá fáza hodnotenia pozostávala z analýzy existujúcej dokumentácie k dopytovo-orientovaným výzvam a národným projektom. Na základe podkladov poskytnutých MŠVVaŠ SR a ďalšej dostupnej dokumentácie hodnotitelia zostavili evaluačnú maticu a teóriu zmeny pokrývajúcu všetky hodnotené intervencie.

Pri operacionalizácii evaluačných otázok (ďalej len EO) a spracovaní evaluačnej matice, hodnotitelia identifikovali pri niektorých EO významné presahy. Konkrétne išlo o presah EO1 a 3 a ďalej EO2 a 4. Na úvodnom stretnutí hodnotiaceho tímu s objednávateľom preto bolo dohodnuté, že uvedené prekrývajúce sa EO budú v hodnotiacej správe spracované spoločne, aby sa predišlo duplicitě textu.

Druhá fáza hodnotenia sa zamerala na zber primárnych informácií od prijímateľov národných projektov (NP) a dopytovo-orientovaných projektov (DOP), a to vo forme dotazníkového prieskumu a polo-štruktúrovaných rozhovorov. Rozhovory prebehli takisto so zástupcami sprostredkovateľského orgánu³ (ďalej len SO) a odbornými sekciami MŠVVaŠ SR.

V tretej fáze boli zrealizované analýzy dát a údajov. Základnými vstupmi do analýzy bola existujúca dokumentácia, dostupné dáta z ITMS2014+⁴ a dáta z MPSVR SR, MŠVVaŠ SR a výsledky terénneho prieskumu.

Do tejto etapy hodnotenia vstupovali NP a DOP, ktoré už boli ukončené alebo sa nachádzali v pokročilej fáze realizácie (pozri ďalší text). Projekty, ktoré boli v čase začiatku hodnotenia (8/2020) v procese schvaľovania alebo v ranej fáze realizácie, vstúpia do hodnotenia až v druhej etape v roku 2022.

Z hľadiska referenčného dátumu analyzovaných údajov sa vecné dáta vzťahujú k 31. 12. 2019 a finančné dáta k 30. 6. 2020.

³ Sprostredkovateľským orgánom je MŠVVaŠ SR

⁴ Pre hodnotenie vecného pokroku boli merateľné ukazovatele dostupné k 31. 12. 2019. Pre finančný pokrok boli finančné dáta k dispozícii k 30. 6. 2020

2.1 Terénny prieskum

Terénny prieskum realizovaný v rámci hodnotenia PO1 musel byť prispôsobený obmedzeniam súvisiacich s pandemiou COVID-19. Všetky prieskumy boli preto realizované on-line formou. Hodnotitelia uskutočnili zber údajov viacerými formami, aby zabezpečili dostatočnú reprezentatívnosť dát od čo najširšieho okruhu respondentov.

V rámci hodnotenia bola uskutočnená, okrem dotazníkového prieskumu a on-line rozhovorov, aj intenzívna emailová a telefonická komunikácia so zástupcami SO, ktorí hodnotiteľom poskytli spätnú väzbu k formulácii otázok v dotazníkovom prieskume a tiež objasnili širšie súvislosti implementácie projektov v PO1.

Dotazníkový prieskum

Po dohode s objednávateľom boli do dotazníkového prieskumu zapojené tie NP a DOP, ktoré sú už ukončené alebo sú v pokročilej fáze realizácie.

Vzhľadom na skutočnosť, že súčasne s hodnotením PO1 prebiehalo aj samostatné hodnotenie napĺňania špecifického cieľa 1.1.1 v oblasti inklúzie⁵, hodnotitelia využili čiastkové výstupy tohto hodnotenia a neoslovovali opätovne dotazníkom tie školy, ktoré sa už dotazníkového prieskumu zúčastnili v rámci hodnotenia ŠC 1.1.1⁶.

Tabuľka 2: Prehľad NP a dopytovo-orientovaných výziev vstupujúcich do dotazníkového prieskumu

Národné projekty	Dopytovo-orientované výzvy
<i>Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov I</i>	<i>Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole</i>
<i>IT Akadémia - vzdelávanie pre 21. storočie</i>	<i>Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu</i>
<i>Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy</i>	<i>NedisKVALIFIKUJ SA!</i>

Kompletne dotazník vyplnilo celkom 360 respondentov. Prijímatelia DOP vyplnili 144 dotazníkov (celkom bolo oslovených 334 prijímateľov DOP, takže návratnosť dotazníkov dosiahla 43 %). Zostávajúcich 216 respondentov predstavujú školy zapojené v NP. Kompletné vyhodnotenie dotazníkového prieskumu tvorí Prílohu 5 (samostatný dokument).

Individuálne rozhovory

Súčasťou zberu dát bola realizácia rozhovorov s niekoľkými typmi respondentov. Výber vhodných osôb pre rozhovory a ich kontaktovanie prebiehalo v úzkej súčinnosti so SO (Odborom pre OP LŽ a OPV). Celkom sa uskutočnilo 10 on-line rozhovorov, detaily sú uvedené v tabuľke a menný zoznam osôb, s ktorými bol vedený rozhovor, je v Prílohe 1.

⁵ Hodnotenie inkluzívnych opatrení v rámci špecifického cieľa 1.1.1 PO1 Vzdelávanie OP LŽ

⁶ Ide o školy zapojené v NP Škola otvorená všetkým, NP Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov, a v dopytovo-orientovanej výzve V základnej škole úspešnejší I.

Tabuľka 3: Prehľad realizovaných rozhovorov

Typ respondenta	Bližšia špecifikácia
<i>Sprostredkovateľský orgán</i>	Odbor pre OP ĽZ a OPV
<i>Odborné sekcie MŠVVaŠ SR</i>	Sekcia stredných škôl a celoživotného vzdelávania/odbor pedagogických a odborných zamestnancov a ďalšieho vzdelávania
	Sekcia stredných škôl a celoživotného vzdelávania/odbor stredných odborných škôl a školských zariadení
	Sekcia národnostného a inkluzívneho vzdelávania/odbor inkluzívneho vzdelávania
	Sekcia vysokých škôl
<i>Prijímatelia NP</i>	Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy/Štátny inštitút odborného vzdelávania
	IT Akadémia - vzdelávanie pre 21. storočie/Centrum vedecko-technických informácií SR
	Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých (PIAAC)/Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania
	System overovania kvalifikácií v Slovenskej republike/Štátny inštitút odborného vzdelávania
	Štandardizáciou systému poradenstva a prevencie k inklúzii a úspešnosti na trhu práce/Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

Pozn.: Nepodarilo sa uskutočniť rozhovor so zástupcom NP ŠOV a POP (Metodicko-pedagogické centrum), z dôvodu prekážok na strane respondenta.

2.2 Analýzy

Analýza zozbieraných dát, údajov a informácií poskytla hodnotiteľom celkový obraz o dosahovanom pokroku implementovanej pomoci k plneniu cieľov PO1 OP ĽZ. Rekonštrukciou vytvorenej teórie zmeny bola v časti 4.1 (EO4) overená logická nadväznosť realizovaných aktivít k výstupom, tých ďalej k výsledkom až nakoniec k dosahovaniu očakávaných dopadov. To umožnilo hodnotiteľom posúdiť, do akej miery implementovaná pomoc prispieva k plneniu špecifických cieľov PO1 definovaných v OP ĽZ.

Zistenia boli následne podrobené triangulácii a syntéze. Všetky zistenia boli využité pri zodpovedaní evaluačných otázok a hodnotitelia na ich základe formulovali závery a odporúčania, ktoré môžu byť použité pre prebiehajúce programové obdobie (2014 – 2020) a pre nasledujúce programové obdobie (2021 – 2027).

Zoznam osôb, s ktorými bol vedený rozhovor, použité zdroje informácií, evaluačná matica, teória zmeny a vyhodnotenie dotazníkového prieskumu tvoria Prílohy 1 - 5.

3 Analytická časť

Analytická časť tvorí jedno z východísk pre odpovede na EO uvedené v ďalšej kapitole. V súlade so zadaním vychádza analýza z mikroúdajov o účastníkoch zozbieraných pre prílohu I Nariadenia o ESF, monitorovacích údajov, výsledkov medzinárodných a národných testovaní žiakov, výsledkov prieskumov zameraných na schopnosti a zručnosti dospelých, finančných ukazovateľov a iných údajov na úrovni projektu.

3.1 Vzdelávanie v SR v medzinárodnom kontexte

V SR sa realizujú rôzne medzinárodné a národné merania a testovania žiakov i dospelých, ktorých výsledky umožňujú sledovať postavenie SR v rámci porovnania s krajinami EÚ a OECD (v prípade medzinárodných meraní) a rozdiely v úspešnosti žiakov naprieč slovenskými krajinami a okresmi (v prípade národných meraní).

3.1.1 Národné meranie

Medzi každoročné testovanie patria Testovanie 9, Testovanie 5 a Maturita⁷. Tieto testovania sú realizované Národným ústavom certifikovaných meraní vzdelávania (ďalej len NÚCEM) v zmysle zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní v znení neskorších predpisov (školský zákon) a príslušných vyhlášok.

Testovanie 9

Testovania 9 sa zúčastňujú všetci žiaci 9. tried základných škôl, 4. ročníka gymnázií a stredných športových škôl s osemročným vzdelávacím programom. Žiaci sú testovaní z predmetov matematika, slovenský jazyk a literatúra, maďarský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra (pre žiakov ZŠ s VJM) a ukrajinský jazyk a literatúra.

Výsledky testovania v roku 2019 potvrdili trend z predchádzajúcich rokov. V matematike žiaci dosiahli celkovú priemernú úspešnosť 63,1 %. Žiaci 4. ročníka osemročných gymnázií dosiahli štatisticky významne lepšie výsledky v porovnaní s úspešnosťou žiakov základných škôl. Rozdiel medzi nimi je viac než 19 percentuálnych bodov⁸.

V slovenskom jazyku a literatúre žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 62,3 %. Žiaci gymnázií s osemročným vzdelávacím programom dosiahli štatisticky významne vyššiu úspešnosť ako žiaci základných škôl, rozdiel predstavuje 16 percentuálnych bodov⁹.

Výsledky žiakov základných škôl z oboch predmetov sú vo všetkých krajinách na úrovni celoslovenského priemeru, medzi krajinami navzájom nie sú významné rozdiely. To však neplatí na okresnej úrovni, kde je možné pozorovať výrazné regionálne rozdiely. Najúspešnejší sú žiaci z okresu Bratislava I (úspešnosť 78,8 % z matematiky a 74,3 % zo slovenského jazyka a literatúry), ich výsledky boli silne vecne významne lepšie ako celoslovenský priemer. Oproti tomu výsledky silne vecne významne horšie ako celoslovenský priemer sú v okresoch Gelnica, Poltár, Revúca a Rožňava¹⁰.

Z hľadiska sociálneho prostredia žiaci so znevýhodnením (2,0 % z testovaných) dosiahli nižšiu priemernú úspešnosť v matematike (iba 24,2 %) a v slovenskom jazyku a literatúre (29,1 %) než žiaci

⁷ Hodnotenie maturít nebolo pre potreby tejto analýzy zahrnuté.

⁸ Testovanie 9

⁹ Testovanie 9

¹⁰ Testovanie 9

bez znevýhodnenia (63,8 % v matematike a 62,9 % v slovenskom jazyku a literatúre, pričom v oboch prípadoch sú rozdiely mierne vecne významné).¹¹

Testovanie 5

Na testovaní sa zúčastňujú žiaci 5. ročníka ZŠ, vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, okrem žiakov vzdelávaných podľa vzdelávacích programov pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Výsledky testovania v roku 2019 potvrdili, rovnako ako pri Testovaní 9, trendy z predchádzajúcich rokov. V matematike žiaci dosiahli celkovú priemernú úspešnosť 63,4 %. Priemerná úspešnosť žiakov v teste zo slovenského jazyka a literatúry bola 64,8 %. Opakovane sa potvrdzujú veľmi veľké regionálne rozdiely na úrovni vedomostí žiakov. Rozdiel medzi výsledkami škôl v najúspešnejšom okrese Bratislava I a najmenej úspešnom okrese Gelnica je v prípade matematiky viac ako 42 percentuálnych bodov, v prípade slovenského jazyka a literatúry 37 percentuálnych bodov¹².

U žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia sa potvrdila ich nižšia úspešnosť, dosiahli priemernú úspešnosť iba 24,4 % v slovenskom jazyku a literatúre a 19,8 % v matematike¹³.

Záverom možno k vyššie uvedenému konštatovať, že obe testovania potvrdili skutočnosť, že existujú významné rozdiely vo výsledkoch vzdelávania žiakov. Tieto rozdiely možno sledovať jednak z pohľadu socioekonomického statusu dieťaťa, kedy deti zo sociálne znevýhodneného prostredia vykazovali významne horšie výsledky oproti priemeru. Ďalej existujú významné regionálne rozdiely, ktoré takisto súvisia so socioekonomickými faktormi. Okresy, v ktorých žiaci dosiahli najhoršie výsledky (Gelnica, Poltár, Revúca a Rožňava), patria medzi najmenej rozvinuté okresy. Do týchto okresov je preto nutné smerovať, resp. posilniť intervencie (bližšia analýza regionálneho rozloženia je v kapitole 3.5 a EO8).

3.1.2 Medzinárodné meranie

Slovensko je zapojené v siedmich medzinárodných projektoch na meranie výsledkov žiakov a dospelých.¹⁴ S ohľadom na stanovené ciele NPR SR 2020 v oblasti vzdelávania, resp. cieľ dosiahnuť v priemere 505 bodov v hodnotení PISA, je ďalej analyzované len toto meranie.

Hodnotenie PISA

Štúdia OECD PISA zisťuje výsledky vzdelávania z pohľadu požiadaviek trhu práce (t. j. funkčnú gramotnosť žiakov z hľadiska teórie celoživotného vzdelávania sa) a sústreďuje sa na žiakov v posledných rokoch povinnej školskej dochádzky.

Štúdia PISA sa uskutočňuje od roku 2000 v trojročných cykloch a v každom z nich testuje tri hlavné oblasti – čitateľskú gramotnosť, prírodovednú gramotnosť a matematickú gramotnosť. Jedna z troch oblastí je v každom cykle dominantná. Slovenská republika sa prvýkrát zúčastnila štúdie PISA v roku 2003. V cykle štúdie PISA uskutočneného v roku 2018 bola hlavnou sledovanou oblasťou čitateľská gramotnosť. V tomto cykle bola krajinám poskytnutá možnosť testovania aj ďalších oblastí, a to finančnej gramotnosti¹⁵ a globálnych kompetencií, do ktorých sa zapojilo aj Slovensko.

¹¹ Testovanie 9

¹² Testovanie 5

¹³ Testovanie 5

¹⁴ PISA (čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť 15-ročných žiakov ZŠ a SŠ), TIMMS (Matematika a prírodné vedy - vedomosti a zručnosti žiakov 4. ročníka ZŠ), PIRLS (Čítanie s porozumením - čitateľská gramotnosť žiakov 4. ročníka ZŠ), TALIS (Medzinárodná štúdia o vyučovaní a vzdelávaní), ICCS (Občianske vzdelávanie a výchova - vedomosti a postoje žiakov 8. ročníka ZŠ a 3. ročníka 8-GYM), ICILS (Medzinárodná štúdia počítačovej a informačnej gramotnosti), PIAAC (Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých)

¹⁵ Slovensko sa dobrovoľne zapojilo do každého z doteraz realizovaných meraní finančnej gramotnosti (v rokoch 2012, 2015, 2018).

Výsledky meraní

Výsledky meraní v posledných troch cykloch v SR a priemeru krajín OECD ukazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 4: Výsledky meraní v rokoch 2012, 2015, 2018

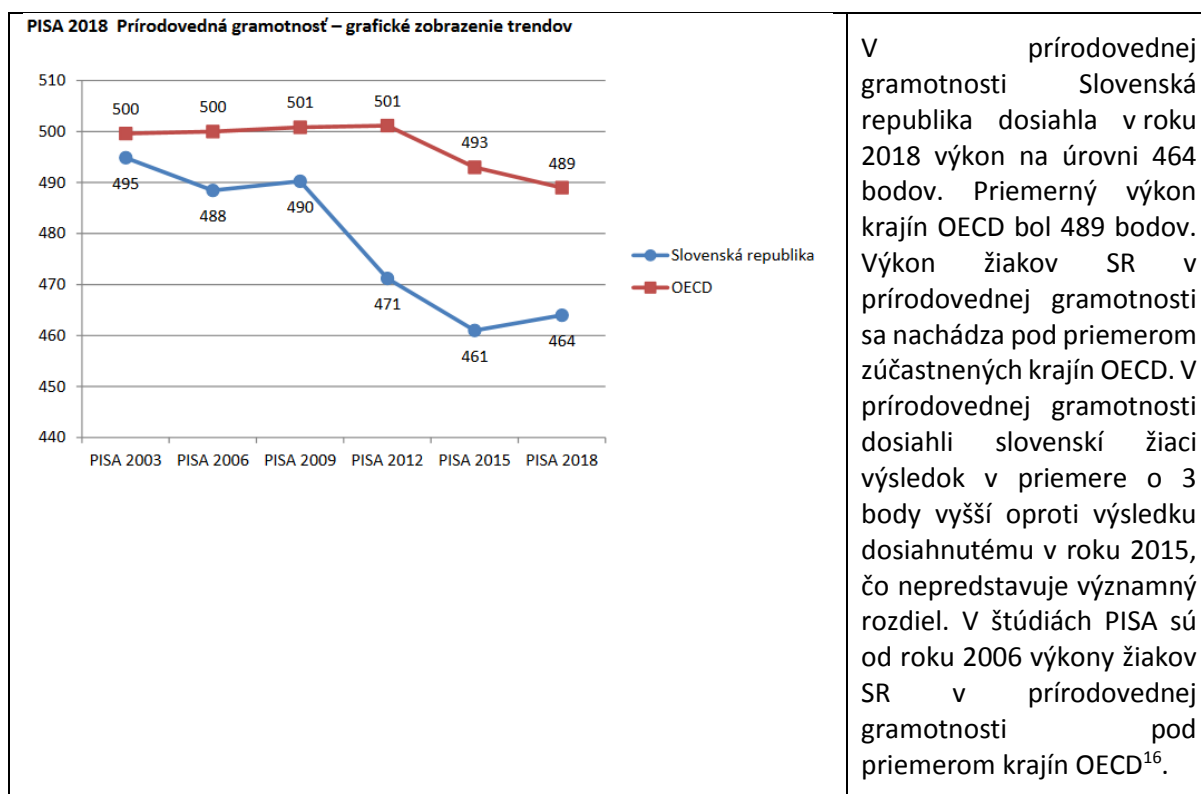
	2012		2015		2018	
	SR	OECD*	SR	OECD*	SR	OECD*
Matematická gramotnosť	482	494	475	490	486	489
Čitateľská gramotnosť	463	496	453	493	458	487
Prírodovedná gramotnosť	471	501	461	493	464	489
Finančná gramotnosť	470	500	445	489	481	505

* ide o priemer krajín OECD

Zdroj: OECD 2012, 2015, 2018, vlastné spracovanie

Ako vyplýva z tabuľky, vo všetkých oblastiach zostal výkon slovenských žiakov v roku 2018, podobne ako v predchádzajúcom cykle PISA 2015, pod priemerom krajín OECD.

Obrázok 1: Priemerné dosiahnuté skóre SR a krajín OECD v prírodovednej gramotnosti v jednotlivých cykloch štúdie PISA

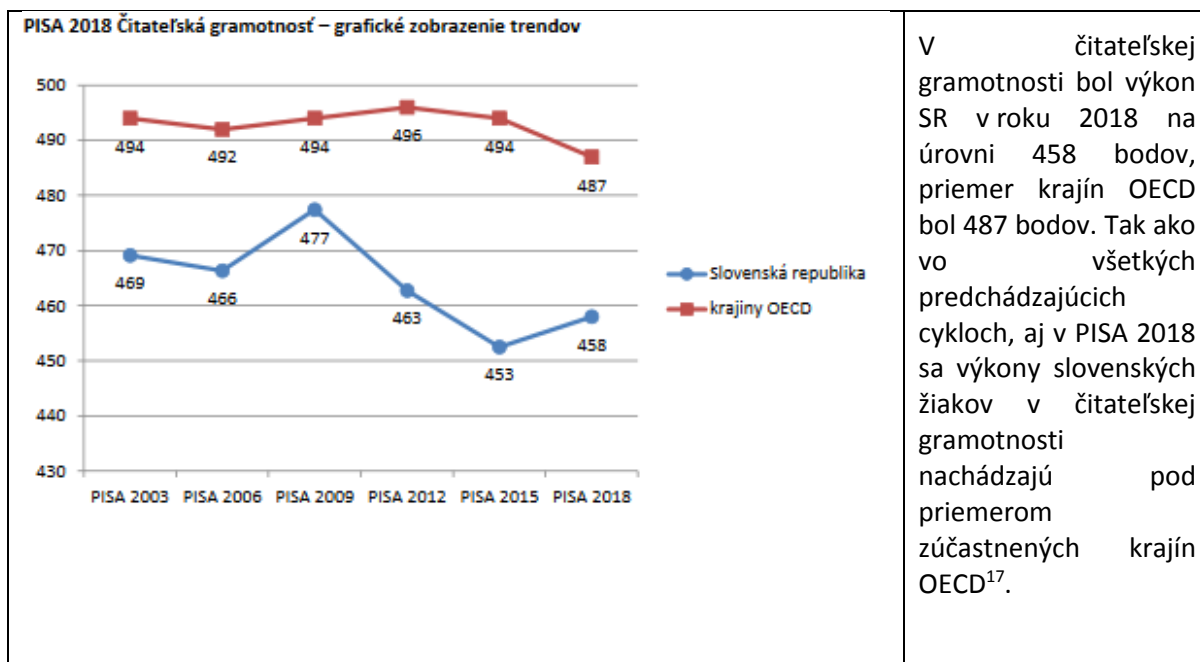

Zdroj: OECD, NÚCEM 2018

<https://www.minedu.sk/data/att/15512.pdf>

¹⁶ PISA 2018

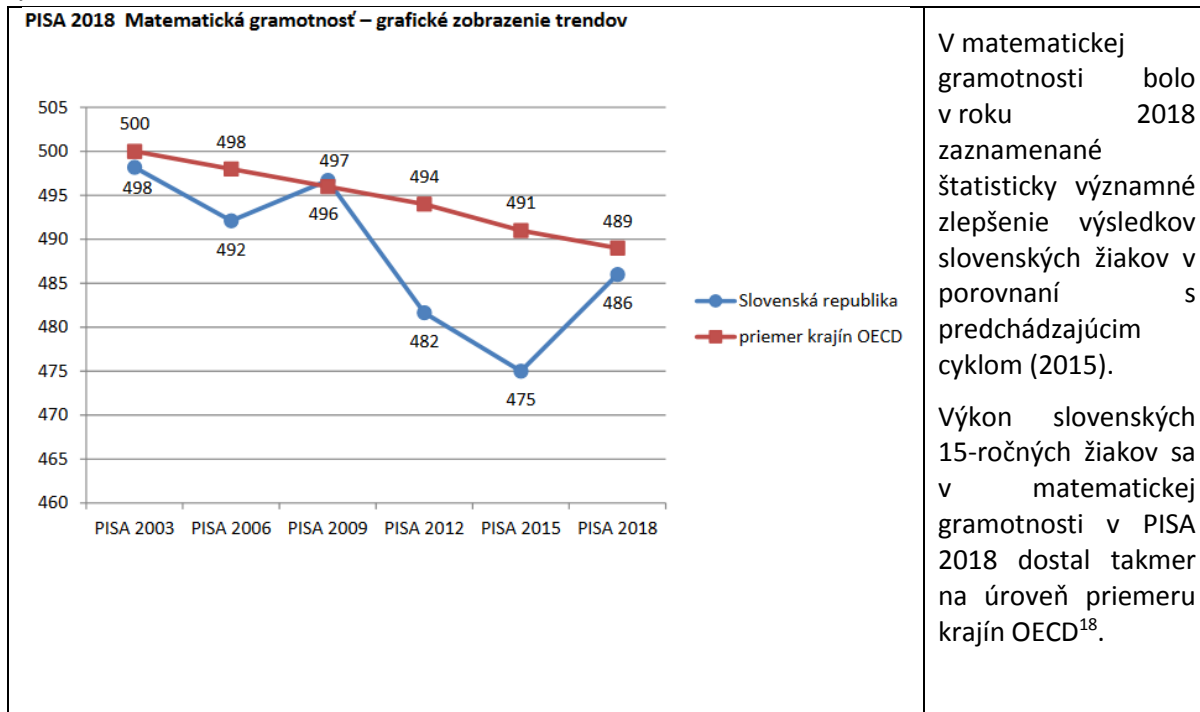
Obrázok 2: Priemerné dosiahnuté skóre SR a krajín OECD v čitateľskej gramotnosti v jednotlivých cykloch štúdie PISA

Zdroj: OECD, NÚCEM 2018

<https://www.minedu.sk/data/att/15514.pdf>

Obrázok 3: Priemerné dosiahnuté skóre SR a krajín OECD v matematickej gramotnosti v jednotlivých cykloch štúdie PISA

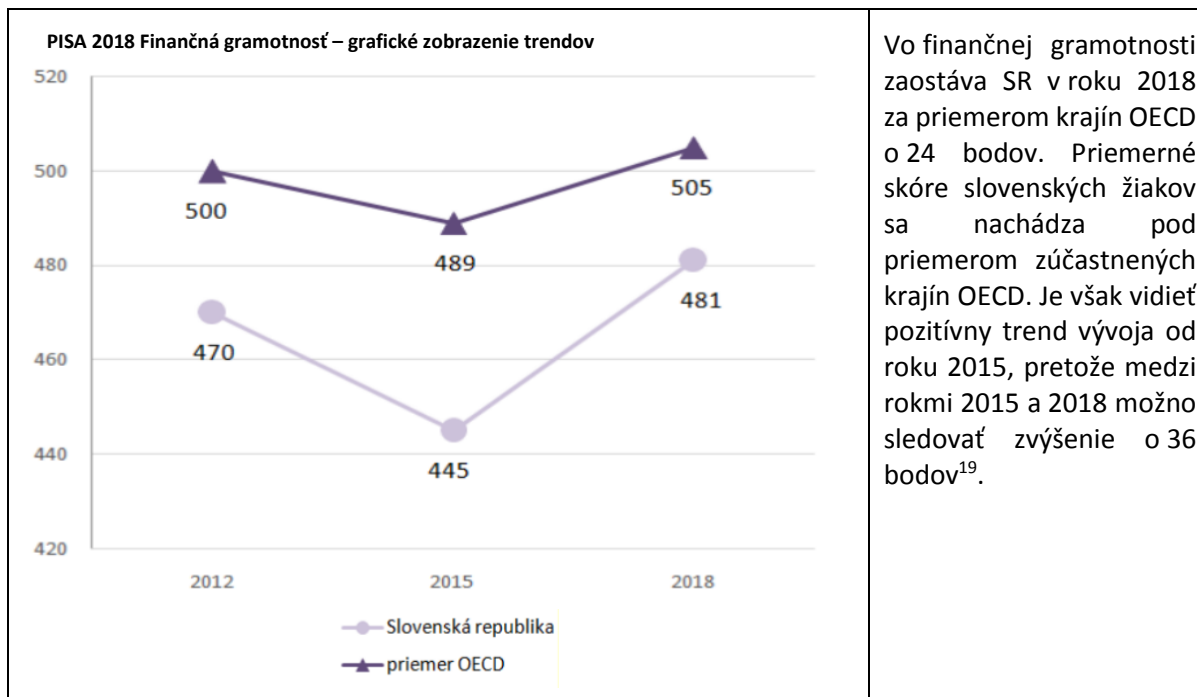

Zdroj: OECD, NÚCEM 2018

¹⁷ PISA 2018

¹⁸ PISA 2018

Obrázok 4: Priemerné dosiahnuté skóre SR a krajín OECD vo finančnej gramotnosti v jednotlivých cykloch štúdie PISA

Zdroj: OECD, NÚCEM

<https://www.nucem.sk/dl/4773/PISA%202018%20financna%20gramotnost.pdf>

Vplyv socioekonomického zázemia na výkon žiakov vo finančnej gramotnosti je v SR signifikantne vyšší ako v priemere krajín OECD. Na Slovensku dosiahli žiaci s vyšším socioekonomickým statusom o viac ako 100 bodov vyššie skóre vo finančnej gramotnosti oproti žiakom s nižším socioekonomickým statusom, čo je najvýraznejší rozdiel v rámci krajín OECD²⁰.

Rovnako ako v predchádzajúcich cykloch, aj v PISA 2018 bol zaznamenaný výrazný percentuálny podiel slovenských 15-ročných žiakov v tzv. rizikovej skupine (teda žiakov s najnižšou úrovňou vedomostí). Vo všetkých troch sledovaných oblastiach je podiel žiakov v rizikovej skupine porovnateľný s predchádzajúcim cyklom štúdie PISA 2015. Percentuálny podiel žiakov, ktorí sa svojím výkonom zaradili do top skupiny, zostal v oblasti čitateľskej a prírodovednej gramotnosti na úrovni porovnateľnej s rokom 2015. V matematickej gramotnosti sa percentuálne zastúpenie žiakov s najlepším výkonom v porovnaní s rokom 2015 významne zvýšilo.

Záverom možno konštatovať, že výsledky testovania PISA potvrdzujú skutočnosť, že slovenskí žiaci zaostávajú za svojimi rovesníkmi v krajinách OECD vo všetkých testovaných oblastiach a vo svojich vedomostiach nedosahujú priemer výsledkov krajín OECD. Z tohto dôvodu sú intervencie PO1 vhodné cielene do oblastí zvyšovania gramotností žiakov (detailnejšie v ďalších kapitolách).

3.2 Finančný pokrok

Na PO1 je určená alokácia vo výške 348 741 004 EUR. Pôvodná alokácia (549 085 418 EUR) bola pri revízii OP LZ znížená z dôvodu nepridelenia výkonnostnej rezervy (MRR 28 087 866 EUR, VRR 717 639 EUR) a pre nízke čerpanie bolo presunutých 81 200 000 EUR (MRR) do PO3 a PO4.²¹

¹⁹ PISA 2018, PISA 2015

²⁰ PISA 2018

²¹ Výročná správa 2019

Z hľadiska rozčlenenia alokácie pripadá približne 94,9 % na MRR a 5,1 % na VRR.

K hodnotenému dátumu 30. 6. 2020 bolo v rámci PO1 predložených 1 647 ŽoNFP na DOP, z ktorých bolo k uvedenému dátumu schválených 1 188 ŽoNFP a kontrahovaných 996 ŽoNFP.

Prevažná väčšina zazmluvnených projektov je v stave realizácie a fyzický pokrok v ich implementácii je hodnotený na základe posledných nameraných hodnôt merateľných ukazovateľov.

Z dostupných dát uvedených v nasledujúcich tabuľkách dosahuje zazmluvnenie finančných prostriedkov PO1 sumu 238 118 793 EUR, čo predstavuje 68,28 % z jej disponibilnej alokácie. Zazmluvnenie zdrojov ESF bolo v prípade NP 135 579 977 (95,87 %) a pri DOP 102 538 816 EUR (76,61 %).

Nižšiu mieru zazmluvnenia v prípade DOP možno vysvetliť tak, že údaje sú z obdobia, kedy ešte prebiehalo zazmluvnenie projektov z aktuálne vyhlásených výziev Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov a Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou. Navyše nábeh zazmluvnenia DOP je s ohľadom na charakter projektov zvyčajne pomalší ako v prípade NP.

Tabuľka 5: Finančné alokácie na úrovni PO1 podľa kategórie regiónu (sumy v EUR)

Kategória regiónu	Finančné prostriedky spolu	Miera spolufinancovania	Celkové oprávnené náklady na operácie vybrané na podporu	Podiel celkových pridelených prostriedkov, na ktorý sa vzťahujú vybrané operácie	Verejné oprávnené náklady na vybrané operácie	Celkové oprávnené výdavky vykázané prijímateľmi riadiacemu orgánu	Podiel celkových pridelených prostriedkov, na ktoré sa vzťahujú oprávnené výdavky vykázané prijímateľmi
MRR	397 722 613,00	85,00 %	275 278 629,02	69,21 %	273 603 496,78	74 223 784,12	18,66 %
VRR	21 353 566,00	50,00 %	8 924 878,64	41,80 %	8 860 839,63	2 419 096,69	11,33 %
Spolu	419 076 179,00		284 203 507,66	67,82 %	282 464 336,41	76 642 880,81	18,29 %

Zdroj: ITMS2014+ (k 31. 12. 2019)

Tabuľka 6a: DOP PO1 OP ĽZ - stav zazmluvnenia a čerpania k 30. 6. 2020 (sumy v EUR)

DOP	Suma prijatých (ESF)	Suma schválených (ESF)	Podiel schválené/prijaté (%)	Suma neschválených (ESF)	Suma kontrahovaných (ESF)	Podiel kontrahované/schválené (%)	Suma projektov v príprave	Suma projektov v realizácii (ESF)	Suma mimoriadne ukončených projektov (ESF)	Podiel mimoriadne ukončené/kontrahované (%)	Čerpanie (ESF)	Podiel čerpanie/kontrahované (ESF) (%)
NedisKVALIFIKUJ SA!	49 079 394	26 390 229	53,77 %	20 756 493	22 619 882	85,71 %	0	19 683 955	2 591 793	11,46 %	6 469 603	28,60 %
V základnej škole úspešnejší	46 094 752	41 456 642	89,94 %	4 144 591	39 774 603	95,94 %	0	39 159 696	614 907	1,55 %	21 255 589	53,44 %
Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole	25 961 343	16 611 933	63,99 %	8 400 648	15 968 532	96,13 %	0	14 544 856	1 423 676	8,92 %	633 631	3,97 %
V základnej škole úspešnejší II	11 802 258	10 694 691	90,62 %	1 053 800	8 735 527	81,68 %	0	8 381 026	354 501	4,06 %	770 571	8,82 %
Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu	15 799 850	11 989 895	75,89 %	3 258 175	11 190 219	93,33 %	370 209	10 636 426	553 793	4,95 %	12 463	0,11 %
Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe	7 914 528	0	0,00 %	1 071 550	0	0,00 %	0	0	0	0,00 %	0	0,00 %
Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov	3 967 213	2 820 065	71,08 %	600 213	1 600 708	56,76 %	891 044	1 600 708	0	0,00 %	0	0,00 %
Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov	22 856 023	8 056 514	35,25 %	5 577 953	2 649 345	32,88 %	2 723 016	2 649 345	0	0,00 %	0	0,00 %
Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou	20 300 294	15 827 382	77,97 %	1 435 745	0	0,00 %	13 367 798	0	0	0,00 %	0	0,00 %
Spolu	203 775 655	133 847 352	65,68 %	46 299 169	102 538 816	76,61 %	17 352 066	96 656 012	5 538 671	5,40 %	29 141 858	28,42 %

Zdroj: na základe dát ITMS2014+

Tabuľka 6b: NP PO1 OP LŽ - stav zazmluvnenia a čerpania k 30. 6. 2020 (sumy v EUR)

NP	Suma prijatých (ESF)	Suma schválených (ESF)	Podiel schválené/prijaté (%)	Suma neschválených (ESF)	Suma kontrahovaných (ESF)	Podiel kontrahované/schválené (%)	Podiel kontrahované/prijaté (%)	Čerpanie (ESF)	Podiel čerpanie/kontrahované (ESF) (%)	Podiel čerpanie/schválené (ESF) (%)
Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP - ŠIOV	45 787 910	27 577 230	60,23 %	18 210 680	27 577 230	100,00 %	60,23 %	12 191 886	44,21 %	44,21 %
Škola otvorená všetkým - MPC	25 400 343	25 400 343	100,00 %	-	25 395 512	99,98 %	99,98 %	17 793 293	70,06 %	70,05 %
IT Akadémia - vzdelávanie pre 21. storočie – CVTI SR	17 889 607	17 889 607	100,00 %	-	16 266 506	90,93 %	90,93 %	10 071 400	61,91 %	56,30 %
Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých (PIAAC) - NÚCEM	4 009 478	4 009 478	100,00 %	-	4 009 478	100,00 %	100,00 %	543 644	13,56 %	13,56 %
Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike - ŠIOV	8 822 552	8 822 552	100,00 %	-	8 822 552	100,00 %	100,00 %	0	0,00 %	0,00 %
Štandardizáciou systému poradenstva a prevencie k inklúzii a úspešnosti na trhu práce - VÚDPaP	12 965 401	12 965 401	100,00 %	-	12 965 401	100,00 %	100,00 %	1 124 951	8,68 %	8,68 %
Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov - MPC	40 543 297	40 543 297	100,00 %	-	40 543 297	100,00 %	100,00 %	2 068 866	5,10 %	5,10 %
Profesijný rozvoj učiteľov (TEACHERS)	4 883 559	0	0,00 %	-	0	-	0,00 %	0	-	-
Zlepšenie stredného odborného školstva v Prešovskom samosprávnom kraji	4 214 102	4 214 102	100,00 %	-	0	0,00 %	0,00 %	0	-	0,00 %
Aktualizácia systému usmerňovania a rozvoja ďalších zložiek v systéme poradenstva a prevencie	4 366 735	0	0,00 %	-	0	-	0,00 %	0	-	-
Spolu	168 882 984	141 422 010	83,74 %	18 210 680	135 579 977	95,87 %	80,28 %	43 794 040	32,30 %	30,97 %

Zdroj: na základe dát ITMS2014+

Tabuľka 7: PO1 OP LŽ - stav zazmluvnenia a čerpania k 30. 6. 2020 (sumy v EUR)

Projekty	Alokácia (výzvy/vyzvania - zdroje EÚ)	Žiadané			Schválené		
		Suma			Suma		
		Spolu	NFP	Zdroj EÚ	Spolu	NFP	Zdroj EÚ
NP	214 393 869,97	225 784 440,76	225 162 460,46	168 882 983,79	179 656 518,83	179 034 538,53	141 422 010,09
DOP	187 232 086,00	245 688 615,96	234 649 456,82	203 900 850,74	168 538 776,73	154 819 393,67	141 723 724,60
Spolu	401 625 955,97	471 473 056,72	459 811 917,28	372 783 834,53	348 195 295,56	333 853 932,20	283 145 734,69

Projekty	Zazmluvnené			Čerpané		
	Suma			Suma		
	Spolu	NFP	Zdroj EÚ	Spolu	NFP	Zdroj EÚ
NP	172 783 538,25	172 409 460,70	135 579 976,60	52 745 630,78	52 486 700,86	43 794 040,44
DOP	116 795 737,43	111 081 823,39	97 161 101,78	34 402 849,66	32 686 617,48	28 652 631,26
Spolu	289 579 275,68	283 491 284,09	232 741 078,38	87 148 480,44	85 173 318,34	72 446 671,70

Zdroj: ITMS2014+

Súhrnné čerpanie prostriedkov EÚ k 30. 6. 2020 dosiahlo **72 446 671,70 EUR**, čo predstavuje približne **31,1 %** zo zazmluvnených prostriedkov EÚ. Podiel prostriedkov EÚ v rámci čerpania dosahuje za NP 28,42 % a za DOP 32,30 %.

Dosiahnutá úroveň čerpania finančných prostriedkov PO1, v porovnaní s ostatnými prioritnými osami OP LŽ, patrí medzi najnižšie. Príčiny nízkeho čerpania súvisia najmä s oneskoreným spustením realizácie výziev (v súvislosti s odporúčaním EK na zmenu pôvodného konceptu realizácie celej alokácie OP LŽ primárne prostredníctvom NP, ku konceptu vo veľkej miere využívajúceho tiež DOP).

Celkovo miera čerpania prostriedkov EÚ aktuálne predstavuje približne 18 % prostriedkov pôvodnej alokácie 549 085 418 EUR na PO1 (stav k 30. 6. 2020).

3.3 Fyzický pokrok PO1

Fyzický pokrok v implementácii je na úrovni prioritnej osi vykazovaný prostredníctvom sústavy výsledkových a výstupových merateľných ukazovateľov (ďalej len MU). V zmysle verzie 6.0 OP LŽ²² a zavedeného systému monitorovania operačného programu²³ ide o nasledovné kategórie programových MU, ktoré majú relevanciu k PO1 OP LŽ – Vzdelávanie:

- 19 špecifických ukazovateľov výsledkov pre program na účely ESF (Result Indicator R),
- 14 špecifických ukazovateľov výstupov pre program na účely ESF (Output Indicator O),
- 9 spoločných ukazovateľov výsledkov na účely ESF (Common Result Indicator CR),
- 19 spoločných ukazovateľov výstupov pre ESF a KF (Common Outputs Indicator CO),
- 39 projektových ukazovateľov výstupu (Project Indicator P).

Predmetom hodnotenia je pokrok k 31. 12. 2019 v dosahovaní deklarovaných cieľových hodnôt ukazovateľov, ktoré sú definované na úrovni PO1.

²² verzia 7.0 bola EK schválená dňa 21.12.2020, t. j. v samotnom závere hodnotenia

²³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1304/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006. 2013.

3.3.1 Ukazovatele výsledkov špecifické pre program na účely ESF (R)

PO1 obsahuje 19 týchto ukazovateľov, 14 z nich má definovanú cieľovú hodnotu (pre rok 2023).

Tabuľka 8: Ukazovatele výsledkov špecifické pre program na účely ESF (hodnoty k 31. 12. 2019)

IP	Kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	2017			2018			2019			Súhrnná			Miera splnenia
				Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	
i	R0069	Počet účastníkov, ktorí absolvovali aktivity na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti	31 905	5 196	2 250	7 446	9 547	9 522	19 069	12 927	12 706	25 633	27 670	24 478	52 148	163 %
	R0070	Počet účastníkov zapojených do aktivít na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti, ktorým sa zlepšili kompetencie a zručnosti 6 mesiacov po absolvovaní programu	15 952	0	0	0	0	0	0	557	579	1 136	557	579	1 136	7 %
	R0071	Počet podporených škôl, ktoré uplatňujú inkluzívny model vzdelávania	731	0	0	144	0	0	65	0	0	33	0	0	242	33 %
	R0072	Dodatočný počet žiakov so ŠVVP zaradených v bežných triedach, v školách ktoré implementujú inkluzívny model vzdelávania 24 mesiacov po skončení projektu	0	4	2	6	182	117	299	161	112	273	347	231	578	-
	R0073	Dodatočný počet žiakov so ŠVVP zo SZP zaradených v bežných triedach, v školách ktoré implementujú inkluzívny model vzdelávania 24 mesiacov po skončení projektu	0	0	0	0	89	69	158	88	81	169	177	150	327	-
	R0074	Počet žiakov so ŠVVP v podporených školách zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania, ktorým sa zlepšili študijné výsledky 6 mesiacov po absolvovaní programu	15 404	8	2	10	91	67	158	1 116	995	2 111	23	1 064	2 279	15 %
	R0075	Počet pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí si prostredníctvom aktivít zvýšili profesijné kompetencie	6 539	159	1 146	1 305	225	892	1 117	489	2 555	3 044	873	4 593	5 466	84 %
ii	R0076	Počet účastníkov, ktorí absolvovali aktivity zamerané na podporu praktického vyučovania vrátane aktivít zameraných na zavádzanie prvkov systému duálneho vzdelávania	23 107	0	0	0	0	0	0	383	42	425	383	42	425	2 %
	R0077	Počet novovytvorených alebo inovovaných učebných alebo študijných odborov odborného vzdelávania a prípravy, vrátane odborov obsahujúcich prvky systému duálneho vzdelávania	220	0	0	9	0	0	11	0	0	104	0	0	132	60 %

	R0078	Podiel absolventov programov, ktorí sa zamestnali 6 mesiacov po absolvovaní novovytvorených alebo inovovaných učebných alebo študijných odborov odborného vzdelávania a prípravy, vrátane odborov obsahujúcich prvky systému duálneho vzdelávania	%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	-
iii	R0079	Počet zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
	R0080	Počet vytvorených partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru fungujúcich 18 mesiacov po ukončení projektu	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
	R0081	Počet absolventov podporených profesijne orientovaných bakalárskych programov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
	R0082	Podiel absolventov zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov, ktorí sa zamestnali 6 mesiacov po absolvovaní programu	%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	-
	R0083	Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov, ktorí si prostredníctvom aktivít zvýšili kompetencie potrebné pre výkon povolania	944	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
	R0084	Počet podporených fakúlt, ktoré prostredníctvom aktivít zvýšili kvalitu študijných programov pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
iv	R0085	Počet účastníkov ČŽV, ktorí v čase odchodu získali alebo si zvýšili kvalifikáciu	5 928	0	0	0	479	633	1 112	3 694	4 730	8 424	4 173	5 363	9 536	161%	
	R0086	Počet účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou zapojených do aktivít ČŽV, ktorí v čase odchodu získali alebo si zvýšili kvalifikáciu	1 482	0	0	0	0	0	0	147	229	376	147	229	376	25%	
	R0087	Počet partnerstiev medzi poskytovateľmi ČŽV, zamestnávateľmi, organizáciami pracujúcimi so znevýhodnenými skupinami osôb fungujúcich 18 mesiacov po ukončení projektu	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	33%	

Zdroj: ITMS2014+

K referenčnému dátumu tejto hodnotiacej správy (31. 12. 2019) boli splnené dva ukazovatele R0069 a R0084. Ostatné ukazovatele boli plnené v pomerne nízkej miere alebo vôbec.

Nízka miera plnenia týchto ukazovateľov bola aj predmetom pripomienok EK (k Výročnej správe za rok 2019). SO k týmto pripomienkam EK k nízkemu plneniu pri dotknutých ukazovateľoch uvádza nasledujúce situácie a zdôvodnenia²⁴:

R0070 Počet účastníkov zapojených do aktivít na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti, ktorým sa zlepšili kompetencie a zručnosti 6 mesiacov po absolvovaní programu

Ide o merateľné ukazovatele dlhodobého výsledku. R0070 je zazmluvnený vo veľkom počte projektov, k 17.9.2020 za MRR bolo zazmluvnených celkovo 50 083 účastníkov (cieľová hodnota 15 337) a za VRR zazmluvnených celkovo 2 288 účastníkov (cieľová hodnota 615). Na základe uvedeného SO nepredpokladá riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

R0074 Počet žiakov so ŠVVP v podporených školách zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania, ktorým sa zlepšili študijné výsledky 6 mesiacov po absolvovaní programu

Ide o merateľné ukazovatele dlhodobého výsledku. R0074 bol k 17.9.2020 zazmluvnený za MRR na celkovo 9 281 žiakov (cieľová hodnota 14 992), pričom ešte nie je zazmluvnený národný projekt POP II, v ktorom je tento MU povinný a za VRR je zazmluvnených celkovo 575 žiakov (cieľová hodnota 412). Na základe uvedeného SO nepredpokladá riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

R0079 Počet zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov

Ukazovateľ nebol využitý v žiadnej výzve prioritnej osi 1 OP LZ z dôvodu, že obsahovo nadväzuje na MU O0080 a z dôvodov uvedených pri MU O0080 ho nie je možné použiť (je naviazaný na už akreditované programy, ktoré sú vytvorené prostredníctvom podpory cez PO1 OP LZ).

Na základe uvedeného SO nepredpokladá riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

R0080 Počet vytvorených partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru fungujúcich 18 mesiacov po ukončení projektu

Ide o ukazovateľ dlhodobého výsledku, ktorý bol povinným v rámci vyhlásenej výzvy Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe v roku 2018, avšak k 17.9.2020 nebol z tejto výzvy zazmluvnený žiaden projekt. Na úrovni VRR nevidujeme v súčasnosti žiadnu zazmluvnenú hodnotu daného MU. Na úrovni MRR bude MU plnený prostredníctvom NP IT Akadémia - vzdelávanie pre 21. storočie (oprávnené miesto realizácie projektu je MRR), v rámci projektu je zazmluvnená hodnota projektového MU, ktorý je generovaný na úroveň programu na celkovo 6 partnerstiev fungujúcich 18 mesiacov (cieľová hodnota 12). K 17.9.2020 je hodnota ukazovateľa O0081 prostredníctvom tohto projektu plnená na hodnotu 25 vytvorených partnerstiev (plánovaných bolo 8 vytvorených partnerstiev). Na základe uvedeného SO nepredpokladá riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

R0083 Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov, ktorí si prostredníctvom aktivít zvýšili kompetencie potrebné pre výkon povolania

Tento ukazovateľ výsledku bol povinný v rámci vyhlásenej výzvy Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov v roku 2019. K 17.9.2020 bolo za MRR zazmluvnených celkovo 5 065 študentov (cieľová hodnota 892) a na úrovni VRR bola zazmluvnená hodnota MU 594

²⁴ Výročná správa (2019), Príloha k pripomienkam EK Nízke plnenie MU

študentov (cieľová hodnota 52). Na základe uvedeného SO nepredpokladá riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

R0084 Počet podporených fakúlt, ktoré prostredníctvom aktivít zvýšili kvalitu študijných programov pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov

Tento ukazovateľ výsledku bol povinný v rámci vyhlásenej výzvy Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov v roku 2019. K 17. 9. 2020 bolo za MRR zazmluvnených celkovo 14 fakúlt (cieľová hodnota 38) a na úrovni VRR boli zazmluvnené v projektoch 3 fakulty (cieľová hodnota 2). Na základe uvedeného SO nepredpokladá riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

R0076 Počet účastníkov, ktorí absolvovali aktivity zamerané na podporu praktického vyučovania vrátane aktivít zameraných na zavádzanie prvkov systému duálneho vzdelávania

K 17.9.2020 bolo zazmluvnených celkovo 11 687 účastníkov (cieľová hodnota 21 722) a za VRR zazmluvnených celkovo 1 025 účastníkov (cieľová hodnota 1 385). Zazmluvnenie projektov ešte prebieha. Na základe uvedeného SO nepredpokladá riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

V rámci týchto ukazovateľov boli splnené iba dva ukazovatele, ostatné ukazovatele boli plnené v pomerne nízkej miere alebo vôbec (išlo predovšetkým o merateľné ukazovatele dlhodobého výsledku, ktoré sa spravidla sledujú, resp. vykazujú až s dlhším časovým odstupom). Nízku mieru plnenia ukazovateľov SO vysvetlil EK, pričom nepredpokladá riziko nenaplnenia týchto ukazovateľov.

3.3.2 Ukazovatele výstupov špecifické pre program na účely ESF (O)

PO1 obsahuje týchto 14 ukazovateľov s definovanou cieľovou hodnotou.

Tabuľka 9: Ukazovatele výstupov špecifické pre program na účely ESF (hodnoty k 31. 12. 2019)

IP	Kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (2023)	2017			2018			2019			Súhrnná hodnota			Miera splnenia
				Spolu	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
i	O0072	Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti	33 585	7 638	5 376	2 262	27 704	14 179	13 525	50 531	25 111	25 420	85 873	44 666	41 207	256 %
	O0073	Počet škôl zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania	769	178	0	0	466	0	0	231	0	0	875	0	0	114 %
	O0074	Počet žiakov so ŠVVP v podporených školách zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania	30 808	18 114	9 811	8 310	10 051	6 109	3 983	18 831	10 130	8 748	46 996	26 050	21 041	153 %
	O0075	Počet pedagogických a odborných zamestnancov zapojených do aktivít na zvýšenie profesijných kompetencií	9 342	1 439	214	1 225	2 100	484	1 616	4 485	681	3 807	8 024	1 379	6 648	86 %
ii	O0076	Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na podporu praktického vyučovania vrátane aktivít zameraných na podporu zavádzania prvkov systému duálneho vzdelávania	24 324	1 241	1 118	123	1 625	1 388	237	3 614	2 795	819	7 478	6 222	1 256	31 %
iii	O0077	Počet študentov VŠ	3 956	1 596	1 230	366	986	761	225	1 346	901	445	3 928	2 892	1 036	99 %
	O0078	Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov	1 180	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 %
	O0079	Počet fakúlt zapojených do aktivít zameraných na zvýšenie kvality študijných programov pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 %
	O0080	Počet podporených profesijne orientovaných bakalárskych programov	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 %
	O0081	Počet partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru	20	0	0	0	9	0	0	81	0	0	90	0	0	450 %
iv	O0082	Počet účastníkov zapojených do aktivít ČŽV	7 410	0	0	0	2 879	1 043	1 836	12 244	5 034	7 210	15 123	6 077	9 046	204 %
	O0083	Počet účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou zapojených do aktivít ČŽV	1 853	0	0	0	72	31	41	657	280	377	729	311	418	39 %
	O0084	Počet partnerstiev medzi poskytovateľmi ČŽV, zamestnávateľmi, organizáciami pracujúcimi so znevýhodnenými skupinami osôb	6	0	0	0	32	0	0	139	0	0	171	0	0	2 850 %
ii	O0108	Počet podporených učebných alebo študijných odborov k novovytvoreniu alebo ich inovácii za účelom podpory odborného vzdelávania a prípravy vrátane zavedenia prvkov systému duálneho vzdelávania	231	24	0	0	30	0	0	58	0	0	267	0	0	116 %

Zdroj: ITMS2014+

Plánovanú cieľovú hodnotu napĺňajú ukazovatele O0073, O0074, O0108, plánovanú cieľovú hodnotu výrazne prekračujú ukazovatele O0084, O0072 a O0082. Nulovú mieru plnenia mali ukazovatele O0078, O0079 a O0080.

V prípade niektorých ukazovateľov boli veľké rozdiely v plnení medzi VRR a MRR (konkrétne pri O0077 a O0081):

O0077 (plán/skutočnosť)	spolu (3956/3928)	VRR (785/0)	MRR (3171/3928)
O0081 (plán/skutočnosť)	spolu (20/90)	VRR (3/0)	MRR (17/90)

Nízka, resp. nulová miera plnenia týchto ukazovateľov bola tiež predmetom pripomienok EK (k Výročnej správe za rok 2019). SO k týmto pripomienkam EK k nízkemu plneniu dotknutých ukazovateľov uvádza nasledujúce situácie a zdôvodnenie²⁵:

O0077 (VRR) Počet študentov VŠ

Na úrovni MRR je tento ukazovateľ plnený prostredníctvom NP IT Akadémia – vzdelávanie pre 21. storočie. Ukazovateľ bol povinný v rámci vyhlásenej výzvy Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe v roku 2018, avšak doteraz nebol z tejto výzvy zazmluvnený žiaden projekt.

Hlavným dôvodom pre zdržanie procesu konania zo strany MŠVVaŠ SR bol nedostatok odborných hodnotiteľov (to ovplyvňuje aj fakt, že z hľadiska konfliktu záujmov musia byť z procesu odborného hodnotenia vylúčení zástupcovia tých žiadateľov, ktorí predložili v rámci daného kola projekty).

Ďalším dôvodom bolo obmedzenie vyplývajúce zo zmeny legislatívnych podmienok udeľovania akreditácie študijných programov²⁶.

O0078 Počet študentov VŠ študujúcich v pedagogických učiteľských študijných programoch

Ukazovateľ bol povinný v rámci vyhlásenej výzvy Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov v roku 2019. K 17.9.2020 bolo za MRR zazmluvnených celkovo 7 678 študentov (cieľová hodnota 1 115) a na úrovni VRR bola zazmluvnená hodnota 664 študentov (cieľová hodnota 65). Na základe uvedeného SO nepredpokladá riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

O0079 Počet fakúlt zapojených do aktivít zameraných na zvýšenie kvality pedagogických učiteľských študijných programov

Ukazovateľ bol povinný v rámci vyhlásenej výzvy Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov v roku 2019. K 17.9.2020 bolo za MRR zazmluvnených celkovo 14 fakúlt (cieľová hodnota 40) a na úrovni VRR bola zazmluvnená hodnota 3 fakulty (cieľová hodnota 3). Na základe uvedeného SO nepredpokladá riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

O0080 Počet podporených profesijne orientovaných bakalárskych programov

Ukazovateľ bol povinný v rámci výzvy Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe. K 17.9.2020 nebola evidovaná žiadna hodnota daného ukazovateľa (za MRR ani za VRR) z dôvodu, že doteraz nebol z tejto výzvy zazmluvnený žiadny projekt.

²⁵ Výročná správa (2019), Príloha k pripomienkam EK Nízke plnenie MU

²⁶ Situácia v oblasti akreditácie sa v priebehu vyhlásenej výzvy menila. V čase uzávierky prvého kola 08.02.2019 bolo platné kritériá profesijne orientovaných bakalárskych študijných programov, podľa ktorých však mohli VŠ predkladať žiadosti o akreditáciu len do 15.6.2019 (s takýmto harmonogramom v rámci výzvy nebola predložená ani jedna ŽoNFP). V zmysle zákona č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality VŠ vzdelávania mala Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo predložiť na pripomienkovanie návrh nových akreditačných štandardov do 31.10.2019. Nové akreditačné štandardy boli vydané 02.07.2020. Podľa § 30 ods. 1 zákona č. 269/2018 Z. z. si vysoká škola môže požiadať o udelenie akreditácie študijného programu v študijnom odbore a stupni, v ktorom doposiaľ nemá oprávnenie na uskutočňovanie študijných programov. Konkrétne to znamená, že ak už dnes vysoká škola uskutočňuje bakalársky študijný program napríklad v študijnom odbore ošetrovateľstvo, nemôže žiadať o udelenie akreditácie na iný bakalársky študijný program v tomto študijnom odbore. Výnimka z tohto ustanovenia podľa § 36 ods. 2 zákona č. 269/2018 Z. z. je platná len do 31. decembra 2020. Po tomto termíne vysoká škola vytvára nové študijné programy samostatne za podmienky, že SAAVŠ kladne posúdi jej vnútorný systém.

Dôvodom bol takisto nedostatok odborných hodnotiteľov a obmedzenie v oblasti akreditácie študijných programov (pozri poznámku pri O0077 (VRR)).

O0081(VRR) Počet partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru

Na úrovni MRR je tento ukazovateľ plnený prostredníctvom NP IT Akadémia – vzdelávanie pre 21. storočie. Ukazovateľ bol povinný v rámci výzvy Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe. K 17.9.2020 nebola evidovaná žiadna hodnota daného ukazovateľa (za VRR) z dôvodu, že doteraz nebol z tejto výzvy zazmluvnený žiaden projekt.

Dôvodom bol takisto nedostatok odborných hodnotiteľov a obmedzenie v oblasti akreditácie študijných programov (pozri poznámku pri O0077 (VRR)).

K referenčnému dátumu tejto hodnotiacej správy (31. 12. 2019) bola splnená približne polovica týchto ukazovateľov. Nízku mieru plnenia ukazovateľov SO vysvetlil EK, pričom nepredpokladá riziko nenaplnenia týchto ukazovateľov.

3.3.3 Spoločné ukazovatele výsledkov na účely ESF (CR)

Na úrovni PO1 sú sledované nasledovné spoločné MU výsledku (9 ukazovateľov), všetky bez definovanej cieľovej hodnoty.

Tabuľka 10: Spoločné ukazovatele a ukazovatele špecifické pre program [článok 50 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013] (stav k 30.6.2020)

Kód (ID)	Ukazovateľ	2017			2018			2019			Súhrnná hodnota		
		Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu
CR01	neaktívni účastníci, ktorí sú v čase odchodu zapojení do hľadania práce	0	0	0	11	6	17	63	66	129	74	72	146
CR02	účastníci, ktorí sú v čase odchodu v procese vzdelávania/odbornej prípravy	40	8	48	284	220	504	446	403	849	770	631	1401
CR03	účastníci, ktorí v čase odchodu získavajú kvalifikáciu	0	0	0	1	0	1	1865	2055	3920	1866	2055	3921
CR04	účastníci, ktorí sú v čase odchodu zamestnaní, a to aj samostatne zárobkovo činní	0	84	84	1284	1626	2910	23	25	48	1307	1735	3042
CR05	znevýhodnení účastníci, ktorí si po odchode hľadajú zamestnanie, zúčastňujú sa na vzdelávaní/odbornej príprave, získavajú kvalifikáciu, sú zamestnaní, a to aj samostatne zárobkovo činní	0	7	7	33	109	142	567	473	1040	600	589	1189
CR06	účastníci, ktorí sú šesť mesiacov po odchode zamestnaní, a to aj samostatne zárobkovo činní	0	0	0	0	0	0	13	28	41	13	28	41
CR07	účastníci, ktorých situácia na trhu práce sa šesť mesiacov po odchode zlepšila	0	0	0	0	0	0	166	57	223	166	57	223

CR08	účasníci vo veku nad 54 rokov, ktorí sú šesť mesiacov po odchode zamestnaní, a to aj samostatne zárobkovo činní	0	0	0	0	0	0	1	8	9	1	8	9
CR09	znevýhodnení účastníci, ktorí sú šesť mesiacov po odchode zamestnaní, a to aj samostatne zárobkovo činní	0	0	0	0	0	0	5	5	10	5	5	10

Zdroj: ITMS2014+

K referenčnému dátumu tejto hodnotiacej správy (31. 12. 2019) boli z 9 ukazovateľov minimálne plnené 4 ukazovatele - CR06, CR07, CR08 a CR09. Ide o ukazovatele dlhodobého výsledku, ktoré sa spravidla sledujú, resp. vykazujú až s dlhším časovým odstupom.

3.3.4 Spoločné ukazovatele výstupov pre ESF (CO)

Na úrovni PO1 sú sledované nasledovné spoločné MU výstupu (19 ukazovateľov) bez definovanej cieľovej hodnoty.

Tabuľka 11: Spoločné ukazovatele výstupov pre ESF

Kód (ID)	Ukazovateľ	2017			2018			2019			Súhrnná hodnota		
		Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
CO01	nezamestnané osoby vrátane dlhodobo nezamestnaných	2 684	561	2 123	1 323	319	1 004	730	224	506	4 737	1 104	3 633
CO02	dlhodobo nezamestnané osoby	800	171	629	224	42	182	162	56	106	1 186	269	917
CO03	neaktívne osoby	45 519	24 331	21 188	42 848	23 911	18 937	82 793	43 086	39 707	171 940	92 057	79 883
CO04	neaktívne osoby, ktoré nie sú v procese vzdelávania ani odbornej prípravy	3	3	0	270	177	93	373	159	214	646	339	307
CO05	zamestnané osoby vrátane samostatne zárobkovo činných osôb	1 981	489	1 492	6 645	2 426	4 219	11 130	3 157	7 973	19 756	6 072	13 684
CO06	osoby vo veku do 25 rokov	45 591	24 317	21 274	45 099	25 097	20 002	83 103	43 268	39 835	174 572	93 410	81 162
CO07	osoby vo veku nad 54 rokov	273	72	201	703	227	476	2 007	557	1 450	2 983	856	2 127
CO08	osoby nad 54 rokov, ktoré sú nezamestnané, vrátane dlhodobo nezamestnaných alebo neaktívnych osôb, ktoré nie sú v procese vzdelávania ani odbornej prípravy	45	22	23	34	11	23	55	12	43	134	45	89
CO09	osoby so základným (ISCED 1) alebo nižším sekundárnym (ISCED 2) vzdelaním	26 040	13 362	12 678	26 635	14 907	11 728	67 222	35 028	32 194	120 657	64 008	56 649
CO10	osoby s vyšším sekundárnym (ISCED 3) alebo post-sekundárnym (ISCED 4) vzdelaním	686	344	342	1 904	1 133	771	4 684	2 200	2 484	7 294	3 695	3 599
CO11	osoby s terciárnym vzdelaním (ISCED 5 až 8)	1 534	364	1 170	3 923	1 069	2 854	9 657	2 593	7 064	15 114	4 026	11 088
CO15	migranti, účastníci s cudzím pôvodom, menšiny (vrátane marginalizovaných komún, ako sú napríklad Rómovia)	7 326	3 377	3 949	3 192	1 588	1 604	2 625	1 282	1 343	13 143	6 247	6 896
CO16	účastníci so zdravotným postihnutím	1 203	683	520	2 659	1 736	923	3 487	2 177	1 310	7 349	4 596	2 753
CO17	iné znevýhodnené osoby	2 516	1 282	1 234	5 787	3 481	2 306	9 879	5 153	4 726	18 182	9 916	8 266
CO18	bezdomovci alebo osoby postihnuté vylúčením z bývania	60	29	31	23	12	11	9	2	7	92	43	49
CO19	osoby z vidieckych oblastí	4 735	2 839	1 896	3 293	2 386	907	262	73	189	8 290	5 298	2 992
CO20	počet projektov, ktoré úplne alebo čiastočne zrealizovali sociálni partneri alebo mimovládne organizácie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CO21	počet projektov vyhradených na udržateľnú účasť žien na zamestnaní a ich postup v ňom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CO22	počet projektov zameraných na verejné správy alebo sociálne služby na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu (CO01+CO03+CO05)	50 184	25 381	24 803	50 816	26 656	24 160	94 653	46 467	48 186	196 433	99 233	97 200

Zdroj: na základe dát ITMS2014+

Tieto ukazovatele okrem iného zachytávajú štruktúru a zastúpenie jednotlivých cieľových skupín.

Nulové hodnoty/plnenie vykazujú za PO1 merateľné ukazovatele C020, C021 a C022. Keďže ide o ukazovatele subjektov, nie osôb, nie je možné ich naplniť dátami o osobách. Hodnoty za tieto tri uvedené MU sa preto nedokážu agregovať z údajov uvedených v Kartách účastníkov (tak ako je tomu pri ostatných spoločných MU, ktoré sa za PO1 vykazujú). K žiadnemu z týchto ukazovateľov nemožno priradiť ani identický projektový MU, vytvorený pre projekty PO1.

3.3.5 Ukazovatele na úrovni projektov PO1 (P)

PO1 obsahuje týchto 39 ukazovateľov, niektoré majú zazmluvnenú (prognózovanú) hodnotu.

Tabuľka 12: Projektové ukazovatele

Kód	Názov	Projekty v realizácii			Ukončené projekty			Všetky projekty		
		Zazmluvnené (prognózy)	Skutočný stav	Plnenie %	Zazmluvnené (prognózy)	Skutočný stav	Plnenie %	Zazmluvnené (prognózy)	Skutočný stav	Plnenie %
P0052	Dodatočný počet žiakov so ŠVVP zaradených v bežných triedach, v školách ktoré implementujú inkluzívny model vzdelávania 24 mesiacov po skončení projektu	4 691,0	390,5	8 %	174,0	11,0	6 %	4 865,0	401,5	8 %
P0053	Dodatočný počet žiakov so ŠVVP zo SZP zaradených v bežných triedach, v školách ktoré implementujú inkluzívny model vzdelávania 24 mesiacov po skončení projektu	2 216,0	209,0	9 %	153,0	0,0	0 %	2 369,0	209,0	9 %
P0125	Počet absolventov novovytvorených alebo inovovaných učebných alebo študijných odborov odborného vzdelávania a prípravy, vrátane odborov obsahujúcich prvky systému duálneho vzdelávania v danom školskom roku podporených z OP ĽZ, ktorí sa zamestnali 6 mesiacov po absolvovaní týchto programov	1 440,0	0,0	0 %	0,0	0,0	*	1 440,0	0,0	0 %
P0126	Počet absolventov podporených profesijne orientovaných bakalárskych programov	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*
P0127	Počet absolventov zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov v danom školskom roku podporených z OP ĽZ, ktorí sa zamestnali 6 mesiacov po absolvovaní týchto programov	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*
P0203	Počet novovytvorených alebo inovovaných učebných alebo študijných odborov odborného vzdelávania a prípravy, vrátane odborov obsahujúcich prvky systému duálneho vzdelávania	250,0	132,0	53 %	0,0	0,0	*	250,0	132,0	53 %
P0275	Počet partnerstiev medzi poskytovateľmi CŽV, zamestnávateľmi, organizáciami pracujúcimi so znevýhodnenými skupinami osôb	235,5	150,0	64 %	16,0	18,0	113 %	251,5	168,0	67 %
P0276	Počet partnerstiev medzi poskytovateľmi CŽV, zamestnávateľmi, organizáciami pracujúcimi so znevýhodnenými skupinami osôb fungujúcich 18 mesiacov po ukončení projektu	230,3	1,0	0 %	7,0	0,0	0 %	237,3	1,0	0 %
P0277	Počet partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru	8,0	26,0	325 %	0,0	0,0	*	8,0	26,0	325 %
P0278	Počet pedagogických a odborných zamestnancov zapojených do aktivít na zvýšenie profesijných kompetencií	8 786,0	7 850,0	89 %	58,0	59,0	102 %	8 844,0	7 909,0	89 %
P0279	Počet pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí si prostredníctvom aktivít zvýšili profesijné kompetencie	8 359,0	5 468,0	65 %	58,0	0,0	0 %	8 417,0	5 468,0	65 %
P0308	Počet podporených profesijne orientovaných bakalárskych programov	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*

Kód	Názov	Projekty v realizácii			Ukončené projekty			Všetky projekty		
		Zazmluvnené (prognózy)	Skutočný stav	Plnenie %	Zazmluvnené (prognózy)	Skutočný stav	Plnenie %	Zazmluvnené (prognózy)	Skutočný stav	Plnenie %
P0313	Počet podporených fakúlt, ktoré prostredníctvom aktivít zvýšili kvalitu študijných programov pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*
P0314	Počet podporených škôl, ktoré uplatňujú inkluzívny model vzdelávania	973,0	187,5	19 %	24,0	8,0	33 %	997,0	195,5	20 %
P0323	Počet podporených učebných alebo študijných odborov k novovytvoreniu alebo ich inovácii za účelom podpory odborného vzdelávania a prípravy vrátane zavedenia prvkov systému duálneho vzdelávania	250,0	267,0	107 %	0,0	0,0	*	250,0	267,0	107 %
P0421	Počet škôl zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania	972,0	793,5	82 %	24,0	24,0	100 %	996,0	817,5	82 %
P0422	Počet fakúlt zapojených do aktivít zameraných na zvýšenie kvality študijných programov pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*
P0423	Počet študentov VŠ	3 000,0	2 610,0	87 %	0,0	0,0	*	3 000,0	2 610,0	87 %
P0424	Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*
P0425	Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov, ktorí si prostredníctvom aktivít zvýšili kompetencie potrebné pre výkon povolania	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*
P0438	Počet účastníkov ČŽV, ktorí v čase odchodu získali alebo si zvýšili kvalifikáciu	29 172,0	8 356,0	29 %	1 412,0	1 505,0	107 %	30 584,0	9 861,0	32 %
P0443	Počet účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou zapojených do aktivít ČŽV	4 706,0	646,0	14 %	80,0	80,0	100 %	4 786,0	726,0	15 %
P0444	Počet účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou zapojených do aktivít ČŽV, ktorí v čase odchodu získali alebo si zvýšili kvalifikáciu	4 310,0	297,0	7 %	80,0	80,0	100 %	4 390,0	377,0	9 %
P0448	Počet účastníkov zapojených do aktivít ČŽV	39 401,0	13 697,0	35 %	1 505,0	1 596,0	106 %	40 906,0	15 293,0	37 %
P0449	Počet účastníkov zapojených do aktivít na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti, ktorým sa zlepšili kompetencie a zručnosti 6 mesiacov po absolvovaní programu	43 080,0	1 136,0	3 %	510,0	0,0	0 %	43 590,0	1 136,0	3 %
P0450	Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na podporu praktického vyučovania vrátane aktivít zameraných na podporu zavádzania prvkov systému duálneho vzdelávania	12 000,0	7 478,0	62 %	0,0	0,0	*	12 000,0	7 478,0	62 %

Kód	Názov	Projekty v realizácii			Ukončené projekty			Všetky projekty		
		Zazmluvnené (prognózy)	Skutočný stav	Plnenie %	Zazmluvnené (prognózy)	Skutočný stav	Plnenie %	Zazmluvnené (prognózy)	Skutočný stav	Plnenie %
P0451	Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti	72 102,0	79 358,0	110 %	560,0	636,0	114 %	72 662,0	79 994,0	110 %
P0455	Počet účastníkov, ktorí absolvovali aktivity na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti	66 892,0	45 801,0	68 %	560,0	157,0	28 %	67 452,0	45 958,0	68 %
P0456	Počet účastníkov, ktorí absolvovali aktivity zamerané na podporu praktického vyučovania vrátane aktivít zameraných na zavádzanie prvkov systému duálneho vzdelávania	12 000,0	425,0	4 %	0,0	0,0	*	12 000,0	425,0	4 %
P0471	Počet všetkých absolventov novovytvorených alebo inovovaných učebných alebo študijných odborov odborného vzdelávania a prípravy, vrátane odborov obsahujúcich prvky systému duálneho vzdelávania v danom školskom roku podporených z OP ĽZ	2 400,0	78,0	3 %	0,0	0,0	*	2 400,0	78,0	3 %
P0472	Počet všetkých absolventov zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov v danom školskom roku podporených z OP ĽZ	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*
P0523	Počet vytvorených partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru fungujúcich 18 mesiacov po ukončení projektu	6,0	0,0	0 %	0,0	0,0	*	6,0	0,0	0 %
P0554	Počet zapojených detí	4 000,0	7 333,0	183 %	0,0	0,0	*	4 000,0	7 333,0	183 %
P0568	Počet zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*
P0605	Počet žiakov so ŠVVP v podporených školách zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania, ktorým sa zlepšili študijné výsledky 6 mesiacov po absolvovaní programu	9 495,0	2 248,5	24 %	351,0	50,0	14 %	9 846,0	2 298,5	23 %
P0606	Počet žiakov so ŠVVP v podporených školách zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania	38 342,0	45 767,0	119 %	419,0	502,5	120 %	38 761,0	46 269,5	119 %
P0773	Počet zapojených materských škôl	133,0	89,0	67 %	0,0	0,0	*	133,0	89,0	67 %
PCV30	Hodnota opatrení ESF zameraných na boj s pandémiou COVID-19 alebo na zmierňovanie jej následkov (celkové verejné výdavky)	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*
PCV33	Počet subjektov, ktorým bola poskytnutá podpora v rámci boja s pandémiou COVID-19 alebo v rámci zmierňovania jej následkov	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*	0,0	0,0	*

* neboli stanovené cieľové hodnoty ukazovateľov a preto nemožno vyjadriť mieru plnenia

Zdroj: na základe dát ITMS2014+

K referenčnému dátumu hodnotenia týchto ukazovateľov (31. 12. 2019) boli naplnené prognózované hodnoty u piatich ukazovateľov (P0277, P0323, P0451, P0554, P0606), t. j. spravidla pri projektoch výziev a NP, ktoré boli realizované medzi prvými. Vysoká miera plnenia bola v prípade ukazovateľov P0278, P0421, P0423.

Najnižšiu mieru plnenia mali ukazovatele sledované (vykazované) s určitým odstupom po skončení projektu (24, resp. 18 mesiacov), alebo po absolvovaní intervencie (6 mesiacov po skončení vzdelávacieho programu) - P0052, P0053, P0125, P0276, P0444, P0449, P0456, P0605. Nízka miera plnenia je tiež pri projektoch, v ktorých sa realizácia začala neskôr (NP DUAL – P0456, P0471).

Celkovo možno povedať, že doteraz sú projektové ukazovatele so stanovenou (prognózovanou) hodnotou plnené z menšej časti.

3.4 Cieľová skupina a účastníci aktivít projektov alebo dotknutí aktivitami projektov

Štruktúra cieľových skupín a účastníkov aktivít vychádza zo spoločných ukazovateľov výstupov pre ESF (CO).

Tabuľka 13: Štruktúra cieľových skupín a účastníkov

Kód (ID)	Ukazovateľ	Súhrnná hodnota					
		Spolu	Podiel %	Muži	Podiel %	Ženy	Podiel %
	ekonomická aktivita						
CO01	nezamestnané osoby vrátane dlhodobo nezamestnaných	4 737	2,4 %	1 104	1,1 %	3 633	3,7 %
CO02	dlhodobo nezamestnané osoby	1 186	0,6 %	269	0,3 %	917	0,9 %
CO03	neaktívne osoby	171 940	87,5 %	92 057	92,8 %	79 883	82,2 %
CO04	<i>z toho: neaktívne osoby, ktoré nie sú v procese vzdelávania ani odbornej prípravy</i>	646	0,3 %	339	0,3 %	307	0,3 %
CO05	zamestnané osoby vrátane samostatne zárobkovo činných osôb	19 756	10,1 %	6 072	6,1 %	13 684	14,1 %
	veková štruktúra						
CO06	osoby vo veku do 25 rokov	174 572	88,9 %	93 410	94,1 %	81 162	83,5 %
CO07	osoby vo veku nad 54 rokov	2 983	1,5 %	856	0,9 %	2 127	2,2 %
CO08	osoby nad 54 rokov, ktoré sú nezamestnané, vrátane dlhodobo nezamestnaných alebo neaktívnych osôb, ktoré nie sú v procese vzdelávania ani odbornej prípravy	134	0,1 %	45	0,0 %	89	0,1 %
	vzdelanostná štruktúra						
CO09	osoby so základným (ISCED 1) alebo nižším sekundárnym (ISCED 2) vzdelaním	120 657	61,4 %	64 008	64,5 %	56 649	58,3 %
CO10	osoby s vyšším sekundárnym (ISCED 3) alebo post-sekundárnym (ISCED 4) vzdelaním	7 294	3,7 %	3 695	3,7 %	3 599	3,7 %
CO11	osoby s terciárnym vzdelaním (ISCED 5 až 8)	15 114	7,7 %	4 026	4,1 %	11 088	11,4 %
	znevýhodnenie						
CO15	migranti, účastníci s cudzím pôvodom, menšiny (vrátane marginalizovaných komunit ako sú napríklad Rómovia)	13 143	6,7 %	6 247	6,3 %	6 896	7,1 %
CO16	účastníci so zdravotným postihnutím	7 349	3,7 %	4 596	4,6 %	2 753	2,8 %
CO17	iné znevýhodnené osoby	18 182	9,3 %	9 916	10,0 %	8 266	8,5 %
CO18	<i>z toho: bezdomovci alebo osoby postihnuté vylúčením z bývania</i>	92	0,0 %	43	0,0 %	49	0,1 %
CO19	<i>z toho: osoby z vidieckych oblastí</i>	8 290	4,2 %	5 298	5,3 %	2 992	3,1 %
	Spolu (CO01+CO03+CO05)	196 433	100,0 %	99 233	100,0 %	97 200	100,0 %

Zdroj: na základe dát ITMS2014+

Celkovo bolo k dátumu hodnotenia podporených 196 433 osôb, z toho 50,5 % mužov a 49,5 % žien, čo je proporčné rozdelenie z pohľadu pohlavia.

Z hľadiska ekonomickej aktivity sú najviac zastúpené neaktívne osoby (87,5 %), ďalej sú zastúpené skupiny vo veku do 25 rokov (88,9 %), skupiny osôb so základným (ISCED 1) alebo nižším sekundárnym (ISCED 2) vzdelaním (61,4 %), pretože intervencia mieri najmä na žiakov (deti, študentov) škôl.

Z hľadiska znevýhodnenia sú najviac zastúpené kategórie iné znevýhodnené osoby (9,3 %), ďalej migranti, účastníci s cudzím pôvodom, menšiny (vrátane marginalizovaných komunit ako sú napríklad MRK) - 6,7 %, nakoľko sociálna inklúzia je tiež významným prvkom v rámci PO1.

3.5 Regionálna distribúcia podpory PO1 do najmenej rozvinutých okresov

3.5.1 Celková podpora v krajoch SR

Rozdelenie súhrnných finančných nákladov projektov evidovaných k 30. 6. 2020 vo fáze *Projekt riadne ukončený* lebo *Zmluva uzavretá* je uvedené nižšie. Do celkovej sumy oprávnených nákladov sú zahrnuté náklady NP i DOP. V prípade NP, ktorých intervencie nezacieľujú konkrétne regióny, boli pre výpočet náklady proporcionálne rozdelené na jednotlivé kraje, v ktorých bol NP realizovaný. Toto metodické zjednodušenie bolo nevyhnutné pre vyčíslenie celkovej alokácie podpory PO1 v krajoch SR.

Najväčší objem celkových oprávnených nákladov na projekty (zmluvne viazané) má Prešovský kraj (16 %) a Košický kraj (15,5 %). Naopak najmenší objem mimo Bratislavského kraja (3,3 %) majú Trnavský kraj (11,3 %) a Trenčiansky kraj (11,6 %). Toto regionálne rozloženie zodpovedá aj počtu vybraných projektov.

Tabuľka 14: Rozdelenie súhrnných finančných údajov podľa umiestnenie (kraje)

Umiestnenie (kraj)	Celkové oprávnené náklady na vybrané projekty (zmluvne viazané)		Celkové oprávnené výdavky deklarované prijímateľmi RO (zmluvne viazané)		Počet vybraných projektov		Podiel žiakov (detí)	Podiel škôl
	EUR	%	EUR	%	počet	%	%	%
Banskobystrický	38 477 162,45	14 %	11 213 388,31	15 %	324	15 %	11 %	9 %
Bratislavský	8 915 028,75	3 %	2 416 051,76	3 %	63	3 %	15 %	11 %
Košický	42 140 470,21	16 %	11 606 589,78	15 %	334	16 %	14 %	15 %
Nitriansky	35 716 778,48	13 %	9 504 338,22	12 %	294	14 %	11 %	13 %
Prešovský	43 445 497,67	16 %	12 270 458,76	16 %	363	17 %	16 %	19 %
Trenčiansky	31 317 302,09	12 %	9 402 382,99	12 %	221	10 %	10 %	10 %
Trnavský	30 546 647,02	11 %	8 623 616,05	11 %	208	10 %	9 %	10 %
Žilinský	40 444 960,29	15 %	11 275 878,03	15 %	341	16 %	14 %	13 %
Spolu	271 003 846,96	100 %	76 312 703,90	100 %	2148	100 %	100 %	100 %

Zdroj: ITMS2014+, Štatistická ročenka (školský rok 2019/2020)

Podiel celkových oprávnených nákladov (výdavkov) za vybrané projekty je najvyšší práve v krajoch, v ktorých sa nachádzajú najmenej rozvinuté okresy (t. j. Prešovský, Banskobystrický a Košický kraj).

Percentuálne vyjadrené rozloženie finančných prostriedkov, alokovaných do jednotlivých krajov, smeruje z 97 % do MRR, v ktorých je počet žiakov 85 % z celkového počtu v SR. Z celkovej finančnej alokácie do MRR smeruje do uvedených troch krajov viac ako 47 % finančných prostriedkov, pričom podiel žiakov tu predstavuje viac ako 48 %. Z toho vyplýva, že intenzita pomoci sa nesústreďuje do regiónov s najväčšími problémami a je viac-menej proporcionálna. Mierne nadpriemerná je situácia v Banskobystrickom kraji, kde podiel žiakov v rámci MRR predstavuje 13 %, ale podiel na alokovaných prostriedkoch je viac ako 15 %.

Možno teda konštatovať, že regionálna distribúcia finančných prostriedkov PO1 smeruje prevažne do menej rozvinutých regiónov a podpora krajov, v ktorých sa nachádzajú najmenej rozvinuté okresy,²⁷ je o niekoľko percent vyššia.

3.5.2 Podpora najmenej rozvinutých okresov

Vyčíslenie podpory PO1 v najmenej rozvinutých okresoch nemožno z celkovej sumy alokovanej v krajoch stanoviť, pretože databázy projektov poskytnuté pre hodnotenie neuvádzajú vo všetkých prípadoch okres realizácie projektu. Hoci dáta nie sú dostupné v informačnom systéme, hodnotiteľ nevyklučuje, že dáta sú dostupné prijímateľom a poskytovateľovi, ktorý ich využíva.

Bola preto vytvorená podmnožina podporených projektov za nasledovných podmienok:

a) zo zostavy vypustené:

NP, pretože sú realizované na celom území SR a v informačnom systéme nie je sledované regionálne zacielenie,

DOP, ktoré sú realizované v dvoch a viac krajoch bez uvedenia okresu (70 subjektov/12,7 mil. EUR),

DOP, ktoré nemajú uvedený okres realizácie a nebolo možné ho dohľadať (19 subjektov/3,7 mil. EUR);

b) v zostave ponechané podľa stavu:

Projekt riadne ukončený (K),

Projekt v príprave (Z),

Zmluva uzavretá;

c) celkové zazmluvnené oprávnené výdavky projektov realizovaných vo viacerých okresoch boli proporcionálne rozdelené.

Týmto spôsobom vznikla regionálne popísaná vzorka 907 DOP, ktorá bola podrobená regionálnej analýze. Celkové zazmluvnené oprávnené výdavky vzorky dosahujú 122 miliónov EUR, čo je takmer polovica celkových oprávnených výdavkov PO1.

Rozdelenie celkových oprávnených výdavkov vzorky projektov do krajov je v nasledujúcej tabuľke a približne kopíruje rozdelenie uvedené vyššie.

Tabuľka 15: Rozdelenie finančných údajov vzorky projektov podľa krajov (EUR)

kraj	celkové zazmluvnené oprávnené výdavky	podiel
Prešovský kraj	22 915 046,80	18,796 %
Košický kraj	22 026 783,26	18,067 %
Žilinský kraj	18 739 906,24	15,371 %
Banskobystrický kraj	16 346 415,59	13,408 %
Nitriansky kraj	14 713 026,87	12,068 %
Trnavský kraj	11 618 387,24	9,530 %
Trenčiansky kraj	8 038 095,58	6,593 %
Bratislavský kraj	7 516 395,59	6,165 %
Spolu vzorka projektov	121 914 057,18	100,000 %

Zdroj: ITMS2014+

²⁷ Podľa zákona 336/2015 Z.z. o podpore najmenej rozvinutých okresov sa každý štvrtrok aktualizuje ich zoznam. Podstatná časť (aktuálne všetky) NRO sú v krajoch Banskobystrickom, Košickom a Prešovskom. Daný zoznam NRO sa mení v čase (t. j. okresy do neho vstupujú, ale môžu byť aj identifikované ako také, ktoré už nespĺňajú kritéria NRO a môžu byť zo zoznamu vypustené.

V zozname najmenej rozvinutých okresov od 1. 10. 2017 do 30. 9. 2020, (dátum zverejnenia: 19. 10. 2020) sa nachádza 20 okresov. Celkový podiel finančných prostriedkov smerovaných z podpory PO1 do týchto okresov možno pri akceptovaní vyššie uvedeného zjednodušenia vo výpočte kvantifikovať na približne 22 %. (Hoci dáta nie sú dostupné v informačnom systéme, hodnotiteľ nevylučuje, že dáta sú dostupné prijímateľom a poskytovateľovi, ktorý ich využíva).

Distribúciu podpory medzi najmenej rozvinuté okresy je vidieť z nasledujúcej tabuľky.

Tabuľka 16: Rozdelenie finančných údajov vzorky projektov podľa okresov (EUR)

najmenej rozvinuté okresy	celkové zazmluvnené oprávnené výdavky	podiel
Trebišov	3 637 033,11	2,983 %
Michalovce	2 990 363,81	2,453 %
Košice - okolie	2 212 652,46	1,815 %
Kežmarok	1 949 345,24	1,599 %
Rimavská Sobota	1 790 460,71	1,469 %
Vranov nad Topľou	1 726 589,43	1,416 %
Lučenec	1 640 129,83	1,345 %
Bardejov	1 588 417,06	1,303 %
Sabinov	1 334 382,49	1,095 %
Svidník	1 210 253,35	0,993 %
Stropkov	1 133 877,42	0,930 %
Poltár	1 121 753,98	0,920 %
Snina	926 122,91	0,760 %
Levoča	889 354,08	0,729 %
Gelnica	869 563,15	0,713 %
Rožňava	790 827,54	0,649 %
Sobrance	486 603,96	0,399 %
Revúca	450 629,70	0,370 %
Veľký Krtíš	267 114,97	0,219 %
Medzilaborce	160 488,00	0,132 %
Spolu všetky okresy	121 914 057,18	100,000 %

Zdroj: ITMS2014+

Rozdielne hodnoty podielov jednotlivých okresov na celkovej alokácii finančných prostriedkov závisia aj od počtu realizovaných projektov v rámci konkrétneho okresu. Z DOP, pri ktorých bolo možné dohľadať údaje o mieste realizácie, ich najviac bolo v okresoch Trebišov (27 projektov) a Košice - okolie (26 projektov). Oproti tomu v okrese Medzilaborce boli iba dva projekty.

Cielená podpora najmenej rozvinutých okresov vychádza zo zákona 336/2015 Z.z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o podpore najmenej rozvinutých okresov“) a žiadne hodnotiace zistenie nenasvedčuje tomu, že by bola spochybňovaná. Nástrojom v PO1 sa pri DOP stala podpora projektov z týchto okresov formou určitej preferencie vo výzve a v hodnotení.

Socio-ekonomické zaostávanie niektorých okresov SR je problémom a podľa zákona o podpore najmenej rozvinutých okresov sa štvrťročne aktualizuje zoznam dvadsiatich najmenej rozvinutých okresov. Podľa hodnotiacich zistení sa podpora týchto okresov v PO1 sústreďuje na preferenciu pri výbere podporených projektov. Ani pozitívna diskriminácia NRO sa však v dôsledku neprejavuje vo vyššej intenzite podpory.

Príčinu problému možno okrem iného vidieť aj v nízkom sociálno-ekonomickom potenciáli územia. To sa prejavuje napr. aj nedostatočnou absorpčnou kapacitou a nedostatkom námetov na vhodné projekty. V takom prípade preferencia pri posudzovaní predložených projektov rieši problém len čiastočne.

Dôležité je cielené posilňovanie absorpčnej kapacity v území a potenciálu na generovanie projektov, ktoré by mohli prispieť k jeho sociálno-ekonomickému rozvoju.

Tabuľka 17: Vzorka projektov podľa okresov realizácie

okres	počet projektov (minimálne)
Trebišov	27
Košice - okolie	26
Michalovce	22
Rimavská Sobota	21
Lučenec	19
Kežmarok	15
Vranov nad Topľou	15
Bardejov	14
Sabinov	14
Svidník	13
Poltár	11
Stropkov	11
Levoča	9
Rožňava	9
Gelnica	8
Snina	8
Veľký Krtíš	6
Revúca	5
Sobrance	5
Medzilaborce	2
Spolu vzorka projektov	260

Zdroj: ITMS2014+

Podiel podpory z PO1, smerujúci do najmenej rozvinutých okresov, a medián vo výške približne 1 % naznačujú, že intenzita podpory NRO sa nijako zvlášť neodlišuje od ostatných okresov. Výsledok zodpovedá priemerným, štatisticky vypočítaným hodnotám za všetky okresy SR. Ich medián je úplne rovnaký. Príčiny nižšieho záujmu žiadateľov o podporu v NRO sú analyzované o dva odseky vyššie.

Príčinou tohto stavu je skutočnosť, že opatrenia sa zameriavajú na zvýšenie kvality vzdelávania bez ohľadu na NRO. Vo výzvach je síce uplatnené kritérium bodového zvýhodnenia NRO, SO však nevyhlasoval výzvy, ktoré by boli na NRO špecificky zamerané.

Najväčší podiel na podpore je v okresoch Prešov (5,742 %), Žilina (3,792 %) a Levice (3,236 %). Okres Trebišov je štvrtý v poradí. Naopak najmenší podiel na podpore je v okresoch Partizánske (0,068 %) a Turčianske Teplice (0,102 %). Okres Medzilaborce je tretí od konca.

Rozdiel medzi jednotlivými okresmi (Trebišov a Michalovce viac ako 2 % a Veľký Krtíš a Medzilaborce 15-krát menej) možno vysvetliť rôznou absorpčnou kapacitou a schopnosťou aktérov v danom okrese predložiť akceptovateľný projekt.

Pri interpretácii výsledkov štatistického spracovania údajov o alokácii podpory do jednotlivých okresov SR je nevyhnutné tiež zohľadniť kontext - v niektorých prípadoch neporovnateľné východiskové pozície okresov (napríklad Michalovce získali na podpore dve tretiny prostriedkov Žiliny a naopak Medzilaborce sú len 6-krát menšie než Michalovce, ale na podpore získali 20-krát menej prostriedkov.)

Rozloženie podpory odráža aj záujem prijímateľov, resp. absorpčnú kapacitu územia. Môžeme sa domnievať, že ponuka na zapojenie sa do podpory v niektorých regiónoch nezohľadnila špecifiká tohto územia.

Celkovo možno zhrnúť, že ak má byť podpora menej rozvinutých okresov účinná, je potrebné analyzovať a následne zohľadniť špecifické príčiny zaostávania týchto okresov. Veľké rozdiely medzi najmenej rozvinutými okresmi boli identifikované v absorpčnej kapacite a schopnosti generovať projekty v oblasti vzdelávania. Vzdelanie je tu pri niektorých cieľových skupinách v rebríčku hodnôt relatívne nízko.

3.5.3 Príspevok projektov k dosahovaniu vytýčených cieľov

Aktuálny stav monitorovania projektových ukazovateľov neumožňuje samostatne spracovať projekty realizované v NRO. Pri analýze finančného plnenia dátové zostavy umožňujú dislokovať predmetný projekt do konkrétneho okresu približne v 90 % prípadov. Pri vecnom plnení sa však dáta nesledujú v tejto štruktúre úplne. Ak je záujmom vyhodnocovať selektívne situáciu v NRO, potom je nevyhnutné, aby aj monitorovanie projektových ukazovateľov umožňovalo takýto selektívny náhľad.

K hodnoteniu príspevku projektov realizovaných v NRO na dosiahnutie vytýčených cieľov museli hodnotitelia využiť jediné dostupné dáta, získané pri terénnom prieskume. Aj keď sú tieto dáta zaťažené subjektívnym pohľadom, pri kvalifikovanom štatistickom spracovaní z nich možno formulovať odpoveď na danú otázku.

Jedna z konkrétnych otázok v okruhu "Ciele, výsledky a dopady projektu" bola formulovaná nasledovne: *Priniesol podľa Vás realizovaný projekt očakávané výsledky? (Výsledok je čo sa zmenilo, nie čo sa urobilo)*. V odpovediach realizátorov DOP bolo možné selektívne spracovanie odpovedí z NRO a odpovedí mimo NRO, pretože to triediace otázky dotazníka umožňovali.

Význam otázky spočíva v sebahodnotení realizátora projektu, či sa podarilo alebo nepodarilo v úplnosti dosiahnuť vytýčené ciele. Z hľadiska hodnotenia nie je podstatné, o aké ciele išlo, podstatné je, či boli vytýčené ciele dosiahnuté.

A práve tento subjektívny a sebahodnotiaci pohľad možno využiť pre zodpovedanie otázky, do akej miery boli z hľadiska očakávaných výsledkov projekty realizované v NRO úspešnejšie alebo neúspešnejšie, ako projekty realizované mimo tohto územia.

Približne polovicu respondentov vo vykonanom prieskume tvorili riaditelia škôl a štvrtinu tvorili projektoví manažéri.

Ako pozitívne boli klasifikované odpovede na danú otázku "áno" a "skôr áno". Z porovnania odpovedí realizátorov projektov v NRO a mimo NRO vyplýva, že pozitívne hodnotenie úspešnosti projektov (meria sa dosiahnutím vytýčených cieľov) dosahuje v NRO 86,40 %, ale mimo NRO 90,3 %. Z toho by sa dalo usudzovať, že respondenti z NRO sebakriticky pripúšťajú, že ich úspešnosť v dosahovaní vytýčených cieľov je o približne 4 percentuálne body nižšia, než úspešnosť kolegov mimo územia NRO.

Hodnotiteľ na základe dát získaných z odpovedí respondentov z NRO a mimo NRO pracuje s teóriou, že realizácia projektových cieľov je v podmienkach NRO náročnejšia a príspevky projektov realizovaných v NRO na dosiahnutie vytýčených cieľov PO1 menšie.

4 Zistenia

Zistenia sú v tejto kapitole členené podľa troch zadaných oblastí. Každá oblasť má zadané evaluačné otázky (EO), pričom každá otázka predstavuje samostatnú kapitolu. Na konci každej kapitoly je zhrnutie najdôležitejších poznatkov týkajúcich sa oblasti riešenej EO.

Analytické podklady pre spracovanie EO sú rozpracované v kapitole 3.3.

4.1 Posúdenie napĺňania špecifických cieľov PO Vzdelávanie

EO1: Do akej miery sú naplnené špecifické ciele PO Vzdelávanie (definované v stratégii a intervenčnej logike) a do akej miery zodpovedajú identifikovaným výzvam, problémom a potrebám vo vzťahu k stratégii Európa 2020 a k stratégiám na národnej úrovni?

EO3: Do akej miery bol dosiahnutý pokrok pri plnení cieľov PO Vzdelávanie?

Na určenie miery príspevku implementovanej pomoci poskytovanej v rámci PO1 k plneniu stanovených cieľov a dopadov tejto prioritnej osi boli v prvom rade identifikované stanovené ciele a predpokladané dopady jednotlivých intervencií (NP a DOP), ktoré boli graficky zobrazené v tzv. teórii zmeny (pozri Príloha 4). Teória zmeny poskytuje prehľad logickej nadväznosti aktivít v rámci jednotlivých intervencií až k očakávaným dopadom, ktoré by mali viesť k napĺňaniu špecifických cieľov PO1 zadaných v OP LZ.

Prostredníctvom vopred určenej metodiky zberu dát a ich analýzy pristúpil hodnotiaci tím k overeniu teórie zmeny. Overením a rekonštrukciou teórie zmeny boli hodnotitelia schopní zistiť, ako (vhodne) plánované aktivity v rámci NP a DOP viedli k realizácii a produkcii výstupov, tie ďalej k zaznamenaným výsledkom, ktoré smerovali k plneniu očakávaných krátkodobých a dlhodobých dopadov. Miera príspevku pomoci poskytovanej v rámci PO1 k plneniu dopadov poskytne hodnotiteľom obraz o miere príspevku implementovanej pomoci k plneniu cieľov PO1.

Detailné rozpracovanie dopadov je uvedené v nasledujúcej časti v hodnotení EO2 a EO4.

Zhodnotenie prínosu projektov k špecifickým cieľom

Špecifický cieľ 1.1.1

Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov

Tento špecifický cieľ v časti inkluzívneho vzdelávania prioritne napĺňajú intervencie implementované v rámci NP ŠOV, NP POP, NP POP II, NP Štandardy, NP Usmerňovať pre prax a DOP *V ZŠ úspešnejší I. a II.* Na zlepšenie výsledkov a kompetencií detí a žiakov sa zamerali DOP v rámci výziev *Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole* a *Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu*. Nevyhnutnou podmienkou pre dosahovanie výsledkov v uvedených oblastiach, resp. pre zvýšenie úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu sú zodpovedajúce profesijné kompetencie pedagogických a odborných zamestnancov. Zvýšenie profesijných

kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov je predmetom intervencií v NP Profesionálny rozvoj učiteľov (TEACHERS), ktorého implementácia je zatiaľ v úplných začiatkoch²⁸.

Zameranie intervencií, resp. dopytovo-orientovaných výziev a vyzvaní pre NP v ŠC 1.1.1 korešponduje s cieľmi Stratégie Európa 2020 a s národnými cieľmi Národného programu reforiem SR 2020. V oblasti inklúzie sú intervencie nastavené tak, aby projekty prispievali k zníženiu predčasného ukončovania školskej dochádzky pod úroveň 6 %²⁹ do roku 2020 a k zvýšeniu participácie detí v predprimárnom vzdelávaní na 95 %. Intervencie zamerané na zvyšovanie zručností a kompetencií žiakov prispievajú k plneniu národného cieľa dosiahnuť v hodnotení PISA priemerné hodnoty 505 bodov³⁰ a dostať sa tak na úroveň priemeru krajín OECD. Detailné hodnotenie dosahovania týchto cieľov je obsiahnuté v kapitole 4.2 v EO11 a EO12.

Inkluzívne vzdelávanie

Hodnotenie napĺňania inkluzívnych opatrení v rámci ŠC 1.1.1 bolo predmetom samostatného ad hoc hodnotenia realizovaného v období júl až november 2020 (Hodnotenie inkluzívnych opatrení v rámci špecifického cieľa 1.1.1 PO1 Vzdelávanie OP LZ). V tomto hodnotení je detailne analyzovaný pokrok v napĺňaní ŠC 1.1.1 a dopady realizovaných intervencií. Po dohode s objednávateľom³¹ hodnotitelia v časti inkluzívnych opatrení využili zistenia a závery z tohto ad hoc hodnotenia. Nižšie preto uvádzame časť textu z predmetného ad hoc hodnotenia, ktorý je relevantný pre zhodnotenie prínosu projektov k ŠC 1.1.1.

Inkluzívne vzdelávanie stojí v popredí záujmu už dlhšiu dobu a jeho význam neustále narastá. To je vidieť najmä v zdôrazňovaní tejto problematiky v strategických dokumentoch. Prevažne ide o dôraz na zníženie PUŠD, čo je akcentované v NPR SR 2020 i v NPRVaV.

V rámci inkluzívnych opatrení špecifického cieľa 1.1.1 bol zatiaľ ukončený iba NP *Škola otvorená všetkým*. Za hlavné prínosy NP *Škola otvorená všetkým* je možné považovať nárast odborných kapacít škôl v oblasti inkluzívneho vzdelávania a posilnený individuálny prístup k žiakom so ŠVVP, čo sa následne prejavilo na individuálnej úrovni (lepšia socializácia žiakov so ŠVVP v kolektíve a väčší záujem o učenie), ako aj na úrovni školy ako celku (sociálny a osobnostný rozvoj všetkých žiakov školy a pozitívny vplyv na prácu ostatných zamestnancov školy). Hoci v prostredí MŠ ide najmä o socializáciu a rozvoj samoobslužných činností detí so ŠVVP, práca inkluzívnych tímov bola vnímaná rovnako pozitívne ako na ZŠ.

Za úspešné je predbežne možné považovať aj DOP v rámci výzvy *V ZŠ úspešnejší I*, hoci k 30. 6. 2020 bola väčšina projektov ešte v stave realizácie, takže plnenie merateľných ukazovateľov dosahuje zatiaľ nízke hodnoty. Respondenti v dotazníkovom prieskume aj na osobných stretnutiach však potvrdili, že inkluzívne tímy pracujú efektívne, sú užitočné pre celú školu a očakávané výsledky v oblasti inkluzívneho vzdelávania sa im darí dosahovať.

Úspešnosť nadväzujúcich projektov v rámci dopytovo-orientovanej výzvy *V ZŠ úspešnejší II*, ako aj NP *Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II*, zatiaľ nie je možné posúdiť, nakoľko ich implementácia ešte nie je v dostatočne pokročilom štádiu.

NP *Štandardy* mal za sebou iba prvý rok realizácie, takže jeho úspešnosť zatiaľ nie je možné hodnotiť. Jeho potenciál prispieť k zmene celého systému koordinácie inkluzívnych opatrení v školstve je však mimoriadne vysoký a je v súlade s názormi zástupcov škôl, ktorí volajú po komplexnom prístupe k inklúzii.

²⁸ S ohľadom na veľmi včasnú fázu implementácie nie je tento projekt v tejto etape hodnotený. Hodnotitelia s ním budú pracovať v druhej fáze hodnotenia v roku 2022.

²⁹ NPR SR 2020

³⁰ NPR SR 2020

³¹ Úvodné stretnutie objednávateľa s hodnotiteľským tímom

Inkluzívne opatrenia podporované v rámci špecifického cieľa 1.1.1 mali za cieľ dosiahnuť dlhodobé efekty (dopady) na rôznych úrovniach vzdelávania – od predprimárneho až po stredoškolské. Keďže ide o navzájom previazané intervencie, ktoré majú vplyv na výchovu a vzdelávanie dieťaťa až do ukončenia povinnej školskej dochádzky, je potrebné ich vnímať komplexne.

Posilnenie ranej starostlivosti a očakávané **zvýšenie počtu detí v predprimárnom vzdelávaní** je oblasťou, v ktorej SR dlhodobo zaostáva za priemerom EÚ, pričom odhadované percento rómskych detí v MŠ za rok 2016 predstavovalo iba 34 % zo všetkých rómskych detí nad 4 roky. Hoci ide bezpochyby o prioritnú tému, doteraz bolo v rámci ŠC 1.1.1 podporených iba 125 MŠ³², čo predstavuje v pomere k celkovému počtu MŠ na Slovensku 4,1 %. Pre zvyšovanie počtu detí v predprimárnom vzdelávaní je, samozrejme, nevyhnutné kombinovať mäkké opatrenia s investičnými (budovanie nových MŠ, rozširovanie tried), ale aj napriek tomu je doterajší prínos ŠC 1.1.1 k dosiahnutiu želaných zmien v predprimárnom vzdelávaní relatívne nízky. S tým súvisí aj **neodôvodnený odklad začiatku povinnej školskej dochádzky**, ku ktorého znižovaniu prispievajú inkluzívne tímy MŠ a prípadne aj ZŠ spojených s MŠ.

Podpora inkluzívnych tímov na MŠ je zásadná aj z pohľadu **zníženia nadmerného zaraďovania rómskych žiakov do špeciálnych tried/škôl**, keďže podiel žiakov v špeciálnom vzdelávacom prúde je na Slovensku takmer štvornásobne vyšší, ako je európsky priemer. V prípade detí z vylúčených rómskych lokalít dochádza k diagnostikovaniu zdravotného znevýhodnenia ako dôvodu ich ŠVVP dvakrát častejšie, ako v celkovej populácii detí. Rozdiel je pritom spôsobený najmä vysokým zastúpením kategórie ľahkého mentálneho postihnutia, ktoré má diagnostikované takmer každý piaty žiak ZŠ z prostredia MRK. Prax ukazuje, že u časti takýchto detí z prostredia MRK je možné v predprimárnom veku vybudovať kompetencie potrebné na zapojenie do hlavného prúdu vzdelávania na ZŠ. Dôležité je tiež zahrnúť do intervenčných aktivít aj rodičov detí zo SZP. Prínos ŠC 1.1.1 k znižovaniu nadmerného zaraďovania rómskych žiakov do špeciálnych tried/škôl bol takisto relatívne nízky z dôvodu menšej podpory MŠ v porovnaní so ZŠ³³.

Zastúpenie rómskej populácie na Slovensku je koncentrované najmä do oblastí východného Slovenska, kde následne dochádza aj k **segregácii rómskych žiakov**³⁴. Trend v tejto oblasti nie je priaznivý: medzi rokmi 2011 a 2016 prišlo k zvýšeniu podielu rómskych detí vo veku 6 - 15 rokov, navštevujúcich výhradne rómske triedy, o 5 %, na úroveň 25 %. Potenciál pre zníženie segregácie v sebe zaiste nesie podpora inkluzívnych tímov a presadzovanie inkluzívneho modelu vzdelávania najmä na ZŠ, kam smerovala najvýznamnejšia časť podpory ŠC 1.1.1, vrátane cieľovej aktivity na spracovanie lokálnych plánov desegregácie.

Hoci je **úroveň predčasného ukončovania školskej dochádzky** v SR pod európskym priemerom, tento problém sa vo veľkej miere týka práve rómskych žiakov z vylúčených rómskych lokalít. Predčasné ukončovanie školskej dochádzky v ZŠ sa pohybuje okolo 4 % a v priebehu posledných rokov sa významne nemení. V podmienkach špeciálnych škôl je predčasné ukončenie školskej dochádzky evidované u tretiny žiakov, avšak v posledných rokoch sa tento podiel znižuje. Podiel osôb opúšťajúcich predčasne SŠ je väčší a osciluje v rozmedzí 6 – 7 %. Nastavenie aktivít ŠC 1.1.1 reaguje na všetky faktory vplývajúce na predčasné ukončenie školskej dochádzky a je možné predpokladať, že prispieva k zníženiu tohto javu.

Väčšina škôl zapojených do terénneho prieskumu vyjadrila názor, že zapojenie školy do projektu inkluzívneho vzdelávania zvyšuje šancu žiakov so ŠVVP získať stredoškolské vzdelanie a prispieva k **zníženiu rozdielov v zastúpení detí s rôznym sociálno-ekonomickým statusom na rôznych typoch stredných škôl**. Najčastejšie problémy je možné badať v rodinnom zázemí, ktoré nie je priaznivo naklonené k vzdelávaniu ako takému. Ak sa nepodarí presvedčiť rodinu, že vzdelávanie detí je

³² Predprimárne vzdelávanie MRK je podporované takisto v rámci PO5 a PO6

³³ NP ŠOV sa svojimi aktivitami zamerával na podporu neformálneho vzdelávania detí z MRK vo veku 0-6 a prispel tak k riešeniu tohto problému.

³⁴ HAPALOVÁ, M. 2019c.

nevyhnutným predpokladom pre kvalitnejší život v dospelosti, budú mať inkluzívne opatrenia realizované priamo v triedach iba obmedzenú účinnosť.

Napriek vysoko relevantným intervenciám v rámci špecifického cieľa 1.1.1 a synergickým účinkom intervencií PO5 a PO6 nedokázalo Slovensko doposiaľ zvrátiť trend segregácie vo vzdelávaní rómskych detí. Zistenia z konkrétnych lokalít potvrdzujú, že inkluzívne vzdelávanie sa vďaka projektom OP LZ darí pomerne úspešne realizovať zatiaľ najmä po formálnej a obsahovej stránke (metodiky, štandardy, usmernenia, zvyšovanie odbornosti pedagógov a asistentov a podobne).

Reálny pokrok však závisí aj od štátnych systémových intervencií³⁵ a od funkčného aparátu, ktorý bude eliminovať zistené slabé miesta, napr. formalizovaná inklúzia, minimalizácia nárokov na žiakov, obchádzanie povinností zriaďovateľov a riaditeľov škôl, umelé vytváranie podmienok pre získanie podpôry a dotácií. V súčasnosti chýba účinnejšia spolupráca všetkých zúčastnených inštitúcií a orgánov, ako aj jednotný systém nielen metodického riadenia inklúzie (metodiky, štandardy), ale súčasne aj jej fyzickej implementácie, vrátane prehľadného a udržateľného financovania naprieč rôznymi typmi školských zariadení, resp. zariadení rôznych zriaďovateľov. Projekty, hoci kvalitné, nedokážu plnohodnotne nahradiť kľúčovú štátnu „systémovú“ agendu v implementácii inkluzívneho vzdelávania, majú skôr pilotný a prechodný význam.

Zároveň treba konštatovať, že najmä vďaka implementácii DOP a NP v rámci OP LZ existuje a v plnení čiastkových funkcií aj uspokojivo funguje viacero zložiek, ktoré sa po ich preskupení, resp. systematizácii môžu podieľať na úspešnom zavedení inkluzívneho vzdelávania do praxe.

V zapojení škôl do projektov inkluzívneho vzdelávania PO1 dominujú ZŠ (spolu 948), ostatné typy škôl sa zapájajú menej, avšak primerane daným možnostiam.³⁶ Z porovnania regionálnej príslušnosti škôl zapojených NP *Škola otvorená všetkým* (180) a NP *Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov* (361) je pozitívnym výsledkom vysoký počet zapojených škôl z Prešovského, Košického a Banskobystrického kraja, čo zodpovedá regiónom s najvyššou potrebou inklúzie detí a žiakov zo SZP, resp. žiakov so ŠVVP.

Až 352 projektov z celkového počtu 602 (58,47 %) zazmluvnených DOP V ZŠ *úspešnejší* bolo zazmluvnených v 221 obciach Atlasu rómskych komunit (26,79 % z celkového počtu 825 obcí uvedených v Atlase).

Do NP *Škola otvorená všetkým* sa zapojilo 129 škôl zo 120 obcí ARK, čo predstavuje 71,67 % z celkového počtu 180 zapojených škôl. Do NP *Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov* sa zapojilo 181 škôl zo 154 obcí atlasu, čo predstavuje 50,14 % z celkového počtu 361 zapojených škôl.

Až 25 % zo všetkých DOP sa realizuje na území najmenej rozvinutých okresov. S výnimkou okresu Poltár sú aj do implementácie NP zapojené všetky NRO. Najaktívnejšími okresmi sú Košice - okolie, Trebišov a Rimavská Sobota.

V školách sa v rámci inkluzívnych tímov zamestnalo vďaka projektom aj mnoho ľudí s nedostatkom praktických skúseností, ktorých je potrebné ďalej priebežne školiť. Zároveň je potrebné v predstihu riešiť zastabilizovanie vyškolených členov inkluzívnych tímov aktuálne zamestnaných v projektoch, aby po ukončení realizácie projektov zo systému neodišli.

Zvyšovanie zručností a kompetencií

Na zvyšovanie zručností a kompetencií žiakov je kladený mimoriadny dôraz. Slovenskí žiaci doteraz zaostávajú za svojimi rovesníkmi, čo je dokumentované predovšetkým hodnotením PISA. Z hodnotení vyplýva, že žiaci vo veku 15 rokov nedosahujú v matematickej, čitateľskej, prírodovednej a finančnej

³⁵ napr. intervencie vychádzajúce z "Nultého akčného plánu stratégie inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní na rok 2021"

³⁶ V DOP sú oprávnené len ZŠ, v NP boli najskôr MŠ a ZŠ, až v národných projektoch POP I a POP II vstupujú do hry aj SŠ

gramotnosti priemer krajín OECD a národný cieľ 505 bodov v roku 2020 sa zatiaľ nepodarilo dosiahnuť³⁷ (bližšia špecifikácia je uvedená v kapitole 4.2 pri EO11 a EO12).

Na posilnenie kompetencií žiakov sú preto zamerané projekty realizované v dopytovo-orientovaných výzvach *Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole* a *Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu*.

Hlavným predmetom uvedených výziev je zvýšenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu s cieľom zlepšiť študijné výsledky žiakov v oblasti matematickej, finančnej, čitateľskej a prírodovednej gramotnosti na ZŠ a gymnáziách.

V rámci uvedených výziev sa zapojilo 138 základných škôl a 66 gymnázií. Projekty škôl sa povinne zamerali na tvorbu, inováciu a realizáciu vzdelávacích programov zameraných na zvýšenie čitateľských, prírodovedných, matematických, environmentálnych, jazykových, IKT zručností vrátane finančnej gramotnosti a podnikateľských vedomostí a ekonomického myslenia³⁸. Projekty mohli realizovať podporu prostredníctvom extra hodín a mimoškolskej činnosti, ktoré ďalej posilnili priame dopady na žiakov.

Dopytovo-orientovaná výzva *Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov* bola uzavretá v roku 2020. S ohľadom na rannú fázu realizácie projektov bude jej hodnotenie vykonané až v druhej etape hodnotenia PO1 v roku 2022.

Kvalita pedagogických a odborných zamestnancov je nevyhnutnou podmienkou pre dosiahnutie ŠC 1.1.1. v časti zvyšovanie zručností a kompetencií žiakov (a nielen tejto). Súčasťou podporených aktivít v týchto výzvach preto boli aktivity zamerané priamo na cieľovú skupinu pedagogických a odborných zamestnancov. Projekty sa zamerali na ich rozvoj v oblasti kľúčových kompetencií vrátane oblasti jazykových a IKT zručností.

Okrem toho je na zvyšovanie kvality pedagogických a odborných zamestnancov zameraná dopytovo-orientovaná výzva *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov* (pozri ďalej) a NP TEACHERS. Tieto intervencie boli v priebehu hodnotenia v procese schvaľovania a budú predmetom hodnotenia PO1 v druhej etape v roku 2022.

Špecifický cieľ 1.2.1

Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce

Tento špecifický cieľ prioritne naplňajú intervencie implementované v rámci NP *Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy* (NP DUAL) a dopytovo-orientovanej výzvy *Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou*. NP *Zlepšenie stredného odborného školstva v Prešovskom samosprávnom kraji* je v ranom štádiu implementácie a bude preto zahrnutý do hodnotenia PO1 v druhej etape v roku 2022.

Výzva *Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou* je zameraná na podporu zvyšovania kvality vzdelávania v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v prepojení na praktické vzdelávanie. Podľa údajov SO bude predmetná výzva uzatvorená k 4.1.2021, príjem ŽoNFP bol ukončený termínom uzavretia 5. hodnotiaceho kola výzvy, t. j. 17. apríla 2020³⁹. Z dôvodov veľmi ranej fázy implementácie tejto výzvy, resp. jednotlivých projektov, bude táto výzva a jej projekty predmetom druhej fázy hodnotenia v roku 2022.

³⁷ Doteraz sú k dispozícii výsledky hodnotenia PISA 2018. Hodnotenie plánované na rok 2021 sa z dôvodu pandémie COVID-19 posúva na rok 2022. Možno sa preto domnievať, že aktuálne údaje budú k dispozícii až v priebehu roka 2023.

³⁸ Text výziev *Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť v základnej škole*, resp. na gymnáziách

³⁹ <https://www.minedu.sk/oznam-o-uzavreti-vyzvy-prepojenie-stredoskolskeho-vzdelavania-s-praxou-kod-vyzvy-oplz-po12019dop121-01/>

NP DUAL je implementovaný od januára 2016. Jeho ukončenie bolo plánované na december 2020, avšak bolo rozhodnuté o jeho predĺžení o 9 mesiacov.

Projekt svojim obsahom nadväzuje na úpravu legislatívy v danej oblasti. V roku 2015 bol schválený zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou k 1.9.2018. Úlohou projektu je okrem iného prispieť k nastaveniu podmienok, ktoré školám pomôžu implementovať ustanovenia zákona v praxi. Projekt sa zameriava nielen na vlastné duálne vzdelávanie žiakov, ale aj na zvýšenie kvality a atraktivity odborného vzdelávania a prípravy (OVP). V rámci projektu bola analyzovaná sieť stredných odborných škôl, ich odborov a vzdelávacích programov s cieľom optimalizovať a zefektívniť túto sieť v súlade s požiadavkami trhu práce. Boli vypracované obsahy vzdelávacích programov tak, aby reagovali na potreby Priemyslu 4.0, nových technológií a trendov. Pre školy boli pripravené metodiky a postupy pre zavádzanie princípov duálneho vzdelávania do praxe.

Počas implementácie projektu sa podarilo zapojiť všetkých aktérov, ktorí sú relevantní pre OVP, najmä stavovské organizácie. Bola nadviazaná spolupráca so všetkými 8 stavovskými organizáciami na Slovensku, čo je nevyhnutné pre efektívnejšiu komunikáciu s podnikmi o zapojení žiakov do praktickej výučby v týchto podnikoch. Do projektu bolo zapojených viac ako 12 tisíc žiakov, v každom kraji boli vytvorené Centrá orientácie, boli vyškolení inštruktori a pedagógovia absolvovali potrebné vzdelávacie aktivity. Do systému duálneho vzdelávania boli zahrnuté všetky národné sektory (vrátane verejnej správy, bankovníctva, finančníctva a pod.).

V rámci projektu sa podarilo vytvoriť funkčný systém duálneho vzdelávania a uviesť ho do praxe. Možno preto konštatovať, že príspevok NP DUAL k napĺňaniu SC 1.2.1 je veľmi veľký a ŠC sa darí napĺňať.

Projektový ukazovateľ P0450 Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na podporu praktického vyučovania vrátane aktivít zameraných na podporu zavádzania prvkov systému duálneho vzdelávania bol k dátumu 31.12.2019 naplnený na 62 % (7 478 osôb z plánovaných 12 000).

Špecifický cieľ 1.3.1

Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce

Tento špecifický cieľ je napĺňaný DOP v rámci výzvy *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov* a čiastočne *NP IT Akadémia – vzdelávanie pre 21. storočie*. Tak isto bola vyhlásená výzva *Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe – Vysoká škola pre prax*.

Výzva *VŠ pre prax* sa stretáva s problémami. Tri hodnotiace kolá boli uzavreté v priebehu roku 2019, zatiaľ posledné kolo v marci 2020. V tejto výzve však nebol zazmluvnený žiadny projekt, pretože sa vyskytli problémy pri vyhodnocovaní projektov, nakoľko (nebolo možné zabezpečiť hodnotiteľov, ktorí by spĺňali požiadavky na hodnotiteľov⁴⁰). Situácia priniesla obmedzenia vyplývajúce z legislatívnej úpravy akreditácie VŠ študijných programov. Z rozhovoru so zástupcom MŠVVaŠ SR vyplynulo, že výzva bude pravdepodobne zrušená a je pripravovaná nová výzva (vyhlásenie plánované v rámci prvého polroka 2021), ktorá by mala problémové podmienky pre hodnotiteľov odstrániť a mala by reagovať na aktuálne potreby VŠ.

Výzva *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov* bola vyhlásená v júli 2019. Posledné 6. hodnotiace kolo bolo uzavreté v apríli 2020⁴¹. S ohľadom na uvedený časový rámec

⁴⁰ Projekty sú pripravované VŠ a zahŕňajú tiež zamestnávateľskú sféru (prepojenie s praxou). Z toho dôvodu nemôže byť hodnotiteľom ani akademická sféra, ani odborníci z praxe.

⁴¹ <https://www.minedu.sk/2672019-vyzva-na-prepojenie-vysokoskolskeho-vzdelavania-s-potrebami-praxe-skvalitnenie-pripravy-buducich-pedagogickych-a-odbornych-zamestnancov-oplz-po12019dop131-01/>

je možné konštatovať, že realizované projekty sú v ranej fáze implementácie. Z tohto dôvodu budú tieto projekty hodnotené až v druhej fáze hodnotenia v roku 2022.

NP IT Akadémia sa zameriava na rozvoj IT sektora zmenami v systéme vzdelávania na ZŠ, SŠ a VŠ, a to zvýšením kvality informačného vzdelávania pre potreby matematických, prírodovedeckých a technických predmetov. Svojim prierezovým charakterom projekt prispieva nielen k napĺňaniu ŠC 1.3.1, ale tiež ostatných cieľov⁴². Podpora je smerovaná do všetkých úrovní škôl, pretože IKT sú nevyhnutnou súčasťou vzdelávania už od raného veku žiakov.

V rámci projektu bolo vytvorených 901 inovatívnych metodík pre formálne vyučovanie v predmetoch matematika, fyzika, informatika, chémia, biológia, geografia, a to pre ZŠ a SŠ. Pre potreby SŠ, najmä SOŠ, boli vytvorené aj metodiky pre sieťové technológie. Tento vstup do formálneho vzdelávania rešpektuje štátny vzdelávací program, avšak učenie je zamerané tak, aby bolo viac bádateľské a zameriavalo sa na vedeckú gramotnosť žiakov či schopnosť digitálnej transformácie.

Vysoká využiteľnosť metodík sa prejavila v súvislosti s pandémiou COVID-19. Bolo vybraných 335 metodík, ktoré boli, podľa realizátorov projektu, vhodné na on-line vyučovanie a prax ukázala, že ich záber a použiteľnosť sú veľmi vysoké.

V projekte sa tiež podarilo vytvoriť *Moderné metódy vyučovania* informatiky v rámci školského vzdelávania. Bolo spracovaných 10 nových predmetov pre SŠ. Tieto nové predmety reprezentujú informatiku jednak z pohľadu všeobecne vzdelávacieho prehľadu, ale tiež ako špecializovanú informatiku pre SOŠ. Koncept obsahuje takisto jeden povinný predmet (Informatika v prírodných vedách a matematike), ktorý prepája oba uvedené prístupy. Ako vyplynulo z rozhovorov, zámerom projektu je vytvoriť také podmienky, ktoré budú posilňovať kompetencie žiakov v prírodných a technických vedách pri využití IKT a motivovať ich k štúdiu prírodných a technických odborov na VŠ.

Projekt vychádza z predpokladu, že hlavným aktérom zmien vo vzdelávaní je učiteľ. Akákoľvek inovácia bez toho, aby sa intenzívne pracovalo s učiteľmi, nemá šancu na úspech. Preto sa v rámci projektu rozbehlo 28 vzdelávacích programov na podporu vzdelávania učiteľov a posilnenie ich kompetencií nevyhnutných pre výučbu v predmetoch informatiky, matematiky, prírodovedných a technických predmetov ZŠ a SŠ. Vzdelávacie programy sú zamerané na využitie inovatívnych metód a nových predmetov, ale aj na zvládnutie technológií a rozvoj digitálnej zručnosti učiteľov.

Z pohľadu napĺňania ŠC 1.3.1 je potrebné konštatovať, že nie je využitý potenciál disponibilnej alokácie na tento cieľ. DOP sa zatiaľ darí implementovať len obmedzene, lebo s podporou DOP v rámci ŠC 1.3.1 začal SO až v neskoršej fáze implementácie programového obdobia a DOP vo výzve *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov* aktuálne len spúšťajú implementáciu. Hoci prínosy NP IT Akadémie sú vo vzťahu k vzdelávaniu žiakov vysoké, je treba mať na pamäti, že tento projekt je určený všetkým stupňom škôl. Prínosy pre vysokoškolské vzdelávanie sú preto v obmedzenom rozsahu.

Špecifický cieľ 1.4.1

Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehľbovanie a zvyšovanie kvalifikácie

Tento cieľ je napĺňaný prostredníctvom *NP Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike, NP Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých (PIAAC)* a DOP realizovaných v rámci výzvy *NedisKVALIFIKUJ SA! (podpora celoživotného vzdelávania)*.

⁴² Hodnotitelia sú si vedomí toho, že tento NP je relevantný ako pre ŠC 1.1.1, tak pre ŠC 1.3.1. Zámerne je tento projekt uvedený len na jednom mieste, aby nedochádzalo ku duplicitě informácií.

NP SOK je určený na overovanie kvalifikácií, keď popri zvyšovaní kvality a efektívnosti celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií je potrebná aj motivácia v podobe prehľadného systému overovania a následného uznania výsledkov CŽV. Práve systém SOK je prostriedkom, ako kompetencie, vedomosti a zručnosti nielen získať, ale mať možnosť aj využiť na trhu práce za predpokladu, že okrem samotného overenia kvalifikácie budú aj v legislatíve úpravy v zmysle uznania overenej kvalifikácie.

NP SOK je implementovaný od marca 2019 a dalo by sa povedať, že doteraz nie je v pokročilej fáze realizácie. Zatiaľ boli realizátorom projektu (ŠIOV) spracované úvodné metodiky, ktoré budú ďalej rozvinuté sektorovými expertmi. V rámci odborných aktivít tvorba dokumentov, ktoré majú vytvoriť sektoroví experti, ešte nezačala, z dôvodu časovo náročného verejného obstarávania. Až po vytvorení celonárodnej štruktúry, prostredníctvom ktorej sa bude overovanie kvalifikácií realizovať, bude spustené pilotné overovanie. V priebehu pilotného overovania bude vykonaných minimálne 375 skúšok na získanie kvalifikácie prostredníctvom autorizovaných osôb a zapojí sa minimálne 1 872 účastníkov validácie (počet osôb ktorí prešli procesom overovania kvalifikácie), z toho minimálne 225 osôb s nízkym vzdelaním, resp. nízkou kvalifikáciou. Hoci je príspevok projektu k ŠC zatiaľ nízky, jeho potenciál tkvie vo vytvorení funkčného celonárodného systému, ktorý umožní v rámci CŽV pružne reagovať na požiadavky trhu práce.

Zámerom NP PIAAC je prispieť k zvýšeniu kvality a efektivity CŽV poskytnutím relevantných dát o úrovni kompetencií dospelých v oblastiach čitateľskej a matematickej gramotnosti a schopnosti adaptívneho riešenia problémov vo vzťahu k pracovnému životu. Medzinárodné meranie PIAAC je realizované OECD za účasti členských krajín. Cieľom meraní je zistiť silné a slabé stránky dospelých populácie, porovnanie výsledkov s inými regiónmi a navrhnúť prípadné odporúčania pre tvorcov politik v oblasti CŽV.

Súčasťou NP je okrem hlavného zberu dát testovanie kompetencií učiteľov pre potreby navrhnutia zmysluplných opatrení ich ďalšieho vzdelávania. Čiastkovou podaktivitou je tiež spracovanie analytickej štúdie, ktorá porovná výsledky hodnotenia PIAAC 2012 s meraním PISA s cieľom posúdiť vývoj kompetencií človeka v čase.

Základným prínosom tohto projektu je priniesť relevantné dáta o stave populácie v oblasti základných kompetencií, kedy na ich základe bude možné prijímať opatrenia pre ďalšie smerovanie oblasti celoživotného vzdelávania.

Projekty v rámci dopytovo-orientovanej výzvy NedisKVALIFIKUJ SA! svojimi aktivitami prispeli k zvýšeniu, získaniu alebo doplneniu kompetencií dospelých v súlade s požiadavkami trhu práce, vrátane IKT, zvyšovania finančnej gramotnosti a pod. Pre potreby vzdelávania dospelých boli vytvorené vzdelávacie programy a tzv. programy druhej šance, boli podporené partnerstvá so zamestnávateľmi a profesijnými organizáciami, zamestnávateľskými zväzmi, asociáciami a komorami pri tvorbe, inovácii a realizácii vzdelávania a pod. Najväčším prínosom projektov bolo zvýšenie zručností a kompetencií absolventov vzdelávacích programov a zvýšenie ich šance na uplatnenie sa na trhu práce.

Záverom možno konštatovať, že zásadný prínos k plneniu ŠC 1.4.1 bude predstavovať pripravovaný systém overovania kvalifikácií, ktorý umožní dospelým počas svojho profesijného života reagovať na potreby trhu práce a prispôbovať tomu svoju kvalifikáciu a uplatnenie. DOP zamerané na vlastné vzdelávanie dospelých potom predstavujú komplementárne aktivity, ktoré sú nápomocné pri získaní potrebných schopností a zručností.

Hodnotenie prínosu projektov k očakávaným výstupom v špecifických cieľoch

V tejto časti je posudzovaná miera naplnenia programovo špecifických výstupových indikátorov. Analýza výsledkových indikátorov je uvedená v časti týkajúcej sa EO2 a 4.

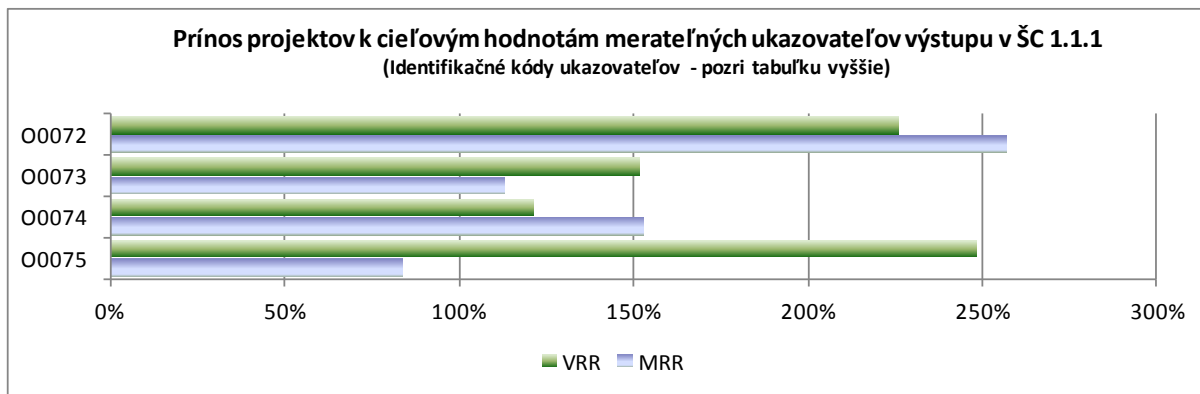
Programovo špecifické ukazovatele výstupov:

O0072	Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti
O0073	Počet škôl zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania
O0074	Počet žiakov so ŠVVP v podporených školách zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania
O0075	Počet pedagogických a odborných zamestnancov zapojených do aktivít na zvýšenie profesijných kompetencií
O0076	Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na podporu praktického vyučovania vrátane aktivít zameraných na podporu zavádzania prvkov systému duálneho vzdelávania
O0077	Počet študentov VŠ
O0078	Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov
O0079	Počet fakúlt zapojených do aktivít zameraných na zvýšenie kvality študijných programov pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov
O0080	Počet podporených profesijne orientovaných bakalárskych programov
O0081	Počet partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru
O0082	Počet účastníkov zapojených do aktivít ČŽV
O0083	Počet účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou zapojených do aktivít ČŽV
O0084	Počet partnerstiev medzi poskytovateľmi ČŽV, zamestnávateľmi, organizáciami pracujúcimi so znevýhodnenými skupinami osôb
O0108	Počet podporených učebných alebo študijných odborov k novovytvoreniu alebo ich inovácii za účelom podpory odborného vzdelávania a prípravy vrátane prvkov duálneho vzdelávania

Špecifický cieľ 1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov

Programovo špecifické ukazovatele výstupu, pre ktoré bol stanovený cieľ, sú O0072 až O0075.

Obrázok 5: Programovo špecifické ukazovatele výstupu ŠC 1.1.1

Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

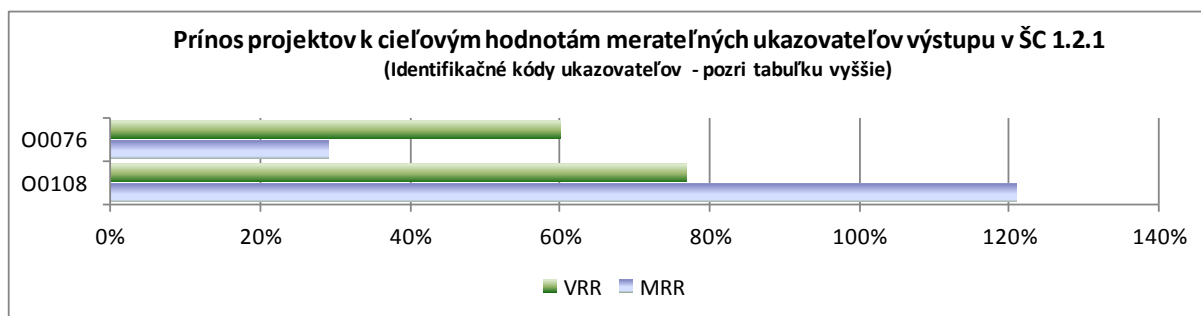
Prakticky všetky cieľové hodnoty ukazovateľov O0072 až O0075 boli k dátumu 31. 12. 2019 naplnené. Iba ukazovateľ O0075 *Počet pedagogických a odborných zamestnancov zapojených do aktivít na zvýšenie profesijných kompetencií* bol naplnený na 86 %. Plnenie plánovaných hodnôt nebolo dosiahnuté v MRR.

Z hľadiska výstupov naplňajú špecifické ukazovatele očakávané hodnoty a vo väčšine parametrov ich prekračujú.

Špecifický cieľ 1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce

Programovo špecifické ukazovatele výstupu, pre ktoré bol stanovený cieľ, sú O0076 a O0108.

Obrázok 6: Programovo špecifické ukazovatele výstupu ŠC 1.2.1

Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

Nedari sa naplňať cieľový počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na podporu praktického vyučovania (O0076). To sa týka najmä MRR, keďže merateľný ukazovateľ tu k 31. 12. 2019 dosahoval len necelých 30 % cieľovej hodnoty. Je tu vidieť zjavný nesúlad s merateľným ukazovateľom počet podporených učebných alebo študijných odborov k novovytvoreniu alebo ich inovácii (O0108), ktorý bol naopak v MRR splnený k uvedenému dátumu na 120 %.

Vo VRR nie je medzi naplňaním oboch merateľných ukazovateľov taký rozdiel a k dátumu sú oba naplňané na 60 %, resp. na 77 %.

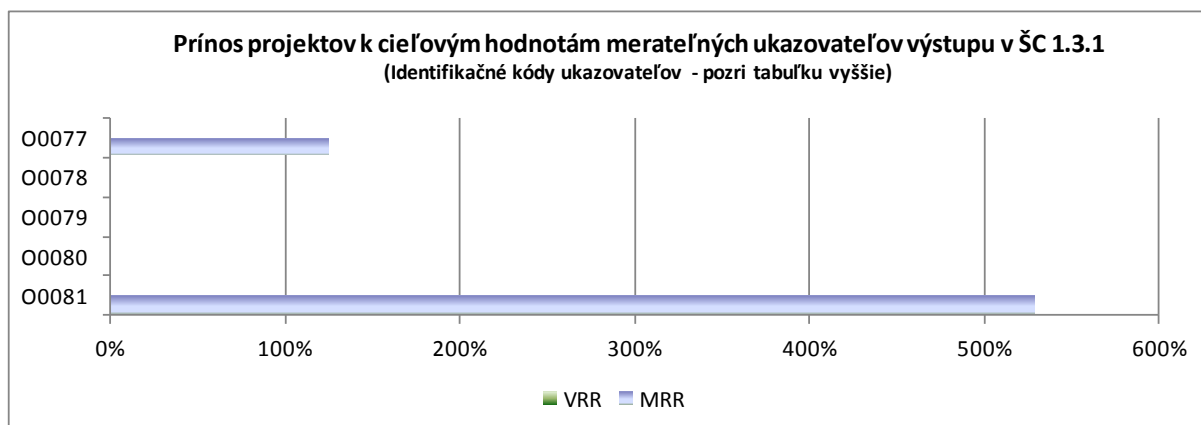
Príčinu nízkeho plnenia MU Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na podporu praktického vyučovania (O0076) možno hľadať aj v spôsobe stanovenia cieľovej hodnoty pre rok 2023 vo výške 24 324 osôb. Závazok **NP DUAL** a **NP Zlepšenie stredného odborného školstva v Prešovskom samosprávnom kraji** v podobe projektového ukazovateľa P0450 Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na podporu praktického vyučovania vrátane aktivít zameraných na podporu zavádzania prvkov systému duálneho vzdelávania bol 12000, resp. 1000 osôb. Viac ako 11000 by tak pripadalo na cieľovú hodnotu dopytovo orientovanej výzvy **Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou**.

Reálne plnenie v NP DUAL k 31.12.2019 bolo 62 % z plánovanej hodnoty MU. Z terénneho prieskumu vyplynulo, že ponúkané aktivity nedostatočne oslovujú cieľovú skupinu a záujem preto nedosahuje očakávania. Napriek tomu je potrebné výsledky NP DUAL hodnotiť pozitívne.

Špecifický cieľ 1.3.1 Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce.

Programovo špecifické ukazovatele výstupu, pre ktoré bol stanovený cieľ, sú O0077 až O0081.

Obrázok 7: Programovo špecifické ukazovatele výstupu ŠC 1.3.1

Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

Cieľová hodnota ukazovateľa O0077 (*Počet študentov VŠ*) bola pre VRR 785, ale do konca roka 2019 nebol tento ukazovateľ vôbec zazmluvnený. Naopak v MRR bol už splnený.

V prípade O0078 (*Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch...*) boli stanovené cieľové hodnoty (VRR: 65 a MRR: 1 115) a zazmluvnené je násobne viac, preto sa nepredpokladá riziko nenaplnenia daného ukazovateľa. Ukazovateľ bol povinný v rámci vyhlásenej výzvy Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov v roku 2019. Hodnotitelia zatiaľ pracujú s predpokladom, vyplývajúcim zo zazmluvnenej hodnoty ukazovateľa. Prekročenie plánovanej cieľovej hodnoty nie je na strane príjemcov, ale v jej nastavení (príliš nízke nastavenie kvantifikovaného cieľa).

Pri O0079 (*Počet fakúlt zapojených do aktivít zameraných...*) boli stanovené cieľové hodnoty (VRR: 3 a MRR: 40) a aktuálne je zazmluvnená podstatná časť. Preto sa nepredpokladá riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

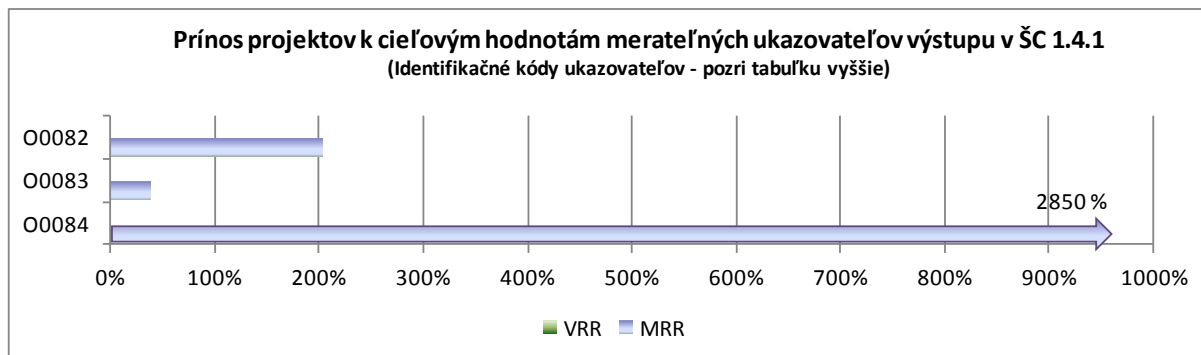
Cieľová hodnota ukazovateľa O0080 (*Počet podporených profesijne orientovaných bakalárskych programov*) bola pre VRR 3 a pre MRR 17, ale do konca roka 2019 nebol tento ukazovateľ vôbec zazmluvnený.

Cieľová hodnota ukazovateľa O0081 (*Počet partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru*) bola pre VRR 3, ale do konca roka 2019 nebol tento ukazovateľ vôbec zazmluvnený. Naopak v MRR bol päťnásobne prekročený.

Špecifický cieľ 1.4.1 *Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehľbovanie a zvyšovanie kvalifikácie.*

Programovo špecifické ukazovatele výstupu, pre ktoré bol stanovený cieľ, sú O0082 až O0084 a cieľ bol stanovený len pre MRR.

Obrázok 8: Programovo špecifické ukazovatele výstupu ŠC 1.4.1

Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

Počet účastníkov (O0082) aj počet partnerstiev (O0084) v CŽV sa darí prekračovať, u partnerstiev aj vzhľadom k nízko nastavenej cieľovej hodnote 6 partnerstiev.

Problémom je nízka hodnota počtu účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou zapojených do aktivít CŽV (O0083). Ak je celkový počet účastníkov dvojnásobný ako bola cieľová hodnota a počet takto znevýhodnených účastníkov nedosahuje ani polovicu cieľovej hodnoty, potom je zjavné, že v tejto oblasti sa špecifický cieľ nedarí naplniť.

Počet účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou zapojených do aktivít CŽV Počet účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou zapojených do aktivít CŽV (O0083) bola stanovená k roku 2023 na 1 853 osôb a k dátumu 31.12.2019 je plnená na 39 %.

Zhrnutie evaluačných otázok 1 a 3

Ako vyplýva z analyzovaných dokumentov, rozhovorov a údajov v ITMS2014+, v prípade viacerých NP aj DOP v rámci PO1 bola implementácia spustená s oneskorením. To sa prejavuje v podobe oneskoreného plnenia stanovených cieľov a dosahovania cieľových hodnôt MU.

ŠC 1.1.1 je v časti inkluzívneho vzdelávania prioritne napĺňaný intervenciami implementovanými v rámci NP ŠOV, NP POP, NP POP II, NP Štandardy, NP Usmerňovač pre prax a DOP *V ZŠ úspešnejší I. a II.* Na zlepšenie výsledkov a kompetencií detí a žiakov sa zamerali DOP v rámci výziev *Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov, Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole a Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu.* Zvýšenie profesijných kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov je predmetom intervencií v NP Profesionálny rozvoj učiteľov (TEACHERS), ktorého implementácia je zatiaľ v úplných začiatkoch.

Ukončený bol doteraz len NP ŠOV. Ostatné NP a DOP zamerané na inkluzívne vzdelávanie sú v stave realizácie, takže plnenie merateľných ukazovateľov dosahuje zatiaľ nízke hodnoty. Respondenti v dotazníkovom prieskume aj na osobných stretnutiach však potvrdili, že inkluzívne tímy pracujú efektívne, sú užitočné pre celú školu a očakávané výsledky v oblasti inkluzívneho vzdelávania sa im darí dosahovať.

DOP zamerané na posilnenie kompetencií žiakov sú realizované v 138 základných školách a 66 gymnáziách. V projektoch dochádza k inovácii vzdelávacích programov tak, aby boli prispôbené potrebám klásť dôraz na posilnenie čitateľských, matematických a prírodovedných kompetencií. Projekty sú stále v realizácii a plnenie výstupových ukazovateľov je preto nízke.

ŠC 1.2.1 prioritne napĺňajú intervencie implementované v rámci NP *Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy* (NP DUAL), NP *Zlepšenie stredného odborného školstva v Prešovskom samosprávnom kraji a dopytovo-orientovanej výzve Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou.* Projekty z tejto výzvy sú na začiatku svojej realizácie, ich príspevok k plneniu ŠC zatiaľ nie je možné vyhodnotiť.

V rámci NP DUAL sa podarilo vytvoriť funkčný systém duálneho vzdelávania a uviesť ho do praxe. Možno preto konštatovať, že príspevok NP DUAL k napĺňaniu ŠC 1.2.1 je veľmi veľký a ŠC sa darí postupne napĺňať.

Ako problematické sa javí napĺňanie cieľov v oblasti odborného vzdelávania v MRR. Do vytvárania prostredia a podmienok síce smeruje množstvo aktivít, ale reálny odraz v počte konkrétnych podporených osôb je v porovnaní s tým minimálny.

ŠC 1.3.1 je napĺňaný dopytovo-orientovanými projektmi v rámci výzvy *Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe – Vysoká škola pre prax*, výzvy *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov* a čiastočne NP *IT Akadémia – vzdelávanie pre 21. storočie.*

V rámci výzvy *Vysoká škola pre prax* nebol k realizácii schválený žiadny projekt z dôvodu problémov pri výbere hodnotiteľov. Z rozhovoru so zástupcom MŠVVaŠ SR vyplynulo, že výzva bude zrušená a pracuje sa na vyhlásení novej výzvy v tejto oblasti. Projekty výzvy *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov* sú v ranej fáze realizácie a ich príspevok k plneniu ŠC a výstupových ukazovateľov zatiaľ nie je možné hodnotiť.

NP IT Akadémia je oproti vyššie uvedeným projektom vo veľmi pokročilej fáze realizácie. V rámci neho bolo vytvorených 901 inovatívnych metodík pre formálne vyučovanie v predmetoch matematika, fyzika, informatika, chémia, biológia, geografia, a to pre ZŠ a SŠ. Pre potreby SŠ, najmä SOŠ, boli vytvorené aj metodiky pre sieťové technológie. V projekte sa tiež podarilo vytvoriť *Moderné metódy vyučovania informatiky* v rámci školského vzdelávania. Bolo spracovaných 10 nových predmetov pre SŠ. V rámci projektu sa rozbehlo 28 vzdelávacích programov na podporu vzdelávania učiteľov a posilnenie ich kompetencií.

Z pohľadu na plnenie ŠC 1.3.1 je potrebné konštatovať, že nie je využitý potenciál disponibilnej alokácie na tento cieľ. DOP sa zatiaľ darí implementovať len obmedzene, lebo s podporou DOP v rámci ŠC 1.3.1 začal SO až v neskoršej fáze implementácie programového obdobia a DOP vo výzve *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov* aktuálne len spúšťajú implementáciu. Hoci prínosy NP IT Akadémie sú vo vzťahu k vzdelávaniu žiakov vysoké, tak je treba mať na pamäti, že tento projekt je určený všetkým stupňom škôl. Prínosy pre vysokoškolské vzdelávanie sú preto v obmedzenom rozsahu.

Ako problematické sa javí napĺňanie cieľov v oblasti podpory profesijne orientovaných bakalárskych programov. Do konca roka 2019 nebol merateľný ukazovateľ vôbec zazmluvnený.

ŠC 1.4.1 je napĺňaný prostredníctvom *NP Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike, NP Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých (PIAAC)* a dopytovo-orientovaných projektov realizovaných v rámci výzvy *NediskVALIFIKUJ SA! (podpora celoživotného vzdelávania)*.

NP SOK nie je v pokročilej fáze realizácie, zatiaľ boli realizátorom projektu (ŠIOV) spracované úvodné metodiky, ktoré budú ďalej rozvinuté sektorovými expertmi, s ktorými doteraz nie je nadviazaná spolupráca z dôvodu oneskorenia pri verejnom obstarávaní. Avšak potenciál tohto projektu je z pohľadu hodnotiteľov vysoký a pokiaľ sa podarí zrealizovať všetky plánované výstupy, bude to znamenať významnú systémovú zmenu v oblasti CŽV s priamym dopadom na posilňovanie kompetencií dospelých vo vzťahu k aktuálnym požiadavkám trhu práce.

Zámerom NP PIAAC je prispieť k zvýšeniu kvality a efektivity CŽV poskytnutím relevantných dát o úrovni kompetencií dospelých v oblastiach čitateľskej a matematickej gramotnosti a schopnosti adaptívneho riešenia problémov vo vzťahu k pracovnému životu. Proces zberu dát sa riadi metodikami OECD a v súvislosti s pandemiou COVID-19 dochádza k posunu termínov. V rámci čiastkovej aktivity však prebehol zber dát týkajúcich sa kompetencií učiteľov a je spracovávaná analýza porovnávajúca dáta PIAAC 2012 a dáta z meraní PISA.

Projekty v rámci dopytovo-orientovanej výzvy *NediskVALIFIKUJ SA!* boli primárne zamerané na príspevi k zvýšeniu, získaniu alebo doplneniu kompetencií dospelých v súlade s požiadavkami trhu práce. Medzi podporované aktivity bolo zahrnuté aj vzdelávanie v oblastiach zvyšovania IT kompetencií a zvyšovania finančnej gramotnosti, lebo ako vyplýva z medzinárodných porovnaní, v týchto oblastiach dosahuje Slovensko podpriemerné výsledky. Prijímatelia podpory pripravili pre potreby vzdelávania dospelých špecifické vzdelávacie programy, ktoré boli usporiadané tejto cieľovej skupine i ich potrebám. Do procesu tvorby vzdelávacích programov boli zapojení aj zamestnávateľa a najrôznejšie profesijné organizácie, ktorí prispeli k súladu zameraní vzdelávacích programov s potrebami trhu práce a reflektovaniu aktuálnych trendov v danom profesijnom odbore.

Zásadný potenciálny prínos k plneniu ŠC 1.4.1 predstavuje pripravovaný systém overovania kvalifikácií, ktorý umožní dospelým počas svojho profesijného života reagovať na potreby trhu práce a prispôbovať tomu svoju kvalifikáciu a uplatnenie. DOP zamerané na vlastné vzdelávanie dospelých potom predstavujú komplementárne aktivity, ktoré sú nápomocné pri získaní potrebných schopností a zručností.

Ako problematické sa javí napĺňanie cieľov v oblasti CŽV osôb s minimálnym vzdelaním. Podiel týchto osôb (C0083) je v počte celkovo podporených osôb minimálny a to napriek tomu, že ide vo väčšine prípadov o znevýhodnenú cieľovú skupinu.

Zazmluvnená hodnota MU (P0443) je síce dvakrát väčšia, než je cieľová hodnota (O0083), ale reálne je napĺňaná len na 15 %. Aj keď je vývoj napĺňania MU rizikový, je predčasné robiť konečné závery, keďže CŽV osôb s nízkym dosiahnutým vzdelaním je tiež závislé od situácie na trhu práce a možnosti zapojiť sa do vzdelávania.

**E02: Do akej miery prispela PO Vzdelávanie k hodnotám výsledkových ukazovateľov?
E04: Do akej miery sú naplnené očakávané výsledky?**

V predchádzajúcej časti bola vykonaná analýza plnenia špecifických výstupových indikátorov jednotlivých ŠC. V tejto časti sa hodnotitelia zameriavajú na analýzu plnenia výsledkových indikátorov a následne k hodnoteniu, do akej miery majú očakávané výsledky potenciál prispieť k očakávaným dopadom.

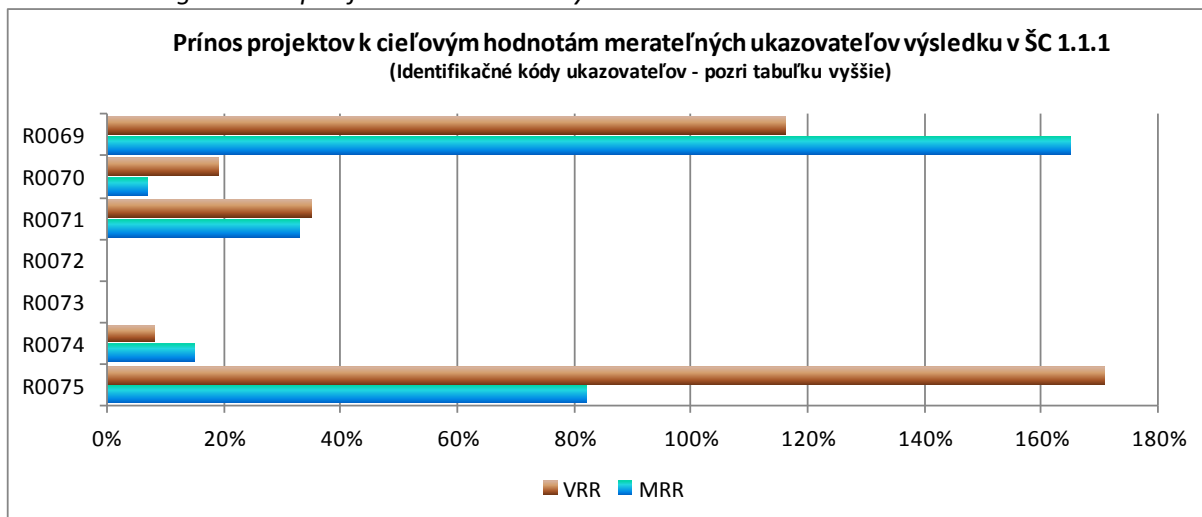
Hodnotenie prínosu projektov k očakávaným výsledkom v špecifických cieľoch

Špecifický cieľ 1.1.1 *Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov*

Programovo špecifické ukazovatele výsledku, pre ktoré bol stanovený cieľ, sú R0069 až R0075.

R0069	Počet účastníkov, ktorí absolvovali aktivity na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti
R0070	Počet účastníkov zapojených do aktivít na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti, ktorým sa zlepšili kompetencie a zručnosti 6 mesiacov po absolvovaní programu
R0071	Počet podporených škôl, ktoré uplatňujú inkluzívny model vzdelávania
R0072	Dodatočný počet žiakov so ŠVVP zaradených v bežných triedach, v školách ktoré implementujú inkluzívny model vzdelávania 24 mesiacov po skončení projektu
R0073	Dodatočný počet žiakov so ŠVVP zo SZP zaradených v bežných triedach, v školách ktoré implementujú inkluzívny model vzdelávania 24 mesiacov po skončení projektu
R0074	Počet žiakov so ŠVVP zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania, ktorým sa zlepšili študijné výsledky 6 mesiacov po absolvovaní programu
R0075	Počet pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí si prostredníctvom aktivít zvýšili profesijné kompetencie

Obrázok 9: Programovo špecifické ukazovatele výsledku ŠC 1.1.1

Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

Nízka hodnota merateľných ukazovateľov R0070 a R0074 je vysvetliteľná tým, že ide o ukazovatele dlhodobého výsledku a ich rozsah v aktuálne zazmluvnených projektoch bude s veľkou pravdepodobnosťou znamenať dosiahnutie cieľových hodnôt.

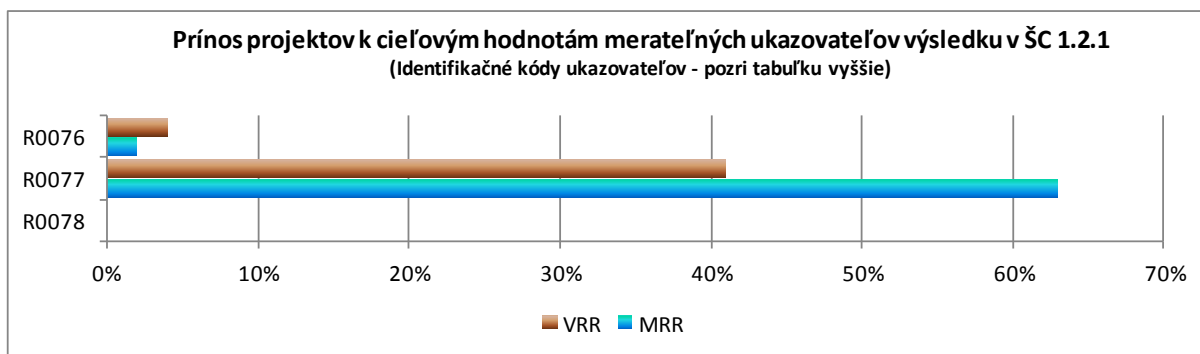
Pri R0072 a R0073 neboli stanovené cieľové hodnoty ukazovateľov, a preto nemožno vyjadriť mieru plnenia. V absolútnych hodnotách je v MRR hodnota ukazovateľa R0072 (*Dodatočný počet žiakov so ŠVVP...*) 576 osôb a ukazovateľa R0073 (*Dodatočný počet žiakov so ŠVVP zo SZP...*) 327 osôb.

Špecifický cieľ 1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce

Programovo špecifické ukazovatele výsledku, pre ktoré bol stanovený cieľ, sú R0076 až R0078.

R0076	Počet účastníkov, ktorí absolvovali aktivity zamerané na podporu praktického vyučovania vrátane aktivít zameraných na zavádzanie prvkov systému duálneho vzdelávania
R0077	Počet novovytvorených alebo inovovaných učebných alebo študijných odborov odborného vzdelávania a prípravy, vrátane odborov obsahujúcich prvky systému duálneho vzdelávania
R0078	Podiel absolventov programov, ktorí sa zamestnali 6 mesiacov po absolvovaní novovytvorených alebo inovovaných učebných alebo študijných odborov odborného vzdelávania a prípravy

Obrázok 10: Programovo špecifické ukazovatele výsledku ŠC 1.2.1

Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

Aktuálne je zazmluvnená podstatná časť merateľného ukazovateľa R0076, a preto sa nepredpokladá riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

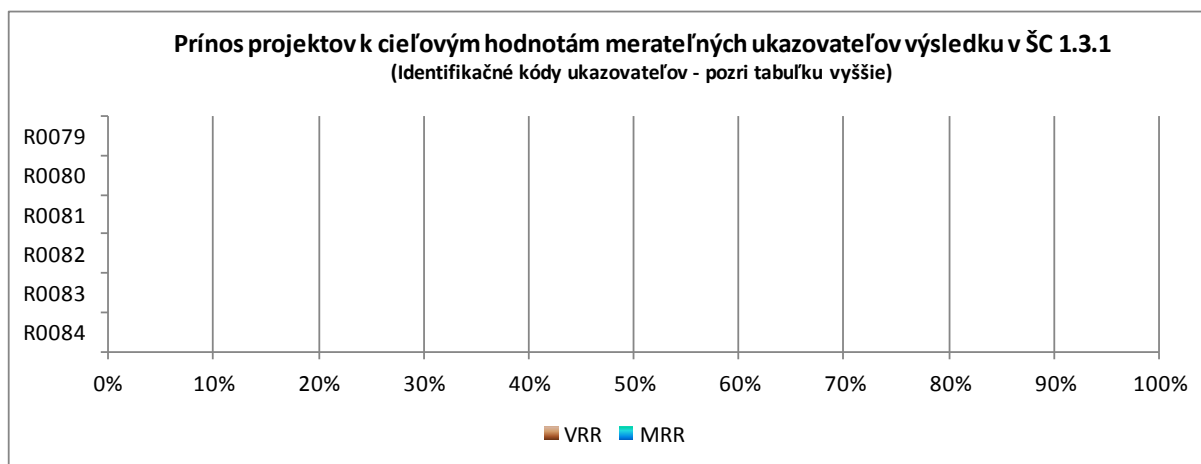
Pri R0078 (*Podiel absolventov programov, ktorí sa zamestnali...*) neboli stanovené cieľové hodnoty ukazovateľa, a teda nemožno vyjadriť mieru plnenia. V absolútnych hodnotách vykazujú databázy ukazovateľov vo VRR aj MRR hodnotu 0 %.

Špecifický cieľ 1.3.1 Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce.

Programovo špecifické ukazovatele výsledku, pre ktoré bol stanovený cieľ, sú R0079 až R0084.

R0079	Počet zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov
R0080	Počet vytvorených partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru fungujúcich 18 mesiacov po ukončení projektu
R0081	Počet absolventov podporených profesijne orientovaných bakalárskych programov
R0082	Podiel absolventov zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov, ktorí sa zamestnali 6 mesiacov po absolvovaní programu
R0083	Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odb. zamestnancov, ktorí si zvýšili kompetencie pre výkon povolania
R0084	Počet podporených fakúlt, ktoré prostredníctvom aktivít zvýšili kvalitu študijných programov pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov

Obrázok 11: Programovo špecifické ukazovatele výsledku ŠC 1.3.1

Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

Pri R0081 (*Počet absolventov podporených profesijne orientovaných bakalárskych programov*) a R0082 (*Podiel absolventov zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov....*) neboli stanovené cieľové hodnoty ukazovateľov, a preto nemožno vyjadriť mieru plnenia. Aktuálne nie je registrované žiadne plnenie.

Pri R0079 (*Počet zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov*) boli stanovené cieľové hodnoty (VRR: 2 a MRR: 16), ale ukazovateľ nebol využitý v žiadnej výzve.

Pri R0080 (*Počet vytvorených partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru.....*) boli stanovené cieľové hodnoty (VRR: 2 a MRR: 12) a zazmluvnená je len polovica v MRR.

Pri R0083 (*Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch....*) boli stanovené cieľové hodnoty (VRR: 52 a MRR: 892) a zazmluvnené je násobne viac, preto sa nepredpokladá riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

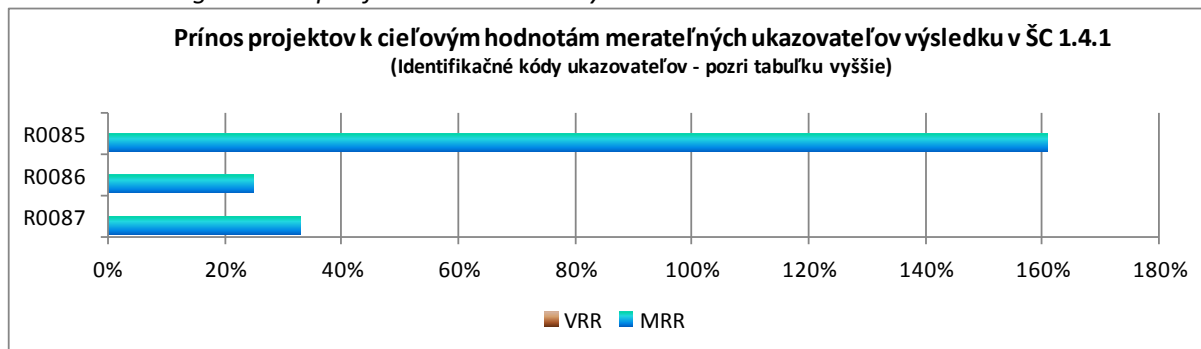
Pri R0084 (*Počet podporených fakúlt, ktoré...*) boli stanovené cieľové hodnoty (VRR: 2 a MRR: 38) a aktuálne je zazmluvnená podstatná časť. Nepredpokladá sa riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

Špecifický cieľ 1.4.1 *Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehlbovanie a zvyšovanie kvalifikácie.*

Programovo špecifické ukazovatele výsledku, pre ktoré bol stanovený cieľ, sú R0085 až R0087 a cieľ bol stanovený len pre MRR.

R0085	Počet účastníkov ČŽV, ktorí v čase odchodu získali alebo si zvýšili kvalifikáciu
R0086	Počet účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou zapojených do aktivít ČŽV, ktorí v čase odchodu získali alebo si zvýšili kvalifikáciu
R0087	Počet partnerstiev medzi poskytovateľmi ČŽV, zamestnávateľmi, organizáciami pracujúcimi so znevýhodnenými skupinami osôb fungujúcich 18 mesiacov po ukončení projektu

Obrázok 12: Programovo špecifické ukazovatele výsledku ŠC 1.4.1

Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

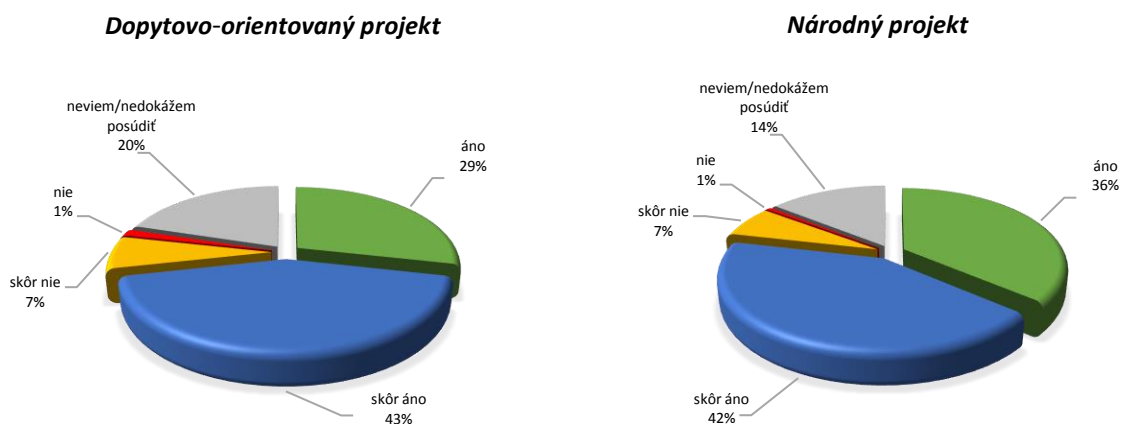
Rovnako ako pri hodnotení merateľných ukazovateľov výstupov ŠC 1.4.1, aj pri ukazovateľoch výsledkov je zrejماً disproporcja medzi počtom všetkých účastníkov (vyše 160 % cieľovej hodnoty) a počtom znevýhodnených účastníkov (necelých 30 % cieľovej hodnoty).

Aj na ukazovateľoch výsledkov je vidieť, že ŠC sa nedarí naplňovať vo vzťahu k ohrozenej cieľovej skupine.

Hodnotenie prínosu projektov k očakávaným výsledkom z pohľadu prijímateľov

Získanie odpovedí na otázku, do akej miery priniesol realizovaný projekt výsledky očakávané zo strany prijímateľov NFP, bolo súčasťou terénneho prieskumu. Štatistické spracovanie odpovedí je zrejماً z nasledujúcich grafov.

Obrázok 13: Otázka: Prináša/priniesol podľa Vás realizovaný projekt očakávané výsledky?

Zdroj: Dotazníkový prieskum hodnotiteľov

Subjektívne hodnotenie, či projekty dosiahli **očakávané výsledky**, je podľa očakávania vysoko pozitívne. Ak odpočítame odpovede "neviem", tak pozitívne odpovede tvoria v DOP 89,6 % a v NP 91,7 %.

Respondenti DOP vidia dosiahnutie očakávaných výsledkov prevažne v zlepšení študijných výsledkov žiakov a zvýšení motivácie k vzdelávaniu (takmer 64 %) a v rozvoji a záujme pedagógov (20 %). V NP išlo prevažne o skvalitnenie inkluzívneho vzdelávania (46 %) a pomoc učiteľom pri výchovno-vzdelávacom procese (36 %).

Naopak, nepodarilo sa zrealizovať niektoré aktivity kvôli pandémie COVID-19 (65 % prijímateľov DOP) a takisto nemožno sledovať zvýšenie vzdelania, zlepšenie čitateľskej gramotnosti a práce s textom (21 %). V NP sa nepodarilo získať dostatok špeciálnych pedagógov, asistentov pre všetkých žiakov a zaistiť

špeciálnu starostlivosť o určité skupiny (39 %), eliminovať záškoláctvo, zlepšiť študijné výsledky a študijnú morálku a zvýšiť záujem o vzdelanie (29 %). Takmer 20 % respondentov NP taktiež poukazuje na to, že sa nepodarilo lepšie zapojiť rodičov.

Vyhodnotenie dopadov podľa teórie zmeny

Teória zmeny (Príloha 4) definovala okruhy podporovaných aktivít a tie predurčili výstupy, ktoré je nevyhnutné na základe realizácie aktivít dosiahnuť. Dosiahnuté výstupy vedú k výsledkom, ktoré sa následne prejavajú ako dopady na cieľové skupiny. Tieto vplyvy môžu byť okamžité (krátkodobé) a dlhodobé. Dlhodobé dopady sa však prejavajú až s určitým odstupom (mnohokrát aj niekoľko rokov) po ukončení intervencie.

Pri hodnotení dopadov v rámci tohto hodnotenia je limitom časový rámec. Mnohé intervencie nielenže nie sú ukončené, ale niektoré ešte ani nezačali. To do značnej miery neumožňuje hodnotiť reálne dopady. Hodnotitelia sa preto zamerali na vyhodnotenie okamžitých efektov už ukončených intervencií a na zhodnotenie potenciálu realizovaných projektov prispieť k plánovaným dopadom.

Vyhodnotenie vplyvov v rámci ŠC 1.1.1 bolo predmetom ad hoc hodnotenia inkluzívnych opatrení⁴³, realizovaného na jeseň 2020. Hodnotitelia preto v tejto časti iba odkazujú na hodnotiacu správu z predmetného hodnotenia a neuvádzajú už raz publikovanú schému hodnotenia ŠC 1.1.1 podľa teórie zmeny. Nižšie uvedený text sa zameriava na ŠC 1.2.1, ŠC 1.3.1 a ŠC 1.4.1. Detailnejšie vyhodnotenie dopadov všetkých ŠC bude aktualizované v druhej fáze hodnotenia v roku 2022, kedy väčšina NP a DOP bude ukončených alebo vo veľmi pokročilej fáze realizácie.

Špecifický cieľ 1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce

Aktivitami k výstupom a výsledkom (ŠC 1.2.1)	
Aktivity ⁴⁴	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivity zamerané na zavádzanie a uplatňovanie účasti žiakov na praktickom vyučovaní priamo na pracoviskách zamestnávateľa a podpora zavádzania a uplatňovania prvkov systému duálneho vzdelávania • Aktivity zamerané na tvorbu, inováciu a realizáciu vzdelávacích programov zameraných na zvýšenie kompetencií potrebných pre prispôsobenie vzdelávania požiadavkám trhu práce (napr. jazykové, IKT zručnosti a finančná gramotnosť vrátane podnikateľských vedomostí a ekonomického myslenia) • Podpora inovatívnych a alternatívnych foriem vzdelávania a vyučovacích metód • Prognózovanie a monitorovanie potrieb trhu práce v spolupráci s MPSVR SR vo väzbe na zvýšenie kvality odborného vzdelávania a prípravy • Podpora partnerstiev škôl so zamestnávateľmi a profesijnými organizáciami, zamestnávateľskými zväzmi, asociáciami a komorami pri tvorbe, inovácii a realizácii vzdelávania • Aktivity zamerané na poradenstvo (odborné a kariérne) a propagácia odborného vzdelávania a prípravy žiakov ZŠ (aj v spolupráci s rodičmi) s prihliadnutím na potreby trhu práce a požiadavky zamestnávateľov • Podpora inovatívnych a alternatívnych foriem vzdelávania a vyučovacích metód

⁴³ Hodnotenie inkluzívnych opatrení v rámci špecifického cieľa 1.1.1 PO1 Vzdelávanie OP LZ (ad hoc hodnotenie)

⁴⁴ Ide o súhrn aktivít, ktoré hodnotitelia považujú za nosné pre ŠC

Výstupy → Výsledky	Finančná gramotnosť, podnikateľské vedomosti a ekonomické myslenie detí a žiakov ZŠ a SŠ
<p>Finančná gramotnosť, podnikateľské vedomosti a ekonomické myslenie majú prierezový charakter a zasahujú nielen do ŠC 1.2.1, ale i do ostatných ŠC.</p> <p>Vo vzťahu k stredoškolskému vzdelávaniu je finančná gramotnosť, podnikateľské vedomosti a ekonomické myslenie súčasťou inovovaných vzdelávacích programov v NP DUAL a DOP <i>Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou</i> (DOP sú v realizácii).</p> <p>DOP sa zameriavajú na tvorbu, inováciu, realizáciu vzdelávacích programov zameraných na zvýšenie kompetencií potrebných pre prispôbenie vzdelávania požiadavkám trhu práce (napr. jazykové, IKT zručnosti a finančná gramotnosť vrátane podnikateľských vedomostí a ekonomického myslenia). Ich výstupom budú inovované vzdelávacie programy, ktorých uplatňovanie v praxi prispeje k zvýšeniu základných gramotností.</p> <p>Výstupom v rámci NP DUAL boli vypracované obsahy vzdelávacích programov spôsobom, aby reagovali na potreby Priemyslu 4.0, nových technológií a trendov a pripravili žiakov natoľko flexibilne, aby boli schopní reagovať na meniace sa podmienky trhu práce. Do systému duálneho vzdelávania je aktuálne zapojených 200 škôl⁴⁵, do projektu bolo zapojených viac ako 12 tisíc žiakov, u ktorých je možné predpokladať, že bol docielený rozvoj ich kompetencií v oblasti finančnej a podnikateľskej gramotnosti a rozvoju ich ekonomického myslenia.</p>	
Výstupy → Výsledky	Zvýšené matematické, prírodovedné, jazykové a IKT zručnosti detí a žiakov ZŠ a SŠ
<p>Intervencie zamerané na zvyšovanie gramotností sú primárne sústredené na DOP <i>Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole a Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu</i>.</p> <p>V rámci uvedených výziev sa zapojilo 138 základných škôl a 66 gymnázií. Projekty škôl sa povinne zamerali na tvorbu, inováciu a realizáciu vzdelávacích programov zameraných na zvýšenie čitateľských, prírodovedných, matematických, environmentálnych, jazykových, IKT zručností vrátane finančnej gramotnosti a podnikateľských vedomostí a ekonomického myslenia.</p> <p>Uplatňovanie novovytvorených vzdelávacích programov vo vzdelávacom procese má vysoký potenciál prispieť k zvýšeniu matematických, prírodovedných, jazykových a IKT zručností detí v zapojených školách.</p> <p>DOP <i>Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov</i> sa zameriava na aktivity vedúce k zlepšeniu školskej úspešnosti žiakov vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, čo prispieva takisto k zvýšeniu základných gramotností žiaka.</p>	
Výstupy → Výsledky	Prvky duálneho školstva v systéme OVP
<p>Zavedenie prvkov duálneho školstva v systéme OPV bolo predmetom NP DUAL. Konkrétne aktivita 3 <i>Participácia na procese nastavenia plánov výkonov stredných škôl na základe ich špecializácie a ich zapojenia do systému duálneho vzdelávania, vykonaných na základe potrieb trhu práce na regionálnej úrovni</i> a aktivita 4 <i>Implementácia systému duálneho vzdelávania na celoslovenskej, ako aj regionálnej úrovni za účasti zamestnávateľov</i> viedla k implementácii prvkov duálneho školstva do odborného vzdelávania. Do systému duálneho vzdelávania je zapojených 200 škôl. V projekte bolo zapojených viac ako 12 000 žiakov, 1 205 certifikovaných zamestnávateľov, 2 244 pracovísk praktického vyučovania, bolo vyškolených 926 inštruktorov a 7 478 žiakov malo zmluvu na vykonávanie praxe u zamestnávateľa. Boli zriadené Duál Pointy a regionálne Centrá orientácie.</p> <p>Je možné konštatovať, že sa podarilo zaviesť prvky duálneho školstva do systému OVP.</p>	
Výstupy → Výsledky	Väčšia atraktivita odborného vzdelávania
<p>Na zvýšenie atraktivity odborného vzdelávania sa zamerala NP DUAL. Jeho cieľom bolo okrem iného zvýšiť atraktivitu odborného vzdelávania. Jedna z aktivít projektu sa zamerala na spracovanie návrhu na realizáciu komplexného systému propagácie povolania a systému duálneho vzdelávania smerom k žiakom a rodičom s cieľom podať komplexnú a adekvátnu informáciu o existujúcich povolaniach a ich dopade a vplyve na národné hospodárstvo a budúcnosť mladého človeka.</p>	

⁴⁵ Zdroj: hodnotiaci rozhovor

Prostredníctvom mediálnej kampane, intenzívnej komunikácie s rodičmi a žiakmi ZŠ a zapojením stavovských organizácií sa podarilo zvýšiť atraktivitu odborného vzdelávania, čo sa prejavuje postupným nárastom záujmu žiakov o štúdium na SOŠ v porovnaní s gymnáziami. Počet žiakov zapojených do duálneho systému je viac ako 3 000.	
Výstupy → Výsledky	Zvýšené profesijné kompetencie pedagogických a odborných zamestnancov v procese OVP
DOP <i>Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou</i> sú zamerané i na cieľovú skupinu pedagogických a odborných zamestnancov. Medzi podporované činnosti patria aktivity zamerané na vzdelávanie a rozvoj kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov ako nástroja rozvíjania kompetencií a gramotností žiakov potrebných pre prispôsobenie vzdelávania požiadavkám trhu práce. V rámci NP DUAL prebehla realizácia vzdelávacieho programu pre inštruktorov praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania. Bolo vyškolených viac ako 700 inštruktorov.	

Výsledkami k okamžitým dopadom (ŠC 1.2.1)	
Výsledky	<ul style="list-style-type: none"> • Finančná gramotnosť, podnikateľské vedomosti a ekonomické myslenie detí a žiakov ZŠ a SŠ • Zvýšené matematické, prírodovedné, jazykové a IKT zručnosti detí a žiakov ZŠ a SŠ • Prvky duálneho školstva v systéme OVP • Väčšia atraktivita odborného vzdelávania • Zvýšené profesijné kompetencie pedagogických a odborných zamestnancov v procese OVP
Dopad	Dostupné inovované vzdelávacie programy zamerané na zvýšenie kompetencií, IKT zručností a finančnej gramotnosti detí a žiakov
Inovácia vzdelávacích programov je výsledkom aktivít NP i DOP. Prostredníctvom ich zdieľania vo verejnom priestore je možné rozšíriť cieľovú skupinu ich využívania aj na ďalšie ZŠ a SŠ a zvýšiť tak dopad realizovaných intervencií.	
Dopad	Zvýšenie kvality odborného vzdelávania a prípravy (dlhodobý)
Kvalita odborného vzdelávania predstavuje základnú podmienku pre rast záujmu žiakov o štúdium na SOŠ. Systém duálneho vzdelávania, tak ako bol podporený aktivitami NP DUAL, významne prispel k zvýšeniu kvality OPV. Kľúčovú úlohu v zaistení kvality OVP majú stavovské a zamestnávateľské organizácie, ktoré sprostredkovávajú kontakt medzi školou a zamestnávateľom, čo sa v projekte podarilo. Vzhľadom k tomu, že stavovské organizácie a zamestnávatelia majú veľký záujem na tom, aby sa mohli podieľať na vzdelávaní žiakov v súlade s potrebami trhu práce a sú v tejto oblasti aktívne, možno predpokladať, že tento vplyv má potenciál aj do budúcnosti.	
Dopad	Vyšší záujem o odborné vzdelávanie a prípravu u žiakov ZŠ (dlhodobý)
Intervencie NP DUAL boli nastavené tak, aby prispievali k propagácii a motivácii žiakov študovať na SOŠ. V priebehu realizácie NP sa síce podarilo navýšiť záujem žiakov, avšak efekt sa prejaví až s odstupom niekoľkých rokov, kedy bude možné vyhodnotiť štatistické dáta a určiť trend vývoja v tejto oblasti.	
Dopad	Vyšší podiel pedagogických a odborných zamestnancov s potrebnými kľúčovými kompetenciami (dlhodobý)
Pedagogickí a odborní zamestnanci sú kľúčovou cieľovou skupinou, na ktorú sú zamerané intervencie týkajúce sa podpory ich ďalšieho vzdelávania a zvyšovania kompetencií. Aby bolo dosiahnuté zvýšenie podielu pedagogických a odborných zamestnancov s potrebnými kompetenciami, je nevyhnutné zaistiť im aj ďalšie vhodné podmienky, aby mali motiváciu pracovať v školstve a neodchádzali do iných sektorov (napr. mzdové ohodnotenie, prestíž učiteľa a pod.). Tieto aspekty je však potrebné riešiť prevažne v rámci štátneho rozpočtu, možnosti OP LZ sú v tomto veľmi obmedzené. Dopady v tejto oblasti majú dlhodobý charakter a bude možné ich vyhodnotiť až v dlhšom časovom horizonte.	

Špecifický cieľ 1.3.1 Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce

Aktivitami k výstupom a výsledkom (ŠC 1.3.1)	
Aktivity⁴⁶	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivity zamerané na tvorbu a inováciu študijných programov s dôrazom na potreby trhu práce, vrátane prakticky zameraných bakalárskych študijných programov a programov ďalšieho vzdelávania v spolupráci so súkromným sektorom a organizáciami zastupujúcimi podnikateľský sektor, malé a stredné podnikanie • Aktivity podporujúce odbornú prax, resp. stáže študentov a výskumných pracovníkov v zamestnávateľskom sektore • Aktivity zamerané na prípravu expertov pre vysokoškolské centrá prepájajúce vysoké školy a podniky v regiónoch vo forme špecializovaných výučbových zariadení verejných vysokých škôl a špecializovaných výskumných a vývojových pracovísk a špecializovaných umeleckých pracovísk • Aktivity zamerané na inkluzívne vzdelávanie a na podporu študentov zo sociálne znevýhodneného prostredia • Poradenstvo a propagácia štúdiá žiakov a študentov o štúdium STEM (prírodné vedy, technológia, životné prostredie, inžinierstvo a matematika) a štúdiá IT (napr. kariérne poradenstvo, semináre, letné školy) • Aktivity zamerané na podporu rozvoja kľúčových kompetencií, predovšetkým v oblasti jazykových a IKT zručností
Výstupy → Výsledky	Bakalárske profesijne orientované študijné programy odrážajúce požiadavky trhu práce
Intervencie na podporu tvorby bakalárskych profesijne orientovaných študijných programov, ktoré by odrážali požiadavky trhu práce, boli predmetom DOP <i>Vysoká škola pre prax</i> . Projekty sa z objektívnych príčin nezačali realizovať. Externým faktorom, ktorý ovplyvnil projekty, bola takisto skutočnosť, že dochádza k prechodu na nový systém akreditácie programov a menia sa pravidlá a postupy. Tieto dôvody prispeli k tomu, že dosiaľ tento výsledok nebol naplnený.	
Výstupy → Výsledky	Centrá prepájajúce VŠ a podnikovú sféru, zamerané na riešenie konkrétnych úloh a zadaní z praxe
K plneniu výsledku prispieva NP IT Akadémia, v rámci ktorého je podporované vytváranie partnerstiev a sietí škôl a IT firiem.	
Výstupy → Výsledky	Vyšší záujem o štúdium STEM a IT
NP IT Akadémia podporuje rozvoj IT sektoru zmenami v systéme vzdelávania na ZŠ, SŠ a VŠ a to hlavne zvýšením kvality informatického vzdelávania, matematického, prírodovedného a technického vzdelávania so zameraním na IKT, motiváciou žiakov a študentov k štúdiu informatiky a IKT a rozvojom vedeckých kompetencií žiakov a študentov. Výsledkom projektu je vytvorenie modelu vzdelávania a prípravy mladých ľudí pre aktuálne a perspektívne potreby vedomostnej spoločnosti a trhu práce so zameraním na informatiku a IKT. Zakomponovanie IKT do všeobecných vzdelávacích predmetov, najmä do prírodovedných a technických už na úrovni ZŠ prispieva k vyššiemu záujmu o ďalšie štúdium STEM a IT odborov vo vyššom stupni vzdelávania.	
Výstupy → Výsledky	Vyššia podpora ľudského kapitálu na VŠ a vo výskume
Dosiahnutie tohto výsledku prostredníctvom PO1 je ohrozené, pretože nebola vyhlásená výzva na DOP, príp. NP, zameraná na predkladanie projektov, ktoré by cielili na podporu ľudského kapitálu na VŠ (výnimku tvoria študenti pedagogických odborov) a pracovníkov vo výskumnom sektore.	

⁴⁶ Ide o súhrn aktivít, ktoré hodnotitelia považujú za nosné pre ŠC

Výstupy → Výsledky	Zlepšený prístup študentov so špecifickými potrebami k VŠ vzdelávaniu
Problematike inkluzívneho vzdelávania je venovaná vysoká pozornosť na všetkých úrovniach vzdelávania, od primárneho až po vysokoškolské. Dôraz na zlepšenie prístupov študentov so špecifickými vzdelávacími potrebami k VŠ vzdelávaniu sa však podľa názoru hodnotiteľov explicitne nepremietol do vyhlásených výziev a podiel študentov VŠ so špecifickými vzdelávacími potrebami nie je sledovaný merateľnými ukazovateľmi.	
Výstupy → Výsledky	Vyššia kvalita vzdelávania budúcich pedagogických a odborných zamestnancov vrátane posilnenia ich praktickej výučby
Kvalitní pedagógovia predstavujú kľúčový predpoklad pre kvalitné fungovanie vzdelávacieho systému a vzdelávania žiakov. Vzdelávanie budúcich pedagógov by preto malo stáť v popredí záujmu spoločnosti. Podpora budúcich pedagógov a odborných zamestnancov je realizovaná prostredníctvom DOP <i>Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov</i> . Intervencie sú zamerané na podporu vytvárania cvičných škôl v rámci prípravy na povolanie učiteľa, prepojenia teoretického a praktického vzdelávania s dôrazom na prax študentov vrátane mentoringu a sieťovania informácií a stáže študentov učiteľských fakúlt. S ohľadom na ranú fázu implementácie DOP zatiaľ neboli výsledky dosiahnuté.	

Výsledkami k okamžitým dopadom (ŠC 1.3.1)	
Výsledky	<ul style="list-style-type: none"> • Bakalárske profesijne orientované študijné programy odrážajúce požiadavky trhu práce • Centrá prepájajúce VŠ a podnikovú sféru, zamerané na riešenie konkrétnych úloh a zadaní z praxe • Vyšší záujem o štúdium STEM a IT • Vyššia podpora ľudského kapitálu na VŠ a vo výskume • Zlepšený prístup študentov so špecifickými potrebami k VŠ vzdelávaniu • Vyššia kvalita vzdelávania budúcich pedagogických a odborných zamestnancov vrátane posilnenia ich praktickej výučby
Dopad	Dostupné inovované vzdelávacie programy zamerané na potreby trhu práce
Dopad zatiaľ nie je možné hodnotiť z dôvodu obmedzenej realizácie projektov na VŠ.	
Dopad	Dostupné inovované programy vzdelávania budúcich pedagogických a odborných zamestnancov s dôrazom na zabezpečenie inkluzívneho vzdelávania
Dopad zatiaľ nie je možné hodnotiť z dôvodu obmedzenej realizácie projektov na VŠ.	
Dopad	Funkčné vnútorné systémy zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania, zohľadňujúce prepájanie s praxou
Dopad zatiaľ nie je možné hodnotiť z dôvodu obmedzenej realizácie projektov na VŠ.	
Dopad	Vyššia vzdelanosť žiakov a študentov v technických odboroch (dlhodobý)
Výsledky implementácie NP IT Akadémie a DOP zameraných na zvýšenie matematickej a prírodovednej gramotnosti a IKT zručností detí a žiakov ZŠ a SŠ majú potenciál zvyšovať motiváciu a záujem žiakov o tieto technické odbory a zvyšovať ich motiváciu tieto odbory študovať.	
Dopad	Zlepšenie kvality ľudského kapitálu vo vede a výskume (dlhodobý)
Dopad nie je možné hodnotiť, doteraz realizované intervencie sa nezameriavali na oblasti zlepšenia kvality ľudského kapitálu vo vede a výskume. Pokiaľ sa podarí implementovať projekty zamerané na oblasť VŠ vzdelávania, bude možné tento dopad hodnotiť ako sekundárny.	

Špecifický cieľ 1.4.1 Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehĺbovanie a zvyšovanie kvalifikácie

Aktivitami k výstupom a výsledkom (ŠC 1.4.1)	
Aktivity⁴⁷	<ul style="list-style-type: none"> • Tvorba a realizácia vzdelávacích programov na rozvoj kompetencií dospelých v súlade s požiadavkami trhu práce (zvyšovanie, získanie, doplnenie), vrátane IKT, zvyšovania finančnej gramotnosti a pod. • Podpora partnerstiev so zamestnávateľmi a profesijnými organizáciami, zamestnávateľskými zväzmi, asociáciami a komorami pri tvorbe, inovácii a realizácii vzdelávania • Podpora vzdelávacích programov na doplnenie základného a/alebo nižšieho stredného vzdelania (tzv. programy druhej šance), stimulovanie pokračovania v štúdiu na nadväzujúcom stupni vzdelávania • Identifikácia a zhodnotenie úrovne kompetencií dospelých využívaných v pracovnom živote
Výstupy → Výsledky	Dostatok príležitostí k ČŽV ľudí s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou pre ich udržateľnosť na trhu práce
<p>Projekty v rámci dopytovo-orientovanej výzvy NedisKVALIFIKUJ SA! svojimi aktivitami prispeli k zvýšeniu, získaniu alebo doplneniu kompetencií dospelých v súlade s požiadavkami trhu práce, vrátane IKT, zvyšovania finančnej gramotnosti a pod. Prostredníctvom projektov tejto výzvy bolo podporených 15 123 účastníkov, z toho 729 s nízkym vzdelaním. Výsledkom bolo zvýšenie kvalifikácie u 9 536 účastníkov, z toho si ju vďaka projektom zvýšilo 376 účastníkov s nízkou kvalifikáciou. Najväčším prínosom projektov bolo zvýšenie zručností a kompetencií absolventov vzdelávacích programov a zvýšenie ich šance na uplatnenie sa na trhu práce.</p>	
Výstupy → Výsledky	Kompatibilita a priechodný systém medzi sektormi formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa
<p>NP SOK svojou realizáciou prispeje ku kompatibilite medzi sektormi formálneho a neformálneho vzdelávania zavedením systému overovania výsledkov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Súčasťou projektu je aj preskúmanie legislatívnych podmienok a spracovanie návrhu podnetov na úpravy legislatívneho prostredia celoživotného vzdelávania. SOK je úzko previazaný s národnou sústavou kvalifikácií. Príručky a hodnotiace manuály budú nadväzovať na metodiky vytvorené a používané ako základ pre tvorbu kariet kvalifikácií v projekte Tvorba NSK.</p> <p>Konkrétne výsledky bude možné hodnotiť až s odstupom, lebo NP SOK nie je v pokročilej fáze implementácie.</p>	
Výstupy → Výsledky	Prepojený systém vzdelávania s trhom práce prostredníctvom novovytvorených programov neformálneho vzdelávania
<p>V rámci realizovaných DOP boli pre potreby vzdelávania dospelých vytvorené vzdelávacie programy a tzv. programy druhej šance. Boli podporené partnerstvá so zamestnávateľmi a profesijnými organizáciami, zamestnávateľskými zväzmi, asociáciami a komorami pri tvorbe, inovácii a realizácii vzdelávania a pod.</p> <p>Takisto NP SOK sa v jednej čiastkovej aktivite zameriava na identifikáciu konkrétnych regionálnych potrieb celoživotného vzdelávania a nastavenie relevantnej ponuky celoživotného vzdelávania. Bude vytvorená sieť autorizovaných inštitúcií/osôb/národných garantov, vrátane prípravy a certifikácie autorizovaných osôb.</p>	
Výstupy → Výsledky	Aktualizovaný Národný kvalifikačný rámec a Národná sústava kvalifikácií
<p>Kvalifikácie, pre ktoré sa bude v projekte SOK realizovať pilotná verifikácia overenia kvalifikácií, budú vychádzať zo zverejnených kariet kvalifikácií vytvorených v rámci projektu Tvorba NSK, budú rešpektované ich kvalifikačné a hodnotiace štandardy.</p>	

⁴⁷ Ide o súhrn aktivít, ktoré hodnotitelia považujú za nosné pre ŠC

Do akej miery bude dochádzať k vzájomnému prepojeniu NSK s výstupmi NP SOK, nie je možné v tejto chvíli hodnotiť.

Výsledkami k okamžitým dopadom (ŠC 1.4.1)

Výsledky	<ul style="list-style-type: none"> • Dostatok príležitostí k ČŽV ľudí s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou pre ich udržateľnosť na trhu práce • Kompatibilita a priechodný systém medzi sektormi formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa • Prepojený systém vzdelávania s trhom práce prostredníctvom novovytvorených programov neformálneho vzdelávania • Aktualizovaný Národný kvalifikačný rámec a Národná sústava kvalifikácií
Dopad	Dostupné inovované vzdelávacie programy na rozvoj kompetencií dospelých v súlade s požiadavkami trhu práce
<p>Zásadný prínos predstavuje pripravovaný SOK, ktorý umožní dospelým počas svojho profesijného života reagovať na potreby trhu práce a prispôbovať tomu svoju kvalifikáciu a uplatnenie. K tomu by mala napomôcť adaptácia funkčných Centier OVP a ďalších vzdelávacích inštitúcií (predovšetkým stredných a vysokých škôl) na centrá celoživotného vzdelávania, čo bude smerovať aj k vyššej flexibilita a orientácii škôl smerom k ČŽV, zvýšeniu ich konkurencieschopnosti a efektívnejšiemu využívaniu kapacít ľudských zdrojov. To by sa malo prejavovať širokou ponukou vzdelávacích programov, ktoré budú reagovať na požiadavky a trendy trhu práce.</p>	
Dopad	Dostupné inovované vzdelávacie programy na doplnenie základného a/alebo nižšieho stredného vzdelania
<p>Ako je uvedené vyššie, pripravovaný systém odborných kvalifikácií predstavuje zásadný prínos v oblasti vzdelávania dospelých, ktorý im umožní doplnenie základného a/alebo nižšieho stredného vzdelania a reagovať na potreby trhu práce.</p>	
Dopad	Rovnosť príležitostí znevýhodnených dospelých na trhu práce a v pracovnom procese (dlhodobý)
<p>Ide o dopad, ktorý závisí od mnohých faktorov a k jeho naplneniu je potrebná synergia dosiahnutých výsledkov aj v ostatných PO OP LZ.</p>	

Zhrnutie evaluačných otázok 2 a 4

Plnenie očakávaných výsledkov sa ukázalo v jednotlivých ŠC ako rozdielne.

ŠC 1.1.1

K očakávanému výsledku týkajúcemu sa vytvorenia vhodných podmienok pre vzdelávanie s dôrazom na uplatňovanie rovného prístupu k vzdelaniu možno konštatovať, že kľúčové predpoklady na naplnenie tohto výsledku boli v rámci hodnotených intervencií ŠC 1.1.1 v oblasti inklúzie naplnené prostredníctvom zabezpečenia dostatočných personálnych a odborných kapacít. Z hľadiska vytvorenia vhodných podmienok na uplatňovanie rovného prístupu k vzdelaniu sú však nevyhnutné aj podporné opatrenia zameriavajúce sa na materiálno-technické vybavenie škôl (napr. z IROP). Zvýšené profesionálne kompetencie PZ a OZ sú výsledkom vzdelávacích aktivít, ktoré boli realizované iba v NP *Škola otvorená všetkým*. Model inkluzívneho vzdelávania bol doteraz uplatnený v 180 školách v rámci NP *Škola otvorená všetkým*, v 361 školách v rámci NP *Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov* (1. etapa) a 473 školách v rámci DOP *V ZŠ úspešnejší I*. To predstavuje približne 17 % z celkového počtu MŠ, ZŠ a SŠ. Počet škôl uplatňujúcich model inkluzívneho vzdelávania bude narastať realizáciou 2. etapy NP *Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov* a DOP *V ZŠ úspešnejší II*. Je možné odhadovať,

že výsledkom PO1 bude takmer 30 % podiel škôl uplatňujúcich inkluzívny model vzdelávania. Okrem toho je potrebné spomenúť, že v oblastiach s MRK zahrnutými do Atlasu rómskych komunit sú MŠ podporované taktiež z PO5 OP LZ v rámci NP PRIM⁴⁸.

Úroveň základných gramotností je sledovaná v rámci medzinárodného hodnotenia PISA, slovenskí žiaci nedosahujú priemernú úroveň krajín OECD. Či intervencie na podporu matematických, čitateľských a finančných gramotností priniesli očakávané výsledky, bude zrejmé z výsledkov hodnotení PISA 2022.

Nízke hodnoty vykazujú iba merateľné ukazovatele dlhodobých výsledkov a je predpoklad, že podľa aktuálne zazmluvnených projektov budú cieľové hodnoty dosiahnuté.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že doterajšie dosahovanie výsledkov v rámci ŠC 1.1.1 je uspokojivé.

ŠC 1.2.1

Očakávané výsledky týkajúce sa zvýšenia matematickej, prírodovednej, jazykovej a IKT zručnosti žiakov ZŠ a SŠ, vrátane finančnej gramotnosti, podnikateľských vedomostí a ekonomického myslenia sa darí postupne naplňať prostredníctvom DOP *Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole a Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu*, a ďalej DOP *Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou*. Prostredníctvom NP DUAL boli zavedené prvky duálneho vzdelávania v systéme OPV, podarilo sa zapojiť stavovské organizácie a zamestnávateľov a prostredníctvom kampaní a publicity komunikovať atraktivitu odborného vzdelávania. Dôležitým aspektom je prispôsobenie odborného vzdelávania požiadavkám trhu práce. Ruka v ruke s tým ide aj zvýšenie profesijných kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov v procese OVP, čo bolo predmetom podpory v DOP i NP.

Podľa aktuálnych hodnôt merateľných ukazovateľov je počet účastníkov, ktorí absolvovali aktivity zamerané na podporu praktického vyučovania, relatívne nízky vo vzťahu k cieľovej hodnote.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že doterajšie dosahovanie výsledkov v rámci ŠC 1.2.1 je s výhradami uspokojivé.

ŠC 1.3.1

Tento ŠC považujú hodnotitelia za problematický z niekoľkých dôvodov. Podľa aktuálnych hodnôt merateľných ukazovateľov za VRR sa zdá, že tu implementácia neprebíha podľa pôvodných predpokladov.

Intervencie vedúce k očakávanému výsledku týkajúce sa bakalárskych profesijne orientovaných študijných programov, ktoré by odrážali požiadavky trhu práce, doteraz neboli z objektívnych dôvodov realizované. Takisto neboli realizované projekty, ktoré by viedli k fungovaniu centier prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru, zameraných na riešenie konkrétnych úloh a zadaní z praxe. K vyššiemu záujmu o štúdium STEM a IT prispieva NP IT Akadémia, ktorý podporuje rozvoj IT sektoru zmenami v systéme vzdelávania na ZŠ, SŠ a VŠ hlavne zvýšením kvality informatického vzdelávania, matematického, prírodovedného a technického vzdelávania so zameraním na IKT, motiváciou žiakov a študentov k štúdiu informatiky a IKT a rozvojom vedeckých kompetencií žiakov a študentov. Dosiahnutie vyššej podpory ľudského kapitálu na VŠ a vo výskume prostredníctvom PO1 je ohrozené, pretože nebola vyhlásená výzva na DOP, príp. vyzvanie na NP, ktoré by viedli k predkladaniu projektov zameraných na podporu ľudského kapitálu na VŠ (výnimku tvoria študenti pedagogických odborov) a pracovníkov vo výskumnom sektore.

Hodnoty merateľných ukazovateľov výsledku boli k 31.12.2019 nulové a zhodnotiť reálny pokrok je preto problematické.

⁴⁸ Hodnotenie inkluzívnych opatrení v rámci špecifického cieľa 1.1.1 PO1 Vzdelávanie OP LZ

Z vyššie uvedeného vyplýva, že doterajšie dosahovanie výsledkov v rámci ŠC 1.3.1 je skôr neuspokojivé.

ŠC 1.4.1

K očakávanému výsledku týkajúceho sa dostatku príležitostí k CŽV ľudí s nízkou kvalifikáciou a prepojeniu systému vzdelávania s trhom práce prostredníctvom novovytvorených programov neformálneho vzdelávania prispeli DOP NedisKVALIFIKUJ SA!. Čo sa týka kompatibility systému medzi sektormi formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, výsledok bude napĺňaný prostredníctvom NP SOK. NP je v ranej fáze implementácie, preto výsledky doteraz nie sú zrejmé.

Z merateľných ukazovateľov výsledku vyplýva, že počet účastníkov CŽV, ktorí v čase odchodu získali alebo si zvýšili kvalifikáciu, je síce prekročený, ale čo sa týka účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou, nie sú cieľové hodnoty zďaleka naplnené.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že doterajšie dosahovanie výsledkov v rámci ŠC 1.4.1 je skôr neuspokojivé, pokiaľ sa však podarí NP SOK zrealizovať podľa plánu, je možné domnievať sa, že výsledky budú naplnené.

EO5: Do akej miery sa odzrkadlili vonkajšie vplyvy na dosiahnutých výsledkoch?

Vonkajšie faktory, ktoré ovplyvnili intervencie v PO1, sú hodnotené v troch základných kategóriách: i. legislatívne vplyvy, ii. zmeny v socioekonomickom prostredí a iii. pandémie COVID-19.

Legislatívne vplyvy

Školský zákon

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len školský zákon), bol novelizovaný v roku 2019. To sa premietlo o. i. do oblasti ďalšieho vzdelávania pedagógov. Pôvodný školský zákon spájal ďalšie vzdelávanie pedagógov so získaním kreditov a následného premietnutia do mzdového ohodnotenia pedagóga. To predstavovalo pre učiteľov veľkú motiváciu aktívne sa vzdelávania zúčastniť. Novela zákona ustanovenie týkajúce sa kreditov zrušila. Z realizovaného terénneho prieskumu vyplynula existencia rizika, že učitelia stratia motiváciu k ďalšiemu vzdelávaniu a klesne ich záujem o tieto aktivity.

Zákon o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania

Zmeny systému akreditácie naznačil už zákon č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania), ktorý bol schválený v septembri 2018. Podľa tohto zákona je oprávnenie vytvárať, uskutočňovať a upravovať študijné programy v príslušnom študijnom odbore a stupni podmienené súladom vnútorného systému zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania a jeho implementáciou so *Štandardmi pre vnútorný systém zabezpečovania kvality* a uskutočňovaním študijného programu alebo študijných programov v príslušnom študijnom odbore a stupni po potvrdení ich súladu so *Štandardmi pre študijný program*. Akreditačné štandardy, ktoré vypracovala Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo, nadobudli účinnosť v septembri 2020.

Vysoká škola je povinná ohlásiť zosúladenie vnútorného systému zabezpečovania kvality so štandardmi SAAVŠ do 31.8.2022 a predložiť žiadosť o posúdenie do 31.12.2022. V októbri 2020 oslovilo MŠVVaŠ SR všetkých žiadateľov v rámci výzvy *VŠ pre prax* ohľadom aktuálnosti ich ŽoNFP, pričom viac ako polovica z opýtaných sa vyjadrila, že ich ŽoNFP už nie je aktuálna.

Zákon o odbornom vzdelávaní

V roku 2018 prešiel Zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o odbornom vzdelávaní), novelizáciou, ktorá predstavovala veľkú zmenu v OVP a vyžiadala si aj zmenu projektu NP DUAL, v ktorom bolo treba pružne reagovať na novovzniknutú situáciu. Okrem zmien tohto kľúčového zákona prebehlo ešte minimálne ďalších 8 legislatívnych úprav, ktoré ovplyvňujú školy v oblasti OPV. Ako vyplynulo z rozhovorov, zákony sa menili na poslednú chvíľu a situácia v duálnom vzdelávaní tak pre mnohé školy a firmy bola neprehľadná.

Okrem uvedeného negatívneho vplyvu, ktorý mohol a čiastočne tiež ovplyvnil výsledky projektov, možno identifikovať aj pozitívny vplyv novely zákona o odbornom vzdelávaní, a tým bolo odstránenie diskriminácie niektorých sektorov. Súčasne sa školám prestal krátiť normatív.

Zákon o verejnom obstarávaní

Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o verejnom obstarávaní) predstavuje zásadnú bariéru pri realizácii DOP aj NP. Spôsoby, postupy a procesy, ktoré je nutné dodržiavať, výrazne komplikujú realizáciu verejných obstarávaní. Pre realizáciu projektov a dosahovanie výsledkov je to prijímateľmi najčastejšie označovaný negatívny vonkajší vplyv⁴⁹.

Zmeny v socioekonomickom prostredí

Personálne zmeny na ústredných orgánoch

Vplyv zmeny politického vedenia na výsledky projektov nie je možné posúdiť. Na jednej strane bola na ústredných orgánoch zmenou riadiacich aj výkonných pracovníkov porušená kontinuita a takisto boli narušené zabehnuté komunikačné kanály⁵⁰. Na druhej strane niektoré reorganizácie, napr. rozdelenie odborného vzdelávania a inklúzie do samostatných úsekov ministerstva, bolo zo strany účastníkov rozhovorov vnímané pozitívne.

Mzdové predpisy o platoch pedagogických pracovníkov

Na národnej úrovni bolo schválené skokové zvyšovanie plátov pedagogických pracovníkov, ktoré sa však časovo minulo s predložením ŽoNFP v prípade mnohých projektov. Oprávnené výdavky v projektoch boli zastropované a navýšenie mzdových nákladov museli školy riešiť z vlastných prostriedkov.

Pandémia COVID-19

Pandémia COVID-19 predstavuje najväčší zásah do implementácie projektov⁵¹. Obmedzenie mobility sa negatívne prejavilo na dosahovaných výstupov a výsledkoch. To platí najviac pre projekty, ktoré sú postavené na intenzívnom kontakte s cieľovou skupinou.

Pokiaľ však cieľová skupina mala potenciál prejsť na dištančné kontakty, eliminácia negatívneho vplyvu pandémie bola veľkou výzvou. Operatívne prijímané opatrenia umožnili, aby sa rozvinula tímová spolupráca pri hľadaní riešení. Plný prechod na dištančné vzdelávanie pomohol vytvoriť úplne novú kategóriu väzieb pri implementácii projektov.

Hodnotenie vonkajších vplyvov z pohľadu prijímateľov

Získanie odpovedí na otázku, do akej miery ovplyvnili realizovaný projekt a dosiahnuté výsledky a prínosy (v pozitívnom aj negatívnom zmysle) vonkajšie vplyvy, bolo súčasťou terénneho prieskumu.

Štatistickým spracovaním odpovedí z dotazníkového prieskumu bolo možné dôjsť k nasledujúcim záverom o názoroch prijímateľov pomoci.

Pri hodnotení pozitívnych a negatívnych vonkajších vplyvov, ktoré sa v priebehu riešenia projektov prejavili, tým negatívnym jednoznačne dominuje pandémia COVID-19.

Z hľadiska vonkajších vplyvov na dosahované výsledky projektu sú zaujímavým fenoménom rodičia. To potvrdzuje všeobecne známy fakt, že rodičia v procese vzdelávania hrajú veľmi dôležitú úlohu a dokážu figurovať ako pozitívny aj negatívny vonkajší vplyv podľa toho, ako sa k procesu vzdelávania stavajú.

⁴⁹ Zdroj: rozhovory, dotazníkový prieskum

⁵⁰ Zdroj: rozhovory

⁵¹ Zdroj: rozhovory, dotazníkový prieskum

Veľká skupina respondentov v tomto zmysle označila spoluprácu s rodičmi za najvýznamnejší vonkajší pozitívny vplyv na dosiahnuté výsledky a súčasne tiež veľká skupina respondentov označila neochotu rodičov spolupracovať za najvýznamnejší vonkajší negatívny vplyv na dosiahnuté výsledky, napr. nedostatočná podpora detí k vzdelávaniu, nedostatočná komunikácia rodičov so školou a pod. (nasleduje hneď za vplyvom pandémie COVID-19).

Medzi pozitívnymi vplyvmi bola často uvádzaná spolupráca prijímateľa projektu s vonkajším prostredím, napr. spolupráca rovnakých pracovísk, spolupráca s obcou, s úradom práce, so zriaďovateľom, so zamestnávateľmi a pod.

Ďalšie vplyvy

Z rozhovorov so zástupcami odborných sekcií MŠVVaŠ SR tiež vyplynulo, že za vonkajší vplyv je nutné považovať koordinačné mechanizmy medzi riadiacim orgánom a SO, kde zástupcovia odborných sekcií negatívne vnímali snahu RO realokovať nevyčerpané prostriedky z PO1 do iných oblastí.

Ďalším vplyvom, ktorý ovplyvnil implementáciu PO1, boli procesné úpravy vyvolané zo strany EK v nadväznosti na identifikované problémy v OP Výskum a inovácie. Podľa názorov respondentov tieto procesné úpravy urobili implementáciu PO1 zložitejšou a náročnejšou pre mnohé zainteresované strany.

V ŠC 1.3.1 bola identifikovaná bariéra týkajúca sa neexistencie inštitúcie (príspevkovej organizácie), ktorá by zastrelila prípravu NP v oblasti vysokého školstva.

Zhrnutie evaluačnej otázky 5

Vonkajšie vplyvy, ktoré ovplyvnili intervencie v PO1, sa ukazujú v troch základných kategóriách:

i. legislatívne vplyvy

Ide predovšetkým o zmeny školského zákona, čo sa premietlo o. i. do oblasti ďalšieho vzdelávania pedagógov. Novelizácia zákona o odbornom vzdelávaní a príprave mala dopad na školy zapojené v duálnom vzdelávaní a vyžiadala si úpravy v NP DUAL.

ii. zmeny v socioekonomickom prostredí

Zmeny v mzdovom ohodnotení pedagogických pracovníkov z časového hľadiska neboli premietnuté do nákladov projektov a prijímateľa boli nútení ich hradiť z vlastných zdrojov.

iii. pandémia COVID-19

Pandémia COVID-19 predstavovala a i do budúcnosti bude predstavovať najväčší negatívny vplyv na realizáciu projektov. Obmedzenie mobility sa negatívne prejavilo na dosahovaných výstupoch a výsledkoch pri projektoch, ktoré sú postavené na intenzívnom kontakte s cieľovou skupinou.

EO6: Do akej miery sa naplňajú spoločné a programovo špecifické ukazovatele PO Vzdelávanie a je možné minimalizovať prípadné riziko nenaplnenia cieľových hodnôt programovo špecifických ukazovateľov?

Fyzický pokrok v implementácii je na úrovni prioritnej osi vykazovaný prostredníctvom sústavy výsledkových a výstupových merateľných ukazovateľov. V zmysle verzie 6.0 OP LZ⁵² a zavedeného systému monitorovania operačného programu⁵³ ide o nasledovné kategórie programových MU:

- a) 19 spoločných ukazovateľov výstupu (CO01 – CO11 a C015 – C022) bez stanovenej cieľovej hodnoty;
- b) 9 spoločných ukazovateľov výsledku (CR01 - CR09) bez stanovenej cieľovej hodnoty;
- c) 14 špecifických ukazovateľov výstupu (O0072 - O0084 a O0108) so stanovenou cieľovou hodnotou (rok 2023);
- d) 19 špecifických ukazovateľov výsledku (R0069 - R0087), 14 z nich má definovanú cieľovú hodnotu (pre rok 2023).

Vyššie uvedené programové a programovo špecifické ukazovatele majú relevanciu k PO1 Vzdelávanie a k jej štyrom špecifickým cieľom.

Napĺňanie spoločných ukazovateľov

Spoločné MU výstupu a výsledku sa uvádzajú v súvislosti so všetkými investičnými prioritami podporovanými v OP. Spoločné MU (CO/CR) poskytujú možnosť sledovať plnenie cieľov kohéznej politiky na úrovni celej EÚ, nemajú stanovené cieľové hodnoty. Vo všetkých oblastiach EŠIF, kde sa ciele národných politík prekrývajú s cieľmi EÚ, sú zahrnuté spoločné MU do súboru sledovaných MU na úrovni príslušného OP.

Pre zaznamenanie údajov o osobách - účastníkoch aktivít podporovaných z ESF, zaviedla EK spoločné ukazovatele výstupu a výsledku, s presne vymedzeným časom zberu údajov o účastníkoch, a to nasledovne:

- a) **Spoločné ukazovatele výstupov** pre účastníkov CO01 - CO19 (*zber údajov o účastníkovi k dátumu začatia účasti v projekte*);
- b) **Spoločné ukazovatele výstupov** pre projekty CO20 – CO22 (*zber údajov o projektoch k dátumu skončenia realizácie*);
- c) **Spoločné ukazovatele okamžitých výsledkov** pre účastníkov CR01 – CR05 (*zber údajov o účastníkovi k dátumu ukončenia účasti v projekte alebo do 4 týždňov po ukončení účasti*);
- d) **Spoločné ukazovatele dlhodobých výsledkov** pre účastníkov CR06 – CR09 (*zber údajov o účastníkovi 6 mesiacov po ukončení účasti v projekte*).

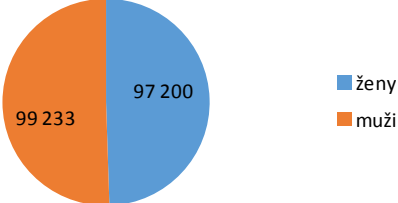
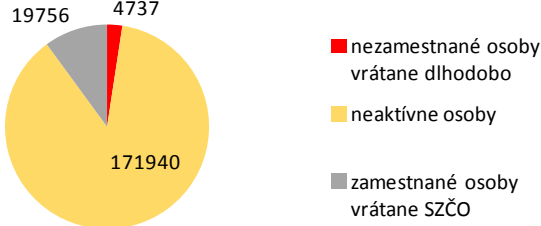
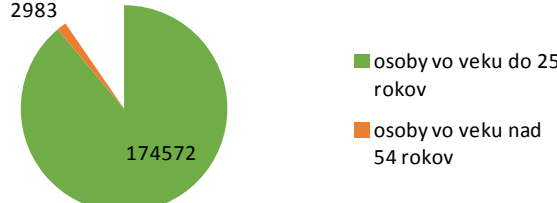
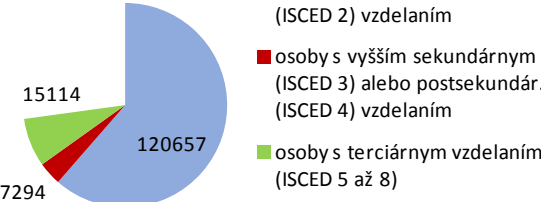
Spoločné ukazovatele výstupov pre projekty CO20 – CO22 mali k dátumu spracovania hodnotiacej správy nulové hodnoty.

Spoločné ukazovatele výstupov pre účastníkov (COxx) poskytujú dobrý prehľad o podporených cieľových skupinách.

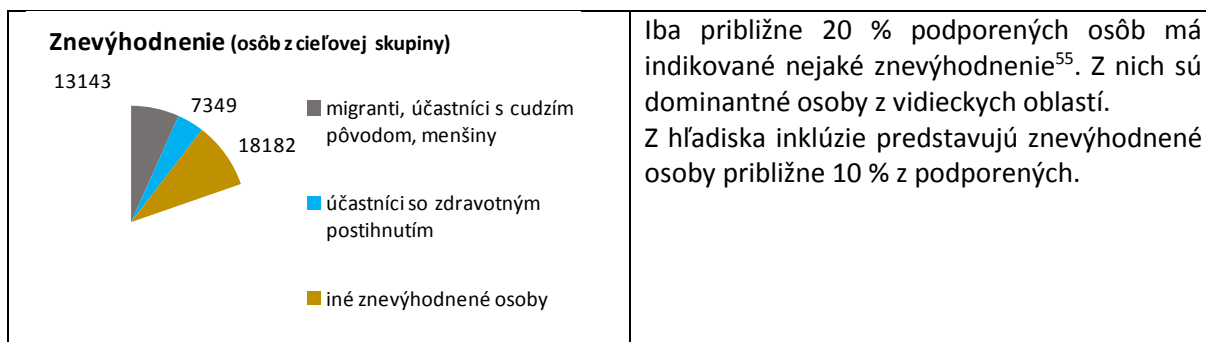
⁵² verzia 7.0 bola EK schválená dňa 21.12.2020

⁵³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1304/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006. 2013.

Obrázok 14: Počet podporených osôb podľa cieľových skupín⁵⁴

<p>Spolu (osôb z cieľovej skupiny)</p> <p>99 233 97 200</p> <p>ženy muži</p>	<p>Z celkového počtu podporených účastníkov 196 433 osôb sú muži a ženy zastúpení prakticky rovnomerne.</p>
<p>Ekonomická aktivita (osôb z cieľovej skupiny)</p> <p>19 756 4 737 171 940</p> <p>nezamestnané osoby vrátane dlhodobo neaktívne osoby zamestnané osoby vrátane SZČO</p>	<p>Po stránke ekonomickej aktivity je logicky najväčšia skupina podporených tvorená neaktívnymi osobami. Okrem ŠC 1.4.1 sú zostávajúce tri ŠC zamerané takmer výlučne na neaktívne osoby, tzn. osoby vo vzdelávacom procese, žiakov a študentov.</p>
<p>Veková štruktúra (osôb z cieľovej skupiny)</p> <p>2 983 174 572</p> <p>osoby vo veku do 25 rokov osoby vo veku nad 54 rokov</p>	<p>Rovnako vo vekovej štruktúre podporených osôb jasne dominujú mladí ľudia, čo súvisí so zameraním podporných aktivít projektov.</p>
<p>Vzdelanostná štruktúra (osôb z cieľovej skupiny)</p> <p>15 114 120 657 7 294</p> <p>osoby so základným (ISCED 1) alebo nižším sekundárnym (ISCED 2) vzdelaním osoby s vyšším sekundárnym (ISCED 3) alebo postsekundár. (ISCED 4) vzdelaním osoby s terciárnym vzdelaním (ISCED 5 až 8)</p>	<p>Zo vzdelanostnej štruktúry podporených osôb je vidieť, že najväčšia časť realizovaných aktivít je zameraná na žiakov základných škôl.</p>

⁵⁴ Cieľová skupina má 196 433 osôb (dáta pre graf 1 a 2 sú za celú cieľovú skupinu). Keďže sa neskúma celé vekové spektrum, ale len kategórie do 25 a nad 54 rokov, predmetný vek má len 177 555 osôb. Vzdelanostná štruktúra nie je v dátach popísaná pre celú cieľovú skupinu 196 433 osôb (prázdny výsek reprezentuje chýbajúce dáta). Posledný graf uvádza, koľko osôb z cieľovej skupiny je znevýhodnených (v absolútnej hodnote i pomerovo/vizuálne).

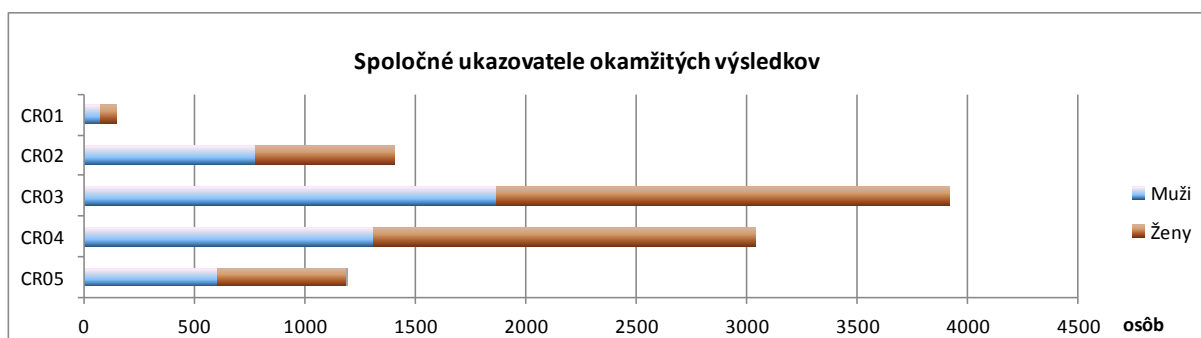
Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

Spoločné ukazovatele dlhodobých výsledkov pre účastníkov CR06 – CR09 majú s ohľadom na svoj charakter k dátumu hodnotenia v informačnom systéme zatiaľ minimálne hodnoty. Výnimkou je CR07, pri ktorom sa v ITMS2014+ uvádza 223 osôb, u ktorých sa situácia na trhu práce šesť mesiacov po odchode zlepšila.

Nenulové sú tiež indikátory CO06, CO08 a CO09. Z údajov za rok 2019 vyplýva, že 41 účastníkov bolo šesť mesiacov po odchode zamestnaných, a to aj samostatne zárobkovo činných, 6 účastníkov vo veku nad 54 rokov bolo šesť mesiacov po odchode zamestnaných, a to aj samostatne zárobkovo činných a 10 osôb boli znevýhodnení účastníci, ktorí sú šesť mesiacov po odchode zamestnaní, a to aj samostatne zárobkovo činní⁵⁶.

Spoločné ukazovatele okamžitých výsledkov pre účastníkov CR01 – CR05 naopak už teraz poskytujú dobrý prehľad o príspevku projektov PO1 k plneniu cieľov kohéznej politiky na úrovni celej EÚ.

Obrázok 15: Spoločné ukazovatele okamžitých výsledkov

Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

Legenda:

- CR01 neaktívni účastníci, ktorí sú v čase odchodu zapojení do hľadania práce
- CR02 účastníci, ktorí sú v čase odchodu v procese vzdelávania/odbornej prípravy
- CR03 účastníci, ktorí v čase odchodu získavajú kvalifikáciu
- CR04 účastníci, ktorí sú v čase odchodu zamestnaní, a to aj samostatne zárobkovo činní

⁵⁵ Kategória znevýhodnenia v rámci karty účastníka je považovaná za citlivý údaj a účastníci preto majú možnosť odmietnuť poskytnutie informácie o tom, či majú/nemajú niektorú z definovaných foriem znevýhodnenia, čo môže mať následne aj vplyv na reálne vyhodnotenie týchto spoločných MU.

⁵⁶ Zdroj ITMS2014+

CR05 znevýhodnení účastníci, ktorí si po odchode hľadajú zamestnanie, zúčastňujú sa na vzdelávaní/odbornej príprave, získavajú kvalifikáciu, sú zamestnaní, a to aj samostatne zárobkovo činní

Napĺňanie cieľových hodnôt programovo špecifických ukazovateľov výstupov

Naplnenie cieľových hodnôt programovo špecifických ukazovateľov výstupu bolo analyzované v štruktúre špecifických cieľov v EO1 a EO3.

Tabuľka 18: Ukazovatele výstupov špecifické pre program na účely ESF (prehľad)

Kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (2023)	Miera splnenia (2019)
O0072	Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti	33 585	256 %
O0073	Počet škôl zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania	769	114 %
O0074	Počet žiakov so ŠVVP v podporených školách zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania	30 808	153 %
O0075	Počet pedagogických a odborných zamestnancov zapojených do aktivít na zvýšenie profesijných kompetencií	9 342	86 %
O0076	Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na podporu praktického vyučovania vrátane aktivít zameraných na podporu zavádzania prvkov systému duálneho vzdelávania	24 324	31 %
O0077	Počet študentov VŠ	3 956	99 %
O0078	Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov	1 180	0 %
O0079	Počet fakúlt zapojených do aktivít zameraných na zvýšenie kvality študijných programov pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov	43	0 %
O0080	Počet podporených profesijne orientovaných bakalárskych programov	20	0 %
O0081	Počet partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru	20	450 %
O0082	Počet účastníkov zapojených do aktivít ČŽV	7 410	204 %
O0083	Počet účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou zapojených do aktivít ČŽV	1 853	39 %
O0084	Počet partnerstiev medzi poskytovateľmi ČŽV, zamestnávateľmi, organizáciami pracujúcimi so znevýhodnenými skupinami osôb	6	2 850 %
O0108	Počet podporených učebných alebo študijných odborov k novovytvoreniu alebo ich inovácii za účelom podpory odborného vzdelávania a prípravy vrátane prvkov duálneho vzdelávania	231	116 %

Škála

0 - 19,99	20 - 39,99	40 - 59,99	60 - 79,99	80 - 99,99	100 - 119,99	120 +

Zdroj: ITMS2014+

K referenčnému dátumu údajov pre túto hodnotiacu správu (31. 12. 2019) bola splnená približne polovica ukazovateľov. Nulovú mieru plnenia mali ukazovatele O0078, O0079 a O0080. Ukazovatele O0077 a O0081 majú nulovú mieru plnenia iba za VRR.

Napĺňanie cieľových hodnôt programovo špecifických ukazovateľov výsledkov

Naplnenie cieľových hodnôt programovo špecifických ukazovateľov výsledkov bolo spomínané v štruktúre špecifických cieľov v EO2 a EO4.

Tabuľka 19: Ukazovatele výsledkov špecifické pre program na účely ESF (prehľad)

Kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (2023)	Miera splnenia (2019)
R0069	Počet účastníkov, ktorí absolvovali aktivity na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti	31 905	163 %
R0070	Počet účastníkov zapojených do aktivít na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti, ktorým sa zlepšili kompetencie a zručnosti 6 mesiacov po absolvovaní programu	15 952	7 %

R0071	Počet podporených škôl, ktoré uplatňujú inkluzívny model vzdelávania	731	33 %
R0072	Dodatočný počet žiakov so ŠVVP zaradených v bežných triedach, v školách ktoré implementujú inkluzívny model vzdelávania 24 mesiacov po skončení projektu	-	
R0073	Dodatočný počet žiakov so ŠVVP zo SZP zaradených v bežných triedach, v školách ktoré implementujú inkluzívny model vzdelávania 24 mesiacov po skončení projektu	-	
R0074	Počet žiakov so ŠVVP zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania, ktorým sa zlepšili študijné výsledky 6 mesiacov po absolvovaní programu	15 404	15 %
R0075	Počet pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí si prostredníctvom aktivít zvýšili profesijné kompetencie	6 539	84 %
R0076	Počet účastníkov, ktorí absolvovali aktivity zamerané na podporu praktického vyučovania vrátane aktivít zameraných na zavádzanie prvkov systému duálneho vzdelávania	23 107	2 %
R0077	Počet novovytvorených alebo inovovaných učebných alebo študijných odborov odborného vzdelávania a prípravy, vrátane odborov obsahujúcich prvky systému duálneho vzdelávania	220	60 %
R0078	Podiel absolventov programov, ktorí sa zamestnali 6 mesiacov po absolvovaní novovytvorených alebo inovovaných učebných alebo študijných odborov odborného vzdelávania a prípravy	-	
R0079	Počet zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov	18	0 %
R0080	Počet vytvorených partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru fungujúcich 18 mesiacov po ukončení projektu	14	0 %
R0081	Počet absolventov podporených profesijne orientovaných bakalárskych programov	-	
R0082	Podiel absolventov zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov, ktorí sa zamestnali 6 mesiacov po absolvovaní programu	-	
R0083	Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odb. zamestnancov, ktorí si zvýšili kompetencie pre výkon povolania	944	0 %
R0084	Počet podporených fakúlt, ktoré prostredníctvom aktivít zvýšili kvalitu študijných programov pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov	40	0 %
R0085	Počet účastníkov ČŽV, ktorí v čase odchodu získali alebo si zvýšili kvalifikáciu	5 928	161 %
R0086	Počet účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou zapojených do aktivít ČŽV, ktorí v čase odchodu získali alebo si zvýšili kvalifikáciu	1 482	25 %
R0087	Počet partnerstiev medzi poskytovateľmi ČŽV, zamestnávateľmi, organizáciami pracujúcimi so znevýhodnenými skupinami osôb fungujúcich 18 mesiacov po ukončení projektu	3	33 %

Škála

0 - 19,99	20 - 39,99	40 - 59,99	60 - 79,99	80 - 99,99	100 - 119,99	120 +

Zdroj: ITMS2014+

K referenčnému dátumu údajov pre túto hodnotiacu správu (31. 12. 2019) boli splnené dva ukazovatele R0069 a R0085. Ostatné ukazovatele boli plnené v pomerne nízkej miere alebo vôbec. Ide predovšetkým o merateľné ukazovatele dlhodobého výsledku, ktoré sa spravidla sledujú, resp. vykazujú až s dlhším časovým odstupom.

Prognóza naplnenia stanovených cieľových hodnôt ukazovateľov

Hoci niektoré špecifické ukazovatele výstupov aj výsledkov neboli k dátumu 31. 12. 2019 prakticky vôbec alebo úplne minimálne naplnené, celková prognóza dosiahnutia cieľových hodnôt je pomerne priaznivá. Hodnotitelia sa stotožňujú s argumentáciou SO, ktorú použil ako vysvetlenie, prečo k tomuto dátumu nie sú niektoré ukazovatele plnené proporcionálne k cieľovým hodnotám⁵⁷.

Objektívnym dôvodom je určité oneskorenie, pokiaľ sa niektoré merateľné ukazovatele dosahované v konkrétnych projektoch premietnu do monitorovacieho systému. Pri tomto type indikátorov je predpoklad, že celkové hodnoty budú v závere programového obdobia narastať s vyššou dynamikou, ako v úvodných obdobiach.

Špecifickým dôvodom bolo podcenenie prípravy a aktivácia nedostatočného počtu odborných hodnotiteľov projektov pri výzve VŠ *pre prax*. Podcenený bol najmä fakt, že z hľadiska konfliktu

⁵⁷ Výročná správa (2019), Príloha k pripomienkam EK Nízke plnenie MU

záujmov musia byť z procesu odborného hodnotenia vylúčení zástupcovia tých žiadateľov a ich partnerov, ktorí predložili v rámci daného kola projekty. Práve tento fakt výrazným spôsobom obmedzil dostupnosť odborníkov pre danú oblasť.

Ďalším dôvodom, ktorý sa dotýka len určitej časti ukazovateľov, sú procesné otázky. Konkrétne pri niektorých študijných programoch sa negatívne prejavil proces akreditácie.

Ako vyplýva z vyššie uvedeného prehľadu **programovo špecifických ukazovateľov výstupov** (Tabuľka 18), tak potenciálne riziko nenaplnenia cieľových hodnôt sa týka ukazovateľov O0077, O0078, O0079 a O0080. Nízka miera čerpania týchto ukazovateľov bola tiež predmetom pripomienok EK.

O0077 Počet študentov VŠ

Tento ukazovateľ bol povinný v rámci vyhlásenej dopytovo-orientovanej výzvy *Vysoká škola pre prax* v roku 2018, avšak vo VRR nebol k 31. 12. 2019 zazmluvnený žiadny projekt. Hlavným dôvodom pre zdržanie procesu konania zo strany MŠVVaŠ SR bol nedostatok odborných hodnotiteľov. Ďalším dôvodom bolo obmedzenie vyplývajúce zo zmeny legislatívnych podmienok udeľovania akreditácie študijných programov. V MRR je tento ukazovateľ plnený na viac ako 100 %.

Na základe uvedeného je riziko nenaplnenia daného ukazovateľa celkovo nulové. V rámci VRR existuje určité riziko nenaplnenia cieľovej hodnoty ukazovateľa.

O0078 Počet študentov VŠ študujúcich v pedagogických učiteľských študijných programoch

Tento ukazovateľ bol povinný v rámci vyhlásenej dopytovo-orientovanej výzvy *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov* v roku 2019. K 31. 12. 2019 bolo plnenie z cieľovej hodnoty 1 180 študentov nulové. Avšak za MRR je zazmluvnených celkovo 7 678 študentov (pričom cieľová hodnota je 1 115) a na úrovni VRR bola zazmluvnená hodnota 664 študentov (cieľová hodnota 65), takže cieľová hodnota bude s najväčšou pravdepodobnosťou splnená.

Na základe uvedeného je riziko nenaplnenia daného ukazovateľa minimálne.

O0079 Počet fakúlt zapojených do aktivít zameraných na zvýšenie kvality pedagogických učiteľských študijných programov

Tento ukazovateľ bol povinný v rámci vyhlásenej dopytovo-orientovanej výzvy *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov* v roku 2019. K 31. 12. 2019 bolo plnenie z cieľovej hodnoty 43 zapojených fakúlt nulové. Avšak za MRR bolo zazmluvnených celkovo 14 fakúlt (cieľová hodnota 40) a na úrovni VRR bola zazmluvnená hodnota 3 fakulty (cieľová hodnota 3).

Na základe uvedeného sa hodnotitelia domnievajú, že existuje určité riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

O0080 Počet podporených profesijne orientovaných bakalárskych programov

Tento ukazovateľ bol povinný v rámci dopytovo-orientovanej výzvy *Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe*. K 31. 12. 2019 nebola evidovaná žiadna hodnota daného ukazovateľa (za MRR ani za VRR) z dôvodu, že doteraz nebol z tejto výzvy zazmluvnený žiaden projekt. Pritom cieľová hodnota je 20 bakalárskych programov.

Dôvodmi nízkeho napĺňania bolo okrem nedostatku odborných hodnotiteľov aj obmedzenie v oblasti akreditácie študijných programov.

Na základe uvedeného existuje riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

O0081(VRR) Počet partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru

Tento ukazovateľ bol povinný v rámci dopytovo-orientovanej výzvy *Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe* v roku 2018, avšak vo VRR nebol k 31. 12. 2019 zazmluvnený žiadny projekt (cieľová hodnota bola stanovená na 3 partnerstvá). Ako dôvod nulového napĺňania sa takisto

uvádza nedostatok odborných hodnotiteľov a obmedzenie v oblasti akreditácie študijných programov⁵⁸. V MRR je tento ukazovateľ plnený na viac ako 500 % (cieľová hodnota bola stanovená na 17). Kumulovaný výsledok je 90 partnerstiev, oproti plánovaným 20.

Na základe uvedeného je riziko nenaplnenia daného ukazovateľa v MRR nulové. V rámci VRR existuje určité riziko nenaplnenia cieľovej hodnoty ukazovateľa.

Ako vyplýva z vyššie uvedeného prehľadu **programovo špecifických ukazovateľov výsledkov** (Tabuľka 19), tak potenciálne riziko nenaplnenia cieľových hodnôt sa týka takmer polovice ukazovateľov výsledkov R0070, R0074, R0076, R00790, R0080, R0083 a R0084. Väčšinou ide o merateľné ukazovatele dlhodobého výsledku, preto sa u nich prejavuje určité oneskorenie v monitorovaných hodnotách. Nízka miera čerpania týchto ukazovateľov bola tiež predmetom pripomienok EK.

R0070 Počet účastníkov zapojených do aktivít na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti, ktorým sa zlepšili kompetencie a zručnosti 6 mesiacov po absolvovaní programu

Tento ukazovateľ je zazmluvnený vo veľkom počte projektov. K 31. 12. 2019 bolo z cieľovej hodnoty 15 952 dosiahnutých len 7 %. Avšak za MRR je v súčasnosti zazmluvnených celkovo 50 083 účastníkov (cieľová hodnota 15 337) a za VRR je zazmluvnených celkovo 2 288 účastníkov (cieľová hodnota 615).

Na základe uvedeného je riziko nenaplnenia daného ukazovateľa minimálne.

R0074 Počet žiakov so ŠVVP v podporených školách zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania, ktorým sa zlepšili študijné výsledky 6 mesiacov po absolvovaní programu

Aj tento ukazovateľ je zazmluvnený vo veľkom počte projektov. K 31. 12. 2019 bolo z cieľovej hodnoty 15 404 dosiahnutých len 15 %. Avšak za MRR je v súčasnosti zazmluvnených celkovo 9 281 žiakov (cieľová hodnota 14 992), pričom ešte nie je zazmluvnený NP POP II, v ktorom je tento MU povinný. Za VRR je zazmluvnených celkovo 575 žiakov (cieľová hodnota 412).

Na základe uvedeného je riziko nenaplnenia daného ukazovateľa minimálne.

R0076 Počet účastníkov, ktorí absolvovali aktivity zamerané na podporu praktického vyučovania vrátane aktivít zameraných na zavádzanie prvkov systému duálneho vzdelávania

Tento ukazovateľ je zazmluvnený vo veľkom počte projektov. K 31. 12. 2019 boli z cieľovej hodnoty 23 107 dosiahnuté len 2 %. Avšak k 17. 9. 2020 bolo zazmluvnených za MRR celkovo 11 687 účastníkov (cieľová hodnota 21 722) a za VRR bolo zazmluvnených celkovo 1 025 účastníkov (cieľová hodnota 1 385). Navyše zazmluvňovanie projektov stále prebieha.

Na základe uvedeného je riziko nenaplnenia daného ukazovateľa nízke.

R0079 Počet zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov

Ukazovateľ nebol využitý v žiadnej výzve PO1 OP LZ z dôvodu, že je naviazaný na už akreditované programy, ktoré sú vytvorené prostredníctvom podpory cez PO1. Obsahovo nadväzuje na MU O0080 a z dôvodov uvedených pri MU O0080 ho nie je možné použiť.

Na základe uvedeného je určité riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

R0080 Počet vytvorených partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru fungujúcich 18 mesiacov po ukončení projektu

Ide o ukazovateľ dlhodobého výsledku, ktorý bol povinný v rámci vyhlásenej dopytovo-orientovanej výzvy *Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe* v roku 2018. Na úrovni VRR nie je evidovaná v súčasnosti žiadna zazmluvnená hodnota daného MU. Na úrovni MRR je MU plnený

⁵⁸ Výročná správa (2019), Príloha k pripomienkam EK Nízke plnenie MU

prostredníctvom NP IT Akadémia. V rámci projektu je zazmluvnená hodnota projektového MU celkovo 6 partnerstiev fungujúcich 18 mesiacov (cieľová hodnota 12). Navyše je hodnota ukazovateľa O0081 celkom 25 vytvorených partnerstiev (plánovaných bolo 8 vytvorených partnerstiev).

Na základe uvedeného je určité riziko nenaplnenia daného ukazovateľa vo VRR, v závislosti od výzvy, ktorá by nahradila výzvu VŠ pre prax.

R0083 Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov, ktorí si prostredníctvom aktivít zvýšili kompetencie potrebné pre výkon povolania

Tento ukazovateľ výsledku bol povinný v rámci vyhlásenej dopytovo-orientovanej výzvy *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov* v roku 2019, avšak k 31. 12. 2019 nebol zazmluvnený žiadny projekt. K 17. 9. 2020 bolo za MRR zazmluvnených celkovo 5 065 študentov (cieľová hodnota 892) a na úrovni VRR bola zazmluvnená hodnota MU 594 študentov (cieľová hodnota 52).

Na základe uvedeného je minimálne riziko nenaplnenia daného ukazovateľa.

R0084 Počet podporených fakúlt, ktoré prostredníctvom aktivít zvýšili kvalitu študijných programov pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov

Tento ukazovateľ výsledku bol povinný v rámci dopytovo-orientovanej výzvy *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov* v roku 2019, avšak k 31. 12. 2019 nebol zazmluvnený žiadny projekt. K 17. 9. 2020 bolo za MRR zazmluvnených celkovo 14 fakúlt (cieľová hodnota 38) a na úrovni VRR boli zazmluvnené v projektoch 3 fakulty (cieľová hodnota 2).

Na základe uvedeného je určité riziko nenaplnenia daného ukazovateľa v MRR.

Zhrnutie evaluačnej otázky 6

Plnenie cieľových hodnôt programovo špecifických ukazovateľov výstupu a výsledku je nerovnomerné. Jedným z dôvodov je, že od začiatku programového obdobia boli podporované primárne intervencie v rámci ŠC 1.1.1 a to najmä oblasť inklúzie (MU výstupu boli k 31.12.2019 plnené v rozmedzí 86 % až 256 % a MU okamžitých výsledkov v rozmedzí 33 % až 163 %). Ostaté témy boli podporené v menšej miere a to sa odráža aj na plnení MU.

Programovo špecifické ukazovatele výstupu sú plnené v rozmedzí od 0 do 450 % cieľovej hodnoty. Potenciálne riziko nenaplnenia cieľových hodnôt sa týka ukazovateľov O0077, O0078, O0079 a O0080.

Programovo špecifické ukazovatele výsledku sú plnené v rozmedzí od 0 do 163 % cieľovej hodnoty. Potenciálne riziko nenaplnenia cieľových hodnôt sa týka takmer polovice ukazovateľov výsledkov R0070, R0074, R0076, R00790, R0080, R0083 a R0084. Väčšinou ide o merateľné ukazovatele dlhodobého výsledku, preto sa u nich prejavuje určité oneskorenie v monitorovaných hodnotách.

EO7: Do akej miery je systém zberu dát vo vzťahu k účastníkom vhodne nastavený alebo je možné zefektívniť a zjednodušiť proces získania týchto informácií?

V súlade s Metodickým pokynom CKO č. 17 zahŕňa monitorovací systém PO1 systém merateľných ukazovateľov na viacerých úrovniach: projektové ukazovatele, spoločné ukazovatele výstupov, spoločné ukazovatele výsledkov, programovo špecifické ukazovatele výstupov a programovo špecifické ukazovatele výsledkov. Plnenie jednotlivých ukazovateľov je podrobne spracované v kapitole 3.3.

Na individuálnej úrovni je základným nástrojom zberu údajov pre spoločné MU, tzn. dát o účastníkoch projektov ESF (údaje opisujúce vlastnosti a situáciu účastníkov, tzv. mikroúdaje), **karta účastníka**⁵⁹, ktorá sa eviduje v systéme ITMS2014+.

S kartou účastníka je spojená aj výrazná administratívna záťaž prijímateľov, ktorí musia zadávať informácie o každom účastníkovi, a to na začiatku aj po ukončení jeho účasti v projekte. Rovnako aj pracovníci SO musia karty účastníkov kontrolovať, prinajmenšom určitú vzorku z nich, a až tým sa stanú hodnoty merateľných ukazovateľov platnými.

Administratívna záťaž pre prijímateľov DOP/NP v súvislosti so zberom dát

Zníženie administratívnej náročnosti spojenej s vkladáním informácií do kariet účastníkov, prijímateľmi často kritizované, je predovšetkým technickým problémom. Okrem prepojení s centrálnymi registrami a automatizácie vkladání niektorých údajov ide aj o to, akým spôsobom sa verifikujú dáta zapísané do karty účastníka.

Univerzálnosť karty účastníkov pre rôzne cieľové skupiny účastníkov však v niektorých konkrétnych prípadoch nedáva prijímateľom zmysel. Napríklad je zmysluplné dozvedieť sa po 6 mesiacoch účasti v projekte znevýhodneného účastníka, či sa zlepšila jeho životná situácia. Ak je však účastníkom vzdelávacích aktivít projektu pedagogický pracovník alebo expert participujúci na riešení projektu, potom pýtať sa na vývoj jeho životnej situácie, alebo či sa rekvilifikoval, nie je celkom relevantné.

Z toho vyplýva, že optimalizácia zbieraných údajov, okrem toho, že by mala byť vedená cestou minimalizácie rozsahu, by mala tiež reflektovať špecifickú pozíciu rôznych cieľových skupín.

Druhým aspektom je využitie údajov v existujúcich registroch. Prepojenie s centrálnymi registrami by však vyžadovalo identifikátor účastníka, a tým je v súčasnosti rodné číslo, ktoré je najcitlivejším údajom v karte účastníka. V slovenských podmienkach bolo zavedené ako povinný údaj v karte účastníka na základe požiadavky usmernenia EK „some sort of unique personal identifier“⁶⁰. Prijímatelia NP opakovane navrhujú zrušiť povinné vyžadovanie rodného čísla a nahradiť ho iným jednoznačným identifikátorom. Hodnotitelia sa na základe získaných poznatkov prikláňajú na stranu argumentácie prijímateľov projektov, keďže rozhodnutie používať na monitorovanie účastníkov projektov práve rodné číslo bolo očividne prijaté na Slovensku; nie je to explicitná požiadavka EK. Napríklad v Českej republike, ktorá historicky používa na identifikáciu svojich občanov rodné číslo rovnako ako Slovensko, sa na identifikáciu účastníkov projektu používa kombinácia mena, priezviska, bydliska a dátumu narodenia⁶¹. Nakoľko rodné číslo v mnohých členských krajinách EÚ neexistuje, je bezpochyby možné analyzovať aj ďalšie spôsoby evidencie účastníkov projektov používané v zahraničí.

⁵⁹ EUROPEAN SOCIAL FUND. 2016. EUROPEAN COMMISSION. 2018. CENTRÁLNY KOORDINAČNÝ ORGÁN. 2020.

⁶⁰ EUROPEAN SOCIAL FUND. 2016. strana 24.

⁶¹ EÚ. 2019.

Nájsť riešenie, ako prepojiť karty účastníkov s registrom osôb bez použitia rodného čísla, bude zložité, no s ohľadom na vysokú administratívnu záťaž popri vypĺňaní rádovo stoviek tisíc kariet (karta účastníka je používaná v celom OP LŽ), je podľa hodnotiteľov veľmi žiadúce pokúsiť sa hľadať optimálne riešenie.

Vhodnosť použitia karty účastníka

Väčšina prijímateľov akceptuje existenciu kariet účastníkov. Relevantne postavená karta je pre monitorovanie projektov veľmi dôležitá, pretože sa na jej základe tvorí reálny ukazovateľ projektu. Názorovo sa však prijímatelia rôznia podľa toho, s akou cieľovou skupinou pracujú a ako je karta pre vkladanie údajov práve pre túto cieľovú skupinu ústretová.

Pokiaľ sú cieľovou skupinou žiaci, potom je okrem pravidiel GDPR nevyhnutné rešpektovať právo zákonných zástupcov vyjadrovať sa k zdieľaniu osobných údajov. To prácu s kartami účastníkov z administratívneho hľadiska ďalej komplikuje. Ak sú účastníkov projektu tisíce, celý problém sa umocňuje.

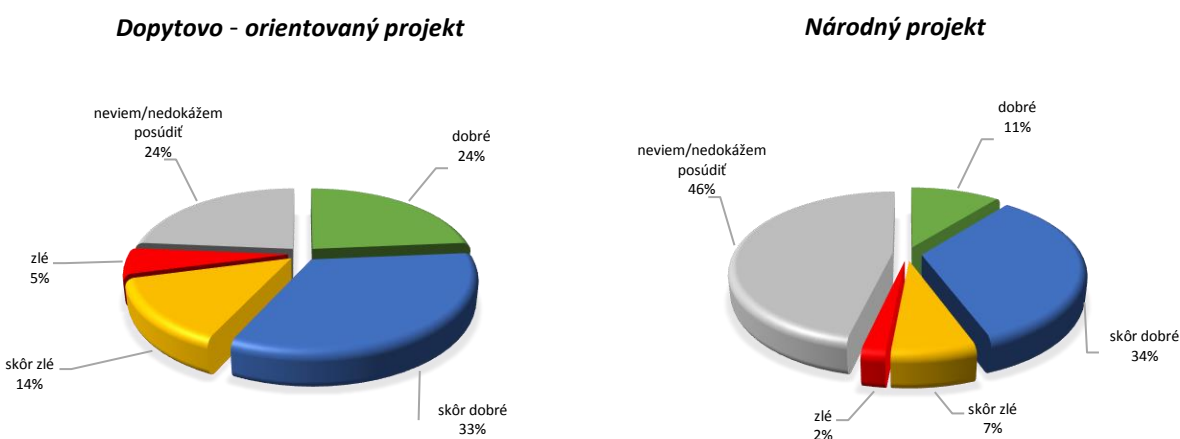
Ak by boli karty účastníkov pre nové programové obdobie podrobené revízii, disponujú prijímatelia najmä NP dostatočnými skúsenosťami, aby sa do tohto procesu efektívne zapojili.

Hodnotenie systému zberu dát z pohľadu prijímateľov

Získanie odpovedí na otázku, do akej miery je systém zberu dát vo vzťahu k účastníkom vhodne nastavený, bolo aj súčasťou dotazníkového prieskumu.

Štatistickým spracovaním odpovedí z dotazníkového prieskumu bolo možné dôjsť k nasledujúcim záverom o skúsenostiach prijímateľov pomoci s kartami účastníkov, resp. so zadávaním údajov o účastníkoch projektu.

Obrázok 16: Otázka: Aké sú Vaše skúsenosti s Kartami účastníkov – zadávaním údajov o účastníkoch projektu?

Zdroj: Dotazníkový prieskum

Prevažná časť prijímateľov projektov nemá s kartami účastníkov problém (po očistení odpovedí „neviem“, ktorých bola pri tejto otázke približne štvrtina (DOP), resp. takmer polovica (NP)). Napriek tomu je potrebné spomenúť niektoré negatívne skúsenosti. Takmer polovica respondentov ako problém pri vyplňovaní kariet uvádza okrem administratívnej náročnosti veľký rozsah údajov, GDPR a zmeny z dôvodu presunu žiakov. S tým súvisí časová náročnosť, čo spomína viac ako štvrtina

respondentov. S problémami technického charakteru (internet, register osôb, ITMS2014+) sa stretáva každý piaty respondent.

Z pohľadu prijímateľov by bolo užitočné zvážiť, či sú všetky požadované údaje potrebné, alebo či ich možno získať centrálné z verejných registrov. K zjednodušeniu tvorby kariet účastníkov by takisto prispelo, ak by bola možnosť nahrávania kariet účastníkov iba v systéme ITMS2014+ a nebolo by potrebné vypisovať karty vo Worde. Ďalším námetom je možnosť prepojiť databázu školy s ITMS2014+, resp. mať možnosť nahráť údaje.

Zhrnutie evaluačnej otázky 7

Zber mikroúdajov vo vzťahu k účastníkom intervencií PO1 sa realizuje prostredníctvom karty účastníka, ktorá obsahuje osobné údaje vrátane rodného čísla. Súčasnú nastavenie tohto systému je dlhodobou kritizované zo strany prijímateľov projektov (NP i DOP).

Hlavným problémom je vysoká administratívna a časová náročnosť vyplňania požadovaných údajov o účastníkoch. Takisto neexistuje prepojenie s verejnými registrami. Prepojenie ITMS2014+ s verejnými registrami by významne znížilo prácnosť pri vyplňaní. Problematickým aspektom je takisto používanie identifikátora, ktorým je rodné číslo. Hodnotitelia odporúčajú analyzovať aj ďalšie spôsoby evidencie účastníkov projektov (napr. kombinácia mena, priezviska, dátumu narodenia) a nájsť kódový mechanizmus, ktorý by umožnil prostredníctvom tohto identifikátora prepojenie s verejnými registrami.

E08: Do akej miery bol dosiahnutý pokrok v rámci vzdelávania v najmenej rozvinutých okresoch?

Analytické podklady pre spracovanie hodnotiacej otázky sú rozpracované v kapitole 3.5.

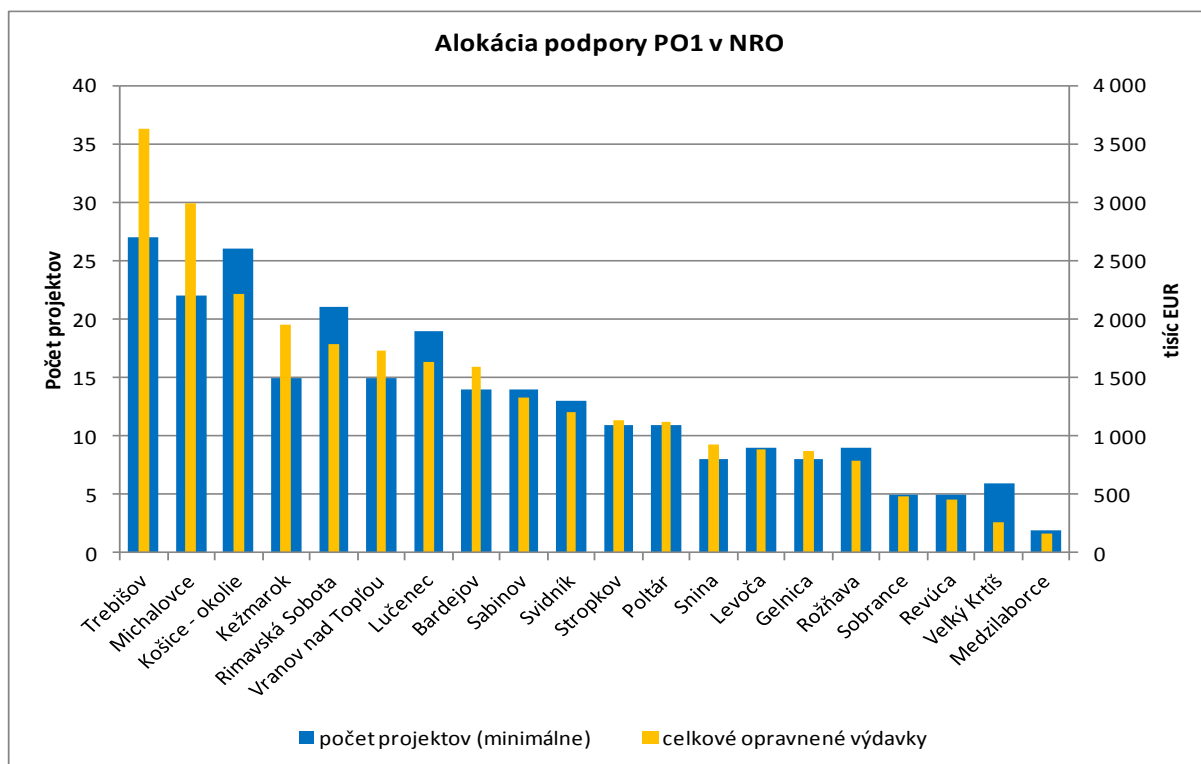
Zhodnotenie absorpčnej kapacity v najmenej rozvinutých okresoch

Podľa zákona o podpore najmenej rozvinutých okresov je každý štvrtrok aktualizovaný zoznam najmenej rozvinutých okresov SR. V súčasnosti sa uvedená dvadsiatka okresov od 1. 10. 2017 nezmenila. Cieľom zákona je systémová podpora najmenej rozvinutých regiónov a ich hospodársky a sociálny rozvoj v súlade s akčným plánom a stanovenými prioritami pre každý okres.

V zákone nie je explicitne stanovená povinnosť preferovať prijímateľov z najmenej rozvinutých okresov pri poskytovaní dotácií z verejných zdrojov, ale v PO1 je takéto kritérium využité. Toto kritérium bolo schválené Monitorovacím výborom dňa 30. mája 2017 pre celý OP LZ. V rámci PO1 umožňuje toto kritérium zvýhodniť školy a ďalších prijímateľov pôsobiach na tomto území. Kritérium nie je v PO1 používané paušálne, ale iba vo vybraných výzvach (resp. tam, kde to má najväčší zmysel). Toto kritérium bolo využité v dopytovo-orientovaných výzvach *Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole, V základnej škole úspešnejší II, Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu a Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou*.

Intenzita pomoci v najmenej rozvinutých okresoch závisí na absorpčnej kapacite. Tá sa v praxi prejavila počtom podporovaných projektov.

Obrázok 17: Alokácie podpory PO1 v najmenej rozvinutých okresoch

Zdroj: Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

Na prvý pohľad je vidieť rozdiel medzi jednotlivými okresmi. Napríklad v Trebišove bolo realizovaných minimálne 27 projektov a v Medzilaborciach 2 projekty.

Zo štatistického spracovania alokovaných finančných prostriedkov pri všetkých DOP (v prípade ktorých bol v dokumentácii uvedený okres realizácie) a pri projektoch v najmenej rozvinutých okresoch, je vypočítaný medián finančnej alokácie 1 240 785 EUR, resp. 1 210 253 EUR. To možno interpretovať tak, že v úspešnejšej polovici všetkých okresov je úspešnejšia polovica z NRO. Inak povedané, vo vzťahu k objemu alokovaných prostriedkov neboli NRO nijako systémovo zvýhodnené, ale ani znevýhodnené. V celom spektre okresov bol najúspešnejší okres Trebišov na 4. mieste a Medzilaborce na 77. mieste.

Zhodnotenie príspevku projektov k dosahovaniu vytýčených cieľov v NRO

Príspevok projektov realizovaných v NRO k hodnotám jednotlivých projektových ukazovateľov PO1, uvedeným v ITMS2014+, nemožno z dátových podkladov poskytnutých pre hodnotenie vyselektovať. Pri hodnotení vecného pokroku v NRO sa možno oprieť len o vykonaný terénny prieskum.

Jedna z konkrétnych otázok v okruhu "Ciele, výsledky a dopady projektu" bola formulovaná takto: *Priniesol podľa Vás realizovaný projekt očakávané výsledky? (Výsledok je čo sa zmenilo, nie čo sa urobilo).*

Takto subjektívne postavená otázka v dotazníkovom prieskume mala inšpirovať respondentov k sebahodnoteniu. Ak sa do vyhodnotenia nezahrnú odpovede typu "neviem", tak pri NP sa pozitívne vyjadrilo 91,7 % opýtaných výrokom "áno"/"skôr áno". Pri DOP bolo toto hodnotenie o 2 percentuálne body nižšie na úrovni 89,7 %. Takto vysoké pozitívne sebahodnotenie je prirodzené pri respondentoch, ktorí veria tomu, čo robia a považujú to za správne.

Pre hodnotenie vecného pokroku v NRO boli z odpovedí k DOP vytvorené dve referenčné skupiny, riešitelia projektov realizovaných v NRO a mimo NRO.

Z NRO bolo vo vzorke 22 projektov a mimo NRO 93 projektov, čo približne zodpovedá pomeru v počte okresov. Z NRO pozitívne hodnotilo dosiahnutie očakávaných výsledkov 19 respondentov (86,4 %) a mimo NRO to bolo 84 respondentov (90,3 %).

Z hľadiska sebahodnotenia miery dosiahnutia očakávaných výsledkov realizovaného projektu sú názory v NRO mierne pesimistickejšie, konkrétne o 3,9 percentuálneho bodu. Pretože nie je možné predpokladať, že miera očakávania bola v NRO výrazne ambicióznejšia než mimo NRO, možno *"veľmi opatrne"* formulovať záver, že očakávané výsledky sa v NRO darilo naplniť menej ako mimo NRO. Zistenie vyplýva z porovnania subjektívnych názorov respondentov terénneho prieskumu a môže byť interpretované aj tak, že respondenti z NRO sú s výsledkami svojej práce z najrôznejších dôvodov menej spokojní. Exaktne by bolo možné tento záver dokázať iba selektívnym spracovaním projektových ukazovateľov projektov realizovaných v NRO.

Zhrnutie evaluačnej otázky 8

Z finančného hľadiska sa absorpčná kapacita v NRO nelíšila od situácie vo zvyšku okresov. Rozhodne neboli NRO, z hľadiska svojho statusu, nijako diskriminované v prístupe k podpore v PO1.

Aj napriek tomu, že boli v rámci niektorých výziev tieto okresy pri hodnotení projektov zvýhodnené, nepodarilo sa štatisticky preukázať, že sa to nejakým spôsobom prejavilo v reálnom objeme podpory NRO.

Na vyhodnotenie vecného pokroku v NRO boli použité výsledky terénneho prieskumu, ako jediného dostupného analytického zdroja. Samotní predkladatelia DOP v NRO uvádzajú síce vysokú mieru dosiahnutia očakávaných výsledkov (86,4 % odpovedí), ale v porovnaní s odpoveďami realizátorov DOP mimo NRO je to o 3,9 percentuálneho bodu menej.

Celkovo možno pokrok v rámci vzdelávania v NRO vyhodnotiť vo vzťahu k podmienkam pre realizáciu projektov ako primeraný. Intenzita pomoci bola proporcionálna k celkovej podpore v PO1 a ani výsledky sa preukázateľne nelíšia.

4.2 Vyhodnotenie plnenia výkonnostného rámca PO Vzdelávanie

E09: Do akej miery prispieva dosiahnutý pokrok v implementácii k plneniu výkonnostného rámca?

Výkonnostný rámec (ďalej len VR) umožňuje preskúmanie výkonnosti implementácie prioritných osí OP a bol navrhnutý ako nástroj pre posilnenie efektivity politiky súdržnosti v programovom období 2014 - 2020. Predstavuje rámec plánovaných hodnôt vybraných ukazovateľov každej prioritnej osi OP v rámci Európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len EŠIF) pre programové obdobie 2014 – 2020, s výnimkou prioritnej osi zameranej na technickú pomoc. Výkonnostný rámec pozostáva z ukazovateľov a ich čiastkových cieľov a zámerov.

Čiastkový cieľ je priebežnou hodnotou ukazovateľa plánovanou k 31. 12. 2018. To znamená, že čiastkový cieľ predstavuje strednodobý zámer, súvisiaci s konkrétnym špecifickým cieľom v rámci prioritnej osi. Dosiahnutie čiastkových cieľov k 31. 12. 2018 posudzuje EK na základe výročnej správy o vykonávaní programu predloženej v roku 2019 a následne rozhodnutím prideli výkonnostnú rezervu len tým prioritným osiam, ktoré dosiahli stanovené čiastkové ciele.

Čiastkové ciele⁶² sa považujú za splnené, ak všetky ukazovatele vybrané pre výkonnostný rámec dosiahli aspoň 85 % hodnoty čiastkového cieľa v termíne do 31. 12. 2018.

Zámer je plánovaná cieľová hodnotou priradeného MU k termínu 31. 12. 2023. Dosiahnutie zámeru sa bude vyhodnocovať v roku 2025 pri uzatváraní programového obdobia (ex-post hodnotenie). Zámery na rok 2023 pre danú prioritu sa stanovujú pri zohľadnení sumy výkonnostnej rezervy súvisiacej s prioritou.

Zámery sa považujú za splnené, ak všetky ukazovatele vybrané pre výkonnostný rámec dosiahli aspoň 85 % hodnoty zámeru v termíne do 31. 12. 2023.

Čiastkové ciele a zámery majú byť v zmysle nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1303/2013 (Príloha II):

- a) realistické, dosiahnuteľné, relevantné a odzrkadľujúce základné informácie o pokroku dosiahnutom v rámci priority;
- b) v súlade s povahou a charakterom konkrétnych cieľov priority;
- c) transparentné, s objektívne overiteľnými cieľmi a identifikovanými a podľa možností verejne dostupnými vstupnými údajmi,
- d) overiteľné a bez neúmerného administratívneho zaťaženia;
- e) jednotné pri všetkých programoch tam, kde je to nutné.

Pri výbere **ukazovateľov výkonnostného rámca** OP LZ bol (v súlade s Vykonávacím nariadením Komisie č. 215/2014 zo 7. marca 2014) pre každú PO vybraný jeden finančný ukazovateľ a jeden, prípadne viac ukazovateľov výstupu tak, aby bola zachovaná podmienka minimálne 50 % finančného príspevku vyčleneného na danú prioritnú os. Výstupy vykazované v rámci výkonnostného rámca sú reálne výstupy, ktoré už boli realizované v rámci operácie, a nie také, o ktorých sa predpokladá, že sa budú realizovať. Súčasťou procesu definovania výkonnostného rámca je aj zdôvodnenie výberu ukazovateľov alebo kľúčových vykonávacích krokov.

⁶² Nariadenie EP a Rady (EÚ) č. 1303/2013, Príloha II: Čiastkové ciele predstavujú strednodobé ciele priamo spojené s dosahovaním konkrétneho cieľa priority, prípadne vyjadrujúce zamýšľané postupné dosahovanie zámerov stanovených na koniec obdobia. Čiastkové ciele stanovené na rok 2018 zahŕňajú finančné ukazovatele, ukazovatele výstupov a prípadne ukazovatele výsledkov, ktoré sú úzko spojené s intervenciami v rámci podporovaných politík.

Vo výkonnostnom rámci PO1 je okrem finančného ukazovateľa (F0002) zahrnutých nasledovných 5 MU výstupu:

- F0002 Celková suma oprávnených výdavkov po ich certifikácii CO a predložení žiadostí o platbu EK*
- O0072 Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti*
- O0073 Počet škôl zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania*
- O0074 Počet žiakov so ŠVVP v podporených školách zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania*
- O0075 Počet pedagogických a odborných zamestnancov zapojených do aktivít na zvýšenie profesijných kompetencií*
- O0082 Počet účastníkov zapojených do aktivít CŽV*

Prvé štyri MU prislúchajú k investičnej priorite 1.1 *Zníženie a zabránenie predčasného skončenia školskej dochádzky a podporou prístupu ku kvalitnému predškolskému, základnému a stredoškolskému vzdelávaniu vrátane formálnych, neformálnych a bežných spôsobov vzdelávania za účelom opätovného začlenenia do vzdelávania a prípravy* a posledný v poradí (O0082) prislúcha k investičnej priorite 1.4 *Zlepšenie rovnakého prístupu k celoživotnému vzdelávaniu pre všetky vekové skupiny v rámci formálneho, neformálneho a bežného vzdelávania, zvyšovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí pracovnej sily a podpory flexibilných spôsobov vzdelávania prostredníctvom usmerňovania pri výbere povolania a potvrdzovania nadobudnutých kompetencií.*

Do výkonnostného rámca PO1 nebol zakomponovaný žiaden MU výstupu za zvyšné dve investičné priority (1.2 a 1.3). Po zohľadnení kategórie regiónov pozostáva VR PO1 spolu z deviatich MU, z toho dvoch finančných (pozri nasledujúca tabuľka).

Výkonnostná rezerva je finančná čiastka predstavujúca časť zdrojov z príslušného fondu, v prípade PO1 z ESF, ktorá sa prideluje iba programom a prioritným osiam, ktoré dosiahli svoje čiastkové ciele. Rozpočtové záväzky týkajúce sa výkonnostnej rezervy v každom programe sa realizujú oddelene od zvyšných prostriedkov, ktoré boli pridelené na program.

V kontexte PO1 OP LZ bola výkonnostná rezerva vytvorená zo zdrojov ESF vo výške 28 805 505 EUR, plus 5 674 322 EUR z národných zdrojov, z toho pre MRR v sume 28 087 866 EUR z ESF a 4 956 683 EUR z národných zdrojov a pre viac VRR v sume 717 639 EUR z ESF a rovnakej sumy z národných zdrojov. Celková predpokladaná suma výkonnostnej rezervy bola 34 479 827 EUR, z toho za zdroj ESF predstavovala 6,28 % z celkovej pôvodnej alokácie ESF na PO1.

Výkonnostná rezerva predstavuje motivačný nástroj na efektívne a účinné dosahovanie čiastkových cieľov a zámerov jednotlivých prioritných osí OP. Zámerom výkonnostnej rezervy je reagovať na nedostatky v implementácii EŠIF a v prípade potreby realokovať finančné prostriedky z neefektívnych prioritných osí programov do perspektívnejších oblastí podpory iných prioritných osí OP.

K stanovenému dátumu 31. 12. 2018 sa SO nepodarilo splniť stanovené hodnoty čiastkových cieľov výkonnostného rámca PO1 a to osobitne pri finančnom ukazovateli F0002, ktorý za MRR dosiahol 39 016 439 EUR, čo predstavuje len **52,40 %** z plánovanej hodnoty 74 459 593 EUR a za VRR dosiahol 1 153 849 EUR, čo predstavuje len **29,87 %** z plánovanej hodnoty 3 862 572 EUR. Rozhodnutím EK v súvislosti so schválenou revíziou OP LZ ver. 5.0 bola prerozdelená celá suma výkonnostnej rezervy z málo výkonnej PO1 do výkonnej PO3. Prerozdelenie výkonnostnej rezervy je v súlade s požiadavkami na tematické zameranie a v súlade s minimálnymi prídelmi stanovenými vo všeobecnom nariadení a v pravidlách pre jednotlivé fondy.

SO sa tak napriek predošlej revízii OP a zníženiu hodnôt ukazovateľov nepodarilo splniť ani jeden z dvoch finančných ukazovateľov výkonnostného rámca PO1. Naproti tomu, s výnimkou O0075 za oba regióny, pri všetkých ostatných MU boli plánované hodnoty čiastkových cieľov 2018 prekročené. Stav ukazovateľov VR k stanovenému dátumu hodnotenia uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 20: Hodnoty ukazovateľov výkonnostného rámca PO1 OP LZ

Kód	Názov MU	Región	Čiastkový cieľ (12/2018)	Skutočnosť (12/2018)	Skutočnosť (12/2019)	Zámer (2023)
F0002	Celková suma oprávnených výdavkov po ich certifikácii CO a predložení ŽoP EK	MRR	110 539 561 ⁶³ 74 459 593⁶⁴	39 016 439	59 863 917,2	526 296 574 ⁶⁵ 397 722 613
		VRR	4 794 804 ⁵¹ 3 862 572⁵²	1 153 849	1 908 050,2	22 788 844 ⁵³ 21 353 566
O0072	Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti	MRR	5 992	28 459	82 945	39 946 ⁵³ 32 289
		VRR	253	311	2 928	1 684 ⁵¹ 1 296
O0073	Počet škôl zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania	MRR	66 ⁵¹ 200	614	843	440 ⁵¹ 500 ⁶⁶ 748
O0074	Počet žiakov so ŠVVP v podporených školách zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdel.	MRR	2 647 ⁵¹ 19 000	25 655	45 996	17 649 ⁵¹ 22 000 ⁵⁴ 29 983
O0075	Počet pedagogických a odborných zamestnancov zapojených do aktivít na zvýšenie profesijných kompetencií	MRR	3 606	3 399	7 727	24 038 ⁵³ 9 222
		VRR	77	13	297	512 ⁵¹ 426 ⁵⁴ 120
O0082	Počet účastníkov zapojených do aktivít ČZV	MRR	2 426	2 879	15 123	16 170 ⁵³ 7 410

Zdroj: OP LZ a Výročné správy o vykonávaní OP LZ

Relevantnou pre posúdenie výkonnosti bola Výročná správa o vykonávaní OP LZ za rok 2018⁶⁷, ktorá skonštatovala nasledovné problémy, ktoré ovplyvnili výkonnosť PO1 a zároveň uvádza opatrenia zo strany RO/SO realizované na zabezpečenie akcelerácie kontrahovania a čerpania PO1:

Nízke čerpanie PO1

- Semináre pre prijímateľov DOP (v roku 2018 sa uskutočnilo 6 seminárov pre prijímateľov z výzvy „V ZŠ úspešnejší“, s priemernou účasťou približne 70 osôb na 1 seminári),
- intenzívna spolupráca a komunikácia s prijímateľmi v otázkach akcelerácie VO a čerpania,
- zvýšenie dohľadu nad realizáciou NP (stanovenie obsahových a finančných míľnikov implementácie, pravidelné sledovanie plnenia míľnikov, prijímanie opatrení v prípade nedodržania míľnikov),
- v prípade relevantnosti vyhlasovanie uzavretých výziev,
- realizovanie NP typu „hybrid“,
- dôsledné dodržiavanie indikatívneho harmonogramu výziev na rok pre DOP a NP,
- zváženie možnosti využívania finančných nástrojov,
- dodržiavanie Strategického plánu implementácie PO1 a Road mapy PO1.

⁶³ Hodnota uvedená v OP LZ ver. 2.0

⁶⁴ Hodnota uvedená v OP LZ ver. 3.0, 4.1 a 5.0

⁶⁵ Hodnota uvedená v OP LZ ver. 2.0, 3.0 a 4.1

⁶⁶ Hodnota uvedená v OP LZ ver. 3.0 a 4.1

⁶⁷ Výročná správa o vykonávaní OP LZ za rok 2018

Nízke kontrahovanie PO1

- Akcelerácia vyhlasovania výziev a vyzvaní v roku 2019 v zmysle aktuálneho indikatívneho harmonogramu výziev a vyzvaní na rok 2019, verzia č. 2 celkovo 10 dopytovo-orientovaných výziev na predkladanie ŽoNFP a 2 vyzvania pre NP v celkovej alokácii 144 900 000 EUR (zdroje EÚ).

Nízka úroveň napĺňania hodnôt MU výkonnostného rámca

- Akcelerácia čerpania PO1,
- vyhlásenie výzvy na podporu gramotností žiakov ZŠ a vzdelávanie pedagogických zamestnancov (7. júna 2018),
- zazmluvnenie projektov v rámci výzvy zameranej na zvýšenie gramotností na ZŠ v novembri/decembri 2018,
- zazmluvnenie a implementácia NP „Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých PIAAC“.

S odstupom času od preskúmania výkonnosti v roku 2018 implementácia PO1 pokročila, pričom pretrvávajúce nízke kontrahovanie a čerpanie sa SO snaží zvýšiť najmä zlepšenou informovanosťou hlavných skupín potenciálnych žiadateľov. Aj v roku 2019 SO pokračoval v organizovaní informačných seminárov k vyhláseným výzvam, s možnosťou sledovania prostredníctvom online prenosov, ktoré umožňujú získať informácie opakovane pre všetkých záujemcov, tiež všetkým ZŠ a gymnáziám zaslal ako metodickú pomôcku vzorový projekt a vzor rozpočtu projektu.

Za účelom zjednodušenia implementácie a zvýšenia transparentnosti bol ešte v apríli 2018 prijatý *Akčný plán na posilnenie transparentnosti v rámci implementácie PO1 OP LŽ*⁶⁸. Bol vypracovaný v spolupráci s RO OP LŽ a so zástupcami EK. Akčný plán obsahuje súbor 28 konkrétnych opatrení, účelom ktorých bolo v danom kontexte posilniť najmä transparentnosť výberu projektov a celkovej implementácie PO1. V akčnom pláne je však viacero opatrení a činností, ktoré okrem zvýšenia transparentnosti procesov majú významný presah aj na efektívnosť implementácie a dosahovanie stanovených cieľov PO1, vrátane kontrahovania a následného čerpania (napr. posilnenie spolupráce s partnermi, vrátane odbornej verejnosti a mimovládneho a neziskového sektora, skvalitnenie prípravy výziev a vyzvaní, analýza a úprava výberových kritérií na projekty, skvalitnenie výberu hodnotiteľov a procesov odborného hodnotenia, cielená publicita výziev).

Z vyššie prezentovaných MU výkonnostného rámca (predchádzajúca tabuľka) sú zrejmé pomerne časté revízie hodnôt zámeru i čiastkového cieľa jednotlivých MU, z čoho je možné usúdiť, že pôvodné nastavenie hodnôt v čase programovania nebolo optimálne a implementačná prax sa vyvinula odlišne od pôvodných zámerov. Pri viacerých MU výstupu nastal ich revíziou zásadný pokles hodnôt zámeru (pri O0075 o vyše 60 % (MRR), resp. o vyše 76 % (VRR), pri O0082 zníženie o vyše 54 %), čo je podstatne viac ako predstavuje pomerne zníženie alokácie na PO1 vplyvom nepridelenia výkonnostnej rezervy (zdroj ESF vo výške 28 805 505 EUR) a tiež po cielej realokácii zdrojov EÚ z dôvodu nízkeho čerpania v PO1 v sume 81 200 000 EUR⁶⁹ (MRR). Tieto úpravy sumárne predstavujú zníženie zdrojov približne o 24 % z celkovej alokácie PO1 (pokles približne o 110 mil. EUR, zo 458,7 mil. EUR na 348,7 mil. EUR), kým pri zmienených O0075 a O0082 ide percentuálne približne o trojnásobne vyššiu redukciu.

Pri O0072 zníženie hodnoty zámeru (o vyše 19 % (MRR), resp. o vyše 13 % (VRR)) viac menej korešponduje s pomerným znížením pôvodnej alokácie zdrojov PO1.

Naopak pri O0073 a O0074 sledujeme zvýšenie čiastkového cieľa aj hodnoty zámeru a to i napriek podstatnému zníženiu pôvodne predpokladanej alokácie na PO1 (pri oboch je nárast cieľovej hodnoty zámeru o 70 %). Takéto, do istej miery protichodné, projektovanie cieľových hodnôt zámeru signalizuje

⁶⁸ <https://www.minedu.sk/akcny-plan/>

⁶⁹ V rámci revízie OP LŽ na ver. 5.0 prišlo k presunu 81 200 000 EUR z menej výkonnej PO1 do výkonnejšej PO3 (74 550 000 EUR) a PO4 (MRR) (6 650 000 EUR), na základe pozmeňujúceho a dopĺňajúceho návrhu RO. Zmena bola schválená vykonávacím rozhodnutím C(2019)9437, zo dňa 20.12.2019.

potrebu zvýšenej odbornej zainteresovanosti SO do procesov nastavenia monitorovacieho rámca (napr. pomocné situačné a dátové analýzy, konzultácie s hodnotiteľmi, najmä počas ex-ante hodnotenia, komparatívne metódy a prepočty, analýzy dobrej praxe v rámci iných PO, resp. OP a pod.). Pre optimálne nastavenie čiastkových cieľov a zámeru je podľa hodnotiteľov dôležitá dôsledná analýza predchádzajúcej implementačnej praxe a podrobné poznanie kontextu, v ktorom sa plánované intervencie majú realizovať. Dobrou praxou je využitie predchádzajúcich skúseností s realizáciou rovnakých alebo podobných intervencií. V prípade nových, predtým nerealizovaných intervencií, sú potrebné predovšetkým podrobné údaje o štruktúre cieľovej skupiny prijímateľov, ich kľúčových problémoch a plánoch, ich motivácii sa zapájať a zdokonaľovať, ochote spolupracovať, zavádzať nové poznatky a inovácie, o typoch prijímateľov a ich verejných záujmoch a pod.

Hodnotitelia zdieľajú názor, že nedosiahnutie čiastkových cieľov finančného MU bolo spôsobené najmä dlhotrvajúcim procesom odborného hodnotenia a výberu ŽoNFP, ktoré spomalilo proces kontrahovania, a tým oddialilo možnosť predkladania ŽoP a čerpania alokovaných zdrojov.

Podrobnejšie sa priebežnému plneniu hodnôt MU výkonnostného rámca a možnosti minimalizácie rizika ich nesplnenia venuje nasledujúca kapitola hodnotiace správy.

Zhrnutie evaluačnej otázky 9

V PO1 sa sleduje v rámci výkonnostného rámca 5 jedinečných MU výstupu, z toho 4 fyzické a 1 finančný. Pri rozlíšení podľa kategórie regiónov cieľa intervencie ide celkom o 9 MU výstupu.

Nepridelenie výkonnostnej rezervy pre PO1 bolo spôsobené nesplnením finančného ukazovateľa (F0002) a to ani v jednej z kategórií regiónov (MRR/VRR).

Pri fyzických MU výkonnostného rámca, s výnimkou O0075, boli plánované hodnoty čiastkových cieľov 2018 splnené, resp. prekročené.

PO1 je popri PO2, 4 a 6 jednou zo štyroch PO OP LZ, pri ktorých neboli naplnené čiastkové ciele výkonnostného rámca na rok 2018.

Hodnotitelia odporúčajú v budúcnosti zvýšenú odbornú zainteresovanosť SO do procesov nastavenia monitorovacieho rámca, ktorého súčasťou sú MU výkonnostného rámca.

Priebežné plnenie finančného ukazovateľa (F0002) výkonnostného rámca nie je priaznivé a naďalej je potrebné pokračovať v prebiehajúcim úsilí o zvýšenie čerpania, ktorým sa zabezpečí dosiahnutie zámerov finančného ukazovateľa.

V rámci prípravy výkonnostného rámca a sledovania výkonnosti PO1 nadobudol SO konkrétne poznatky ohľadne dôležitosti správneho výberu MU a stanovenia čiastkových cieľov, ktoré bude môcť uplatniť v budúcom programovom období.

EO10: Do akej miery je dosahované priebežné plnenie ukazovateľov výkonnostného rámca a je možné minimalizovať prípadné riziko nenaplnenia ukazovateľov?

Priebežné plnenie MU výkonnostného rámca je každoročne zaznamenávané vo Výročnej správe o vykonávaní OP LŽ, čím je pravidelne sledované a v prípade potreby komentované príslušnými riadiacimi a implementačnými štruktúrami OP, vrátane zástupcov EK.

Prognóza napĺňania cieľových hodnôt MU sa obvykle zužuje na posúdenie ich percentuálneho plnenia vzhľadom na fázu implementácie a stav kontrahovania/čerpania alokácie. Priebežné plnenie ukazovateľov výkonnostného rámca PO1 uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 21: Priebežné plnenie ukazovateľov výkonnostného rámca PO1 OP LŽ k 31.12. 2019

Kód	Názov MU	Región	Čiastkový cieľ (12/2018)	Skutočnosť (12/2019)	Zámer (2023)	Plnenie zámeru (%) (12/2019)
F0002	Celková suma oprávnených výdavkov po ich certifikácii CO a predložení ŽoP EK	MRR	74 459 593	59 863 917,2	397 722 613	15,05
		VRR	3 862 572	1 908 050,2	21 353 566	8,94
O0072	Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti	MRR	5 992	82 945	32 289	256,88
		VRR	253	2 928	1 296	225,93
O0073	Počet škôl zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania	MRR	200	843	748	112,70
O0074	Počet žiakov so ŠVVP v podporených školách zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdel.	MRR	19 000	45 996	29 983	153,41
O0075	Počet pedagogických a odborných zamestnancov zapojených do aktivít na zvýšenie profesijných kompetencií	MRR	3 606	7 727	9 222	83,79
		VRR	77	297	120	247,50
O0082	Počet účastníkov zapojených do aktivít ČŽV	MRR	2 426	15 123	7 410	204,09

Zdroj: OP LŽ a Výročné správy o vykonávaní OP LŽ

Dosiahnutie 100 % plánovanej hodnoty, prípadne jej prekročenie, je považované za optimálny či želaný stav. Všeobecne je prekročenie hodnôt MU vítaným javom, avšak za predpokladu, že tieto boli optimálne a dostatočne ambiciózne naprojektované. Toto je jednou z dôležitých úloh ex-ante hodnotenia navrhovaných intervencií, ktoré by malo overiť aj nastavenie monitorovacieho rámca OP.

Napriek tomu, že plnenie cieľových hodnôt fyzických MU výkonnostného rámca nie je ohrozené (s výnimkou jedného sú všetky prekročené), chceme v rámci prezentovaných hodnôt v tabuľke upriamiť pozornosť na evidentný rozpor v tom, že napriek prefinancovaniu nízkeho percenta plánovaných zdrojov PO1, dochádza k pomerne k výraznému prekročeniu projektovaných cieľových hodnôt zámeru (2023) a to už približne 4 roky pred ukončením implementácie.

Vzhľadom na pomerne vysoké prekročenie cieľových hodnôt aj v skorších fázach implementácie je potrebné konštatovať, že cieľové hodnoty MU výkonnostného rámca neboli pred spustením implementácie nastavené optimálne a vyvážené. Kým hodnoty finančného ukazovateľa (F0002) sa dlhodobo nedarí plniť na predpokladanej úrovni, čo bolo aj príčinou neudelenia výkonnostnej rezervy pre PO1, ostatné MU s výnimkou O0075 (plnenie 83,79 %) a prípadne O0073 (plnenie 112,70 %) pomerne vysoko prekračujú cieľové hodnoty zámeru (približne 1,5 až 2,5-násobne) a to i napriek tomu, že v rámci predošlých revízií OP boli cieľové hodnoty niektorých MU opakovane navýšené (O0073 z pôvodnej hodnoty 440 na aktuálne 748 a O0074 z pôvodnej hodnoty 17 649 na aktuálne 29 983).

Príloha č. 6 OP LZ uvádza podklady, na základe ktorých boli projektované cieľové hodnoty čiastkových cieľov (12/2018) a zámeru (2023). Všeobecne platí predpoklad, že cieľové hodnoty MU sa odvíjajú od výšky alokácie, avšak za predpokladu objektívneho a analyticky relevantného zdôvodnenia. V niektorých situáciách ani prísne analytický prístup stanovenia cieľových hodnôt nemusí eliminovať rôzne externé a najmä nepredpokladané vplyvy, ktoré v konečnom dôsledku zmenia pôvodnú projekciu (napr. pozastavenie implementácie zo strany EK, problémy s VO, vysoká administratívna náročnosť na strane žiadateľov ale i poskytovateľov, zdĺhavý systém preplácania ŽoP, viacnásobné/redundantné kontroly na rôznej úrovni a pod.). Takéto externé faktory výrazne spomaľujú čerpanie, čím znemožňujú použitie pôvodne plánovanej alokácie v danej časovej etape a implementácia sa spomaľuje a s ňou aj dosahovanie hodnôt MU, v prípade PO1 sa to osobitne dotklo F0002.

K predčasnému plneniu fyzických MU čiastočne prispieva aj zvýšená implementácia pomoci prostredníctvom NP, ktoré v rámci svojich aktivít obvykle pokrývajú väčší počet konečných prijímateľov (napr. škôl, žiakov, účastníkov) a súčasne ich vykazovanie sa môže premietnuť do hodnoty MU skôr, ako je projekt ukončený a prefinancovaný. Preto k skresleniu pôvodných prepočtov a hodnôt MU mohlo dôjsť aj vplyvom zmeneného spôsobu implementácie v prospech NP, na úkor DOP.

V rámci OP LZ, a nielen v prípade PO1, je objektívnou realitou, že podiel financovania pomoci cez NP a DOP nebol presne definovaný v čase projektovania mílnikov a zámerov (cieľových hodnôt MU), resp. bol predpokladaný rozdielne od aktuálnej implementačnej praxe. Rozhodnutia SO a RO vedúce k implementácii NP sa prijímali s oneskorením a podľa preferencie dotknutých SO, či designovaných verejných inštitúcií/prijímateľov, hoci im predchádzalo zdôvodnenie pre EK.

Napriek viacerým pozitívam sa odporúča dôsledne racionálne využívanie inštitútu NP⁷⁰, predovšetkým na strategicky dôležité projekty prinášajúce nevyhnutné „systémové zmeny“, ktoré vyžadujú komplexné riešenia a za predpokladu, že majú zabezpečené dostatočné personálne kapacity na ucelenú a kvalitnú realizáciu. Pri realizácii NP je kľúčové aj zavedenie odborných/verejných oponentúr obsahu aktivít a ich výstupov.

Aj na tieto skutočnosti je pri projekcii cieľových hodnôt MU potrebné v predstihu pamätať a v prípade objektívnej potreby cez úvodné revízie OP tieto hodnoty včas a cielene korigovať tak, aby výkonnostný rámec, resp. celkový monitorovací rámec PO a OP, poskytoval reálnu výpovednú hodnotu o skutkovom stave a nepredstavoval len formálnu administratívno-štatistickú rutinu, v rámci ktorej sa veľká časť pôvodných hodnôt MU opakovane účelovo mení jedným či druhým smerom. Takýto prístup zároveň výrazne sťažuje následné objektívne hodnotenie účinnosti a efektívnosti vykonávaných intervencií.

Dosahovanie cieľových hodnôt MU, vrátane čiastkových cieľov je ovplyvnené viacerými faktormi. K zníženiu výkonnosti PO1 prispel hneď na začiatku oneskorený nábeh programového obdobia 2014 - 2020, na čom mala podiel aj EK, ktorá oneskorene schválila viacročný finančný rámec a zverejnila príslušné nariadenia k EŠIF. Za PO1 boli následne vyhlásené prvé výzvy a vyzvania až v 2. polroku 2016.

⁷⁰ Aj Strategický plán OP LZ na roky 2018 – 2020 (str.12) uvádza „Cieľom je, aby jeden NP bol synergický a komplementárny s viacerými výzvami na DOP, pričom dôraz sa kladie na vyhlasovanie výziev na DOP“.

Obsahové nastavenie niektorých výziev bolo realizované bez dostatočne podrobnej analýzy potrieb a poznania motivácie potenciálnych žiadateľov a cieľových skupín, a tiež bez požadovanej dostatočne širokej odbornej participácie partnerských organizácií a subjektov, vrátane mimovládneho neziskového sektora (ako napr. vyplýva aj z prijatých opatrení *Akčného plánu na posilnenie transparentnosti v rámci implementácie PO1*). Tieto príčiny objektívne spôsobujú predĺženie realizácie projektov, resp. nárast mimoriadne ukončených projektov a následne znížené čerpanie finančných prostriedkov.

Časový sklz v implementácii PO1 bol spôsobený aj nedostatočným plánovaním a absenciou ucelenejšej stratégie pri vyhlasovaní výziev a realizácie projektov, resp. oneskoreným prijatím relevantných strategických dokumentov nevyhnutných na zabezpečenie cieľného vyhlasovania výziev a riešenia reformných aktivít.

Dôležitým faktorom je vysoká administratívna náročnosť prípravy ŽoNFP a tiež samotnej implementácie, a to tak na strane žiadateľov/prijímateľov, ako aj na strane poskytovateľov pomoci. Pri veľkej časti žiadateľov je identifikovaný trend využívania externých služieb pri príprave ŽoNFP a následnom externom manažmente projektov tak, aby sa žiadateľ zbavil nechcenej a nie úplne jednoznačne chápanej administratívy. To má za následok nedostatočnú znalosť vnútornej podstaty a koherencie intervencií, synergických účinkov podporených činností, prípadných rizík a problémov prijímateľmi a z toho plynúce nedostatočné zanievanie a vlastníctvo výstupov projektu.

Podľa dát z prieskumov *To dá rozum*⁷¹ až tretina respondentov spomedzi VŠ vedecko-/umelecko-pedagogických zamestnancov zaradila administratívu medzi tri najčastejšie činnosti, pričom jedným zo zdrojov tohto zaťaženia je administrácia EŠIF. Vo vzťahu k VŠ bolo identifikované, že projektové centrá nefungujú dostatočne efektívne, aby vedcov od týchto povinností odbremenili.

Časť potenciálnych žiadateľov nedokáže adekvátne plánovať prípravnú fázu projektov a podávajú ŽoNFP nie podľa svojich prioritných potrieb, ale podľa toho, aké výzvy sú aktuálne vyhlásené, alebo kde cítia vyššiu šancu uspieť.

Ďalších odrádza od podania žiadosti povinné spolufinancovanie (v prípade DOP), resp. dodatočné sprievodné výdavky spojené s prípravou a realizáciou projektu, ktoré znižujú atraktivitu pomoci (napr. výdavky na prípravu ŽoNFP, externý manažment, administratívna náročnosť implementácie, verejné obstarávanie, výdavky na neoprávnené položky, výdavky na udržateľnosť, možné sankcie a i.)

Vzhľadom na potrebu zvýšenia kvalitatívnej stránky predkladaných ŽoNFP, ako aj zníženia chybovosti žiadostí o platbu a monitorovacích správ o implementácii projektu, je s ohľadom na komplikované pravidlá a komplexné požiadavky potrebné posilniť vzdelávacie, informačné a praktické asistenčné aktivity pre žiadateľov a prijímateľov. Vo väčších organizáciách je dobrou praxou vybudovanie vlastného podporného oddelenia, ktorého úlohou je pomáhať s vypracovaním projektu a poskytovať projektové poradenstvo pri implementácii. Prijímateľ je tak plne zapojený do procesu prípravy a implementácie projektu a neprenáša svoju predpokladanú účasť na externé subjekty. Tým sa zvyšuje celková zodpovednosť aj pocit vlastníctva realizovaného projektu.

Pre žiadateľov s obmedzenými kapacitami projektového riadenia je potrebná posilnená a vhodne cieľová asistancia a poradenstvo. V rámci návrhu intervencií pre nové programové obdobie je potrebné hľadať spôsob ako zabezpečiť zvýšenie dostupnosti aj nekomerčného poradenstva/asistencie, najmä pre všetky typy škôl a školských zariadení (napr. cez posilnenie existujúcej siete IPC, vybudovanie alebo poverenie existujúcej rezortnej organizácie na poskytovanie projektovej asistencie a riadenia, zapojenie kapacít VÚC alebo krajských školských úradov, ktoré sú najbližšie k cieľovým skupinám žiadateľov).

⁷¹ MESA10 - Dotazníkový prieskum To dá rozum medzi VŠ učiteľmi, vedeckými a umeleckými pracovníkmi pôsobiacimi na Slovensku. 2018. Dostupné na: <https://analiza.todarozum.sk/docs/19081608040001jxm1/>

Ďalším problémom je nedostatok odborných hodnotiteľov, ktorý po negatívnej medializácii najmä súvislosti s OP Výskum a inovácie spôsobuje aj nízka finančná atraktivita tejto práce.

Spoločným problémom, ktorý sa netýka len PO1 a je vnímaný pri implementácii projektov financovaných z EŠIF väčšinou prijímateľov, sú opakované kontroly z viacerých štátnych orgánov, ktorým musia čeliť, neraz s nejednotným výkladom pravidiel (MŠVVaŠ SR, MF SR, Úrad vládného auditu, Úrad pre verejné obstarávanie, Najvyšší kontrolný úrad).

Na zníženie/odstránenie opakovaných kontrol projektov a zmiernenie administratívnej záťaže prijímateľov z úrovne týchto úradov je potrebné, aby dotknuté úrady v maximálnej miere zdieľali už raz získané a odkontrolované dáta a aby hlavným ťažiskom kontroly bolo vecné napĺňanie cieľov aktivít projektu.

Ku koncu roka 2019 dosiahlo plnenie finančných ukazovateľov zámeru roku 2023 v MRR 15,05 % a vo VRR 8,94 %, čo vzhľadom na pokročilé štádium implementácie hodnotitelia považujú za nízke hodnoty. Aby sa minimalizovalo riziko nenaplnenia míľnikov a zámerov (MU s cieľovými hodnotami), je nevyhnutné priebežne a konzistentne pokračovať vo zvyšovaní atraktívnosti výziev, informovanosti a potrebnej pripravenosti žiadateľov. V tomto smere odporúčame hľadať možnosti zvýšenia dostupnosti už zmienenej bezplatnej praktickej asistencie pre potenciálnych žiadateľov a prijímateľov.

Na elimináciu rizika nesplnenia stanovených čiastkových cieľov/cieľových hodnôt a aktuálne rizikového finančného ukazovateľa výkonnostného rámca (F0002), ako aj pre nové PO 2021 - 2027, uvádzame nasledovné odporúčania, vychádzajúce z poznania situácie ako aj rozhovorov so žiadateľmi/prijímateľmi:

- včasné vyhlasovanie výziev/vyzvaní a vhodnosť ich načasovania (vyhlasovanie v dostatočnom predstihu pred stanoveným dátumom overenia plnenia, neprekrývanie viacerých výziev pre rovnakú/podobnú cieľovú skupinu prijímateľov a i.),
- dodržiavanie indikatívneho harmonogramu výziev, ktorý prispieva k dobrej priebežnej informovanosti cieľových skupín žiadateľov,
- včasná a účinne vedená informačná kampaň cielená na konkrétne skupiny potenciálnych žiadateľov, ktorá prispieva k zvýšeniu absorpčnej kapacity,
- prepracované a dobre zrozumiteľné nastavenie parametrov a podmienok pomoci vo výzvach, vrátane vhodne definovaných objektívnych výberových/hodnotiacich kritérií na projekty,
- znižovanie komplexnosti dokumentácie ŽoNFP a minimalizácia opakovaných aktualizácií riadiacej dokumentácie (zníženie administratívnej záťaže žiadateľov a prijímateľov pomoci),
- zabezpečenie kvalitnej a dobre zrozumiteľnej podpornej dokumentácie a praktickej asistencie/vhodného poradenstva pre žiadateľov pri príprave ŽoNFP, resp. žiadostí o zapojenie do NP, priebežne aktualizovaná databáza vzorových alebo šablónových projektov a príkladov dobrej praxe,
- aktívna komunikácia so žiadateľmi, priebežné oznamovanie/vysvetlenie dôvodov/príčin neschválenia ŽoNFP, účinná a priebežná spätná väzba so žiadateľmi/prijímateľmi nevynímajúca procesy predkladania a schvaľovania ŽoP,
- v prípade nedostatočne predkladanej dokumentácie k ŽoP zo strany prijímateľov realizovať podľa potreby proaktívne informačné aktivity pre prijímateľov (napr. semináre, online prezentácie najčastejších nedostatkov a pod.),
- odstraňovanie akýchkoľvek dodatočne zistených bariér v rámci jednotlivých výziev (napr. vyžadovanie len nevyhnutných povinných príloh, potvrdení/vyjadrení úradov a tretích strán, minimalizovanie potreby dodatočných nákladov žiadateľov na personál, poradcov, vyžadovanie súčasne elektronickej aj tlačenej verzie dokumentov a pod.).

Zhrnutie evaluačnej otázky 10

Ku koncu roka 2019 dosiahlo plnenie finančného ukazovateľa (F0002) zámeru (2023) v MRR 15,05 % a vo VRR 8,94 %, čo vzhľadom na pokročilé štádium implementácie OP hodnotitelia považujú za nízke hodnoty, s pretrvávajúcim zvýšeným rizikom ich nesplnenia.

Plnenie cieľových hodnôt fyzických MU výkonnostného rámca nie je ohrozené a s výnimkou O0075 všetky MU prekračujú plánovanú hodnotu zámeru (2023).

Cieľové hodnoty MU výkonnostného rámca neboli vo fáze programovania PO1 nastavené optimálne a vyvážené. Kým hodnoty finančného ukazovateľa (F0002) sa dlhodobo nedarí plniť na predpokladanej úrovni, ostatné MU s výnimkou O0075 (plnenie 83,79 %) pomerne vysoko prekračujú cieľové hodnoty zámeru (približne 1,5 až 2,5-násobne).

Pre optimálne nastavenie hodnôt MU výkonnostného rámca, ale aj celkového monitorovacieho rámca, je dôležité popri zaužívaných postupoch v dostatočnom predstihu identifikovať rozsah a objem financovania pomoci prostredníctvom NP a DOP.

Na zintenzívnenie dopytu a absorpčnej kapacity, vrátane zvýšenia úspešnosti podaných ŽoNFP, odporúčame okrem posilnenej informovanosti o výzvach hľadať možnosti zabezpečenia aj praktickej asistencie pre potenciálnych žiadateľov a prijímateľov, osobitne v rámci dopytovo-orientovaných výziev. Zároveň je potrebné v zvýšenej miere udržiavať účinnú spätnú väzbu so žiadateľmi/prijímateľmi a priebežne aktualizovanú databázu vzorových projektov a príkladov dobrej praxe.

V prípade vyzvaní na NP je dôležitým predpokladom úspešnosti posilnenie kapacít kľúčových prijímateľov NP, ako aj vyššia otvorenosť NP pre participáciu mimovládneho sektora a odbornej verejnosti.

EO11: Do akej miery prispieva PO k napĺňaniu priorít a cieľov aktuálneho NPR?

Aktuálny NPR SR 2020 „sa zameriava na dlhodobější proces príprav štrukturálnych reforiem a popisuje opatrenia, ktorými SR reaguje na špecifické odporúčania Rady EÚ pre Slovensko, zohľadňujúc aj Programové vyhlásenie vlády na roky 2020 až 2024.“⁷² Jednou z oblastí, v ktorých sleduje pokrok a určuje ciele a priority, je aj oblasť vzdelávania.

Vzhľadom na tom, že v EO12 sa hodnotitelia podrobne venujú otázke príspevku PO1 k plneniu cieľov stratégie Európa 2020, ktorá sa do vysokej miery prelína s cieľmi NPR SR, budú sa hodnotitelia v tejto časti zameriavať na zhodnotenie príspevku k prioritám a úlohám určeným v aktuálnom NPR SR a v jeho Akčnom pláne v súlade s evaluačnou maticou, ktorá tvorí Prílohu 3 tejto správy.

V tomto kontexte treba vnímať NPR SR ako komplexný dokument, ktorý reaguje na stanovené ciele stratégie Európa 2020, priority aktuálneho programového vyhlásenia vlády SR a reflektuje plnenie úloh prijatých v akčnom pláne predchádzajúceho NPR SR. Pri odpočte plnenia týchto úloh a stanovení nových sa prihliada na projekty implementované vďaka podpore z EŠIF, na legislatívne zmeny a tiež na meniacu sa socioekonomickú situáciu v SR a vo svete.

Oblasť vzdelávania je v NPR SR 2020 rozdelená do dvoch skupín:

1. Regionálne školstvo

V rámci regionálneho školstva je určenou prioritou, ku ktorej prispieva aj PO1, zvyšovanie atraktivity učiteľského povolania, podpora učiteľov a inkluzívne vzdelávanie, rovnako ako aj prepájanie vzdelávania s potrebami na trhu práce.

Napriek tomu, že primárne k zvyšovaniu kvality a lepšej podpore učiteľov, ktorá je definovaná ako úloha v Akčnom pláne NPR SR 2020, bude prispievať plánované zvyšovanie platov učiteľov a nový systém ich odmeňovania, výzvy v PO1 na podporu profesijného rastu (NP *TEACHERS* v ŠC 1.1.1), posilnenie zručností a kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov (NP a DOP v ŠC 1.1.1)⁷³ a na zlepšenie prípravy študentov pedagogických a relevantných odborov (DOP *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov* v ŠC 1.3.1) sú zvolené tak, aby tieto opatrenia vhodne dopĺňali a výrazne tak prispievali k plneniu tejto úlohy.

Zosúladňovanie vzdelávania a trhu práce je nosnou témou aktivít podporených v rámci projektov ŠC 1.2.1 (NP *DUAL* a DOP *Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou*) a čiastočne aj projektov ŠC 1.3.1 (DOP *Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe* a DOP *Vysoká škola pre prax*). Ich výsledky a prínos sú podrobnejšie opísané v predchádzajúcich kapitolách tohto hodnotenia. Na základe predošlých zistení je možné konštatovať, že projekty realizované v rámci PO1 sú nastavené tak, aby vhodne dopĺňali legislatívne zmeny prijaté v oblasti OVP. Príspevok PO1 k podpore duálneho vzdelávania na SŠ je všeobecne vnímaný veľmi pozitívne. Prepájanie vzdelávania s potrebami trhu práce na vysokoškolskom stupni vzdelávania je v súčasnosti ešte len v ranom štádiu realizácie a jeho príspevok preto nie je možné objektívne vyhodnotiť.

DOP a NP realizované predovšetkým v rámci ŠC 1.1.1 sú orientované aj na zabezpečenie implementácie princípov inkluzívneho vzdelávania na predprimárnom, primárnom a sekundárnom stupni vzdelávania, a to prostredníctvom podpory vzniku inkluzívnych tímov a zameraním na integráciu detí a žiakov so znevýhodnením, s dôrazom na príslušníkov MRK (v synergii s PO5 a PO6). Podpore aktivít na vytváranie podmienok pre inkluzívne vzdelávanie sa takisto bližšie venujú iné kapitoly tohto

⁷² Citované z <https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/strategicke-materialy/narodny-program-reforiem/narodny-program-reforiem.html>

⁷³ Bližšie v kapitole 4.1 tejto hodnotiacej správy.

hodnotenia. Tieto intervencie je možné na základe zistení uvedených v predchádzajúcich kapitolách považovať za intervencie s pomerne vysokým príspevkom k dosahovaniu inkluzívneho vzdelávania v súlade s cieľmi NPR SR.

2. Vysoké školstvo, výskum a vývoj, ďalšie vzdelávanie

Príspevok PO1 k zvýšeniu atraktívnosti vysokoškolského sektora, na ktoré je kladený dôraz aj v NPR SR 2020, je popísaný v EO12, keďže sa táto priorita do vysokej miery zhoduje s cieľom stratégie Európa 2020 zvýšiť podiel ľudí, ktorí dosiahli vysokoškolský alebo ekvivalentný stupeň vzdelania. Príspevok PO1 v tejto oblasti bol vyhodnotený ako do značnej miery limitovaný s potenciálom pozitívne sa prejavíť v dosahovaní cieľa až s odstupom času.

Oblasť celoživotného vzdelávania je v SR dlhodobo v úzadí. V pripravovanej revízii stratégie celoživotného vzdelávania SR by mala byť reflektovaná aktuálna situácia v SR v tejto oblasti a malo by sa na ňu upriamiť viac pozornosti. Realizované projekty ŠC 1.4.1 v PO1 sú zamerané na zvyšovanie kvality celoživotného vzdelávania a zavedenie systému overovania kvalifikácií a výsledkov neformálneho a informálneho vzdelávania v praxi, čím vhodne dopĺňajú prijímané a plánované zmeny, ale aj aktívne pomáhajú budovať systém ČŽV na Slovensku. Ide o NP *Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike*, NP *Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých (PIAAC)* a DOP realizovaných v rámci výzvy *NedisKVALIFIKUJ SA! (podpora celoživotného vzdelávania)*, ktorých prínos je opísaný v predchádzajúcich kapitolách tejto hodnotiacej správy. Na základe predošlých zistení je možné konštatovať, že intervencie PO1 sú vhodne zvolené, korešpondujú s cieľmi a prioritami NPR SR 2020 a do vysokej miery prispievajú k ich dosahovaniu.

Zhrnutie evaluačnej otázky 11

Príspevok realizovaných projektov v rámci výziev v PO1 po zohľadnení dosahovania hodnôt MU výstupu a výsledku a obsahového zamerania podporených aktivít, ktoré boli bližšie analyzované v predchádzajúcich kapitolách hodnotiacej správy, je možné hodnotiť ako **skôr vysoký** a to ku všetkým určeným úlohám a prioritám uvedeným v aktuálnom NPR SR pre oblasť vzdelávania, s výnimkou zvyšovania kvality vysokoškolského vzdelávania, kde je príspevok do istej miery limitovaný tým, že projekty sa ešte len začínajú implementovať a nie je preto možné ich vplyv objektívne zhodnotiť.

Je tiež možné konštatovať, že aktivity podporené cez PO1 sú vhodne zamerané na jednotlivé oblasti vzdelávania, v ktorých bola v NPR SR identifikovaná potreba zlepšenia a pokroku (kvalita pedagogických a odborných pracovníkov, inkluzívne vzdelávanie, prepájanie vzdelávania s potrebami trhu práce, zvýšenie atraktívnosti vysokoškolského sektora a kvalita celoživotného vzdelávania). Miera príspevku PO1 k naplneniu cieľov a priorít NPR SR 2020 má potenciál sa zvyšovať a to aj v závislosti od prijatých legislatívnych zmien na národnej aj medzinárodnej úrovni.

EO12: Do akej miery prispieva PO k hodnotám výsledkových ukazovateľov a následne k napĺňaniu Stratégie Európa 2020?

Strategický dokument EÚ známy pod názvom Európa 2020, ktorý bol schválený Európskou radou v roku 2010, určil 3 kľúčové priority a stanovil ciele v 5 oblastiach pre členské štáty EÚ na obdobie nasledujúcich desiatich rokov za účelom sledovania a monitorovania pokroku v týchto oblastiach. Priority stratégie Európa 2020 sa sústredili na dosahovanie inkluzívneho, inteligentného a udržateľného rastu, čo bolo odrazom vtedajšej svetovej ekonomickej situácie postihnutej krízou a na to nadväzujúcej rastúcej potreby zabezpečiť jednotný postup EÚ na dosiahnutie hospodárskeho rastu a vyššej zamestnanosti.

Oblasti, v ktorých je sledovaný pokrok v dosahovaní určených priorít a cieľov, sú navzájom prepojené a synergicky sa dopĺňajú. V snahe o čo najvyššiu efektivitu a dosahovanie dlhodobých dopadov boli ciele stratégie Európa 2020 stanovené nielen na úrovni EÚ, ale v roku 2011 bol schválený aj Národný program reforiem SR, ktorý prijal finálnu podobu národných cieľov stratégie Európa 2020 prispôbených podmienkam SR.

OP LŽ sa v oblasti vzdelávania zameriava na nasledovné národné ciele stratégie Európa 2020:

- i. zlepšiť kvalitu základného vzdelávania, najmä zvýšením úrovne znalostí a zručností žiakov na priemerný počet bodov 505 v prieskume OECD – PISA 2018,
- ii. dosiahnuť, aby najmenej 40 % ľudí vo veku 30 – 34 rokov malo ukončené vysokoškolské alebo ekvivalentné vzdelanie,
- iii. udržať podiel ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, pod 6 %.⁷⁴

Príspevok k dosahovaniu týchto cieľov prostredníctvom podporených aktivít v rámci PO1 je možné sledovať na základe plnenia hodnôt výsledkových ukazovateľov, a tiež na základe tematickej vhodnosti implementovaných NP a DOP. Tie by mali byť nastavené tak, aby dopĺňali opatrenia prijaté na národnej úrovni (legislatívne zmeny či obsahové reformy) a pozitívne tak vplývali na napĺňanie určených cieľov. Vzhľadom k tomu, že dosahovaním výsledkových ukazovateľov PO1 sa v tejto hodnotiacej správe podrobne venuje EO2, hodnotitelia sa v tejto EO sústredili na zhodnotenie miery príspevku PO k národným cieľom Stratégie Európa 2020 v oblasti vzdelávania tak, ako boli formulované v NPR SR s prihliadnutím aj na dosahovanie cieľov stanovených pre celú EÚ.

Pre posúdenie aktuálnej miery plnenia národných cieľov stratégie Európa 2020 hodnotiteľom ako východiskový dokument slúžil NPR SR 2020, ktorý analyzuje hodnoty a poskytuje zistenia súvisiace s dosahovaním cieľov k 31. 12. 2019, čo je v súlade s časovým obdobím sledovaným v tejto hodnotiacej správe.

i. Kvalita základného vzdelávania

Výsledkami medzinárodného testovania výkonov 15-ročných žiakov OECD – PISA 2018 a ich vývojom v čase sa podrobnejšie zaoberá kapitola 3.1.2 tejto hodnotiacej správy. Na základe zistení je možné konštatovať, že požadovanú úroveň indexu – 505 bodov⁷⁵ sa v meraní PISA 2018⁷⁶ nepodarilo SR dosiahnuť, keď za stanoveným cieľom zaostala až o 36 bodov (index SR: 469 bodov). Výkon slovenských žiakov bol pod priemerom EÚ v oblasti prírodovednej gramotnosti (SR: 464 bodov vs. EÚ: 489 bodov) aj

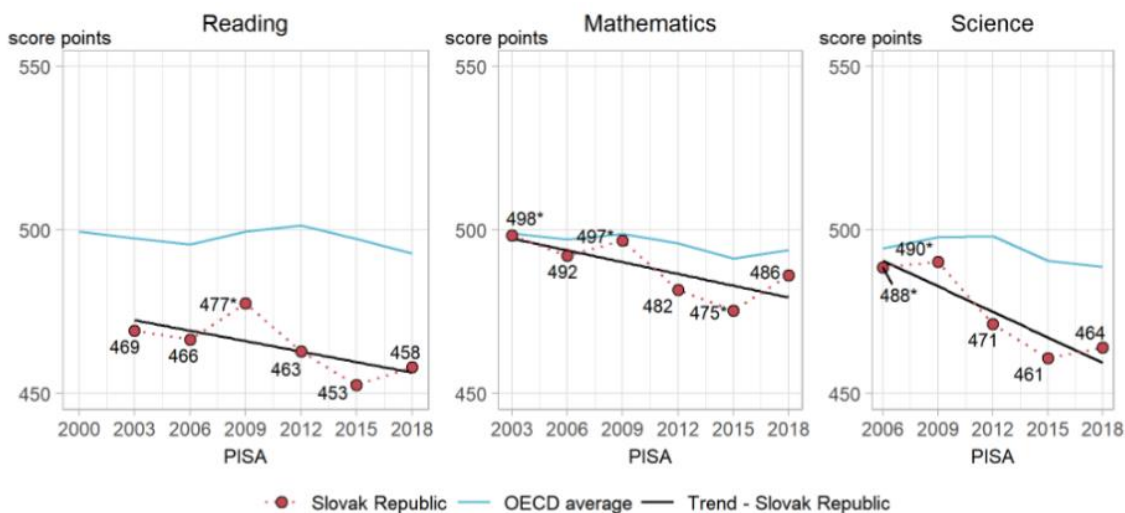
⁷⁴ Zdroj: OP LŽ

⁷⁵ Index je aritmetickým priemerom hodnotení v jednotlivých oblastiach. Zdroj: NPR SR 2020.

⁷⁶ Hlavné meranie štúdie PISA 2018 na Slovensku zrealizoval NÚCEM 16. - 27. apríla 2018 na reprezentatívnej vzorke 6 770 15-ročných žiakov z 385 škôl (ZŠ, 4-ročné a 8-ročné gymnáziá, SOŠ). V testovaní sa sledovala úroveň ich vedomostí a zručností z čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti. Hlavnou testovanou oblasťou v tomto cykle bola čitateľská gramotnosť. Zdroj: NÚCEM <https://www.nucem.sk/sk/merania/medzinarodne-merania/pisa/cyklus/2018>

v oblasti čitateľskej gramotnosti (SR: 458 vs. EÚ: 487 bodov). Jedine v oblasti matematickej gramotnosti pozorujeme výrazné zlepšenie a hodnota sa priblížila k priemeru členských štátov EÚ (SR: 486 vs. EÚ: 489 bodov).

Obrázok 18: Trend vývoja SR v jednotlivých hodnotených oblastiach testovania PISA

Notes: *indicates mean-performance estimates that are statistically significantly above or below PISA 2018 estimates for the Slovak Republic. The blue line indicates the average mean performance across OECD countries with valid data in all PISA assessments. The red dotted line indicates mean performance in the Slovak Republic. The black line represents a trend line for the Slovak Republic (line of best fit).
Source: OECD, PISA 2018 Database, Tables I. B1.10, I. B1.11 and I. B1.12

Napriek určitému zlepšeniu vo všetkých sledovaných oblastiach oproti testovaniu PISA 2015 nedosahujú žiaci SR požadovanú úroveň 505 bodov, ktorá bola stanovená v stratégii Európa 2020 a v NPR SR. Jedným zo zistení, ktoré boli súčasťou štúdie k testovaniu PISA 2018 vydanej NÚCEM, bol zaznamenaný vysoký vplyv socioekonomického zázemia na výsledky 15-ročných slovenských žiakov v oblasti globálnych kompetencií. Žiaci s vysokým socioekonomickým statusom dosiahli v priemere až o 95 bodov viac ako žiaci s nízkym socioekonomickým statusom, čo je jeden z najvýraznejších rozdielov spomedzi všetkých zúčastnených krajín. Toto zistenie indikuje, že potreba podpory zavádzania inkluzívneho vzdelávania stále rastie. PO1 v ŠC 1.1.1 *Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov* smeruje pomoc aj na aktivity a opatrenia, ktoré majú vyrovnávať znevýhodnenia žiakov a zabezpečiť rovnosť príležitostí vo výchovno-vzdelávacom procese a rovnako aj podporiť rozvoj kľúčových kompetencií a gramotnosti žiakov a podporovať integráciu znevýhodnených skupín, predovšetkým MRK.

Napriek tomu, že stanovený cieľ sa nepodarilo naplniť, opatrenia implementované v rámci ŠC 1.1.1 PO1 svojím zameraním priamo prispievajú k zlepšeniu kvality základného vzdelávania prostredníctvom realizácie projektov vytvárajúcich pracovné miesta pre pedagogických a odborných zamestnancov pre deti a žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami v MŠ, ZŠ a SŠ, čo ďalej prispieva k vytvoreniu inkluzívneho prostredia na školách a tým aj k zvýšeniu kvality výučby. Medzi takéto realizované projekty patrí NP ŠOV, NP POP, NP POP II a DOP *V základnej škole úspešnejší I. a II*⁷⁷. Priamo na posilnenie kompetencií žiakov sú zamerané projekty realizované v DOP *Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole* a *Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu* a DOP *Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov*.

⁷⁷ K tomuto cieľu má prispievať aj NP TEACHERS, ku ktorému bolo vyhlásené vyzvanie až v roku 2020.

Vzhľadom na charakter podporených aktivít a na dosahovanie cieľových hodnôt MU výsledku, resp. k zazmluvneným hodnotám MU výsledku pre ŠC 1.1.1⁷⁸ je možné považovať intervencie PO1 za tematicky vhodné s primeraným príspevkom k dosahovaniu tohto národného cieľa.

ii. Vysokoškolské alebo ekvivalentné vzdelanie

Hoci v roku 2009 bol podiel absolventov vysokoškolského štúdia⁷⁹ vo veku 30 - 34 rokov pripadajúci na celkový počet obyvateľov rovnakej vekovej skupiny iba 17,6 % (hlboko pod priemerom EÚ- 32,3 %), postupne sa zvyšoval, až v roku 2019 dosiahol hodnotu 40,1 % a takmer sa vyrovnal priemeru EÚ (41,6 %). Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie v SR sa za posledné desaťročie trvalo zvyšuje a preto je možné konštatovať, že je vysoký predpoklad naplnenia národného cieľa stanoveného pre túto oblasť.

Príspevok PO1 k jeho dosahovaniu je možné sledovať predovšetkým prostredníctvom výsledkov intervencií podporených v rámci projektov na plnenie ŠC 1.3.1 *Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce*.

Práve zvyšovaním kvality VŠ vzdelávania, orientáciou študijných odborov na napĺňanie potrieb na trhu práce a posilňovaním kompetencií pedagogických a odborných pracovníkov v inštitúciách poskytujúcich VŠ vzdelávanie sa zvyšuje aj atraktivita a záujem o terciárne vzdelávanie. DOP *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných pracovníkov*, DOP *Vysoká škola pre prax* sú v ranej fáze implementácie, resp. sa doposiaľ neimplementovali, avšak ich obsahové zameranie indikuje, že majú za cieľ priamo prispievať k profesijnému rozvoju ľudských zdrojov vo VŠ vzdelávaní a tiež rozširovať ponuku študijných programov o tie, ktoré sú prepojené s potrebami praxe a budovaním vedomostnej spoločnosti. Z realizovaných projektov do istej miery prispieva k dosahovaniu tohto cieľa NP *IT Akadémia*, ktorá sa sústreďuje na rozvoj IT sektora a zručností a ich praktické využitie na rôznych stupňoch vzdelávania vrátane VŠ, a to predovšetkým v prírodne a technicky zameraných odboroch študentmi aj pedagogickými a odbornými pracovníkmi.

PO1 k tomu cieľu prispieva aj nepriamo prostredníctvom zvyšovania vzdelanosti a výsledkov žiakov a študentov (ZŠ, SŠ), čo je predpokladom pre ich plynulé pokračovanie na vyššie stupne vzdelania (napr. už spomínaný DOP *Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu*). Konkrétny prínos PO1 k národnému cieľu v tejto oblasti nie je možné objektívne zhodnotiť, pretože sa v rámci ukazovateľov výsledku špecificky nesleduje zvýšenie (prírastok) počtu študentov a absolventov VŠ.⁸⁰ Je však možné uviesť, že aktivity sú nastavené komplementárne k stanovenému národnému cieľu, a že ich príspevok k jeho dosahovaniu nie je zanedbateľný, hoci je značne limitovaný. Výhľadovo v horizonte niekoľkých rokov bude možné sledovať a zhodnotiť dopady realizovaných projektov na nárast počtu absolventov VŠ vzdelávania aj na zlepšenie jeho kvality a prepojenia s potrebami na trhu práce.

iii. Predčasné ukončenie školskej dochádzky

Zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky je chápané ako podiel populácie vo veku 18 – 24 rokov s najnižším vzdelaním (ISCED 0, 1, 2, 3C), ktorá nepokračuje v ďalšom vzdelávaní.⁸¹ SR sa momentálne darí napĺňať cieľ stratégie Európa 2020 stanovený na 10 % na úrovni EÚ. Avšak národný cieľ,

⁷⁸ bližšie v kapitole 3.3

⁷⁹ Stupeň vysokoškolského alebo doktorandského štúdia zodpovedá úrovni ISCED 5-6. Zdroj: NPR SR 2020.

⁸⁰ MU sleduje len počet podporených osôb (t. j. ukazovateľ Počet študentov VŠ, v ktorom bolo zatiaľ podporených 3 928 účastníkov) a Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov (zatiaľ nulová hodnota), taktiež zatiaľ nebol naplnený Počet zavedených profesijne orientovaných bakalárskych programov).

⁸¹ Žiak nepokračuje vo vzdelávaní, ak sa počas posledných štyroch týždňov pred uskutočnením prieskumu nezúčastnil žiadneho typu vzdelávania, pričom sa nezohľadňuje relevantnosť vzdelávania pre súčasnú alebo budúcu prácu respondenta. Zdroj: NPR SR 2020

ktorý bol špecifikovaný v NPR SR 2011 s cieľovou hodnotou pre rok 2020 na úrovni 6 %, sa naplniť nedarí. Hodnota nameraná za rok 2019 je 8,3 %, čo je výrazne pod priemerom EÚ (10,3 %), avšak vo vývoji PUŠD v SR má tento ukazovateľ skôr zhoršujúcu sa tendenciu, keď v roku 2009 dosahoval iba 4,9 %. K tomuto nepriaznivému výsledku prispieva aj vysoká miera predčasného ukončenia školskej dochádzky v prípade príslušníkov MRK. Aj špecifické zisťovanie EU SILC MRK realizované v roku 2018 ukázalo, že podiel osôb, ktoré ukončili základnú školu a ďalej neštudujú, je takmer 6-krát vyšší v MRK ako v bežnej populácii.⁸²

Práve intervencie PO1 sú zamerané na riešenie problému PUŠD niekoľkými spôsobmi. V prvom rade sú opatrenia navrhnuté v PO1 pre dosahovanie ŠC 1.1.1 tak, aby priamo prispievali k vytvoreniu inkluzívneho prostredia v predprimárnom a primárnom vzdelávaní, aby pomohli uľahčiť prechod detí a žiakov do ďalšieho stupňa vzdelávania a aby podporili najmä deti a žiakov so ŠVVP, s ohľadom na deti a žiakov z MRK, prostredníctvom vytvorenia podmienok na ich spoločné vzdelávanie spolu s majoritou, rozvíjaním spolupráce s rodičmi a komunitou a tiež cez zavádzanie inovatívnych a alternatívnych foriem výučby.

Z realizovaných intervencií k dosahovaniu tohto národného cieľa stratégie Európa 2020 prispievajú najmä NP POP a NP POP II., NP ŠOV, DOP V základnej škole úspešnejší I a II. PO1 sa tiež zameriava a priamo prispieva k zvyšovaniu študijných výsledkov, kompetencií a gramotnosti žiakov ZŠ a gramotnosti na SŠ (gymnáziách), najmä cez DOP Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov, DOP Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole, DOP Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu.

Väčšina intervencií PO1 smeruje predovšetkým na predprimárne, základné a stredné vzdelávanie, čo je mladšia veková kategória, ako je referenčná kategória 18 – 24 rokov, na ktorú sa viaže tento cieľ stratégie Európa 2020. MU nesledujú podrobnejšie vekové kategórie ani účastníkov zo škôl. Podľa MU (CO06) bolo v PO1 podporených 174 572 osôb do veku 25 rokov (t. j. 88,9 % z celkového počtu podporených). Väčšina podporených účastníkov (120 657) bola v kategórii osoby so základným (ISCED 1) alebo nižším sekundárnym (ISCED 2) vzdelaním (61,4 %).

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že príspevok PO1 k dosahovaniu tohto národného cieľa určeného podľa stratégie Európa 2020 je do značnej miery limitovaný vekovou kategóriou cieľovej skupiny, ktorú monitoruje, avšak dá sa predpokladať, že pozitívny dopad realizovaných projektov bude možné sledovať s časovým odstupom aj v tejto oblasti. V podmienkach SR je predčasné ukončenie školskej dochádzky vnímané v širšom kontexte a je zamerané predovšetkým na žiakov primárneho a sekundárneho stupňa vzdelávania. Legislatíva SR hovorí o ukončení povinnej školskej dochádzky vo veku 16 rokov, čo sa značne odlišuje od vekovej kategórie, na ktorú je zameraný cieľ stratégie Európa 2020. Vzhľadom k tomuto odlišnému konceptu vnímania oblasti predčasného ukončenia školskej dochádzky hodnotitelia považujú za dôležité uviesť, že projekty implementované prostredníctvom PO1 vo vysokej miere prispievajú k znižovaniu miery predčasného ukončenia školskej dochádzky tak, ako je reflektovaná v podmienkach SR.

Zhrnutie evaluačnej otázky 12

Ciele stratégie Európa 2020, ktoré boli stanovené najprv na európskej úrovni v 5 oblastiach, boli bližšie špecifikované a prispôsobené podmienkam SR v NPR SR schválenom v roku 2011. Tieto národné ciele sa stali východiskom pre určenie aktivít a špecifických cieľov, na ktoré sa zameriava OP LZ.

⁸² GRAUZELOVÁ, T. a MARKOVIČ, F.

Intervencie PO1 sa týkajú oblasti vzdelávania, pričom sú zamerané na dosahovanie 3 národných cieľov stratégie Európa 2020:

1. cieľ - zlepšiť kvalitu základného vzdelávania, najmä zvýšením úrovne znalostí a zručností žiakov na priemerný počet bodov 505 v prieskume OECD – PISA 2018, sa nepodarilo v celoslovenskom meradle naplniť. K tomuto cieľu okrem hodnotenej PO1 prispieva široké spektrum aktivít a intervencií v oblasti vzdelávania. Napriek tomu je možné konštatovať, že implementované projekty cez PO1 predovšetkým cez aktivity ŠC 1.1.1 boli vhodne zvolené za účelom plnenia cieľov stratégie Európa 2020 a že mali k jeho dosahovaniu **primeraný príspevok**.

2. cieľ - dosiahnuť, aby najmenej 40 % ľudí vo veku 30 – 34 rokov malo ukončené vysokoškolské alebo ekvivalentné vzdelanie, ktorého cieľová hodnota bola rovnako nastavená pre európsku a národnú úroveň, sa darí dosahovať. Podporené projekty cez ŠC 1.3.1 primárne zamerané na podporu VŠ vzdelávania neboli cez DOP zatiaľ realizované, resp. sú ešte v ranej fáze realizácie a preto nie je možné posúdiť ich príspevok k dosahovaniu tohto cieľa stratégie Európa 2020. Príspevok k dosahovaniu tohto cieľa preto hodnotitelia považujú za **limitovaný**, ale nie zanedbateľný s predpokladom pozitívnych dopadov, ktoré bude možné sledovať s niekoľkoročným časovým odstupom.

3. cieľ - udržať podiel ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, sa darí dosahovať na európskej úrovni, avšak nie na národnej úrovni (cieľ EÚ: 10 %, cieľ SR: 6 %, hodnota SR za rok 2019: 8,3 %). Celkovo majú hodnoty PUŠD v SR stúpajúcu tendenciu, napriek tomu, že sa ich dlhodobo darí udržiavať pod priemerom EÚ. Príspevok podporených intervencií v PO1 je **do značnej miery limitovaný** vzhľadom na vekovú kategóriu, ktorá je sledovaná pri dosahovaní cieľa PUŠD stratégie Európa 2020, avšak je možné predpokladať, že intervencie boli vhodne nastavené tak, aby v budúcnosti pozitívne vplývali aj na túto oblasť. V širšom kontexte je príspevok intervencií realizovaných prostredníctvom PO1 k znižovaniu miery predčasného ukončenia školskej dochádzky, ako je vnímaná vzhľadom na legislatívny rámec SR, hodnotený ako vysoký.

4.3 Zhodnotenie hospodárnosti, účinnosti a účelnosti a vykonávania PO Vzdelávanie

EO13: Do akej miery je vykonávanie PO Vzdelávanie efektívne a hospodárne v súlade s finančnými alokáciami a v súlade s finančným plánom OP?

Súlad vykonávania PO1 s finančnými alokáciami

V roku 2019 bola vykonávacím rozhodnutím EK prijatá revízia OP LZ, ver. 5.0, prostredníctvom ktorej boli akceptované zmeny vo finančnom rámci programu. V kontexte PO1 zmena spočívala v prerozdelení výkonnostnej rezervy vo výške 28 805 505 EUR (zdroj ESF) z menej výkonnej PO1 v oboch kategóriách regiónov, v prospech výkonnej PO3. Súčasťou návrhu bolo aj prerozdelenie prostriedkov vo výške 81 200 000 EUR z PO1 v oboch kategóriách regiónov v prospech PO3 a PO4.

Celková alokácia pre PO1 po uvedenej revízii OP LZ aktuálne predstavuje sumu **348 741 004 EUR** (zdroje ESF). Indikatívne finančné alokácie PO1 podľa IP uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 22: Indikatívne rozdelenie alokácie PO1 podľa investičných priorít (sumy v EUR)

IP PO1	Alokácie	Kontrahované	% kontrahovania
1.1.	218 329 613,16	169 586 828,50	77,67
1.2.	62 250 000,00	27 738 186,19	44,56
1.3.	42 924 012,93	4 179 046,54	9,74
1.4.	25 237 377,91	32 860 118,71	130,20
Spolu	348 741 004,00	234 364 179,94	67,20

Zdroj: ITMS2014+ k 30.6.2020, Príloha č. 6 OP LZ

Hľadanie optimálneho rozdelenia finančných zdrojov na IP, resp. špecifické ciele je kontinuálny proces, ktorý začal už pri príprave OP LZ a vychádzal najmä zo skúseností z implementačnej praxe OP Vzdelávanie 2007 - 2013.

Rozdelenie alokácie PO1 do istej miery kopíruje závažnosť výziev, ktoré rezort školstva identifikoval v čase programovania a na intervencii ktorých bol dosiahnutý kompromis s kľúčovými partnermi, vrátane EK. Celkový objem alokácií na jednotlivé IP sa postupnými revíziami OP LZ významne znížil, avšak pomer financovania jednotlivých IP zostal v princípe zachovaný.

Najväčší objem zdrojov PO1 je určený na IP 1.1, v rámci ktorej sa realizuje ŠC 1.1.1 „Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov“. Logicky k najväčšej alokácii sa viaže najviac realizovaných výziev a vyzvaní a kontrahovanie aktuálne dosahuje 77,67 %, čo je približne o 10 % viac ako je priemer za PO1. Najvyššie kontrahovanie dosahuje IP 1.4 (130,2 %). Pomerne kritický je nesúlad alokácie a kontrahovania v rámci IP 1.3, kde aktuálne kontrahovanie dosahuje len necelých 10 % alokácie.

Na finančné vykonávanie PO1 má významný vplyv forma implementácie pomoci. Pozitívne skúsenosti s financovaním pomoci formou NP v predchádzajúcom programovom období (2007 - 2013) sa preniesli aj do pôvodného návrhu implementácie PO1 OP LZ v období 2014 - 2020.

Zásadným argumentom v prospech NP je zníženie administratívnej a finančnej záťaže na strane oprávnených žiadateľov/prijímateľov a lepšie predvídateľné čerpanie finančných prostriedkov v porovnaní s DOP. Vďaka realizácii pomoci formou NP sa predpokladá vyššia profesionalizácia výkonu cielených aktivít a tým aj ich zvýšená efektívnosť a minimalizovaná chybovosť projektov.

Postupom implementácie celkové finančné alokácie na NP a DOP aktuálne dosahujú pomerne vyrovnané sumy, s miernou prevahou v prospech NP (+ 10 mil. EUR). Pri sumách kontrahovania je rozdiel už vyše 33 mil. EUR a sumách čerpania vyše 14 mil. EUR v prospech NP.

Tabuľka 23: Porovnanie finančných objemov za NP a DOP PO1 (za zdroj ESF, sumy v EUR)

	Alokované	Prijaté	Schválené	Kontrahované	Čerpané
NP	151 129 430	168 882 984	141 422 010	135 579 977	43 794 040
DOP	160 496 000	203 775 655	133 847 352	102 538 816	29 141 858

Zdroj: ITMS2014+ stav k 30. 6. 2020

Podrobnejšie členenie za oba typy projektov (NP/DOP) podľa výziev/vyzvaní je uvedené v nasledujúcich tabuľkách.

V dôsledku implementácie cez DOP je vo väzbe na plánované alokácie potrebné uviesť, že PO1 je špecifickou tým, že popri NP podporuje pomerne veľký počet menších DOP. Je všeobecne známe, že vysoký počet menších projektov spôsobuje vyššiu administratívnu náročnosť a nárazovitú prácu najmä na strane poskytovateľa pomoci. Zároveň prináša menej predvídateľný cyklus kontrahovania a čerpania, s početnejšou chybovosťou projektov v porovnaní s väčšími NP a v neposlednom rade vyžaduje zvýšenú informovanosť a asistenciu pre potenciálnych žiadateľov.

Prehľad o početnosti DOP v PO1 uvádza nasledujúca tabuľka. Z údajov v tabuľke je zrejmý vysoký celkový počet predložených ŽoNFP (**1 647**), z ktorého bolo schválených k uvedenému dátumu **1 188** ŽoNFP a kontrahovaných **999** ŽoNFP. Po odpočítaní predčasne ukončených DOP (52) je v štádiu implementácie **947** DOP.

Z prezentovaných hodnôt je zrejmý vyšší podiel neschválených ŽoNFP, čo je podľa SO najčastejšie spôsobené z nasledovných dôvodov:

- **zamietnutie ŽoNFP** (t. j. neschválenie)

- vylúčenie z procesu schvaľovania v procese odborného hodnotenia z dôvodu nesplnenia vylučujúcich kritérií – diskvalifikačné kritéria (vyhodnotenie áno/nie),

- nesplnenie podmienok poskytnutia príspevku (oprávnenosť žiadateľa);

- **stiahnutie ŽoNFP**

- späťvzatie zo strany žiadateľa na základe žiadosti o späťvzatie,

- nedoplnenie všetkých relevantných podkladov/príloh v zmysle výzvy na doplnenie ŽoNFP a z toho dôvodu vydané rozhodnutie o zastavení konania;

- **neakceptovanie Zmluvy o NFP**

- nesplnenie zákonných predpokladov pre uzavretie zmluvy o NFP (pri výzve OPLZ-PO1/2019/DOP/1.1.1-01 – prečerpanie pomoci de minimis),

- nepristúpenie k uzavretiu zmluvy na základe vlastného rozhodnutia zo strany žiadateľa/prijímateľa (subjektívne dôvody).

Najväčší podiel mimoriadne ukončených projektov, vrátane výpovedí zmlúv o poskytnutí NFP zo strany prijímateľov v rámci PO1 OP LZ, je vykazovaný v rámci dvoch dopytovo-orientovaných výziev, konkrétne výzvy v rámci ŠC 1.4.1 NedisKVALIFIKUJ SA! a výzvy v rámci ŠC 1.1.1 *Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole*. V prevažnej väčšine projektov v rámci uvedených výziev boli vypovedané Zmluvy o poskytnutí NFP zo strany prijímateľov, nakoľko neboli schopní zrealizovať projekt tak, ako sa zaviazali v Zmluve o poskytnutí NFP. V súlade so Zmluvou o poskytnutí NFP je odstúpenie od zmluvy jednostranný právny úkon, v rámci ktorého prijímateľ nie je povinný zdôvodňovať konkrétne dôvody odstúpenia od Zmluvy.

Načrtnutý charakter PO1 potvrdzujú aj údaje v rámci celého OP LZ. PO1 predstavuje takmer 16 % z celkovej alokácie programu, t. j. druhá najväčšia PO, má absolútne najväčší počet vybraných operácií/projektov (935), približne 34,1 % a tiež najmenšiu priemernú veľkosť projektu (v priemere približne 448 tis. EUR, čo je asi 46 % priemeru za OP LZ).

Z celkových oprávnených výdavkov OP LZ na operácie PO1 pripadá 10,7 % a deklarovovaných oprávnených výdavkov len 7,5 %, čo odráža podpriemernú výkonnosť a veľmi nízku mieru čerpania v rámci OP LZ.⁸³

Napriek mnohým už zmieneným komplikáciám s nedostatočne predvídateľným a pomalším kontrahovaním a čerpaním, má forma pomoci prostredníctvom DOP dobré predpoklady využitia aj v budúcom programovom období. Pre zvýšenie úspešnosti si implementácia DOP vyžaduje od samého začiatku (vrátane programovania) venovať vyššiu pozornosť lepšej pripravenosti všetkých zúčastnených aktérov, a to ako na strane poskytovateľa tak na strane žiadateľov/prijímateľov.

Správny pomer DOP a doplňujúcich (systémových) NP umožňuje vyššiu flexibilitu a operatívnu pri projektovaní a dodržiavaní finančných alokácií, tento však musí vychádzať predovšetkým z podrobného poznania kontextu a situácie potenciálnych beneficiarov. Od optimálne nastaveného pomeru DOP a NP v značnej miere závisí budúca výkonnosť implementácie podpory z ESF v oblasti vzdelávania.

Prostredníctvom doterajšej implementačnej praxe v PO1 nadobudol SO kritickejšie dôležité skúsenosti, ktoré sú kľúčovým predpokladom budúcej vyššej úspešnosti DOP žiadateľov na všetkých stupňoch vzdelávania.

V dvoch nasledujúcich tabuľkách sú údaje, ktoré charakterizujú súlad reálnej implementácie projektov a indikatívnych alokácií na príslušné výzvy/vyzvania. Z prezentovaných hodnôt je zrejmý vyšší súlad indikatívnych alokácií s reálnymi sumami predložených a schválených ŽoNFP pri NP, čo je logické, pretože NP sú pripravované na mieru a ich alokácia je koncipovaná na pripravovaný konkrétny projektový zámer. Výnimkou bol projekt NP DUAL, kde boli v rámci vyzvania predložené 2 ŽoNFP, pričom jedna z nich bola chybná a konanie bolo zastavené.

Pri DOP je zachytený väčší rozptyl hodnôt, napr. medzi plánovanými alokáciami a sumami prijatých projektov, ktoré sa odvíjajú od aktuálnej absorpčnej kapacity, resp. prejavenej záujmu potenciálnych žiadateľov.

Pri NP prijaté projekty presiahli plánovanú alokáciu v priemere o 11,7 %, pri DOP v priemere o 27 %. V prípade DOP je určitý previs dopytu žiadáci, pretože vytvára priestor pre výber kvalitných žiadostí. Naopak, pokiaľ je previs dopytu veľký, pôsobí kontraproduktívne až demotivujúco na žiadateľov.

Pri DOP bol najväčší previs prijatých ŽoNFP nad indikovanú alokáciu v rámci výziev *NedisKVALIFIKUJ SA!* (89 %) a *Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov* (80 %). Naopak najmenší záujem a nedostatok prijatých žiadostí bol vo výzvach *Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe (Vysoká škola pre prax)*⁸⁴ (záujem len o 53 % alokácie výzvy) a *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov* (záujem len o 54 % alokácie výzvy).

Určenie optimálnej výšky alokácie na DOP vo väzbe na predpokladanú min./max. sumu na 1 projekt je preto dôležitým faktorom úspechu. V tomto ohľade hodnotíme pozitívne, že SO v rámci nastavenia podmienok výziev priebežne analyzuje predpokladanú výšku oprávnených výdavkov projektov podľa ich konkrétneho zamerania, prípadne aj dodatočne, podľa situácie v jednotlivých výberových kolách, kedy podľa potreby upravuje v rámci možností min./max. sumu na projekt.

Aktuálne čerpanie alokácií dosahuje pri NP v priemere úroveň 30,9 %, kým pri DOP 21,8 %. Z konkrétnych NP je najvyššia miera čerpania na už ukončenom NP ŠOV (70 %), pri NP IT Akadémia (56 %) a NP DUAL (44 %). Spomedzi výziev na DOP sa najviac darí čerpať alokáciu výzvy V Základnej škole úspešnejší I. (42,5 %), ktorá je už ukončená, potom *NedisKVALIFIKUJ SA!* (25 %) a V Základnej škole úspešnejší II (10 %). Viac ako polovica výziev DOP (5) vykazuje zatiaľ nulové čerpanie alokácie.

⁸³ Vlastné prepočty na základe dát z Výročnej správy o implementácii OP LZ 2019, tabuľka č.6

⁸⁴ Výzva na podporu prepojením vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe - DOP "Vysoká škola pre prax" (OPLZ-PO1/2018/DOP/1.3.1-02) bola vyhlásená 27. 12. 2018, projekty však doteraz neboli vyhodnotené. Dôvodom je nedostatok kvalifikovaných hodnotiteľov, ktorí by spĺňali pravidlá týkajúce sa konfliktu záujmov.

Tabuľka 24: Prehľad o početnosti a priebehu implementačného cyklu DOP v PO1 k 30. 6. 2020

Výzvy	Počet predložených ŽoNFP	Počet schválených ŽoNFP	Schválené ŽoNFP - % z predložených	Počet kontrahovaných projektov	Kontrahované projekty - % zo schválených ŽoNFP	Počet projektov v realizácii (kontrahované - mimoriadne ukončené)	Projekty v realizácii - % zo schválených ŽoNFP
NedisKVALIFIKUJ SA!	307	175	57,00	151	86,29	134	76,57
V základnej škole úspešnejší	577	504	87,35	484	96,03	472	93,65
Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole	226	159	70,35	153	96,23	138	86,79
V základnej škole úspešnejší II	152	139	91,45	118	84,89	113	81,29
Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu	90	72	80,00	67	93,06	64	88,89
Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe	39	0	0,00	0	N/A	0	N/A
Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov	15	12	80,00	6	50,00	6	50,00
Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov	145	55	37,93	19	34,55	19	34,55
Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou	96	72	75,00	1	1,39	1	1,39
Spolu	1 647	1 188	72,13	999	84,09	947	94,79

Zdroj: ITMS2014+, stav k 30. 6. 2020

Tabuľka 25: Miera využívania plánovaných alokácií za NP (v EUR) k 30. 6. 2020

NP	Alokácia (indikatívna)	Suma prijatých (ESF)	Podiel prijaté/ alokácia (%)	Suma schválených (ESF)	Podiel schválené/ alokácia (%)	Suma kontrahovaných (ESF)	Podiel kontrahované/ alokácia (%)	Čerpanie (ESF)	Podiel čerpanie/ alokácia (%)
Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP - ŠIOV (DUAL)	27 650 000	45 787 910	165,6 %	27 577 230	99,7 %	27 577 230	99,7 %	12 191 886	44,1 %
Škola otvorená všetkým - MPC	25 400 343	25 400 343	100,0 %	25 400 343	100,0 %	25 395 512	100,0 %	17 793 293	70,1 %
IT Akadémie - vzdelávanie pre 21. storočie – CVTI SR	17 889 612	17 889 607	100,0 %	17 889 607	100,0 %	16 266 506	90,9 %	10 071 400	56,3 %
Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých (PIAAC) - NÚCEM	4 122 883	4 009 478	97,2 %	4 009 478	97,2 %	4 009 478	97,2 %	543 644	13,2 %
Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike - ŠIOV	8 823 553	8 822 552	100,0 %	8 822 552	100,0 %	8 822 552	100,0 %	0	0,0 %
Štandardizáciu systému poradenstva a prevencie k inklúzii a úspešnosti na trhu práce - VÚDPaP	12 970 435	12 965 401	100,0 %	12 965 401	100,0 %	12 965 401	100,0 %	1 124 951	8,7 %
Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov - MPC	40 607 050	40 543 297	99,8 %	40 543 297	99,8 %	40 543 297	99,8 %	2 068 866	5,1 %
Profesijný rozvoj učiteľov (TEACHERS)	5 084 538	4 883 559	96,0 %		0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Zlepšenie stredného odborného školstva v Prešovskom samosprávnom kraji	4 214 102	4 214 102	100,0 %	4 214 102	100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Aktualizácia systému usmerňovania a rozvoja ďalších zložiek v systéme poradenstva a prevencie	4 366 914	4 366 735	100,0 %		0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Spolu	151 129 430	168 882 984	111,7 %	141 422 010	93,6 %	135 579 977	89,7 %	43 794 040	29,0 %

Zdroj: ITMS2014+, výzvy a vyzvania, stav k 30. 6. 2020

Tabuľka 26: Miera využívania plánovaných alokácií za DOP (v EUR) k 30. 6. 2020

DOP	Alokácia (indikatívna)	Suma prijatých (ESF)	Podiel prijaté/ alokácia (%)	Suma schválených (ESF)	Podiel schválené/ alokácia (%)	Suma kontrahovaných (ESF)	Podiel kontrahované/ alokácia (%)	Čerpanie (ESF)	Podiel čerpanie/ alokácia (%)
NedisKVALIFIKUJ SA!	26 000 000	49 079 394	188,8 %	26 390 229	101,5 %	22 619 882	87,0 %	6 469 603	24,9 %
V základnej škole úspešnejší	50 000 000	46 094 752	92,2 %	41 456 642	82,9 %	39 774 603	79,5 %	21 255 589	42,5 %
Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole	18 000 000	25 961 343	144,2 %	16 611 933	92,3 %	15 968 532	88,7 %	633 631	3,5 %
V základnej škole úspešnejší II	7 500 000	11 802 258	157,4 %	10 694 691	142,6 %	8 735 527	116,5 %	770 571	10,3 %
Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu	20 000 000	15 799 850	79,0 %	11 989 895	59,9 %	11 190 219	56,0 %	12 463	0,1 %
Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe	15 000 000	7 914 528	52,8 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov	7 300 000	3 967 213	54,3 %	2 820 065	38,6 %	1 600 708	21,9 %	0	0,0 %
Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov	12 696 000	22 856 023	180,0 %	8 056 514	63,5 %	2 649 345	20,9 %	0	0,0 %
Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou	30 000 000	20 300 294	67,7 %	15 827 382	52,8 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Spolu	160 496 000	203 775 655	127,0 %	133 847 352	83,4 %	102 538 816	63,9 %	29 141 858	18,2 %

Zdroj: ITMS2014+, výzvy a vyzvania, stav k 30. 6. 2020

Pre posúdenie súladu vykonávania PO1 s alokáciami a finančným plánom je potrebné spomenúť aj dôležité udalosti a externé vplyvy, ktoré ovplyvnili priebeh implementácie a finančný pokrok. Ich stručný popis v časovom slede uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 27: Prehľad dôležitých udalostí z vykonávania PO1 vo vzťahu k finančnej implementácii

Rok	Popis
2015	<p>V roku 2015 prebiehala príprava riadiacej dokumentácie a príprava projektových návrhov a výziev. Pôvodne bola plánovaná realizácia PO1 iba prostredníctvom NP. Na základe požiadavky EK bolo rozhodnuté o implementácii aj DOP a o väčšom využívaní zjednodušeného vykazovania výdavkov (SCO). Plánovaná alokácia pre PO1 bola pôvodne 549 085 418 EUR.</p> <p>V PO1 nebol kontrahovaný žiadny projekt, čerpanie nebolo žiadne.</p>
2016	<p>V roku 2016 boli v rámci PO1 vyhlásené 3 vyzvania pre NP a 2 výzvy na DOP, zamerané na podporu celoživotného vzdelávania a na zvýšenie inkluzívnosti vzdelávania.</p> <p>Celkovo bolo zazmluvnených za PO1 len 6,12 % z alokovanej sumy (za celý OP LZ 31,78 %).</p>
2017	<p>V roku 2017 OP LZ zaznamenal výraznejší pokrok v čerpaní. Ku koncu roka dosiahol celkové čerpanie v programe viac ako 13 % zdrojov EÚ, čo predstavovalo medziročné zvýšenie o 7,3 % (oproti roku 2016). OP LZ sa tak zaradil k trom najlepším programom v čerpaní finančných prostriedkov na úrovni Partnerskej dohody.</p> <p>Na úrovni PO1 však boli pozastavené procedúry na MŠVVaŠ SR, v reakcii na auditné zistenia, ktoré sa sice týkali OP Val, avšak EK a následne CKO požadovali od MŠVVaŠ SR vykonanie opatrení na uistenie sa a elimináciu pochybení v budúcnosti. V sledovanom období neboli vyhlásené žiadne nové vyzvania a výzvy. Tým nastal na dlhší čas k útlm implementácie, pričom tento mal byť eliminovaný v najbližšom období viacerými opatreniami. Požadované opatrenia a činnosti boli sformulované v rámci Akčného plánu na posilnenie transparentnosti v rámci implementácie PO1 (AP), z celkovým počtom 28 opatrení, z ktorých veľká časť mala vplyv aj efektívnosť implementácie</p> <p>V roku 2017 bolo zazmluvnených 210 projektov z výziev a vyzvaní z roku 2016, zazmluvnenie (zdrojov EÚ) dosiaholo 19,51 % alokácie PO1.</p>
2018	<p>V roku 2018 bolo celkovo zazmluvnených 65 % alokovanej sumy OP LZ (nárast o 17 %), avšak v PO1 len 29,51 % (spolu s PO6 patrila medzi najmenej výkonné v rámci OP LZ).</p> <p>Celkové čerpanie OP LZ (zdrojov EÚ) na národnej úrovni (bez nezrovnalostí) dosiaholo 23,30 % alokácie, avšak čerpanie v PO1 len 5,04 %.</p> <p>Hoci išlo o najnižšiu mieru čerpania v rámci OP LZ, začal sa v tomto období pozitívne prejavovať prínos pravidelných stretnutí RO a SO (v dvojtyždňových, neskôr v mesačných intervaloch) a realizácia ďalších prijatých opatrení AP.</p> <p>V roku 2018 bol tiež vypracovaný Strategický plán OP LZ na roky 2018 - 2020. Cieľom bolo prispôbiť implementáciu programu reálnym spoločenským potrebám a podporiť čo najširšie zapojenie cieľových skupín (potenciálnych účastníkov). V nadväznosti na prijatie zmieneneho strategického plánu sa uskutočnila aj revízia OP LZ (verzia 3.0), ktorá ale nemala vplyv na finančné alokácie.</p> <p>V priebehu roka boli vyhotovené správy z auditov so závermi, že systém funguje, ale sú potrebné určité zlepšenia.</p> <p>Rok 2018 predstavoval dôležitý mílnik pre overenie výkonnosti PO1. Po nesplnení finančného ukazovateľa (F0002) PO1 prišla o sumu výkonnostnej rezervy. Pravidlo N+3 voči záväzku 2015 vo výške 238,66 mil. EUR bolo k 31. 12. 2018 splnené.</p> <p>V reakcii na nízku mieru čerpania v PO1 boli zo strany SO prijaté opatrenia na zabezpečenie akcelerácie vyhlasovania výziev a vyzvaní v ďalšom roku a na zabezpečenie akcelerácie čerpania.</p> <p>Smerom k prijímateľom išlo o opatrenia na zabezpečenie väčšej informovanosti, intenzívnejšia komunikácia a spolupráca s prijímateľmi, najmä v oblasti akcelerácie VO a čerpania. Ďalšie opatrenia sa týkali dodržiavania plánu výziev a vyzvaní (IHV), Strategického plánu implementácie PO1 Vzdelávanie a <i>Road map</i> PO1 Vzdelávanie a realizácia NP typu "hybrid".</p>

2019	<p>Začiatkom roku 2019 bola ďalšia revízia OP LZ (verzia 5.0), v rámci ktorej bolo rozhodnuté o nepridelení výkonnostnej rezervy zo zdrojov ESF pre PO1 (28 805 505 EUR), a zároveň kvôli nízkemu čerpaniu finančných prostriedkov v PO1, bola presunutá časť alokácie (81 200 000 EUR) do výkonnejších PO3 a PO4.</p> <p>V roku 2019 bolo celkovo zazmluvnených 88,96 % alokovanej sumy OP LZ (medziročné zvýšenie o 23 %), v PO1 zazmluvnenie dosiahlo 66,87 % alokácie.</p> <p>Čerpanie (zdrojov EÚ) bolo 36,71 % z celkovej alokácie OP LZ, v PO1 len 15,55 % (opakovane patrilo medzi najnižšie v rámci OP LZ).</p>
------	---

Zdroj: Výročné správy o implementácii OP LZ

Súlady vykonávania PO1 s finančným plánom OP LZ

Nasledujúca tabuľka popisuje aktuálny stav vykonávania Finančného plánu PO1. Z uvedených údajov je zrejмый oneskorený nábeh implementácie PO1, pri kontrahovaní približne o 2 roky (nulové za 2014 a 2015), pri platbách a čerpaní až o 3 roky (nulové za 2014, 2015, 2016).

Kľúčovým bolo meškanie na začiatku implementácie, kedy nastali zmeny oproti pôvodnému konceptu implementácie (napr. zvýšenie dôrazu na DOP), čo sa prejavilo v oneskorenom vyhlásení výziev oproti pôvodnému plánu.

Časový sklz v implementácii PO1 bol spôsobený aj nedostatočným plánovaním a absenciou ucelenejšej stratégie pri vyhlásení výziev a realizácii NP, resp. oneskoreným prijatím relevantných strategických dokumentov nevyhnutných na zabezpečenie cieleného vyhlásovania výziev a riešenia rezortných reformných aktivít.

Prvé výzvy tak boli vyhlásené až v roku 2016, kedy boli vyhlásené 3 výzvy pre NP a 2 výzvy na DOP (NedisKVALIFIKUJ SA!, V základnej škole úspešnejší I).

Auditné zistenia z roku 2017, ktoré sa priamo netýkali OP LZ, viedli k pozastaveniu implementačných procesov na MŠVVaŠ SR. To spôsobilo niekoľkomesačný útlm už rozbehnutých činností SO a neboli vyhlásené žiadne nové výzvy/vyzvania. Tento časový výpadok v implementácii sa napriek zvýšenému úsiliu SO nepodarilo eliminovať a PO1 prišla o výkonnostnú rezervu.

Zmienené zásadné zdržania spôsobili oneskorený nábeh a neplnenie pôvodného finančného plánu a zostávajú hlavnou príčinou dlhodobu nízkeho čerpania v PO1. V budúcnosti je potrebné sa vyvarovať oneskoreného nábehu implementácie a to najmä dôkladnou prípravou a tiež včasnou a proaktívnou komunikáciou so zástupcami EK.

Pre nastavenie finančných plánov budúcich intervencií bude nevyhnutná dôsledná analýza predchádzajúcej implementačnej praxe, vrátane jej slabých stránok. Rovnako dôležitá bude podrobná analýza kontextu, v ktorom sa plánované intervencie majú realizovať, s využitím získaných poznatkov ohľadne kľúčových vplyvov na absorpčnú kapacitu prijímateľov a k nej požadované administratívne kapacity implementačných štruktúr.

Pri obsahovom nastavení výziev je potrebné vychádzať z dostatočne podrobných a aktualizovaných analýz potrieb jednotlivých cieľových skupín a poznania motivácie potenciálnych žiadateľov. Samozrejmosťou by mala byť dostatočne široká odborná participácia partnerských organizácií a subjektov, vrátane mimovládneho neziskového sektora.

V roku 2020 kontrahovanie výrazne akcelerovalo a k 30. 6. 2020 dosiahlo 388 950 918,28 EUR (EÚ + SR), tzn. že sa podľa finančného plánu podarilo kontrahovať takmer celú alokáciu PO1 (92,8 %).

Celkovo bolo vyplatených 154 993 935,44 EUR, čo predstavuje 37 % alokácie, čerpanie bolo vo výške 108 702 512,91 EUR, čo je 25,9 % celkovej alokácie (EÚ + SR).

MŠVVaŠ SR (SO) vypracováva odhady čerpania na mesačnej báze, s detailnejším výhľadom na nasledujúce 3 mesiace, a následne po štvrtrokochoch, až do konca daného kalendárneho roka a na nasledujúce 3 kalendárne roky. Tieto odhady následne zasiela na Certifikačný orgán (povinnosť vyplývajúca zo Systému finančného riadenia).

Okrem toho SO pripravuje odhad pre svoje potreby, ako aj z dôvodu informovania RO, s detailným výhľadom po výzvach a vyzvaniach, až do konca programového obdobia.

Vývoj čerpania ovplyvňujú špecifiká školského prostredia, kde je začiatok aj rozsah implementácie naviazaný na školské roky. Zároveň projekty na podporu pomáhajúcich profesií v školách (NP aj DOP) sú nastavené na preplácanie miezd, teda ide o pravidelné opakované výdavky počas celej implementácie projektu.

S cieľom zvýšiť mieru čerpania alokácie, prijalo MŠVVaŠ SR nasledovné opatrenia⁸⁵:

- vypracovalo (vyššie zmienený) plán čerpania za PO1, rozdelený po mesiacoch do 31. 12. 2023, ktorý je pravidelne aktualizovaný na základe aktuálneho stavu, ktorého plnenie bude monitorované,
- pre SO bola poskytnutá z MF SR výnimka zo Systému finančného riadenia ŠF, KF a ENRF na programové obdobie 2014 - 2020 umožňujúca zvýšenie výšky poskytnutej zálohovej platby a predĺženie lehoty pre zúčtovanie poskytnutej zálohovej platby (umožňuje poskytnutie zálohovej platby do výšky 90 % ročného rozpočtu projektu (namiesto 40 %). Povinnosť zúčtovať poskytnutú zálohovú platbu je v termíne do 12 mesiacov (namiesto do 9 mesiacov), čo predstavuje zníženie administratívnej záťaže prijímateľov a administratívnych kapacít SO vzhľadom na zníženie počtu predkladaných ŽoP a predĺženie lehoty zúčtovania zálohovej platby,
- úprava intervalu predkladania ŽoP z 2 na 6-mesačný (okrem výzvy OPLZ-PO1/2016/DOP/1.1.1-01),
- zlepšenie personálneho zabezpečenia prostredníctvom nábore administratívnych kapacít – navýšenie počtu štátnozamestnaneckých miest na odbore implementácie, výpomoc zamestnancov pracujúcich na základe dohôd o vykonaní prác, prerozdelenie časti agendy odboru implementácie projektov v rámci sekcie štrukturálnych fondov EÚ (zazmluvňovanie projektov vykonáva odbor posudzovania projektov),
- organizovanie informačných seminárov pre žiadateľov a prijímateľov - “praktické riešenia spojené s realizáciou projektov”, od augusta 2019 dostupné aj on-line formou,
- analýza možností zjednodušenia/urýchlenia procesov implementácie (napr. zavedenie zjednodušeného pracovného výkazu),
- využívanie foriem zjednodušeného vykazovania výdavkov v rámci implementácie projektov z výziev roka 2019 (vstupujúce do financovania v rokoch 2020 - 2023).

Hoci miera čerpania alokácie PO1 akceleruje, vzhľadom k pokročilému štádiu implementácie ju hodnotitelia vnímajú ako nízku, so strednou úrovňou potenciálneho rizika nesplnenia finančného plánu. Preto je dôležité priebežne a konzistentne pokračovať v podpore žiadateľov a najmä prijímateľov. Opatreniami na podporu žiadateľov a prijímateľov a na urýchlenie implementácie, vrátane finančného pokroku sa zaoberajú ďalšie EO, najmä EO10.

⁸⁵ Výročná správa o implementácii OP LZ za rok 2019

Tabuľka 28: Vykonávanie Finančného plánu PO1 k 30. 6. 2020 (sumy v EUR)

	Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Spolu
Plánovaná suma	EÚ	40 223 590	46 867 792	62 823 365	65 660 932	68 698 122	1 656 967	62 810 236	0	0	0	0	348 741 004
	SR	8 204 427	9 426 389	12 292 215	12 842 530	13 431 361	1 656 967	12 481 286	0	0	0	0	70 335 175
	Spolu	48 428 017	56 294 181	75 115 580	78 503 462	82 129 483	3 313 934	75 291 522	0	0	0	0	419 076 179
	Spolu - kumul.	48 428 017	104 722 198	179 837 778	258 341 240	340 470 723	343 784 657	419 076 179					
	Spolu s pro-rata	48 428 017	56 294 181	75 115 580	78 503 462	90 947 766	11 214 879	81 879 836	0	0	0	0	442 383 721
Zazmluvnené	EÚ	0	0	27 577 230,24	88 046 057,78	134 868 738,57	219 845 231,33	326 995 279,11	0	0	0	0	326 995 279,11
	SR	0	0	6 049 027,50	17 231 975,66	26 346 936,90	42 371 122,79	61 955 639,17	0	0	0	0	61 955 639,17
	Spolu	0	0	33 626 257,74	105 278 033,44	161 215 675,47	262 216 354,12	388 950 918,28	0	0	0	0	388 950 918,28
	Spolu s pro-rata	0	0	33 626 257,74	105 278 033,44	161 847 358,89	272 910 922,56	410 835 131,97	0	0	0	0	410 835 131,97
Vyplatené	EÚ	0	0	61 426,31	9 575 110,61	28 597 955,66	43 438 831,04	51 016 795,34	0	0	0	0	132 690 118,96
	SR	0	0	13 473,69	1 731 502,91	4 665 989,81	7 112 533,31	8 780 316,76	0	0	0	0	22 303 816,48
	Spolu	0	0	74 900	11 306 613,52	33 263 945,47	50 551 364,35	59 797 112,10	0	0	0	0	154 993 935,44
	Spolu s pro-rata	0	0	74 900	11 306 613,52	33 284 060,17	51 125 080,60	62 067 429,91	0	0	0	0	157 858 084,20
Čerpanie	EÚ	0	0	0	5 118 537,28	17 965 016,92	31 118 099,39	36 776 568,82	0	0	0	0	90 978 222,41
	SR	0	0	0	968 551,62	3 450 816,57	5 953 382,27	7 351 540,04	0	0	0	0	17 724 290,50
	Spolu	0	0	0	6 087 088,90	21 415 833,49	37 071 481,66	44 128 108,86	0	0	0	0	108 702 512,91
	Spolu s pro-rata	0	0	0	6 087 088,90	21 417 299,33	37 164 631,83	45 524 127,06	0	0	0	0	110 193 147,12

Zdroj: Údaje zo SO, ITMS2014+

Efektívnosť a hospodárnosť implementácie

Podstatou efektívnosti implementácie je dosahovanie cieľov vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu.

V rámci hodnotenia sú za plnenie cieľov a dosahovanie plánovaných výsledkov považované dosiahnuté merateľné efekty, t. j. výstupy a výsledky realizovaných aktivít, ktoré je možné kvantifikovať:

- na úrovni projektov prostredníctvom zmluvne záväzných projektových ukazovateľov,
- na úrovni PO1 prostredníctvom sústavy MU.

Pre posúdenie efektívnosti a hospodárnosti vynaložených finančných prostriedkov zo zdrojov ESF možno vychádzať z dvoch úrovní, a to projektovej a programovej. Vzhľadom na skutočnosť, že MU sú z projektovej úrovne agregované v plnej miere na PO, resp. OP LZ, sústredíme sa v hodnotení na úroveň špecifických cieľov PO1 tým, že posúdime plánované a dosahované hodnoty MU výstupu (O).

Efektívnosť a hospodárnosť je možné priebežne posúdiť cez úroveň plnenia cieľovej/aktuálnej hodnoty MU, vo vzťahu k alokovaným, zazmluvneným alebo čerpaným finančným prostriedkom, relevantným k danému MU. Pri posúdení vychádzame z údajov o finančnom a fyzickom pokroku PO1, ktoré sú uvedené v kapitole 3.3.

Efektívnosť implementácie v tomto poňatí znamená tiež úspešnosť prechodu ŽoNFP medzi jednotlivými fázami implementačného cyklu (t. j. od prijatia až po čerpanie), pretože ŽoNFP vyradené v priebehu implementácie predstavujú zbytočne vynaložené zdroje na strane žiadateľa/prijímateľa, aj na strane implementačnej štruktúry poskytovateľa. Cieľom je teda optimalizovať zdroje pri dosahovaní vytýčených cieľov a podľa možnosti pritom minimalizovať počet mimoriadne ukončených projektov, ktoré neprispievajú k cieľom.

Posúdenie efektívnosti je realizované na viacerých úrovniach, primárne na základe finančných objemov ŽoNFP za NP/DOP a ich porovnanie z pohľadu efektivity implementácie, následne je podrobnejšie posúdená efektívnosť plnenia vybraných MU výstupu PO1.

Vo fáze schvaľovania bol podiel schválených voči prijatým ŽoNFP vyšší pri NP (83,74 %), v porovnaní s DOP (65,68 %). Toto je obvyklé, pretože NP sú dopredu prerokované a nevyberajú sa v súťaži (na rozdiel od DOP), preto sú z tohto pohľadu efektívnejšie. Pôvodne sa implementácia PO1 predpokladala iba prostredníctvom NP.

V dopytovo-orientovaných výzvach mali najnižší podiel schválených voči prijatým ŽoNFP DOP *NedisKVALIFIKUJ SA!* (len 53,8 %, a to aj napriek tomu, že výzva je ukončená), DOP *Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole* (64 %), Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov (71 %) a Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov⁸⁶. V prípade DOP *NedisKVALIFIKUJ SA!* bolo problémom dodržiavanie podmienok poskytnutia pomoci de minimis a nesplnenie podmienok odborného hodnotenia. V rámci 1. a 2. kola výzvy DOP *NedisKVALIFIKUJ SA!* vysoký počet ŽoNFP (približne 60) nesplnil kritériá odborného hodnotenia (t. j. neboli schválené na základe výsledkov odborného hodnotenia). Pri DOP *Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole* taktiež vysoký počet ŽoNFP (39) nesplnil kritériá odborného hodnotenia, t. j. neboli schválené na základe výsledkov odborného hodnotenia. Zvýšenie počtu neschválených ŽoNFP z celkového počtu prijatých ŽoNFP má negatívny dopad na kontrahovanie a následné čerpanie a znižuje efektívnosť implementácie.

Vo fáze kontrahovania bol podiel kontrahovaných voči schváleným ŽoNFP prirodzene vysoký pri NP (95,7 %), oproti tomu v prípade DOP predstavoval 76,61 %. Z pohľadu efektívnosti implementácie preto aktuálne vychádzajú ako efektívnejšie NP. V rámci DOP možno označiť za vysoko efektívne najmä DOP

⁸⁶ prebiehalo schvaľovanie

V základnej škole úspešnejší. Naopak, z tohto pohľadu bola nízka efektívnosť implementácie pri DOP *NedisKVALIFIKUJ SA!* a *Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole.*

Úspešnosť kontrahovania a tým aj efektívnosť implementácie DOP znižovali okrem chybovosti prijatých ŽoNFP najmä výpovede zmlúv o poskytnutí NFP zo strany prijímateľov.

Na základe uvedeného porovnania úspešnosti jednotlivých fáz implementácie je možné konštatovať, že **efektívnosť implementácie aktuálne vychádza lepšie pri NP**. Napriek tomu aj pri DOP bola dosiahnutá dobrá efektívnosť, osobitne pri DOP *V základnej škole úspešnejší I a II*, čo potvrdzuje ich vysokú mieru relevancie, pokiaľ sú vhodne nastavené podmienky výzvy.

V ďalšej fáze uvádzame **posúdenie efektívnosti z pohľadu dosahovaných hodnôt kľúčových MU výstupu PO1**.

Na základe priradených súm DOP a NP prispievajúcich k sledovaným MU výstupu sme v nasledujúcej tabuľke spracovali informatívny prepočet troch kategórií nákladovej efektívnosti, **vyjadrenej nákladmi na mernú jednotku MU**:

- a) východisková efektívnosť ako pomer alokovaných finančných prostriedkov (disponibilných na NFP) a cieľových hodnôt sledovaných MU (projektované hodnoty),
- b) ex-ante efektívnosť ako pomer agregovaného kontrahovania NFP a cieľových hodnôt sledovaných MU,
- c) priebežná efektívnosť ako pomer agregovaného čerpania NFP a aktuálne dosiahnutých hodnôt sledovaných MU. Táto má najnižšiu výpovednú hodnotu, pretože rôzne typy aktivít, resp. projektov majú rôznu proporčnosť financovania a dosahovania efektov počas realizácie (napr. 50 % čerpaných prostriedkov nemusí znamenať dosiahnutie 50 % úrovne cieľovej hodnoty MU).

Najpresnejším prepočtom nákladovej efektívnosti je **ex-post efektívnosť** vyčíslená na základe reálne vynaložených celkových oprávnených výdavkov riadne ukončených projektov a reálne dosiahnutých hodnôt priradených MU výstupu. Tento spôsob určenia nákladovej efektívnosti má najvyššiu výpovednú hodnotu a bude vhodné ho použiť po riadnom ukončení dostatočného množstva projektov.

Za účelom sumarizácie vynakladaných finančných prostriedkov na konkrétne IP PO1 sú na nasledujúcej strane v samostatných tabuľkách priradené DOP a NP k relevantným IP.

Následne sú v ďalšej tabuľke k IP PO1 priradené relevantné MU výstupu a uvedený prepočet rozdielných kategórií nákladovej efektívnosti MU, vo vzťahu k alokovaným, zazmluvneným a čerpaným sumám za všetky projekty PO1 (DOP +NP).

Tabuľka 29: Priradenie projektov a finančných prostriedkov podľa IP za DOP v PO1 (sumy v EUR)

IP	Projekty	Alokácia (indikatívna)	Kontrahovanie (ESF)	Čerpanie (ESF)
1.1	V základnej škole úspešnejší	50 000 000	39 774 603	21 255 589
	Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole	18 000 000	15 968 532	633 631
	V základnej škole úspešnejší II	7 500 000	8 735 527	770 571
	Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu	20 000 000	11 190 219	12 463
	Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov	12 696 000	2 649 345	0
	Sub-total IP 1.1.:	108 196 000	78 318 226	22 672 254
1.2	Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou	30 000 000	0	0
1.3	Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe	15 000 000	0	0
	Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov	7 300 000	1 600 708	0
	Sub-total IP 1.3.:	22 300 000	1 600 708	0
1.4	NedisKVALIFIKUJ SA!	26 000 000	22 619 882	6 469 603
	Spolu	160 496 000	102 538 816	29 141 858

Zdroj: ITMS2014+

Tabuľka 30: Priradenie projektov a finančných prostriedkov podľa IP za NP PO1 (sumy v EUR)

IP	Projekty	Alokácia (indikatívna)	Kontrahovanie (ESF)	Čerpanie (ESF)
1.1	Škola otvorená všetkým - MPC	25 400 343	25 395 512	17 793 293
	Štandardizáciou systému poradenstva a prevencie k inklúzii a úspešnosti na t. p. - VÚDPaP	12 970 435	12 965 401	1 124 951
	Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov - MPC	40 607 050	40 543 297	2 068 866
	Aktualizácia systému usmerňovania a rozvoja ďalších zložiek v syst. poradenstva a prevencie	4 366 914	0	0
	Profesijný rozvoj učiteľov (TEACHERS)	5 084 538	0	0
	IT Akadémia - vzdelávanie pre 21. storočie – CVTI SR*	8 944 806	8 133 253	5 035 700
	Sub-total IP 1.1.:	88 429 280	78 904 210	20 987 110
1.2	Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP - ŠIOV	27 650 000	27 577 230	12 191 886
	Zlepšenie stredného odborného školstva v Prešovskom samosprávnom kraji	4 214 102	0	0
	Sub-total IP 1.2.:	31 864 102	27 577 230	12 191 886
1.3	IT Akadémia - vzdelávanie pre 21. storočie – CVTI SR*	8 944 806	8 133 253	5 035 700
1.4	Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých (PIAAC) - NÚCEM	4 122 883	4 009 478	543 644
	Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike - ŠIOV	8 823 553	8 822 552	0
	Sub-total IP 1.4.:	12 946 436	12 832 030	543 644
	Spolu	151 129 430	135 579 977	43 794 040

Zdroj: ITMS2014+

* NP IT Akadémia... prispieva k dvom špecifickým cieľom (v IP 1.1 aj 1.3), preto sme za účelom zrealizovania prepočtu rozdelili sumy zdrojov v pomere 1:1 medzi obe IP

Tabuľka 31: Prepočet efektívnosti vybraných MU výstupu v nadväznosti na alokované, kontrahované a čerpané finančné zdroje PO1 (DOP+ NP)

IP	Kód (ID)	Ukazovateľ	A	B	C	D	E	F	G	H	I
			Cieľová hodnota (2023)	Stav (2019)	Miera plnenia	Alokované (EUR)	Kontrahované (EUR)	Čerpané (EUR)	Východisková efektívnosť ⁸⁷ (v EUR)	Ex-ante efektívnosť ⁸⁸ (v EUR)	Priebežná efektívnosť ⁸⁹ (v EUR)
1	O0072	Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti	33 585	85 873	256 %	196 625 280	157 222 436	43 659 364	5 855	4 681	508
	O0073	Počet škôl zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania	769	875	114 %				255 690	204 451	49 896
	O0074	Počet žiakov so ŠVVP v podporených školách zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania	30 808	46 996	153 %				6 382	5 103	929
	O0075	Počet pedagogických a odborných zamestnancov zapojených do aktivít na zvýšenie profesijných kompetencií	9 342	8 024	86 %				21 047	16 830	5 441
2	O0076	Počet účastníkov zapojených do aktivít zameraných na podporu praktického vyučovania vrátane aktivít zameraných na podporu zavádzania prvkov systému duálneho vzdelávania	24 324	7 478	31 %	61 864 102	27 577 230	12 191 886	2 543	1 134	1 630
	O0108	Počet podporených učebných alebo študijných odborov k novo vytvoreniu alebo inovácii za účelom podpory odborného vzdelávania a prípravy vrátane zavedenia prvkov systému duálneho vzdelávania	231	267	116 %				267 810	119 382	45 662
3	O0077	Počet študentov VŠ	3 956	3 928	99 %	31 244 806	9 733 961	5 035 700	7 898	2 461	1 282
	O0078	Počet študentov VŠ študujúcich v študijných programoch pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov	1 180	0	0 %				26 479	8 249	-

⁸⁷ G = Alokácia/cieľová hodnota MU⁸⁸ H = Kontrahované/cieľová hodnota MU⁸⁹ I = Čerpané/aktuálna hodnota MU

	O0079	Počet fakúlt zapojených do aktivít zameraných na zvýšenie kvality študijných programov pripravujúcich budúcich pedagogických a/alebo odborných zamestnancov	43	0	0 %				726 623	226 371	-
	O0080	Počet podporených profesijne orientovaných bakalárskych programov	20	0	0 %				1 562 240	486 698	-
	O0081	Počet partnerstiev prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru	20	90	450 %				1 562 240	486 698	55 952
4	O0082	Počet účastníkov zapojených do aktivít ČŽV	7 410	15 123	204 %	38 946 436	35 451 912	7 013 247	5 256	4 784	464
	O0083	Počet účastníkov s nízkym vzdelaním/nízkou kvalifikáciou zapojených do aktivít ČŽV	1 853	729	39 %				21 018	19 132	9 620
	O0084	Počet partnerstiev medzi poskytovateľmi ČŽV, zamestnávateľmi, organizáciami pracujúcimi so znevýhodnenými skupinami osôb	6	171	2850 %				6 491 073	5 908 652	41 013

Zdroj: ITMS2014+ a vlastné spracovanie

(-) hodnota sa nedá prepočítať, vzhľadom na nulové plnenie príslušného MU (delenie nulou)

Prepočítané hodnoty predstavujú pomocný ukazovateľ efektívnosti a hospodárnosti, ktorý je potrebné interpretovať v kontexte aktuálneho kontrahovania a čerpania a tiež účinnosti dosahovania projektovanej cieľovej hodnoty príslušného MU. V prípade niektorých MU sa nízka miera ich plnenia, ako je popísaná v predošlých kapitolách tejto správy, premieta do nízkej aktuálnej efektívnosti vynakladaných výdavkov. Z tohto dôvodu môže byť výpovedná hodnota pri predmetných MU obmedzená.

Východisková efektívnosť predstavuje zároveň predpokladanú hodnotu jednotkových nákladov v čase projektovania cieľovej hodnoty MU. Z prepočítaných hodnôt (stĺpec G) je možné usúdiť, že cieľové hodnoty pri O0081 (plnenie 450 %) a O0084 (plnenie 2 850 %) neboli naprojektované optimálne. Pri uvedených MU je evidentná nákladová „nadprojekcia“, keď napr. v prípade O0081 je projektovaná hodnota 1 562 240 EUR na 1 partnerstvo VŠ - podniková sféra, verzus 486 698 EUR na základe kontrahovania. Uvedené poukazuje na veľký význam správneho a analyticky podloženého projektovania cieľových hodnôt MU.

Pri všetkých MU je zrejмый pokles prepočítaných nákladov na mernú jednotku ukazovateľa od východiskovej hodnoty, cez ex-ante k priebežnej hodnote efektívnosti (v riadku daného MU v smere zľava doprava).

Priebežná efektívnosť je výrazne pod úrovňou východiskovej aj ex-ante efektívnosti, čo poukazuje na vysokú nákladovú efektívnosť a hospodárnosť realizovaných intervencií. Tento stav je čiastočne spôsobený nízkou úrovňou čerpania, keď vykázané výstupy z projektov môžu časovo predbiehať čerpanie.

V rámci porovnávaných MU majú vyššiu vypovedaciu schopnosť prepočítané hodnoty priebežnej efektívnosti prislúchajúce k MU, ktoré boli generované na základe projektov už z väčšej časti implementovaných, pri ktorých dosahujú sumy čerpania vyššiu úroveň (najvyššie pomerné využitie objemu alokácie na generovanie výstupov). Sú to najmä MU za IP 1.1 (O0072 až O0075) a MU za IP 1.4 (O0082 až O0084), teda IP, v ktorých kontrahovanie a čerpanie dosahuje najvyššiu úroveň.

Prepočítané hodnoty priebežnej efektívnosti sú nateraz pri väčšine MU skôr orientačné a definitívne zhodnotenie efektívnosti a hospodárnosti bude možné zrealizovať až po finančnom ukončení implementácie projektov.

V danej etape implementácie sa najviac k reálnej nákladovosti na mernú jednotku MU približujú prepočítané hodnoty ex-ante efektívnosti, ktorej výpovedná hodnota sa zvyšuje, ak sú dosahované hodnoty MU odvodené na základe kontrahovania väčšej časti alokácie (k dátumu prepočtu efektívnosti 30. 06. 2020 bolo kontrahovanie pri NP na úrovni takmer 90 % a pri DOP 64 %).

Na základe prepočítaných hodnôt ex-ante a priebežnej nákladovej efektívnosti (pri nenulovom stave MU) je možné predbežne konštatovať, že **použitie (kontrahované a čerpané) finančné zdroje sú primerané cieľom PO1 a využívané efektívne a hospodárne**. Ide o orientačné prepočty, ktoré sú pri viacerých MU obmedzené nízkou hodnotou čerpania. Z toho dôvodu odporúčame posúdenie efektívnosti zopakovať v čase, keď bude väčšina projektov ukončená a väčšina finančných zdrojov vyčerpaná.

S efektívnosťou veľmi úzko súvisí **hospodárnosť výdavkov**. Na úrovni projektu sa hospodárnosťou rozumie minimalizácia výdavkov nevyhnutných na realizáciu projektu pri rešpektovaní cieľov projektu a zachovaní vyššie uvedených podmienok.

Zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ/prijímateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, tzn. náklady na akúkoľvek pred-realizačnú, realizačnú či po-realizačnú fázu projektu sú minimálne možné, aby bol dosiahnutý cieľ projektu.

Hospodárnosť a efektívnosť schválených projektov PO1 bola posudzovaná komplexne na úrovni RO/SO v rámci nasledovných procesných fáz:

- odborné hodnotenie predložených projektových zámerov (v prípade NP) a ŽoNFP (posúdenie výdavkov projektu v nadväznosti na ciele projektu);
- kontrola verejného obstarávania;
- kontrola žiadostí o platbu (súladi deklarovovaných výdavkov a zmluvy o poskytnutí NFP).

Tento prístup, zakotvený v Systéme finančného riadenia EŠIF, umožňuje viacstupňovú kontrolu a posúdenie zásad hospodárnosti⁹⁰ všetkých oprávnených výdavkov projektu. Vo fáze konania o žiadosti o NFP žiadateľ preukazuje, že nárokováné výdavky sú hospodárne a zodpovedajú obvyklým cenám v danom čase a mieste, alebo stanovenému finančnému/percentuálnemu limitu alebo benchmarku. Predbežné uistenie o primeranosti a hospodárnosti nákladov v DOP poskytuje tiež stanovenie maximálnej výšky príspevku na projekt v kombinácii s ďalšími parametrami výzvy.

Na doplnenie obrazu o hospodárnosti uvádzame nasledujúcu tabuľku, podľa dostupných údajov, s prepočtom jednotkových nákladov na podporenú školu, žiaka/študenta a pedagogického pracovníka.

Tabuľka 32: Prepočet výdavkov na jednotku vybraných výstupov za DOP a NP v PO1

Projekty	Zazmluvnené (EUR)	Počet podporených škôl	Jednotková hodnota (EUR)	Počet podporených žiakov/študentov	Jednotková hodnota (EUR)	Počet podporených pedag. a ostat. prac.	Jednotková hodnota (EUR)
NedisKVALIFIKUJ SA!	22 619 882						
V základnej škole úspešnejší	39 774 603	471	84 447	9 969	3 990		
Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole	15 968 532	138	115 714	23 707	674	2 589	6 168
V základnej škole úspešnejší II	8 735 527	112	77 996	1 798	4 858		
Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu	11 190 219	64	174 847	17 865	626	1 362	8 216
D O P Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe	0						
Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov	1 600 708	11	145 519	6 565	244		
Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov	2 649 345			10 048	264	952	2 783
Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou	0	1		182			
Spolu	102 538 816	797	128 656	70 134	1 462	4 903	20 913

⁹⁰ Na implementáciu projektov EŠIF sa vzťahuje Zákon č. 357/2015 Z.z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov, prostredníctvom ktorého sú systematicky zabezpečované činnosti na overovanie hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti finančných operácií alebo ich častí pred ich uskutočnením, v ich priebehu a až do ich konečného vysporiadania, zúčtovania, dosiahnutia a udržania výsledkov a cieľov finančných operácií alebo ich častí.

Projekty	Zazmluvnené (EUR)	Počet podporených škôl	Jednotková hodnota (EUR)	Počet podporených žiakov/ študentov	Jednotková hodnota (EUR)	Počet podporených pedag. a ostat. prac.	Jednotková hodnota (EUR)
Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP - ŠIOV	27 577 230	200	137 886	12 000	2 298		
Škola otvorená všetkým - MPC	25 395 512	180	141 086	13 000	1 954	2 500	10 158
IT Akadémia - vzdelávanie pre 21. storočie – CVTI SR	16 266 506	500	32 533	33 000	493	650	25 025
Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých (PIAAC) - NÚCEM	4 009 478						
Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike - ŠIOV	8 822 552						
Štandardizáciu systému poradenstva a prevencie k inklúzii a úspešnejší na trhu práce - VÚDPaP	12 965 401	32	405 169			1 718	7 547
Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov - MPC	40 543 297	335	121 025	18 000	2 252		
Profesijný rozvoj učiteľov (TEACHERS)	0						
Zlepšenie stredného odborného školstva v PSK	0						
Aktualizácia systému usmerňovania a rozvoja ďalších zložiek v systéme poradenstva a prevencie	0						
Spolu	135 579 977	1 247	108 725	76 000	1 784	4 868	27 851

Zdroj: vlastné spracovanie z dát od SO a prijímateľov projektov

Tabuľka uvádza informatívne hodnoty jednotkových nákladov, ktoré sú pri prepočte na 1 žiaka/študenta najvyššie pri DOP V základnej škole úspešnejší II (4 858 EUR), ale celkový priemer za všetky projekty vychádza vyšší pri NP (1 784 EUR), ako pri DOP (1 462 EUR).

V prepočte na 1 pedagogického pracovníka sú náklady opäť vyššie pri NP, v priemere 27 851 EUR v NP v porovnaní 20 913 EUR pri DOP.

Pokiaľ ide o podporu na 1 školu, niektoré z prepočítaných hodnôt majú obmedzenú výpovednú hodnotu, resp. je potrebné prepočítanú hodnotu správne interpretovať. Významná časť výdavkov v rámci DOP aj NP ide na zamestnancov na všetkých pozíciách, ku ktorým sa viažu režijné a administratívne výdavky a tieto sú regulované príslušnými tarifnými triedami. V prípade NP môžu byť v priemernej hodnote započítané aj napr. náklady na externé služby, IT zariadenia a pod., ktoré museli byť vynaložené na to, aby výstupy NP mohli využívať ostatní prijímatelia.

Priemerná podpora na 1 školu vychádza vyššia v rámci DOP (128 656 EUR), v porovnaní s NP (108 725 EUR). Nižšiu hodnotu pri NP sa darí dosahovať najmä vďaka vyššiemu počtu zapojených škôl, ktoré zdieľajú časť výstupov s hlavným prijímateľom NP, kým pri DOP prevláda individuálny charakter tvorby výstupov a vyšší pomer sprievodných nákladov na projekt.

Na základe kvalitatívneho posúdenia efektívnosti a hospodárnosti sú kriticky hodnotené niektoré procesy, ktoré spôsobujú zvýšenie nákladov, napr. predĺžená/oneskorená príprava a nutnosť opakovaného predkladania projektových zámerov/ŽoNFP niektorých NP, mimoriadne ukončenie projektov a pod. Ďalej sú to rôzne komplikácie, vplyvom ktorých je úroveň generovaných výstupov nedostatočná a/alebo generovaná so značným oneskorením (napr. DOP v IP 1.2 a 1.3).

Aj na základe skôr uvedených zistení hodnotiteľov sa ako kľúčové ukazuje zlepšenie pred-realizačnej fázy projektov tak, aby počas nej bola predvídaná a odfiltrovaná väčšina potenciálnych komplikácií.

Nezanedbateľným príspevkom k hospodárnosti výdavkov v rámci projektov v PO1 je **zvýšená miera využitia zjednodušeného vykazovania výdavkov (SCO)**. Na mzdové výdavky pedagogických a odborných pracovníkov (pedagogický asistent, inkluzívny tím, asistent učiteľa, atď.), ktoré predstavujú najväčší objem výdavkov, sú využívané štandardné stupnice jednotkových nákladov (ŠSJN).

ŠSJN sa primárne týkajú mzdových výdavkov (odmien) a ich výška má vychádzať z cien na trhu. Zdrojom dát pre výpočet ŠSJN bol Informačný systém trhu práce (ISTP), z ktorého boli vypočítané priemerné sadzby, ku ktorým bol dopočítaný paušál 15 % (výška bola stanovená po komunikácii s EK). Vzhľadom na striktný spôsob ich kalkulácie možno náklady podľa ŠSJN považovať za hospodárne, čo pozitívne vplýva na celkovú efektívnosť intervencií.

V tejto súvislosti je však potrebné spomenúť, že ŠSJN neodrážajú priebežne zmeny platových taríf, čo môže viesť k tomu, že strop mzdových výdavkov sa časom stáva "podhodnotený" a môže viesť k zníženiu atraktivity takéhoto pracovného pomeru. V princípe však možno považovať prístup formou ŠSJN za prínosný, čo potvrdzuje tiež záujem o jeho využitie v širšej podobe aj v budúcnosti.

Zhrnutie evaluačnej otázky 13

PO1 je špecifická tým, že popri NP sa v nej implementuje relatívne veľký počet menších DOP. K 30. 06. 2020 dosiahol počet predložených ŽoNFP na DOP 1 647, z ktorého bolo schválených k uvedenému dátumu 1 188 a kontrahovaných 999 ŽoNFP. Po odpočítaní predčasne ukončených DOP (52) je v štádiu implementácie 947 DOP.

Tento fakt sa premieta do zvýšenej náročnosti na administratívne kapacity, ktoré významne ovplyvňujú efektivitu implementácie.

Vykonávanie PO1, ako aj plnenie finančného plánu, bolo významne (negatívne) ovplyvnené časovým oneskorením, najmä na začiatku pri nastavovaní intervencií a následne pri nastavení procesov na MŠVVaŠ SR (na základe výsledkov auditov OP Val).

To sa premietlo do nízkej miery kontrahovania a čerpania, s čím súviselo nepridelenia výkonnostnej rezervy a ďalšie zníženie alokácie PO1 (presun) v prospech výkonnejších PO OP LŽ.

Z prezentovaných hodnôt je zrejмый vyšší súlad indikatívnych alokácií s reálnymi sumami predložených a schválených ŽoNFP pri NP. Pri DOP je zachytený väčší rozptyl hodnôt, napr. medzi plánovanými alokáciami a sumami prijatých projektov, ktoré sa odvíjajú od aktuálnej absorpčnej kapacity, resp. prejaveneho záujmu potenciálnych žiadateľov. Aktuálne čerpanie alokácií dosahuje pri NP v priemere úroveň 30,9 %, kým pri DOP 21,8 %.

V roku 2020 kontrahovanie výrazne akcelerovalo a k 30. 6. 2020 dosiahlo 388 950 918,28 EUR (EÚ + SR), čo znamená, že podľa finančného plánu sa podarilo kontrahovať takmer celú alokáciu PO1 (92,8 %).

Celkovo bolo vyplatených 154 993 935,44 EUR, čo predstavuje 37 % alokácie. Čerpanie bolo vo výške 108 702 512,91 EUR, čo je 25,9 % celkovej alokácie (EÚ + SR).

Hoci miera čerpania alokácie v PO1 akceleruje, vzhľadom k pokročilému štádiu implementácie ju hodnotitelia vnímajú ako nízku, so strednou úrovňou potenciálneho rizika nesplnenia finančného plánu. Preto zostáva naďalej dôležité priebežne a konzistentne pokračovať v podpore žiadateľov a najmä prijímateľov, čo by malo pomôcť znížiť chybovosť a zrýchliť kľúčové implementačné procesy.

V budúcnosti bude dôležité vyvarovať sa oneskoreného nábehu implementácie a to najmä dôkladnou prípravou a tiež včasnou a proaktívnou komunikáciou so zástupcami EK. Pre nastavenie finančných plánov budúcich intervencií bude nevyhnutná dôsledná analýza predchádzajúcej implementačnej

praxe, vrátane jej slabých stránok. Rovnako dôležitá bude podrobná analýza kontextu, v ktorom sa plánované intervencie majú realizovať, s využitím získaných poznatkov o kľúčových vplyvoch na absorpčnú kapacitu prijímateľov a k nej požadované administratívne kapacity implementačných štruktúr. V tomto smere nadobudol SO, prostredníctvom doterajšej implementačnej praxe v PO1, kriticky dôležité skúsenosti, ktoré sú kľúčovým predpokladom budúcej vyššej úspešnosti NP a DOP na všetkých stupňoch vzdelávania.

Pri obsahovom nastavení výziev je potrebné vychádzať z dostatočne podrobných a aktualizovaných analýz potrieb jednotlivých cieľových skupín a poznania motivácie potenciálnych žiadateľov. Samozrejmosťou by mala byť dostatočne široká odborná participácia partnerských organizácií a subjektov, vrátane mimovládneho neziskového sektora.

Z pohľadu efektívnosti implementácie (implementačný cyklus) vychádzajú efektívnejšie NP. Pri DOP bola dosiahnutá vyššia efektívnosť nateraz pri DOP *V základnej škole úspešnejší*, čo potvrdzuje vysokú mieru relevancie DOP, pokiaľ sú vhodne nastavené podmienky výzvy a adekvátne podporená absorpčná kapacita potenciálnych žiadateľov/prijímateľov.

Správny pomer DOP a doplňujúcich (systémových) NP umožňuje vyššiu flexibilitu a operatívnosť pri projektovaní a dodržiavaní finančných alokácií, tento však musí vychádzať predovšetkým z podrobného poznania kontextu a situácie potenciálnych beneficiarov. Od optimálne nastaveného pomeru DOP a NP v značnej miere závisí budúca výkonnosť implementácie podpory z ESF v oblasti vzdelávania.

Napriek spomenutým komplikáciám s nedostatočne predvídateľným a pomalším kontrahovaním a čerpaním, má forma pomoci prostredníctvom DOP dobré predpoklady využitia aj v budúcom programovom období. Pre zvýšenie úspešnosti si implementácia DOP vyžaduje od samého začiatku (už vo fáze programovania) venovať pozornosť lepšej pripravenosti všetkých zúčastnených aktérov na strane poskytovateľa aj na strane žiadateľov/prijímateľov.

Na základe prepočítaných hodnôt ex-ante a priebežnej nákladovej efektívnosti (pri nenulovom stave MU) je možné predbežne konštatovať, že použité (kontrahované a čerpané) finančné zdroje sú primerané cieľom PO1 a využívané efektívne a hospodárne. Ide o orientačné prepočty, ktoré sú pri viacerých MU obmedzené nízkou hodnotou čerpania. Z toho dôvodu odporúčame posúdenie efektívnosti zopakovať v čase, keď bude väčší počet ukončených projektov a vyčerpaná vyššia suma finančných zdrojov.

Na základe kvalitatívneho posúdenia efektívnosti a hospodárnosti sú kriticky hodnotené niektoré procesy, ktoré spôsobujú zvýšenie nákladov, napr. predĺžená/oneskorená príprava a nutnosť opakovaného predkladania projektových zámerov prípadne ŽoNFP niektorých NP, mimoriadne ukončovanie projektov z dôvodov chybovosti a pod. Ďalej sú to rôzne komplikácie, vplyvom ktorých je úroveň generovaných výstupov nedostatočná a/alebo generovaná so značným oneskorením.

Na základe skôr uvedených zistení hodnotiteľov sa ako kľúčové ukazuje zlepšenie pred-realizačnej fázy projektov tak, aby počas nej bola predvídaná a odfiltrovaná väčšina potenciálnych komplikácií.

Nezanedbateľným príspevkom k hospodárnosti výdavkov v rámci projektov v PO1 je zvýšená miera využívania zjednodušeného vykazovania výdavkov (SCO), ktoré pozitívne vplýva na hospodárnosť a celkovú efektívnosť intervencií.

EO14: Do akej miery je možné zintenzívniť implementáciu PO Vzdelávanie?

Načasovanie výziev a súlad indikatívneho harmonogramu výziev s termínmi vyhlásených výziev

Vyhlasovanie výziev a vyzvaní začalo v PO1 s oneskorením. Pôvodne sa počítalo s implementáciou PO1 výhradne prostredníctvom NP. Na základe odporúčania EK využiť viac DOP a SCO bolo nutné pôvodný rámec zrevidovať a nastaviť potrebné procesy. To si vyžiadalo dodatočný čas a spôsobilo oneskorenie.

Prvé výzvy boli vyhlásené v roku 2016 (2 výzvy na DOP zamerané na podporu celoživotného vzdelávania a na zvýšenie inkluzívnosti vzdelávania).⁹¹

V roku 2017 prišlo k pozastaveniu procesu implementácie PO1 na MŠVVaŠ SR, kedy neboli vyhlásené žiadne výzvy⁹². V nasledujúcom roku bol vypracovaný a schválený Akčný plán na posilnenie transparentnosti v rámci implementácie PO1 OP LZ⁹³, ktorý sa zamerá aj na posilnenie implementácie.

V oblasti prípravy a vyhlasovania výziev išlo o opatrenia zamerané na:

- posilnenie zapojenia partnerov (napr. participatívna tvorba výziev) vrátane realizovania okrúhlych stolov k príprave a nastaveniu dopytovo-orientovaných výziev a zámerov národných projektov,
- realizácia dotazníkového prieskumu k analýze potrieb potenciálnych žiadateľov a cieľových skupín pre účely obsahového nastavenia výziev,
- realizácia okrúhlych stolov so zástupcami EK a prizvanými partnermi za účelom obsahového nastavenia výziev,
- vypracovanie rizikovej analýzy výziev a zaslanie spolu s výzvou na posúdenie CKO,
- publicita výziev pred ich vyhlásením.

Cieľom bolo najmä zvýšenie informovanosti a posilnenie partnerstiev, kvalitnejšia príprava zamerania výziev a vyzvaní, a v neposlednom rade predchádzanie rizikám.

Výzvy sú v rámci prípravy konzultované s príslušnými partnermi. Následne sú plánované výzvy dopredu avizované v dokumente Indikatívny harmonogram výziev pre PO1 na daný rok (IHV), ktorý je zverejňovaný na webových stránkach SO. To žiadateľom poskytuje priestor vopred sa na výzvy pripraviť. Zároveň prebiehajú informačné semináre k vyhláseným výzvam a ďalšie podporné aktivity.

IHV je v priebehu roka pomerne často aktualizovaný (za rok 2016 – 4 verzie, rok 2017 – 5 verzií, rok 2018 – 7 verzií, 2019 – 6 verzií).

Potreba aktualizácie harmonogramov spočívala v náročnosti procesu prípravy výzvy. Výzvu je potrebné nastaviť v spolupráci s partnermi ako potenciálnymi prijímateľmi/užívateľmi výzvy (prebehla realizácia okrúhlych stolov a vyhodnotenie podnetov k výzve). Ďalej je potrebné do výziev premietnuť nastavenie a aktualizácia SCO, zmeny pravidiel na národnej úrovni a legislatívy. Súčasne je potrebné upraviť riadiacu dokumentáciu, ktorá je súčasťou výziev.

Podľa pravidiel na národnej úrovni definovaných CKO sa výzva môže vyhlásiť do dvoch mesiacov od termínu uvedeného v harmonograme bez toho, aby bolo potrebné harmonogram meniť.

Z dotazníkového prieskumu vyplýva, že výzvy boli zrozumiteľné a dobre komunikované (75 % respondentov DOP).

⁹¹ Výročná správa o vykonávaní OP LZ za rok 2016

⁹² Pozastavenie nastalo na základe auditných zistení v OP Val.

⁹³ <https://www.minedu.sk/akcny-plan/>

Tabuľka 33: Dopytovo-orientované výzvy PO1 a plán ich vyhlasovania v rámci Indikatívneho harmonogramu výziev (IHV)

Názov výzvy	Dátum vyhlásenia	Dátum plánovaného vyhlásenia výzvy v zmysle IHV	Číslo verzie IHV
NedisKVALIFIKUJ SA!	21.11.2016	október 2016	4
V základnej škole úspešnejší	30.12.2016	október 2016	4
Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v ZŠ	07.06.2018	máj 2018	3
V základnej škole úspešnejší II.	09.11.2018	november 2018	7
Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu	09.11.2018	september 2018	7
Vysoká škola pre prax	27.12.2018	november 2018	7
Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov	26.07.2019	jún 2019	6
Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov	26.07.2019	jún 2019	6
Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou	30.08.2019	jún 2019	6

Zdroj: podklad SO

Z vyššie uvedeného vyplýva, že dopytovo-orientované výzvy v rámci PO1 boli vyhlasované obvykle s oneskorením jedného až dvoch mesiacov, čo je v súlade s pravidlami. Je však potrebné pripomenúť, že IHV bol pomerne často aktualizovaný.

Absorpčná kapacita prijímateľov

Absorpčná kapacita prijímateľov je jedným z kľúčových predpokladov úspešnej realizácie programu a naplnenia jeho vecných a finančných cieľov. Ide predovšetkým o dostatočný záujem (motiváciu), a ďalej o projektové, personálne a finančné kapacity, ktoré sú hodnotené nižšie.

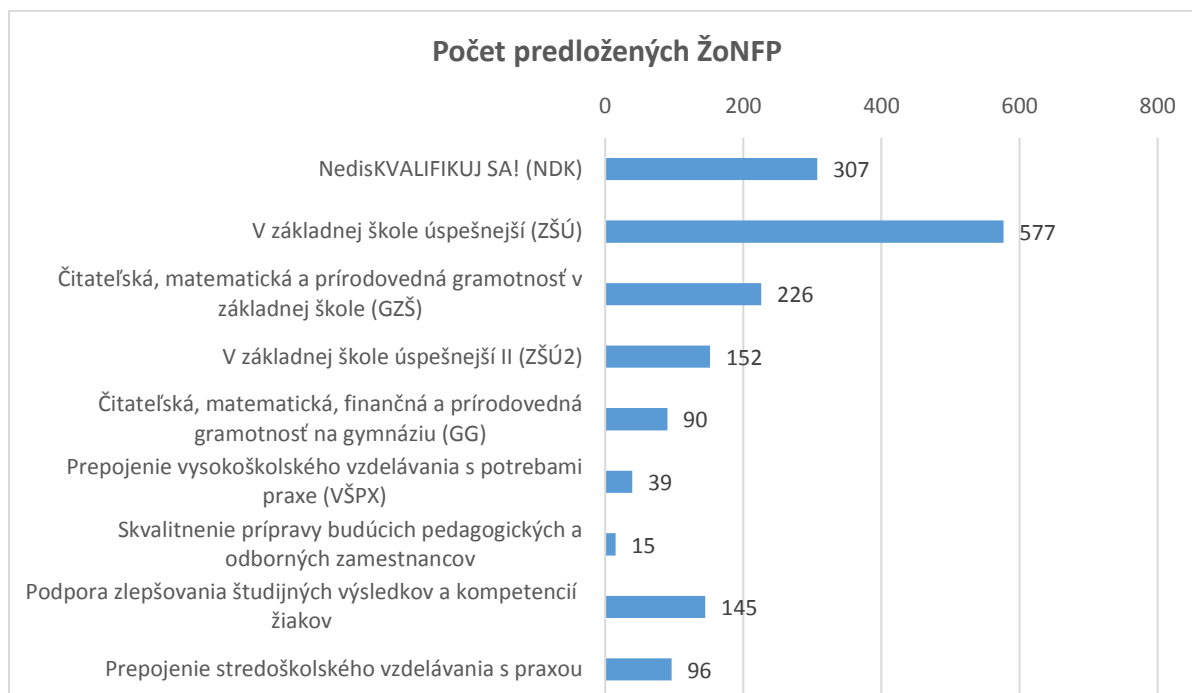
V tomto poňatí predstavuje dostatočný záujem ochotu vstúpiť do programu a dostatočné projektové kapacity potom znamenajú dostatok kvalitných projektových zámerov, vhodných pre realizáciu v rámci programu.

Dôležitým faktorom ovplyvňujúcim zapojenie sa do projektov je akútnosť potreby danej organizácie riešiť túto potrebu alebo problém. Pre školy je aktuálna potreba personálnych kapacít a možnosti zafinancovať z ESF svoje ďalšie kapacity. Napríklad v oblasti inklúzie v školách táto potreba narastá vzhľadom k neustále sa zvyšujúcemu počtu žiakov so ŠVVP.⁹⁴

Z hľadiska záujmu, respondenti v dotazníkovom prieskume označili za hlavné dôvody obmedzujúce záujem o zapojenie sa do projektov: na prvom mieste prílišnú administratívnu záťaž a byrokráciu, ďalej to boli časová náročnosť a spolufinancovanie. Tieto faktory sú v podstate obdobné pre NP ako aj pre DOP.

⁹⁴ Hodnotenie inkluzívnych opatrení v rámci špecifického cieľa 1.1.1 PO1 Vzdelávanie OP LZ, 2020

Obrázok 19: DOP - Počet predložených ŽoNFP (k 30. 6. 2020)

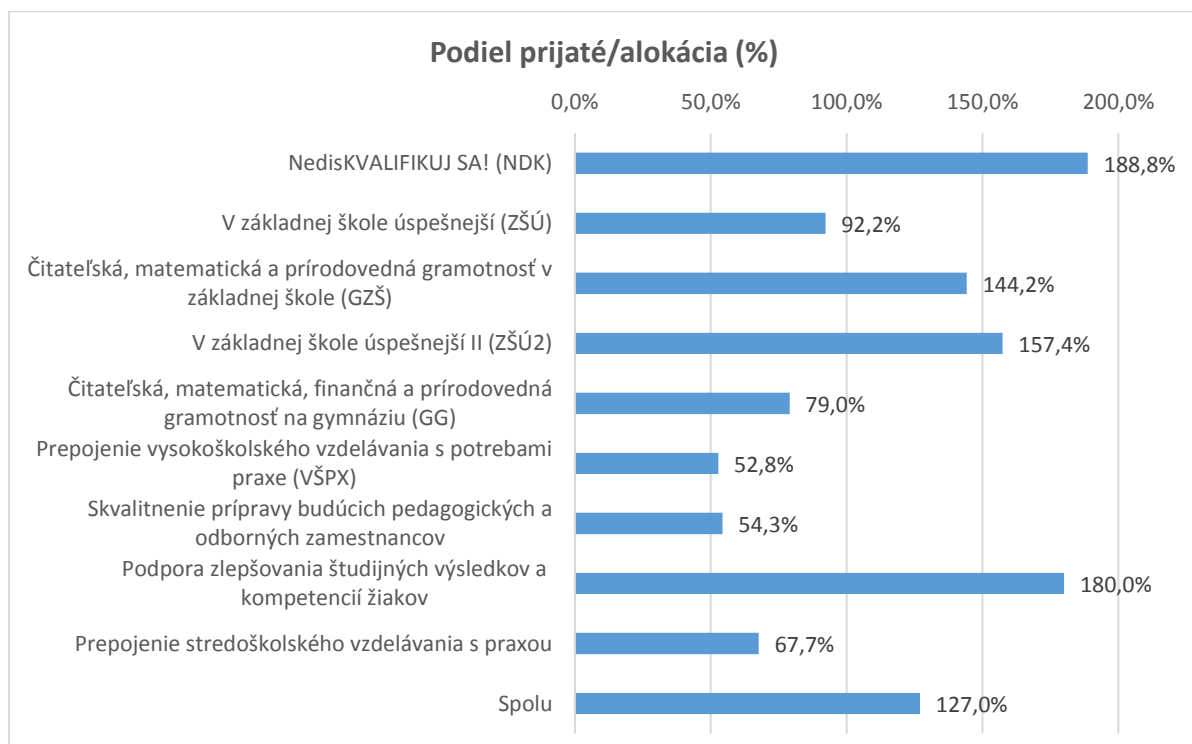

Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

Z hľadiska dopytu vyplýva, že najviac ŽoNFP bolo predložených v DOP *V základnej škole úspešnejší I.* zameraných na podporu inklúzie pomocou asistentov a odborných pracovníkov a DOP *NedisKVALIFIKUJ SA!* zameraných na celoživotné vzdelávanie.

Naopak, najmenej ŽoNFP bolo v DOP *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov.*

Obrázok 20: DOP – Podiel alokácie výzvy na prijatých ŽoNFP (k 30. 6. 2020)

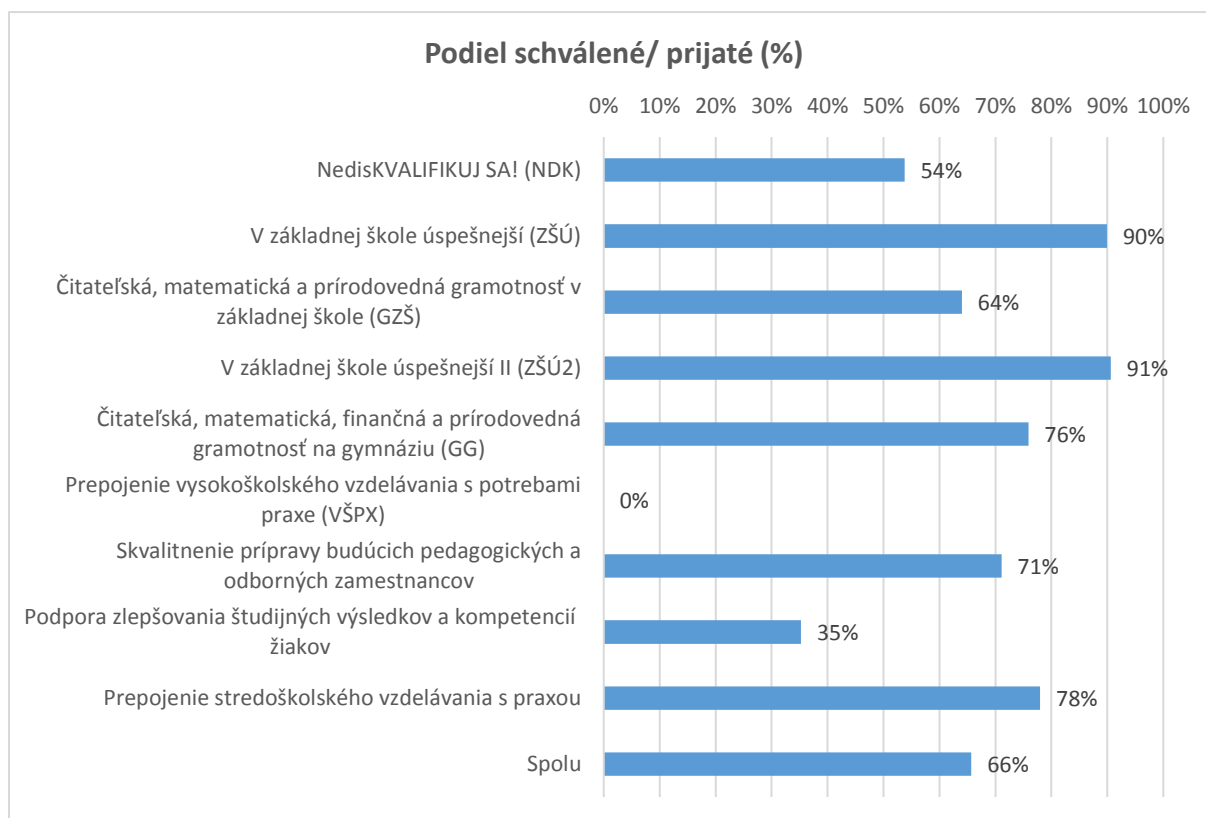

Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

Z hľadiska dopytu bol previs prijatých ŽoNFP nad objemom alokácie vo výzvach *Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov a NediskVALIFIKUJ SA!*, naopak najmenší záujem bol vo výzvach *Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe*⁹⁵ a *Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov*.

Je potrebné spomenúť, že vo výzve *NediskVALIFIKUJ SA!* pomerne veľká časť ŽoNFP neprešla cez odborné hodnotenie, ďalším problémom bolo plnenie podmienok poskytnutia pomoci de minimis. V priebehu realizácie potom ďalší prijímatelia odstúpili od zmluvy. Z pohľadu úspešnosti (kvality) žiadostí boli najúspešnejšie výzvy V základnej škole úspešnejší I a II (okolo 90 %). Žiadosti odrážali vysokú potrebu a dopyt škôl v personálnych kapacitách (pedagogický asistenti, asistenti učiteľa) a tiež dopyt po podpore inklúzie v školách.

Obrázok 21: DOP - Podiel schválených k prijatým ŽoNFP (k 30. 6. 2020)

Zdroj: ITMS2014+, vlastné spracovanie

Personálne kapacity

Personálnymi kapacitami sa rozumie projektový personál zaisťujúci realizáciu projektu a odbornými pracovníkmi sú experti pre výkon odborných činností v rámci aktivít projektu.

Realizátori projektov uvádzajú, že sa spravidla nestretli s nedostatkom expertov potrebných pre realizáciu projektu a jeho aktivít. Zriedkavejšie sa s nedostatkom expertov stretli realizátori DOP (19 %) ako NP (28 %). Išlo predovšetkým o nedostatok odborných zamestnancov s praxou (70 %), nedostatočnú odbornosť expertov (14,3 %) a nízky záujem (nízke finančné ohodnotenie, komplikovaná administratíva, chýbajúce motivácia) - 12,9 %.

⁹⁵ Výzva na podporu prepojením vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe - DOP "Vysoká škola pre prax" (VŠPX) (OPLZ-PO1/2018/DOP/1.3.1-02) bola vyhlásená 27. 12. 2018 a projekty však doteraz schválené nie sú. Dôvodom je nedostatok kvalifikovaných hodnotiteľov, ktorí by spĺňali pravidlá týkajúce sa konfliktu záujmov.

Nedostatok expertov ako najväčšiu bariéru (problém) brániacu efektívnej realizácii projektu zaradili respondenti na druhé miesto (14,1 % respondentov), za problémy súvisiace s COVID-19.

Z rozhovorov so zástupcami NP však vyplýva, že v niektorých prípadoch je veľmi ťažké získať potrebných expertov. Popri všeobecnom nedostatku niektorých špecifických profesií na trhu práce, sú to dôvody spojené s nižším odmeňovaním v porovnaní so súkromným sektorom, a predovšetkým s administratívnou záťažou, ktorú títo experti vnímajú ako neprimeranú. To je dôvodom, prečo sa nechcú podieľať na projektoch OP LZ. Týka sa to predovšetkým expertov a manažérov z firiem zapojených v rámci partnerstiev (v niektorých prípadoch sú ochotní "robiť radšej zadarmo", než plytvať svoj čas administratívou). Preto sa im niektoré projektové tímy snažia poskytnúť maximálnu podporu a riešia potrebnú administratívu a byrokraciu za nich.

V súvislosti s problémami s implementáciou boli posilnené tiež kapacity implementačnej štruktúry (na SO boli prijatí ďalší pracovníci) pre podporu žiadateľov a prijímateľov.

Špecifickým problémom, ktorý negatívne ovplyvnil nielen personálne kapacity a ich fungovanie, bol COVID-19.

Finančné kapacity

Finančné kapacity predstavujú schopnosť žiadateľov zabezpečiť spolufinancovanie a prípadne prefinancovať realizáciu projektu.

Spolufinancovanie je vo výške 5 % oprávnených nákladov pre verejné a neziskové subjekty a 10 % pre subjekty súkromného sektora. Väčšina respondentov (54 %) nevníma túto výšku spolufinancovania ako bariéru.

Z ďalších zistení vyplynulo, že spolufinancovanie môže byť problematické najmä pre malé subjekty (napríklad malé školy, keď pre niektorých ich zriaďovateľov nie je vzdelávanie prioritou z hľadiska financovania).

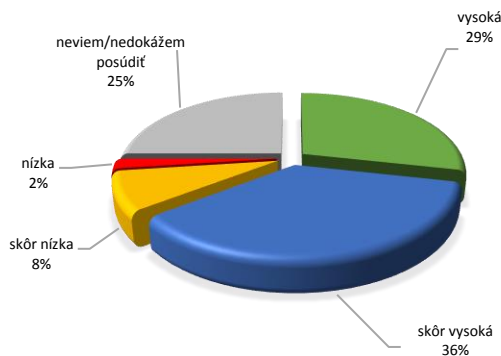
Celkovo teda kapacitu prijímateľov zabezpečiť spolufinancovanie považujeme za dostatočnú.

Administratívna záťaž

OP LZ uvádza, že na základe skúseností z predchádzajúcich programových období bola snaha čo najviac znížiť a zjednodušiť administratívu v programovom období 2014 – 2020.

Napriek tomu je administratívna záťaž akcentovaná ako najväčší problém naprieč NP aj DOP, rovnako v rámci dotazníkového prieskumu aj rozhovorov.

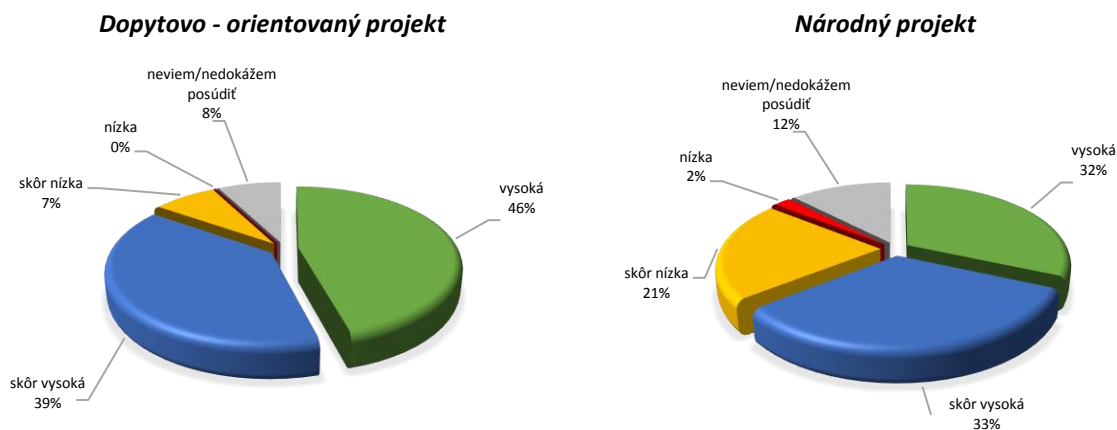
Obrázok 22: Otázka: Ako hodnotíte administratívnu náročnosť spojenú s podaním žiadosti o NFP?

Zdroj: dotazníkový prieskum DOP

Vo fáze podania žiadosti považujú respondenti DOP administratívnu náročnosť za pomerne vysokú (65 %). Prílišná administratíva a byrokracia je tiež najčastejším uvádzaným dôvodom limitujúcim záujem o zapojenie sa do projektov.

Obrázok 23: Otázka: Ako hodnotíte administratívnu náročnosť spojenú s realizáciou Vášho projektu/projektov?

Zdroj: dotazníkový prieskum

Vo fáze realizácie poukazujú prijímatelia na vysokú byrokraciu a administratívu (veľké množstvo potrebných dokumentov) - 41,7 %, ďalej na nejasné postupy a potrebu pomôcť s procesmi (17,7 %). Z ďalších sú to potom nutnosť realizácie prieskumu trhu, zbytočné duplicity a verejné obstarávanie.

V prípade NP je administratívne zaťaženie prijímateľov vo všeobecnosti nižšie. Za najväčšie výhody považujú prijímatelia zapojení do týchto projektov predovšetkým personálnu podporu (posilnenie tímu školy) - 31,2 %, podporu vzdelávania prostredníctvom kvalitnejšie výučby a pomoc žiakom (28,2 %) a finančnú podporu (18,4 %). Prílišná administratíva a byrokracia je tiež najčastejším uvádzaným dôvodom limitujúci záujem o zapojenie sa do týchto projektov (65,9 %).

Aj v rámci rozhovorov bola za najväčší problém označovaná vysoká administratívna záťaž, najmä veľmi náročné vykazovanie a verejné obstarávanie. Realizátorov najviac zaťažuje rozsiahle výkazníctvo spojené s fondmi EÚ, príp. ďalšími predpismi ako GDPR a pod. Nasleduje nutnosť dokladať veľké množstvo dát a dokumentov (napr. dokladovanie pracovného zapojenia/výkazov za ostatné projekty, čo je veľmi náročné pre organizácie zapojené vo viacerých projektoch, alebo pri projektoch, ktoré majú veľký počet účastníkov). V porovnaní s inými programami uvádzajú, že v PO1 je potrebné uvádzať široké spektrum a detailné informácie – napr. údaje v karte účastníka, podrobné popisy pracovných činností, opakované vykazovanie alebo nevyužívanie existujúcich dát (napr. pracovné a kumulatívne výkazy), nevyužívanie dát z registrov, ich chýbajúca prepojenosť a pod.

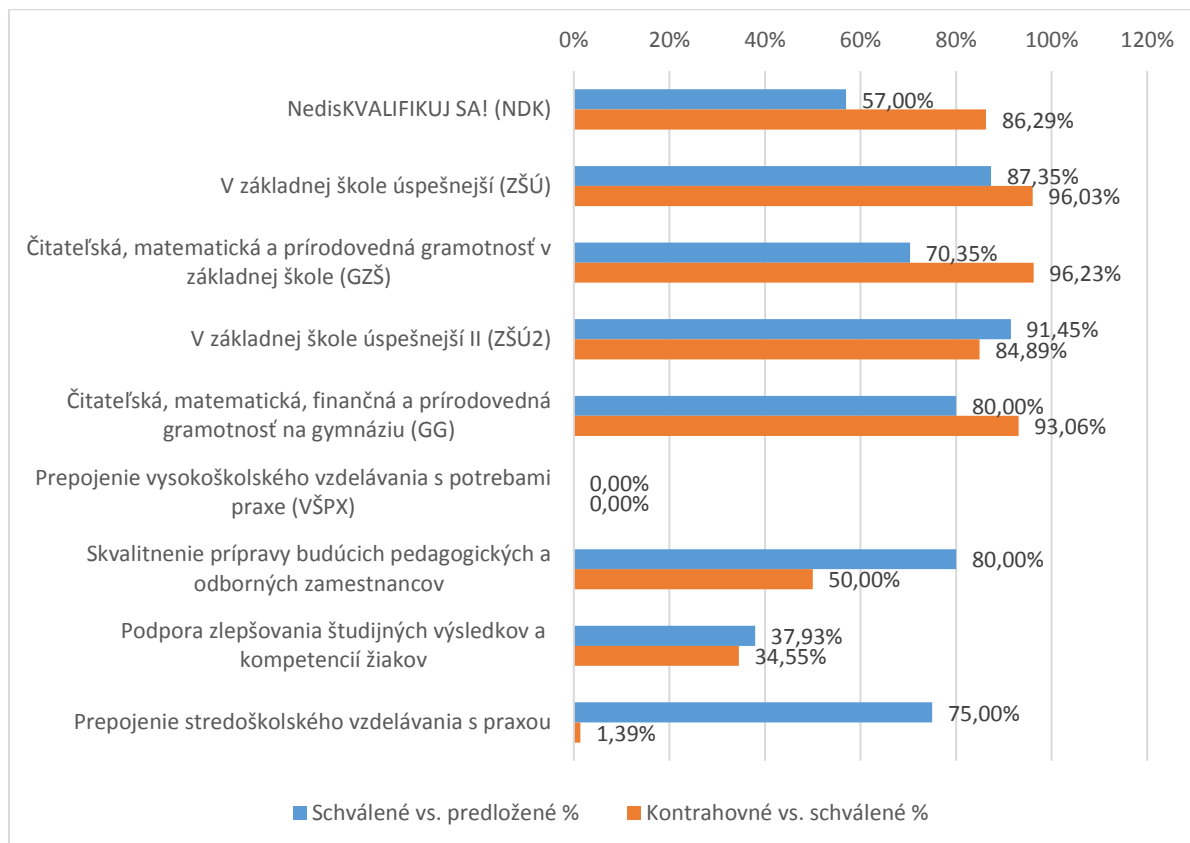
Karta účastníka je prevažnou väčšinou vnímaná ako značne zaťažujúca a pôsobí ako demotivujúci faktor pre účasť v projektoch OP LZ. Navyše sa dotýka aj osôb, ktoré nie sú účastníkmi projektu (napr. rodičia musia dať súhlas na poskytnutie osobných údajov ich dieťaťa).

Vzhľadom na problémy v implementácii bol prijatý a realizovaný súbor opatrení a najmä bol schválený a realizovaný *Akčný plán na posilnenie transparentnosti v rámci implementácie prioritnej osi č. 1 Vzdelávanie OP LZ*. Je potrebné oceniť, že v rámci PO1 bolo navrhnutých a realizovaných niekoľko opatrení na zvýšenie miery čerpania alokácie a zníženie administratívneho zaťaženia na strane prijímateľov aj implementačnej štruktúry, a to aj v súvislosti s COVID-19 (pozri EO13). Ďalšie opatrenia na zníženie administratívneho zaťaženia sú popísané v predchádzajúcich EO.

Dôvody neschválenia/nekontrahovania ŽoNFP

V nasledujúcej časti je zhodnotená miera úspešnosti schválených ŽoNFP, meraná ako podiel schválených ŽoNFP k predloženým a miera úspešnosti nakontrahovaných ŽoNFP meraná ako podiel kontrahovaných k schváleným ŽoNFP. Je potrebné pripomenúť, že časť DOP nebola doteraz zazmluvnená, príp. schválená.

Obrázok 24: Miera schválenia a miera kontrahovania (k 30. 6. 2020)

Zdroj: podklady SO a ITMS2014+

Z hľadiska podielu predložených ŽoNFP k schváleným mali najväčšiu mieru úspešnosti výzvy *V základnej škole úspešnejší II* - 91,45 % a *V základnej škole úspešnejší* (87,35 %).

Výzvy, ktoré ešte nemajú ukončené všetky kolá hodnotenia, majú v tomto okamihu prirodzene nižšiu priemernú úspešnosť (výzvy *Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe* a *Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov*).

Z výziev, ktoré boli ukončené, mali nízku úspešnosť výzvy *NedisKVALIFIKUJ SA!* a *Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole*.

V tabuľke je uvedený prehľad dôvodov neschválených/nezazmluvnených ŽoNFP.

Tabuľka 34: Prehľad dôvodov neschválených/nekontraovaných ŽoNFP

Názov výzvy	Dôvody neschválenia/nekontraovania
NedisKVALIFIKUJ SA!	podiel neschválených ŽoNFP <u>bol významný</u> – rámci 1. a 2. kola výzvy vysoký počet ŽoNFP nespĺnil kritériá odborného hodnotenia (približne 20 %) <u>hlavné dôvody neschválenia/nekontraovania:</u> <ul style="list-style-type: none"> nesplnené kritériá odborného hodnotenia nedodržanie podmienok poskytnutia pomoci de minimis⁹⁶
V základnej škole úspešnejší	podiel neschválených ŽoNFP nebol významný <u>hlavné dôvody neschválenia/nekontraovania:</u> <ul style="list-style-type: none"> zastavené konania (pred odborným hodnotením) nesplnené kritériá odborného hodnotenia
Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole	podiel neschválených ŽoNFP <u>bol významný</u> <u>hlavné dôvody neschválenia/nekontraovania:</u> <ul style="list-style-type: none"> nesplnené kritériá odborného hodnotenia
V základnej škole úspešnejší II	podiel neschválených ŽoNFP nebol významný <u>hlavné dôvody neschválenia/nekontraovania:</u> <ul style="list-style-type: none"> zastavené konania (pred odborným hodnotením) nesplnené kritériá odborného hodnotenia
Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziu	podiel neschválených ŽoNFP nebol významný <u>hlavné dôvody neschválenia/nekontraovania:</u> <ul style="list-style-type: none"> nesplnené kritériá odborného hodnotenia
Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe	vyhodnotenú kolá výzvy – výzva sa bude na základe komunikácie so žiadateľmi rušiť
Skvalitnenie prípravy budúcich pedagogických a odborných zamestnancov	nevyhodnotenú kolá výzvy (k 30. 6. 2020 – 5. kolo)
Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov	podiel neschválených ŽoNFP nebol významný nevyhodnotenú kolá výzvy (k 30. 6. 2020 – 4. a 5. kolo) <u>hlavné dôvody neschválenia/nekontraovania:</u> <ul style="list-style-type: none"> zastavené konania (pred odborným hodnotením) nesplnené kritériá odborného hodnotenia
Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou	nevyhodnotenú kolá výzvy (k 30. 6. 2020 – 3., 4. a 5. kolo)

Zdroj: podklady SO

Podiel neschválených ŽoNFP bol významný pri výzvach v *NedisKVALIFIKUJ SA!* a *Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole*.

Najčastejšími dôvodmi neschválenia boli zastavené konania (pred odborným hodnotením) – napríklad kvôli nedoplneniu potrebných informácií zo strany žiadateľa v rámci výzvy na doplnenie, stiahnutie žiadosti žiadateľom a pod. – a nesplnenie kritérií odborného hodnotenia – na základe výsledkov odborného hodnotenia (rozpočtu, aktivít, prínosu pre cieľové skupiny, kapacít žiadateľa).

Vo väčšine prípadov išlo o kombinácie týchto dôvodov. Vo výzve *NedisKVALIFIKUJ SA!* to bola kombinácia dôvodov zastavenia konania a nedodržanie podmienok poskytnutia pomoci de minimis.

⁹⁶ celková výška verejnej pomoci u jedného podniku na národnej úrovni za posledné 3 roky nesmie prekročiť 200 000 EUR (kumuluje sa pomoc od všetkých poskytovateľov, nielen zo zdrojov EŠIF)

Dôvodom vylúčenia mohlo byť nesplnenie podmienok poskytnutia príspevku (napr. rozpočet projektu bol hodnotiteľmi znížený kvôli nehospodárne nastavenému rozpočtu/aktivitám, čím klesol pod minimálnu výšku NFP, a tak nesplnil podmienku minimálnej výšky príspevku stanovenú vo výzve).

Podmienky nastavené vo vyhlásených výzvach a ďalšie bariéry

Veľká časť týkajúca sa podmienok vo výzvach a podmienok všeobecne už bola spomenutá. V tejto časti sa zameriame na bariéry, ktoré vnímajú prijímatelia najčastejšie:

- negatívne dôsledky pandémie COVID-19 – obmedzenie aktivít, nutnosť online vzdelávania;
- nedostatok expertov a odborných zamestnancov;
- finančná stránka projektu a problémy so žiadosťou o platbu;
- časová náročnosť a administratívne zaťaženie.

Posledné tri bariéry už boli spomenuté vyššie, z čoho je vidieť, aký význam im prijímatelia prikladajú.

Negatívne dopady COVID-19

Pandémia COVID-19 bola v čase hodnotenia najväčším aktuálnym problémom. Ide o úplne výnimočný a zásadný externý faktor, ktorý dopadá na celú spoločnosť. Oblasť vzdelávania sa musela veľmi rýchlo prispôbiť z prezenčnej na online formu. Obmedzenie pohybu a uzatvorenie niektorých inštitúcií výrazne obmedzujú realizáciu množstva aktivít a predstavujú riziko nenaplnenia projektu.

Verejné obstarávanie

Verejné obstarávanie je spolu s administratívnou záťažou považované za najväčší problém pri realizácii projektov, toto akcentujú predovšetkým realizátori NP. Okrem veľkej náročnosti spojenj s prípravou a realizáciou verejného obstarávania prijímatelia uvádzajú dlhé doby kontrol. V niektorých prípadoch nie je možné presne špecifikovať predmet verejného obstarávania tak, aby získali napríklad potrebné špecifické zariadenia pre výučbu alebo tie, ktoré sú kompatibilné v rámci partnerského tímu (prijímatelia uvádzajú, že „síce sa vysúťažá to lacnejšie, ale nie je to (úplne) použiteľné“).

Oprávnené výdavky

Respondenti uvádzajú, že nastavenie oprávnených výdavkov hodnotí pozitívne 65 % respondentov DOP a 54 % respondentov NP.

Z výdavkov, ktoré prijímatelia hradia z vlastných zdrojov, sú najčastejšie mzdové náklady. V oblasti miezd respondenti uvádzajú najčastejšie dva problémy. Mzdy pre niektoré profesie, nevyhnutné pre realizáciu projektu, nie sú zahrnuté do oprávnených výdavkov, alebo je objem mzdových nákladov fixovaný k dátumu žiadosti a v priebehu projektu nebolo možné reagovať na reálny vývoj miezd.

To sa týka štandardnej stupnice jednotkových nákladov, ktoré po zvýšení platových taríf v školstve nepokrývajú celkové mzdové náklady, a rozdiel dopláca prijímateľ.

Podobná situácia je pri materiáli a pomôckach, kde respondenti uvádzajú, že ich musia často platiť z prostriedkov mimo projektu. To sa stáva aj pri vysúťaženej cene tovarov/služieb, ktorá môže byť vyššia, než predpokladal rozpočet.

Podmienky poskytnutia pomoci de minimis

Podmienky poskytnutia pomoci de minimis boli aplikované v prípade výzvy *NedisKVALIFIKUJ SA!*, ktorá podporovala celoživotné vzdelávanie a oprávnenými žiadateľmi boli subjekty z neziskového a súkromného sektora. V tejto výzve bol síce veľmi vysoký záujem žiadateľov, ale práve nesplnenie podmienok poskytnutia pomoci de minimis bolo jedným z hlavných dôvodov nízkej miery schválených žiadostí.

Nedostatok hodnotiteľov

Výzva na podporu prepojenia vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe – *Vysoká škola pre prax* bola vyhlásená koncom roka 2018 a doteraz ešte neboli vyhodnotené a schválené žiadosti kvôli nedostatku vhodných hodnotiteľov, pri ktorých by podľa nastavených podmienok neexistoval konflikt záujmov⁹⁷.

Zhrnutie evaluačnej otázky 14

Načasovanie a vyhlasovanie výziev bolo výrazne ovplyvnené situáciou, časovými oneskoreniami v implementácii PO1 a náročnosťou prípravy. Výzvy boli spravidla vyhlásené do 2 mesiacov od termínu uvedeného v IHV. **Najčastejšími dôvodmi neschválenia/nezazmluvnenia** ŽoNFP boli zastavené konania (pred odborným hodnotením) a nesplnenie kritéria odborného hodnotenia. Väčšinou išlo o kombinácie týchto dôvodov. Vysoký podiel neschválených žiadostí bol vo výzvach *Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole* a *NedisKVALIFIKUJ SA!* (kde dôvodom bolo aj nedodržanie podmienok poskytnutia pomoci de minimis).

Z hľadiska **absorpčnej kapacity** je reálny dopyt po intervenciách PO1 vysoký, najmä pri intervenciách pre MŠ a ZŠ, najmenší je pri VŠ. Väčšinou nie je problém s kapacitami projektového tímu, ale s expertmi na vykonávanie odborných činností v rámci projektu. Ide o špecifické profesie, ktoré všeobecne na trhu chýbajú, alebo „sú príliš drahé“. Finančné kapacity na zabezpečenie spolufinancovania sú dostatočné, komplikovanejšie môžu byť najmä pri malých subjektoch (malých školách).

Administratívna záťaž je akcentovaná ako najväčší problém naprieč NP aj DOP. Vo fáze žiadosti považuje administratívnu náročnosť podania žiadosti za vysokú 65 % respondentov a je dôvodom obmedzujúcim záujem o zapojenie sa do týchto intervencií.

Realizátorov projektov najviac zaťažuje rozsiahle vykazovanie spojené s fondmi EU, najmä nutnosť dokladať veľké množstvo dát a dokumentov (41,7 %) a nejasné postupy a potreba pomôcť s procesmi (17,7 %). Prijímateľom prekáža opakované vykazovanie alebo nevyužívanie existujúcich dát, nevyužívanie dát z verejných registrov, ich chýbajúca prepojenosť a pod.

Ďalším významným zaťažením je **verejné obstarávanie** (predovšetkým v NP), kde prijímatelia poukazujú na vysokú náročnosť prípravy a realizácie VO a dlhé doby kontrol.

Z **ďalších bariér** sú to:

Negatívne dopady COVID-19, ktorý je najväčším aktuálnym problémom, a významne obmedzuje niektoré aktivity a predstavuje potenciálne riziko pre realizáciu projektov a implementáciu OP LZ.

V oblasti **(oprávnených) výdavkov** prijímatelia z vlastných zdrojov najčastejšie hradia mzdové náklady a náklady na materiál a pomôcky (spravidla ide o vyššiu cenu, ako predpokladal rozpočet).

Podmienky poskytnutia pomoci **de minimis** výrazne ovplyvnili vysokú mieru neschválených žiadostí vo výzve *NedisKVALIFIKUJ SA!*

Nedostatok hodnotiteľov, ktorí by spĺňali nastavené podmienky (najmä konflikt záujmov) doteraz neumožnilo vyhodnotiť výzvu na podporu prepojenia vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe – *Vysoká škola pre prax*, vyhlásenú koncom roka 2018.

V súčasnej situácii výrazne ovplyvnenej pandémiou COVID-19 je v prvom rade dôležité **zabrániť spomaleniu implementácie** – eliminovať oneskorenie a ďalšie negatívne vplyvy COVID-19 a zabrániť mimoriadne ukončovanie a nenaplnenie projektov. Súčasne je dôležité vyriešiť výzvu na podporu prepojenia vysokoškolského vzdelávania s potrebami trhu. Následne sa zamerať na udržanie a zvýšenie tempa implementácie (najmä prostredníctvom pokračujúcej intenzívnej a systematickej podpory

⁹⁷ Uvažuje sa o jej zrušení a vyhlásení novej výzvy.

žiadateľov a prijímateľov, posilnením kapacít implementačnej štruktúry a realizátorov, dodržiavaním (skráténím) lehôt, najmä pri VO a uľahčenie vykazovania). V tejto súvislosti je potrebné oceniť snahu MŠVVaŠ SR pri návrhu a realizácii opatrení na zvýšenie miery čerpania PO1 a na plánovanú podporu opatrení na riešenie krízovej situácie spôsobenú pandémiou COVID-19. Tieto opatrenia sú bližšie opísané v EO15.

EO15: Do akej miery je potrebné prijať nápravné opatrenia? Ak áno, aké?

Situácia vyvolaná pandémiou COVID-19 je bezprecedentná. Priniesla množstvo obmedzení a vyvolala množstvo zmien, na ktoré sa spoločnosť musela veľmi rýchlo adaptovať. Obmedzila osobné kontakty a presunula život do online priestoru. Nebolo možné realizovať rad aktivít, pandemická situácia pozastavila niektoré činnosti, obmedzil sa alebo úplne prerušil chod niektorých inštitúcií. Súčasne sa posilnila reputácia kľúčových profesií, okrem iného pozícia škôl a učiteľov.

Krízy často vedú k zmenám v štruktúre hospodárstva a spoločnosti – premieňa sa potreba niektorých odvetví a súvisiacich profesií, niektoré sú potrebné viac, iné menej. Na toto všetko bude potrebné sa adaptovať. Je to výzva pre oblasť vzdelávania, v krátkodobom i dlhodobom horizonte, pretože každá kríza je tiež príležitosťou k zmenám.

OP LZ stojí pred úlohou úspešne ukončiť program a dosiahnuť stanovené ciele, v situácii pandémie COVID-19, ktorá prináša značné obmedzenia v realizácii niektorých aktivít a projektov a neistý výhľad. Navyše možno očakávať tlak na obmedzenie verejných rozpočtov, čo sa môže odraziť v schopnosti a ochote zriaďovateľov (spolu)financovať projekty. V tomto smere oceňujeme snahu MŠVVaŠ SR pri realizácii opatrení na zvýšenie miery čerpania PO1 a využitie predpokladaných zostávajúcich finančných prostriedkov na podporu opatrení na riešenie krízovej situácie.

Zároveň vnímame, že je naďalej potrebné poskytovať intenzívnu a systematickú pomoc žiadateľom a prijímateľom a hľadať spôsoby, ako ešte zjednodušiť podmienky. Bolo by užitočné mať vypracované scenáre pre možné nepriaznivé situácie a v zálohe mať nachystané riešenia (napr. „rýchloobrátkové“ projekty a výzvy), ktoré by v prípade potreby mohli byť rýchlo implementované a zaistili naplnenie cieľov.

Na základe zistení a záverov z tohto hodnotenia sú formulované nasledujúce opatrenia:

Tabuľka 35: Problémy a nápravné opatrenia

Problém	Opatrenie	Potrebnosť (potreba riešiť)
Pandémia COVID-19	Zabrániť spomaleniu implementácie – eliminovať oneskorenie a ďalšie negatívne vplyvy COVID-19 a brániť mimoriadnemu ukončovaniu a nenaplneniu projektov. Vypracovať scenáre pre možné varianty nepriaznivého vývoja pre udržanie (posilnenie) tempa implementácie.	vysoká
Nízka miera čerpania Vysoká administratívna záťaž	Pokračovať v intenzívnej a systematickej podpore žiadateľov a prijímateľov (diferencované podľa významu a rizikovosti projektov). Dodržiavať, príp. skrátiť lehoty, najmä kontrol VO.	vysoká
Príprava a nastavenie výziev a projektových zámerov	Dôkladne pripraviť nastavenie výziev a projektových zámerov s cieľom odfiltrovať maximum potenciálnych komplikácií. Vychádzať pritom z dostatočne podrobných a aktualizovaných potrieb cieľových skupín a spoznať motiváciu potenciálnych žiadateľov a efektívne využívať širokú odbornú participáciu	vysoká

	partnerov (vrátane mimovládneho neziskového sektora).	
Neprimerane dlhá doba procesu hodnotenia projektov z dôvodu nedostatku hodnotiteľov	Nastaviť pravidlá pre výber hodnotiteľov tak, aby zodpovedali potrebnej odbornosti, nevyhnutnej pre hodnotenie projektu, ale súčasne aby boli splniteľné zo strany potenciálnych hodnotiteľov.	vysoká
Cielená podpora NRO sa dostatočne neodráža vo finančnej alokácii	Posilniť absorpčnú kapacitu v NRO.	stredná
Cielená podpora NRO sa dostatočne neodráža vo výsledkoch	Upraviť sledovanie MU tak, aby bolo možné vyčíslieť vecný pokrok v NRO.	stredná
Administratívna náročnosť vykazovania, špecificky práca s Kartami účastníkov	a) Optimalizovať rozsah zaznamenávaných údajov, b) prepojiť sa na dostupné registre a automaticky preberať verejné údaje.	stredná
Nenaplnenie MU O0080 MU R0079	Pri príprave výziev a záväzných MU dôsledne posudzovať, či sú reálne podmienky na predloženie projektov a ich realizáciu.	stredná
Výsledky v oblasti odborného vzdelávania nedosahujú plánované ciele	Problematika nie je riešiteľná iba v rámci PO a vyžaduje širšiu súčinnosť inštitúcií zapojených do odborného a duálneho vzdelávania na dosiahnutie synergických efektov.	stredná
Neznalosť účinnosti podporných opatrení	Systematicky vyhodnocovať efektívnosť jednotlivých podporných opatrení na podporu implementácie a absorpčnej kapacity.	stredná
Kumulácia projektov a čerpanie na konci programového obdobia	a) Prerokovať vopred zámery v implementácii OP s EK, b) vyhlasovať výzvy bezprostredne po začiatku programového obdobia, c) posilniť administratívnu kapacitu SO, aby nebola príčinou oneskorenia realizácie projektov,	vysoká vysoká nízka

Zhrnutie evaluačnej otázky 15

Situácia vyvolaná pandemiou COVID-19 je úplne výnimočná. Priniesla rad obmedzení a vyvolala množstvo zmien, na ktoré sa spoločnosť musela veľmi rýchlo adaptovať.

OP LZ stojí pred úlohou úspešne ukončiť program a dosiahnuť stanovené ciele, v situácii pandémie COVID-19, ktorá prináša značné obmedzenia v realizácii niektorých aktivít a projektov a neistý výhľad.

Za týchto podmienok vnímame, že je naďalej potrebné poskytovať intenzívnu a systematickú pomoc žiadateľom a prijímateľom a hľadať spôsoby, ako ešte zjednodušiť podmienky. Bolo by užitočné mať vypracované scenáre pre možné nepriaznivé situácie a v zálohe mať nachystané riešenia (napr.

„rýchloobrátkové“ projekty a výzvy), ktoré by v prípade potreby mohli byť rýchlo implementované a zaistili naplnenie cieľov.

Na základe zistení jednotlivých evaluačných otázok boli navrhnuté odporúčania pre OP LZ 2014 – 2020, ako aj pre pripravované programové obdobie 2021 – 2027.

5 Odporúčania

Operatívne opatrenia pre programové obdobie (2014 – 2020)

- Zabrániť spomaleniu implementácie - eliminovať oneskorenie a ďalšie negatívne vplyvy pandémie COVID-19 a brániť mimoriadnemu ukončovaniu a nenaplneniu projektov. Vypracovať scenáre pre možné varianty nepriaznivého vývoja pre udržanie (posilnenie) tempa implementácie.
- Pokračovať v intenzívnej a systematickej podpore žiadateľov a prijímateľov (diferencovanej podľa významu a rizikovosti projektov).
- Dodržiavať, prípadne skrátiť lehoty, najmä kontrol VO.
- Dôkladne pripraviť nastavenie výziev a projektových zámerov s cieľom odfiltrovať maximum potenciálnych komplikácií.
- Nastaviť pravidlá pre výber hodnotiteľov tak, aby zodpovedali potrebnej odbornosti, nevyhnutnej pre hodnotenie projektu, ale súčasne aby boli splniteľné zo strany potenciálnych hodnotiteľov.
- Posilniť absorpčnú kapacitu najmä v NRO a systematicky vyhodnocovať efektívnosť jednotlivých podporných opatrení na podporu implementácie a absorpčnej kapacity.
- Pri príprave výziev a záväzných MU dôsledne posudzovať, či sú reálne podmienky na predloženie projektov a ich realizáciu.

Strategické opatrenia pre budúce programové obdobie (2021 – 2027)

- Aby plánované ciele boli realistické, je nevyhnutné naviazanie podpory z OP na **klúčové reformné priority a strategické dokumenty** prijaté/rozpracované vládou SR a s ohľadom na odporúčania EK pre SR.
- Dôležité je pripraviť jasnú **implementačnú stratégiu** s presným harmonogramom výziev na celé programové obdobie, a to po obsahovej aj časovej stránke. Stratégia by mala byť previazaná na fungujúce grantové schémy financované zo zdrojov štátneho rozpočtu, resp. riešiť potrebu zabezpečenia kontinuálneho financovania aktivít, ktoré nie je možné financovať z EŠIF.
- Aby nedochádzalo v budúcnosti k odlišnému chápaniu strategických cieľov pri využití EŠIF, je vhodné **konzultovať plánované implementačné mechanizmy OP** vopred s EK.
- Vzhľadom na potenciál predpokladaného objemu finančných prostriedkov na podporu vzdelávania, výskumu a inovácií programom obdobia 2021 – 2027 je potrebné maximalizovať ich cielené využitie a vyhlásovať výzvy **bezprostredne po začiatku programového obdobia**.
- Aby nedochádzalo v budúcnosti k spomaľovaniu implementácie projektov z príčin, ktoré nie sú na strane prijímateľov, bolo by vhodné optimálne rozložiť kapacity a administratívne **kapacity SO a projektových manažérov**.
- **Optimalizovať vykazovanie**, najmä prácu s **Kartami účastníkov** a minimalizovať administratívnu náročnosť pri ich vyplňaní (optimalizovať rozsah zaznamenávaných údajov, prepojiť ich na dostupné registre a automaticky preberať verejné údaje).
- Aby bolo možné selektívne hodnotiť dopady a **napĺňanie špecifických cieľov v NRO**, upraviť sledovanie MU tak, aby bolo možné vyčísliť vecný pokrok.

- Aby výsledky v oblasti **odborného vzdelávania** dosahovali plánované ciele, je potrebné vytvárať podmienky pre rozvoj duálneho vzdelávania naprieč sektormi vzdelávania, hospodárstva a sociálnych vecí.

Prílohy

Príloha 1 – Zoznam osôb, s ktorými bol vedený rozhovor

Príloha 2 – Použité zdroje informácií

Príloha 3 – Evaluačná matica (samostatná príloha)

Príloha 4 – Teória zmeny (samostatná príloha)

Príloha 5 – Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu (samostatná príloha)

Príloha 1 – Zoznam osôb, s ktorými bol vedený rozhovor

Meno inštitúcie	Dátum osobného rozhovoru	Meno respondenta
MŠVVaŠ SR, Odbor pre OP LŽ a OPV (SO)	5. 10. 2020, 14:00	Mgr. Marta Černáková
		Mgr. Veronika Paľková
MŠVVaŠ SR, Sekcia stredných škôl a celoživotného vzdelávania/odbor pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov a ďalšieho vzdelávania	4. 12. 2020, 13:00	Ing. Ildikó Pathóová
MŠVVaŠ SR, Sekcia stredných škôl a celoživotného vzdelávania/odbor stredných odborných škôl a školských zariadení	2. 12. 2020, 16:00	Ing. Monika Rybová
MŠVVaŠ SR, Sekcia národnostného a inkluzívneho vzdelávania/odbor inkluzívneho vzdelávania	3. 12. 2020, 9:30	PaedDr. Mária Tekelová
MŠVVaŠ SR, Sekcia vysokých škôl	14. 12. 2020, 13:00	Mgr. Jozef Jurkovič
Štátny inštitút odborného vzdelávania (<i>prijímateľ</i>) NP Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy	5. 11. 2020, 9:00	Mgr. Milan Kuzma
Centrum vedecko-technických informácií SR (<i>prijímateľ</i>) NP IT Akadémia - vzdelávanie pre 21. storočie	23. 10. 2020, 11:30	PhDr. Daniela Bírová
		RNDr. Dušan Šveda, CSc.
Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania (<i>prijímateľ</i>) NP Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých (PIAAC)	22. 10. 2020, 14:00	Mgr. Filip Galeé
Štátny inštitút odborného vzdelávania (<i>prijímateľ</i>) NP Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike	písomné odpovede	Ing. Andrea Seifertová, PhD.
Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie (<i>prijímateľ</i>) NP Štandardizáciou systému poradenstva a prevencie k inklúzii a úspešnosti na trhu práce	21. 10. 2020, 14:00	Mgr. Paulína Selecká, PhD.
		Mgr. Katarína Nagy Pázmány
		Ing. Miroslav Cigánik

Príloha 2 – Použité zdroje informácií

EURÓPSKA KOMISIA. 2010. *EURÓPA 2020* Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. Dostupné na <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:SK:PDF>

GRAUZELOVÁ, T. a MARKOVIČ, F. *EU SILC MRK 2018* Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností v marginalizovaných rómskych komunitách v Slovenskej republike 2018.

MINISTERSTVO FINANCIÍ SR. 2010. *Národný program reforiem SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2010*. Dostupné na <https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/strategicke-materialy/narodny-program-reforier/narodny-program-reforier.html>

MINISTERSTVO FINANCIÍ SR. 2020. *Národný program reforiem SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2020*. Dostupné na <https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/strategicke-materialy/narodny-program-reforier/narodny-program-reforier.html>

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR. *Operačný program Ľudské zdroje na programové obdobie 2014 – 2020 (verzia 5.0)*. Dostupné na https://www.ludskezdroje.gov.sk/data/web-documents/OP-AZ_verzia_5.0.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR. *Prílohy k Operačnému programu Ľudské zdroje na programové obdobie 2014 – 2020 (verzia 5.0)*. Dostupné na <https://www.ludskezdroje.gov.sk/dokumenty-a-legislativa>

MŠVVaŠ SR. 2018a. *Akčný plán na posilnenie transparentnosti v rámci implementácie PO1 Vzdelávanie OP LŽ*. dostupné <https://www.minedu.sk/11-04-2018-zverejnenie-opatreni-na-posilnenie-transparentnosti-prioritna-os-vzdelavanie-op-ludske-zdroje/>

MŠVVaŠ SR. 2018b. *Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania 2018 -2027*. Dostupné na <https://www.minedu.sk/narodny-program-rozvoja-vychovy-a-vzdelavania/>

MŠVVaŠ SR. 2016. *Výročná správa o vykonávaní operačného programu Ľudské zdroje za roky 2014 a 2015, v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti*. Dostupné na <https://www.employment.gov.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/spravy-implementacii/op-ludske-zdroje>

MŠVVaŠ SR. 2017. *Výročná správa o vykonávaní operačného programu Ľudské zdroje za rok 2016, v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti*. Dostupné na <https://www.employment.gov.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/spravy-implementacii/op-ludske-zdroje>

MŠVVaŠ SR. 2018. *Výročná správa o vykonávaní operačného programu Ľudské zdroje za rok 2017, v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti*. Dostupné na <https://www.employment.gov.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/spravy-implementacii/op-ludske-zdroje>

MŠVVaŠ SR. 2019. *Výročná správa o vykonávaní operačného programu Ľudské zdroje za rok 2018, v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti*. Dostupné na <https://www.employment.gov.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/spravy-implementacii/op-ludske-zdroje>

MŠVVaŠ SR. 2020. *Výročná správa o vykonávaní operačného programu Ľudské zdroje za rok 2019, v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti*. Dostupné na <https://www.employment.gov.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/spravy-implementacii/op-ludske-zdroje>

MŠVVaŠ SR. NÚCEM. *PISA 2018*. Prvé výsledky medzinárodného výskumu 15-ročných žiakov v oblasti globálnych kompetencií z pohľadu Slovenska. Dostupné na <https://www.nucem.sk/dl/4825/PISA%202018%20Globalne%20kompetencie%20kratka%20sprava.pdf>

Tlačová správa. Testovanie 5 2019 - Výsledky celoslovenského testovania žiakov 5. ročníka ZŠ. NÚCEM. https://www.nucem.sk/dl/4667/TS_T5_2019_FINALweb.pdf

Tlačová správa. Testovanie 9 2019 - Výsledky celoslovenského testovania žiakov 9. ročníka základných škôl a 4. ročníka gymnázií s osemročným vzdelávacím programom. NÚCEM. https://www.nucem.sk/dl/4432/TS_T9-2019_FINAL_29_05_2019.pdf

Výsledky slovenských žiakov v oblasti finančnej gramotnosti v medzinárodnom hodnotení OECD PISA 2018 <https://www.minedu.sk/vysledky-slovenskych-ziakov-v-oblasti-financnej-gramotnosti-v-medzinarodnom-hodnoteni-oecd-pisa-2018/>

Testovanie 9 2019 Priebeh, výsledky a analýzy. NÚCEM. https://www.nucem.sk/dl/4558/Sprava_T9-2019_FINAL.pdf

Výzva Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole. 2019. MŠVVaŠ SR <https://www.minedu.sk/data/att/14741.pdf>

Výzva Čitateľská, matematická, finančná a prírodovedná gramotnosť na gymnáziách. 2019. MŠVVaŠ SR. <https://www.minedu.sk/data/att/14762.pdf>

Zákon 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov